ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Aralık 1998 Sayı: 55 Fiyatı: 400.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

gel a böööle gel a böööle bu yana bi şey diyeyim sana

**Tavrım varsa
o da çıplak olmak...
Çıplaklığımla
dünyayı kavramak.
Bütün renkleri
görmek,
sesleri işitmek,
onlarla beraber
yuvarlanmak,
onların götürdüğü
yerde de
kalmak...**

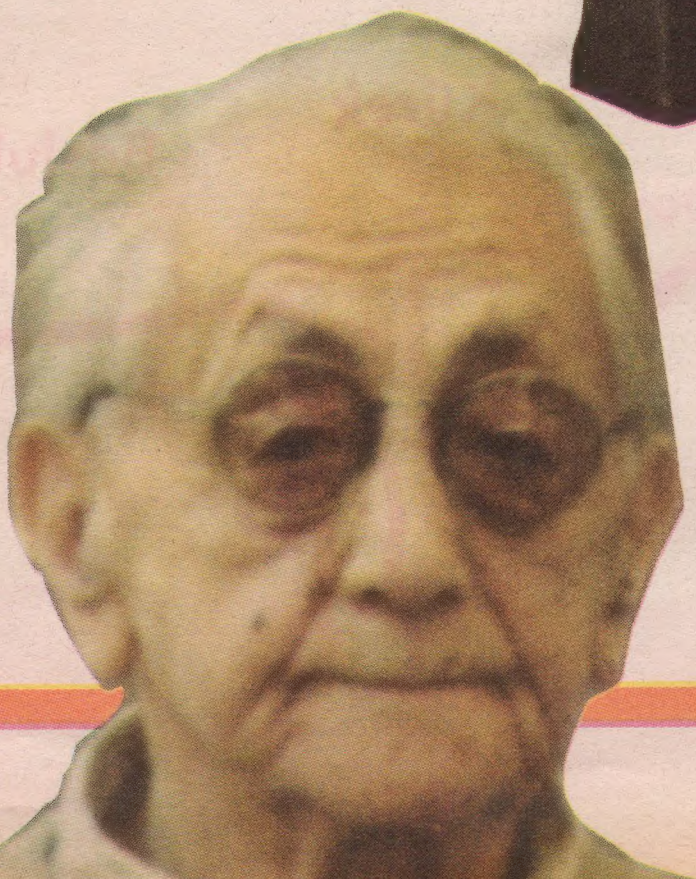

Akşamsefası

ne

kadar

zengin

bir

mutfağımız

var

gene

de

birbirimizi

yiyoruz

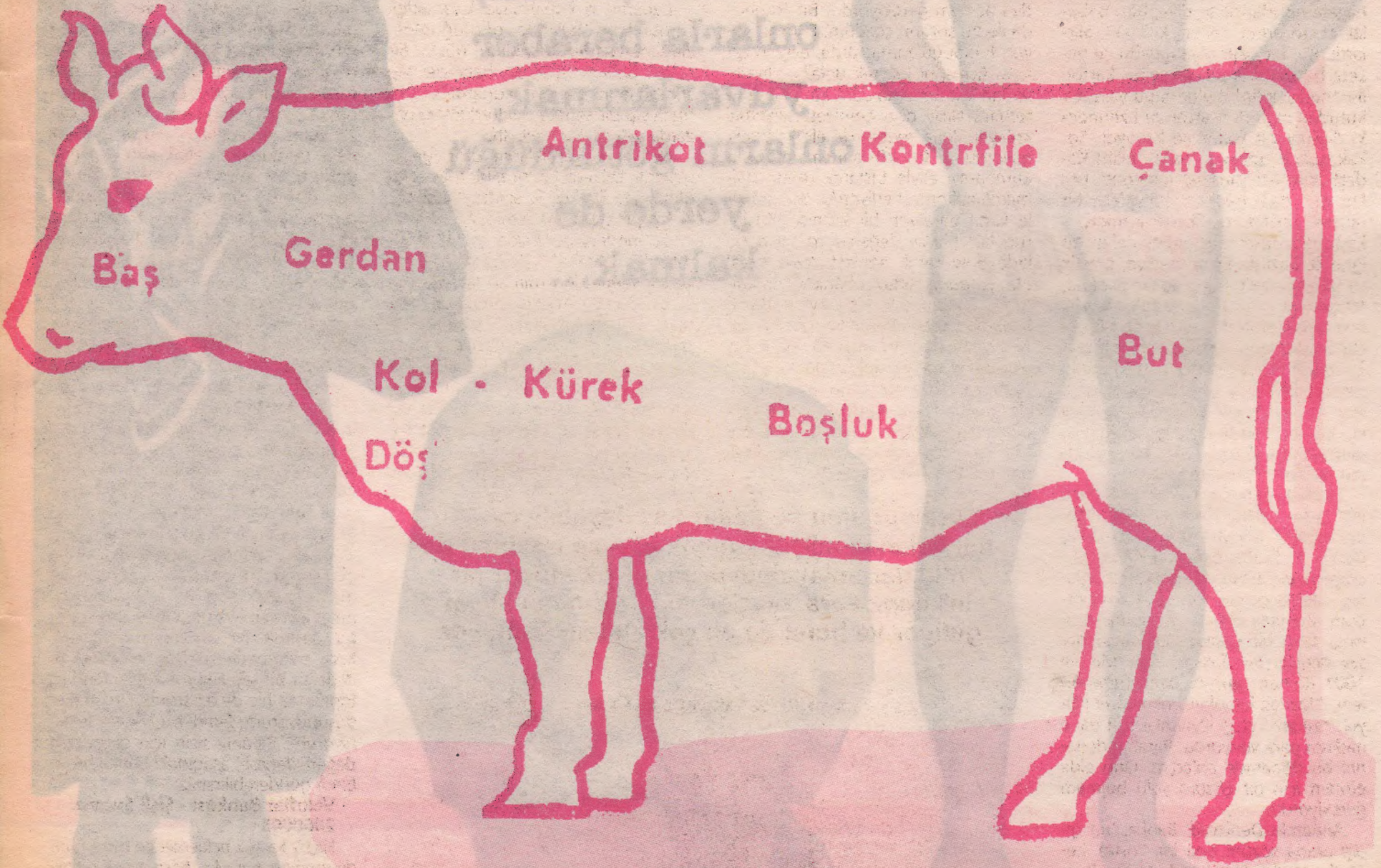

Akşamsefası

Önce, kumbaraya atılan madeni paraların geri çıkmasını önleyen dili bıçakla bastırıp külliyetli miktarda parayı "zimmetime geçirmeyi" akıl ettim. Fakat gözüm asıl, kağıt paralardaydı! Bunun için de kumbaranın kilidini açmam gerekiyordu.

Para ve Ben

İHSAN OKTAY ANAR

Bazen aklıma eser, kalabalık bir caddede bir avuç bozuk parayı yere atarım. Metal paraların tıngırtısını işiten kalabalığın, o anda duraksayıp, "Acaba benden mi düştü?" endişesiyle yerleri incelemesine ben, "para refleksi" diyorum. Sadece sesi bile bizleri bu kadar etkiliyorsa, bir çanta dolusunun mümini kafir, kafiri de mümin yapması muhtemel görünüyor. İnsanların beyinlerini değiştirecek kadar etkili bir faktör olan paranın hayatımda oynadığı rolü (saygıdeğer okuyucuların izniyle) anlatmak istiyorum.

Çocukluğum İzmir'de geçti. O yılların yaz aylarında, ticareti öğrenip hayata hazırlansınlar diye, bazı babalar çocuklarına "kader-kısmet" alırlardı. Bu, bir çeşit piyangoydu ve gazete büyüklüğünde delikli bir karton ile "hediyelerin" bulunduğu yassı bir kutudan ibaretti. Kartonun üzerindeki delikler bir yaldız ile kaplıydı. Sokak sokak dolaşıp "Şans! Talih! Kader! Kısmet! Şansına kaderine beş kuruş!" diye bağıran çocuklara bir müşteri yanaştı mı, "kader-kısmetçi", kartonda onun gösterdiği deliği bir iğne ile kazırdı. En iyi hediye, plastik su tabancasıydı. Bunu iki üç çikolata, rengarenk yaldızlarla kaplı, büyük boy birkaç gofret, sakızlar ve bir çocuğa cazip gelebilecek çeşit çeşit şeyler izlerdi. Ama genellikle, müşterinin seçtiği delik boş çıkardı. Fakat ona, yine de bir teselli ikramiyesi verilirdi ki, bu da "saman" tabir ettiğimiz, parmak büyüklüğündeki bir gofretten başka bir şey olmazdı.

Ticareti öğrenip hayatı anlamam için babam bana da birkaç kez "kader-kısmet" almıştı. Ama o zamanlar ilkokul 1. Sınıftaydım. Kar nedir, sermaye nedir, bilmiyor ve sadece eğlenip vakit geçirmek için bu işi yapıyordum. Bununla birlikte, 2. sınıfta okumayı akıcı bir şekilde öğrenince her şey değişti: Bir, Teksas, Tom Mix ve 1001 Roman hayranı olmuştum. Ailem, "faydalı kitapları" okumamı istiyor, "zararlı" çizgi romanlar için bana nadiren para veriyordu. Paranın değerini bu dönemde anladım. Onu elde etmem için bir çözüm yolu bulmam gerekiyordu.

Annemle Denizcilik Bankası'na gidip orada sözüm ona bir "ortak hesap" açtırdığımızı hatırlıyorum. Bankayı ben seçmiştim. Çünkü burada, vapur bacası şeklinde bir kumbara veriliyordu. Banka yetkilileri beni muhatap almamış, bütün formları annem doldurup imzalamıştı. Her şeyin bir kandırmaca olduğunu o zamanlar anlamamıştım: Ailemden para istediğim zaman kumbaramı getirmemi istiyorlar ve parayı ona atıyorlardı. Enayi gibi, bazen ben de kumbarama para atıyordum. Sonunda foyaları meydana çıktı: Bankadaki hesabımdan parayı çekip kendilerine bir ütü aldılar. Fakat artık, maymun gözünü açmıştı.

Önce, kumbaraya atılan madeni paraların geri çıkmasını önleyen dili bıçakla bastırıp külliyetli miktarda parayı "zimmetime geçirmeyi" akıl ettim. Fakat gözüm asıl, kağıt paralardaydı! Bunun için de kumbaranın kilidini açmam gerekiyordu. Bir tornavida ile bu sorunu çözdüm. Paraya ihtiyacım olduğu zamanlarda, ailenin çalışan üyelerini tek tek dolaşır, zavallılardan kumbarama para atmalarını isterdim. Nasıl olsa emniyeti suistimal kolaydı. Ama tedbiri de elden bırakmıyordum. Çünkü annem ara sıra kumbarayı eliyle tartarak dolup dolmadığını kontrol ediyordu. Bu nedenle kağıt paraların bir kısmını bozdurup kumbarayı değersiz metal paralarla doldurarak ağırlaştırmayı ihmal etmiyordum. Nihayet bankaya gittiğimizde annem, o 5, 10, 20 ve hatta 50 liralardan eser olmadığını gördü. Zavallı veznedar, en büyüğü 10 kuruş olan bir kumbara dolusu parayı yarım saate yakın bir zamanda sayabilmişti. Hesabında açık vermek istemeyen adamcağız, kaşları çatılmış bir halde pür dikkat bozuk paraları sayarken, ben sıkıntıdan esniyordum.

Başka kaynaklar bulmakta da zorluk çekmedim: Memur olan babam çiçeklere meraklıydı. Gerçekten de o sıralar oturduğumuz evin bahçesindeki çiçekler mahallemizde meşhurdu. Babam gece 2'lere kadar süs bitkileriyle ilgili kitaplar okur, akşam üstü eve geldiğinde ise, yemek vaktine kadar çiçekleriyle uğraşırdı. Hele Cumartesi ve Pazar günleri, zamanının neredeyse tümünü çiçekleri budamaya, ilaçlamaya ve çocuk aklımın almadığı daha bir nice işi yapmaya ayırırdı. En çok, sümbülleriyle gurur duyardı. Öyle ki, yetiştirdiği o ünlü sümbüllerden birkaç sap olsun koparıp vazoya koymak bile yasaklanmıştı.

Babamı, o koparmaya kıyamadığı sümbüllerin başında gördüğümde, zihnime ansızın bir yıldırım düştü: Bir sabah babam uyurken, bahçeye inip sümbüllerin hepsini kopardım. Demetleyip bir sepete doldurdum ve pazarda sattım. Karlı bir işti.

Ne var ki yaptıklarım gelip geçici şeylerdi. Düzenli bir işim, bir mesleğim olmalıydı. İlkokul 5. sınıfta "arabacılık" yapmaya karar verdim.

Bu mesleği genellikle çocuklar yürütürdü. "Araba" dediğimiz şey, tekerlek yerine dört rulman takılmış basit bir sandıktı. İtilmesi için bir de tutamacı olur ve sürülürken korkunç bir gürültü çıkarırdı. "Arabacılar" Pazar yerinde "Boş araba!" diye bağırır, Pazar alışverişi yapan müşterilerin aldıkları, sepetler, fileler ve hatta kasalar dolusu sebze ve meyveyi ta evlerine kadar taşıyıp hayatlarını kazanırlardı. Bu iş için gerekli sermayeyi, sağolsun, babam karşıladı: Bit pazarına gidip tam dört tane paslı rulman aldık ve paslarının temizlenmesi için mazota yatırdık. Arabayı ben yaptım. Hiç unutmam, bir Çarşamba günüydü. Boş arabamla pazara gittim. Daha birkaç dakika geçmemişti ki, kadının biri beni çevirdi. Salça yapmak için iki kasa domates almıştı. Kasaları arabama yükleyip tam 150 kuruş kazandım ve pazar yerine döndüm. Müşterilerin ardı arkası kesilmiyordu. Annemin diktiği, beli lastikli pantolonumun iki cebi de tıka basa para dolmuştu. Paranın ağırlığından pantolonum ikide bir düşüyordu. İş o kadar çoktu ki, o yaz sıcağında öğle yemeği yemeyi bile unutmuştum. Çünkü gözümü para hırsı bürümüştü. Saat 3'e doğru başım dönüyor, gözlerim kararıyordu. Güneş çarpmış olmalıydı. Eve dönmekten başka çarem yok gibiydi. Aksi gibi, pazar yerini terkederken, müşteriler beni hala durduruyor, aldıklarını evlerine götürmemi istiyorlar ve reddedilmesi zor ücretler öneriyorlardı. Sonunda eve geldim. Ama her şey, bütün dünya dönüyordu. Düşmüş, bayılmışım. Ablamın dediğine bakılırsa, yere yığıldığım anda, ceplerimdeki sayısız bozuk para sağa sola saçılmış.

Bütün bunlar yıllar önceydi elbette. Para nedir ki? Çocukluk! Hayatta başka zevkler de olduğunu yıllar geçtikçe öğrendim. Asıl zenginliğin, paraya gerek kalmadan ayakta kalabilmek olduğunu da... Çocukluğumu ne kadar hatırlayabiliyorsam, milyarlarına milyar katmak isteyen insanları da o kadar anlayabiliyorum. Artık müsrif bir insanım: Para avuçlarımın arasından kayıp gidiyor ve buna da en çok annem üzülüyor. Bu nedenle geçenlerde, "kara günlerimde" kullanmam için bana bir miktar para verdi ve asla savurmamam için yemin ettirdi. İki hafta sonra bu parayla bir viyolonsel almıştım. Evet, para nedir ki? Boş, anlamsız ve değersiz bir şey. Fikrime katılanların şu toplumda hiç de az sayıda olmadığını düşünüyorum. Şimdi bu kişilere sesleniyorum: Paranız sizin için gerçekten değerli değilse, aşağıdaki banka hesabıma gönderebilirsiniz:

Vakıflar Bankası - Şişli Şubesi: 2000005

Hiçbir karşılık beklemeden bana göndereceğiniz parayla, önce Kordon'daki lüks bir restoranda kendime mükemmel bir ziyafet çekip ardından İzmir pavyonlarını dolaşacağımdan emin olabilirsiniz. Şimdiden teşekkürler.

Çocukluğumu ne kadar hatırlayabiliyorsam, milyarlarına milyar katmak isteyen insanları da o kadar anlayabiliyorum. Artık müsrif bir insanım: Para avuçlarımın arasından kayıp gidiyor ve buna da en çok annem üzülüyor.

Arşiv Serisi

Kitaplık Dergisi'nden

maz, ancak bir dilin iç mantığına hücum ettiğinizde bozulur dil. Zaten o dili konuşan bir insan olarak bilmeden yaparsınız bunu, işte bu salaklığın daniskasıdır. Dil o zaman kalenin ana kapısından fethedilmeye başlanmıştır, dilin iç mantığını yok etmek, sentaksını yok etmektir yapılan. Feyza Hepçilingirler oturmuş *Türkçe Off* diye kitap yazıyor ama sentaks bilmiyor! Bu ne dehşet verici bir dram!

- *Sentaks, Hulki Aktunç'un sandığı ve dediği gibi dilin iç mantığı değildir, sözdizimidir. Sözdiziminin kurallarını bilmeden de düzgün tümce kurulabilir; pek çok yazar gibi. Hulki Aktunç da böyle yapmaktadır. Bense yazarlığımdan ötürü değil, bu işin eğitimini gördüğüm ve 27 yıldır Tükçeyi bütün yönleriyle öğretmeye çalıştığım için yalnız sentaksı değil, fonetiği, morfolojiyi, semantiği, etimolojiyi de -bunları bildiğimi söyleme gereğini duymayacak kadar- iyi bilirim. Bilmediğim, Hulki Aktunç'un Türkçeyi katleden pek çok kişi ve kurum dururken neden bana saldırma gereğini duyduğudur. Türkçe için endişelenmek, yalnız Hulki Aktunç'un değil; düşünürken, konuşurken ve yazarken bu dili kullanan herkesin hakkıdır. Ortada gerçekten "dehşet verici bir dram" vardır; bu da Hulki Aktunç'un, kendisini Türkçenin sahibi sanmasıdır.*

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Biz geçmişte çocuksu bir yanılgıyla kültür emperyalizmini yalnızca Coca Cola ve Marlboro sigarasıyla özdeş biliyorduk. Oysa ne kadar yanılıyormuşuz. Bugün çevremize, medyaya, büyük kentlerdeki insanların birey olarak birbirleri arasındaki ilişkilere baktığımızda kültür emperyalizminin bambaşka bir "manevi hayat" gaspı olduğunu görüyoruz.

Şair ve Vatan -2

OKTAY TAFTALI

Yıllardan beri bildiğimiz, alışılagelmedik bir ilke; üzerinde yaşanılan toprağın "vatan" olabilmesi için uğrunda kan dökülmesi gerektiğidir. Çocukluğumuzdan, ilkokul çağlarından beri beynimize beynimize çakılan bu iddia kendi başına hiçbir şey ifade etmez. Ne yani, dünyada yüzlerce kavin, halk, etnik topluluk kan döküyor da vatan sahibi olabiliyor mu? Tarihte de onlarca kavim, yüzlerce savaş vs. vs. Kim vatan sahibi olabilmiş bir göz atmak gerekir? Bugün yeryüzünde Uzak Doğudan Afrika'ya kadar bir çok coğrafyada kan dökülüyor ama ortada paylaşılacak vatandan söz etmek, pösteki kılı saymak gibi saçma geliyor. Çünkü yok, kalmadı artık, bütün topraklar, yeryüzünün bütün arsaları paylaşıldı. Kan dökmek beyhude. Eskiden de, yalnızca kan dökmek bir işe yaramazdı. Şimdi gelelim sadede: Peki toprağı "vatan" kılmak için yalnız kan dökmek yetmiyorsa başkaca ne lazım? Efendim biir: önce o topraklarda karnını doyuracak üretimi yapacaksın, halkını besleyeceksin, ulusal bir pazarın olacak. Yetti mi? Hayır. Yine o topraklar üzerinde manevi bir hayat oluşturacaksın. Halkın, insanların karınları doyduğu kadar ruhları da, yine o topraklar üzerinde doyacak. Öyle ki bir gün o topraklar başkaları tarafından istila edilecek olsa bile, askeri seçenek en son akla gelecek. Çünkü manevi hayatın gücü, geçmişte olduğu gibi gelecekte de emperyalizmin umudunu kıracak en önemli etken olmak durumundadır. Şimdi bu "manevi hayat" nasıl bir şeydir ona bakalım: bildiğimiz; "manevi hayat"ın iki kaynağı olduğudur. Birincisi "Vahiy", tanrı kelâmı ikincisi ise "insan beyni". Biz "Vahiy" konusunda uzman olmadığımız için o konuya fazlaca girmeyeceğiz ama "insan beyni"nin nasıl bir "manevi hayat" ürettiği konusunda şair olarak bir şeyler söylemek zorundayız. Hayır, bunu başkaca şair arkadaşlar söylese bize gerek kalmayacaktı ama onlar boyalı dergilere poz vermekten medyatik şöhret arayışlarından fırsat bulup bu işlere kafa yoramayınca, şairin "manevi hayat" katılımı dolayısıyla, yaşadığı toprağı nasıl "vatan" kılmasa gerektiği üzerine bizim çaba harcamamız zorunlu oluyor. Türkler'in Anadolu'yu kılıç zoruyla ve kan dökerek fethetmeleri birkaç yüzyıla yayılır ama bu fetih, yukarıda da değindiğimiz gibi kendi başına fazla birşey ifade etmez. Anadolu'nun asıl fethi, Orta Asya'da şaman büyücü görevini üstlenen ulu kişilerin daha sonraları "Anadolu erenleri", "veli"ler "dervişler" olarak bu topraklarda yaygınlaştırdıkları "manevi hayat" sayesinde gerçekleşmiştir. Bu "manevi hayatın" dili ise "manzum"dur, kısacası "şiir"dir. Yani Yunus Emre'den, Hacı Bayram Veli'ye, Pir Sultan Abdal'dan, Aşık Reyhani'ye dek, bütün bu ulu kişiler kılıçın ötesindeki "manevi fetih'in" mimarlarıdırlar. Onlar Anadolu'yu karış karış, köy köy gezer dolaşırlar. Her gittikleri yere "şirin" insanı insan kılan, terbiye eden sihirini taşırlar. Yıllar sonra ya da herhangi bir zaman diliminde, Anadolu emperyalizmin çizmeleri altında çiğnenirken, O çizmenin aşamadığı, çözemediği sır işte bu ulu kişilerin oluşturduğu "manevi hayatın" direncidir. Günümüzün şairi, kimlerin torunu olduğunu bilmek zorundadır. Kulağına wolkman, kötüne cıngıl takıp, manitalara karşı şair pozlarına girmenin dedelerimizin bilgeliğine ve vatanın "manevi hayatına" ihanet olduğunu idrak etmek gerekir. Yine günümüzün şairi, kalkıp ilgisizlikten, başka insanların kendisine saygı göstermemesinden yakınmaktadır. İyi güzel de, e, be birader senin derviş dedelerin kiloyla rakıyı içip yine batman gibi ağır gelirken, sen iki dublede ağzını gözünü yamultursun, el alemin karısına kızana yalakalık yaparsın, "entel" imajının içinde yer alırsın. Yok o da olmadı, kendine acayip imajlar yaratmaya kalkarsın, memlekette ekmek yok, marjinal ayaklara yatarsın. Peki kim, sana niçin saygı duysun? Vatanın "manevi hayatı" "kara ses"lerin "Feto" gibi Graham Fuller muhbirlerinin elinde oyuncak olurken şairin kötünde pireler uçsun iş mi bu yani? Bir erdem öğretmeni, bir halk bilgesi olarak şair, kılıcın ötesine sahip çıkmalıdır. Şiirden ve etik'ten başka herşeye ahkâm keseceğine, şiire ve "âhlak"a ahkâm kesmelidir. Yoksa Müslüm Gündüz yarın mapustan çıkar ve şairin boş bıraktığı "manevi hayatı" hıristiyan mormon mezhebinin Türkiye'ye uyarlanmış ilkeleriyle doldurmaya çalışır. Şairin, ekmeğini yediği vatana olan borcu ne askerlik yaparak ne de hamaset edebiyatına karşı çıkarak ödenebilir. Şairin borcu, bilgeliği, erdimi yaşadığı topraklara yaymakla, eğer erdemler tahrip edilmişse onları onarmakla ödenmelidir. Herkesin vatanında bir lokma ekmek ve tetik çekecek birileri bulunabilir, ama şairi bulunmayan veya şairin köt olmuş bir vatan, artık vatandan sayılmaz vesselam.

Biz geçmişte çocuksu bir yanılgıyla kültür emperyalizmini yalnızca Coca Cola ve Marlboro sigarasıyla özdeş biliyorduk. Oysa ne kadar yanılıyormuşuz. Bugün çevremize, medyaya, büyük kentlerdeki insanların birey olarak birbirleri arasındaki ilişkilere baktığımızda kültür emperyalizminin bambaşka bir "manevi hayat" gaspı olduğunu görüyoruz. İşte o zaman şair olarak çuvaldızı kendimize batıracağız elbette. Ahlakı ve Vatanseverliği bir yanda "Feto" öte yanda çete "kahramanları" savunurken şair hangi sihirli sözüyle, hangi erdem üretimiyle tavır almıştır? Bu sorgulamayı biz şairler olarak kendimiz yapmazsak, kim bizim adımıza bunu yapacaktır?

Şimdi biz bunu söyledik ya, herkes de bizim gibi söyleyecektir, ümit ediyoruz, "e biz zaten bunu biliyorduk ve öyle davranıyorduk" diyeceklerdir. Keşke öyle olsun ve hâttâ, demeseler bile zımni olarak, şairin ahlakına bir geri dönüş olsun ve bir tek biz, bunu böyle söylememiş olalım ona da razıyız. Sonuçta "taş yerinde ağırdır" veya "ağır ol molla desinler" veya "ağır ol batman gelesin" veya...

ÖKÜZ kültür mantarı

'98 Tüyap Kitap Fuarı'nda Kitap İmzalama Rekoruna Koşanlar

Selçuk Erdem
Paulo Coelho
Kate Milett
Haluk Levent
Can Dündar
Bahadır Baruter & Fatih Solmaz
Sunay Akın
Murathan Mungan
Cezmi Ersöz
Gani Müjde

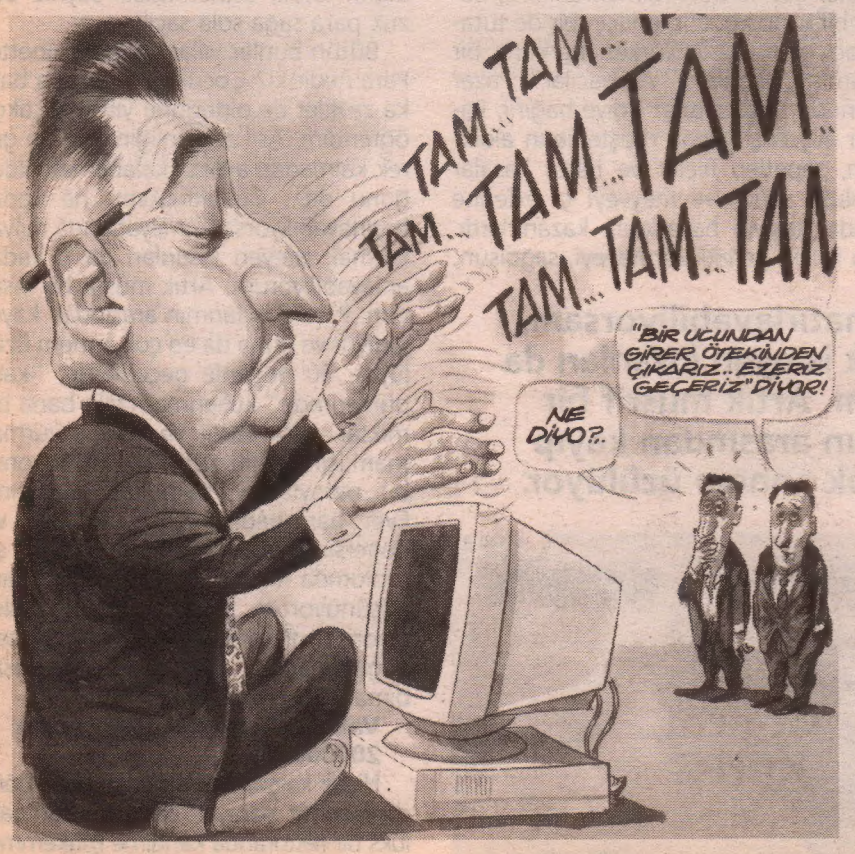

Akşamsefası... MUSA KART

Arak Gibi

Çıkardığı şiir kasedi ile adından söz ettirmeye başlayan İbrahim Sadri'nin şiirlerinden 'cımbızla' birkaç dize aldık ve bu dizeleri 'gözümüzün ısırdığı' başka dizelerle karşılaştırdık. Yorum sizin.

• **Ah ulan Rıza!** *(Yusuf Hayaloğlu – Rıza),* **Ah ulan ah Sabri abi!** *(Sabri Abi)*

• **Hani...sıfır bir mercedesimiz olacaktı!** *(Yusuf Hayaloğlu – Rıza)*
Hani beyaz bir arabamız bir impalamız olacaktı! *(Sadri Abi)*

• **Demek şimdi gidiyorsun / Beni öldürüyorsun..** *(Y. Hayaloğlu-Demek Şimdi),* **Hadi gidiyorsun / Yürekten kan gidiyor, sen gidiyorsun.** *(Yalan)*

• **Ben senin beni sevebilme ihtimalini sevdim.** *(Yılmaz Erdoğan – Sevebilme İhtimali),* **Ben seni hiç sevmedim ki / Beni yola koduğunda ayrılmayı sevdim.** *(Adam Gibi)*

• **Bir daha olmayacak mısın? / Bir daha rakı ısmarlamayacak mısın?** *(Y. Hayaloğlu – Rıza),* **Bir daha birlikte çıkamayacağız sabaha / Bir daha, bir daha olmayacak.** *(Sabri Abi)*

• **Senin için şiirler biriktiriyordum fen bilgisi defretimde...** *(Y. Erdoğan – Sevebilme İhtimali) /* **Coğrafya defterimin arkasına senin için şiirler... yazacak kadar adamdım.** *(İstanbul'a Kar Yağıyordu)*

• **Adam gibi hasretleri özlemeye başladım sonra...** *(Y. Erdoğan - Sevebilme İhtimali),* **... adam gibi severim!** *(Adam Gibi)*

• **Çatışmaların ortasında sevimli bir çocuk yüzüydüm sadece.** *(Y. Erdoğan - Sevebilme İhtimali),* **En güzel ben yazıyordum duvarlara yazıları Herkes beni seviyordu.** *(İstanbul'a Kar Yağıyordu)*

• **Ah ulan Rıza, ne hayallerimiz vardı oysa!** *(Y. Hayaloğlu – Rıza),* **Hani güzel günler gelecekteydi Sabri abi!** *(Sabri Abi)*

• **Bin kere 'Kahrolsun' diye yazdım da duvarlara / Yine de kahrolmadı kahrolası.** *(Yılmaz Odabaşı),* **Ne... ne de birileri kahroluyordu / Mahalle duvarına çiziktirdiğimiz harflerimizden.** *(İstanbul'a Kar Yağıyordu)*

• **Boşver 128!** *(Ece Ayhan – Meçhul Öğrenci Anıtı) /* **Aldırma 128!** *(Aldırma Reis)*

KEMAL VAROL

- Tetkik yapmak lazım netekim! Foto: Fraktal Düş / Denizli

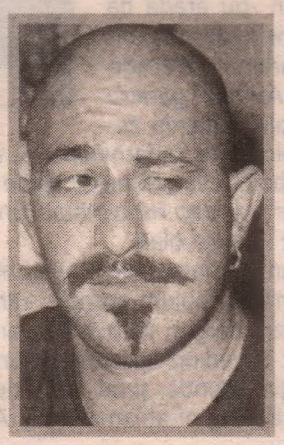

Dün gece ağladım

Cem'in "her insan gibi" tırnakları da uzuyor. 10 yaşından beri o tırnakları düzenli olarak yiyor. Hep aynı boyutta yani. Arada bir gazetelerin ilan sayfalarına bakıyor. 6 yıl önce iş ilanı için baktığında, kendisine önerilen işi unutmuş değil. "Bir mizah dergisine telefon açmış tım da, Cumartesi günleri stadyumlar da 'poponuza minder' diye iade dergileri dağıtıyorlar ya, o işi teklif etmişlerdi.
"Peki ne yaptın?" diyorum.
"Ağladım!" diyor. *22 Kasım 1998 / Şamdan*

• Cem Yılmaz'ın vaktiyle iş için telefon açtığı mizah dergisi bir zamanların efsanesi **DeLi**. Kaliteli, fakir ama gururlu bir mizah dergisi olan **DeLi**, üç yıl boyunca çalışanları tarafından beş kuruş alınmadan, okuyucularının türlü çeşitli gıda ve şefkat takviyeleriyle çıkarıldı. Bu nedenle **DeLi**'de çalışmak demek stadyum önlerinde "oku oku minder yap olayı için" dergi de satmak demekti. Kaliteliydi, fakirdi ama gururluydu. Bu halden ne **DeLi** çalışanları, ne de **DeLi** okurları yüksünmüyor aksine derginin yaşaması için stadyum önlerinde dergi satmaktan bile büyük keyif alıyorlardı. Yani sözün TeleVole'si: Cem Yılmaz, ilgili, ilgisiz yerlerde bu anısını anlatırken bu bilgileri de dikkate alırsa, sanırız komik (!) duruma düşmez.

Edebiyat'ta Pasha, Gala, Şamdan tadı!

Şiirlerinden çok özel hayatlarıyla gündeme gelen **Sylvia Plath** yengemiz, **Ted Hughes** da enişteniz oldu. Bu güzel kitap arada kaynamaz inşallah

Gonca Kuriş Hâlâ Kayıp!

Apo Olayı En Çok Bizim İşimizi Etkiledi

Gazetelerde yeni bir haber beni derinden düşüncelere itti. Haberin içeriği Genelevlerde Sağlık Vesikası. Bize çalışma vesikası veren devlet, müşteri olarak genelevlere giren kişilerden sağlık raporu isteyecekmiş. Türkiye'deki 65 milyon insanın içinde 3000 vesikalı kadının sağlığını düşünmeyen, insan yerine koymayan hangi sivri zekalı düşündüyse... (Herhalde yeni bir gelir kapısı açacak). Bizim haftada 2 gün doktor muayenesinden, senede 4 defa da kan ve akciğer muayanesinden geçtiğimizi bu muayenelerden Belediye'nin Bağış makbuzu adı altında bağış alıp bizi soyduklarını biliyorlar mı? Sık sık kırdığı potlardan dolayı medyanın diline düşen Kadından Sorumlu Devlet Bakanı Işılay Saygın hanımefendi, bizim dünyanın en ezilen kadınları olduğumuzu görmüyor mu? Bizim insan olduğumuzu ne zaman hatırlıyacak. Bir işyerine giren seneler içinde zam üstüne zam görür emekli olana kadar. Günün şartlarında asgari ücretten yüksek bir para alır, bizim öyle bir şansımız da yok. 30 sene de çalışsak asgari ücretten emekli oluruz. Gerçi şimdiye kadar ilk emekli olmaya hak kazanan ben, emeklilik müraacatımı yapmadım. Bu kadar sene kimseden bilhassa Devletten hiç yardım görmeden ayakta kalabildim. Şimdi Devletin bana reva gördüğü para, benim evimin kirasını bile ödeyemez. Onun için, emeklilik müracatımı yapmıyorum. İnsanca yaşıyabileceğim parayı ömrüm yettiği müddetçe almak için uğraşacağım, susmıyacağım. Her zaman söylediğim gibi etimi, onurumu, kişiliğimi, hayatımı verdiğim bu dünyanın en ağır mesleği hayat kadınlığı. Bu kadar ucuz mu? Biz kader kurbanlarını bu kadar küçük görmeyin, geriye dönüp baktığımda ne kadar cahil olduğumuzu biliyoruz. Ama biz bu ağır hayat bedelini asgari ücretten emekli olupta mı alacağız? Bazıları diyebilir, çalıştığınız zaman parayı ne yaptınız? Günde 30 milyon kazanan bir hayat kadını bunun yarısını patrona su parası telefon parası olarak ödüyor. Günlük geliş-gidişiyle bu para 5 milyona iner. Bir de genelevlerdeki mafya yemek, çay, su parası alır. Ev kirası, sağlık parası derken elinde hiçbir şey kalmaz. Ama patronlar 10 kızın çalıştığı bir evden günde ortalama 200 milyon ayda 6 milyar kazanır. 14 evi olan patronum Yaşar Sünbül Akarsu'nun aylık geliri 70-80 milyar arasındadır. Sırtımızdan kazanan patronlar biz yaşlanınca bizi kapı önüne (hiçbir kanun olmadığı için) atarlar. Tazminat hakkımız da olmaz. KİT'lerde çalışan işçiler emekli olduğu zaman aldıkları tazminat kadarına da razıyız. Şimdi soruyorum Işılay Saygın hanımefendi, bizimle ilgilenmeye ne zaman başlıyacaklar. Merak ediyorum, kendilerinin cinselliğinden konuşulduğu zaman TV'ler kapatılıyor. Bizim cinselliğimiz kendilerini hiç mi ilgilendirmiyor? Şimdi artık ilgilenmesi gerektiğini arzu ediyoruz: Sağlık Raporu yanlışlığından da vazgeçsinler, böyle saçma düşüncenin kimden çıktığını da bilmiyorum. Adamın Sağlık Raporu var, geneleve gidiyor ama daha önce Laleli veya herhangi bir yerde Rus veya Romen kadınlarıyla beraber oluyor, böyle saçma iş olmaz. Sanki bütün hastalıkları genel kadınlar yayıyor. En zayıf sektör olarak gördükleri için oraya yatırım yapıyorlar. Madem bu kadar insanların sağlığıyla ilgileniyorlar gelsinler evlerin sağlık şartlarına uygun olup olmadığını tespit etsinler. Belediyelere bağlı olan genelevlere Belediye senelerdir hiç uğramaz, yalnız günlük para almak için uğrarlar. İşin gerçeğine bakarsanız hiç konturolu olmayan bir yerdir. Vergi denetimi yok, sağlık konturolu yok. Belediye konturolu yok. Gençliğe ilk adımı atanların bu sağlıksız koşullarda buraya geldiklerini düşünürsek, buradaki yıpranmış sahipsiz kadınların bu gençlere hayatı boyunca psikolojik rahatsızlık geçirtecekleri kaçınılmazdır. Apo olayı en çok bizim işimizi etkiledi. İn cin top oynuyor, günde on kişi bile gelmiyor. İtalya beni nasıl kabul etmedi de Apo'yu kabul etti...

MEHTAP KANDEMİR

Akşamsefası

tRAjlk ÖyKü

Denizin Dibinde Demirden Atlar

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Ey deniz, sen benim engelimsin sılaya. Çekil önümden, bırak ki gideyim. Karnında bebesini büyütüp yolumu gözler taze gelinim. Elinin kınası bile solmadı daha. Ak pürçekli anamın hayır duası, bir taş, bir tahta, bizim köyün kıraç toprağından bir kesek yetiştir ayağımın altına, zordayım. Kıyıdakiler şimdi görür, gelir. Ben onları görüyorum batıp çıkarken. Bana bakarak gülüp söyleşiyorlar. Şaka yapmıyorum, hem kime yapacağım şakayı, tanıdığım hiç kimse yok burada, daha önceki gün geldim. Banazlı yalısının inşaatında çalışıyorum, şurda. Böyle olacağını bilseydim gelir miydim? Bir adım daha atsam, bir toprak adımı, kurtulabilirim. Ama basacağım yer çekilmiş ayaklarımın altından. Bağırmak için ağzımı her açışımda deniz doluyor ağzıma. Hey Siz! Görün beni.

Ölümden korkmak gerekmez, çabala biraz. Demin ne iyiydi. Ayaklarımın altındaki kumu, oynak gevşekliğini duyuyordum. O oynaklık yaptı ne yaptıysa. Denizin kumunu köyünün kıraç toprağı mı sandın Bayram? Bu nasıl yerdir, bastıkça oyulur, bastıkça derine kaçar? Ayaklarımı kurtarmaya çalıştıkça su başımdan açtı. Basıyordum demin, şurda basıyordum işte. Bir ulaşsam oraya!

Ben Konya bozkırından çıkıp para kazanmaya gelirken öleceğimi hiç düşünmedim. Yine de ölmem, bir karış suda boğulur mu koca Bayram? Orada çok para var demişlerdi, elbet çalışana. Çalışmaktan yorulan kim? Çalışmaksa ölesiye çalışırız. Ölümüne değil, ölesiye. Ölümü hiç düşünmedim. Yaz boyunca sürermiş inşaat işi, sonra tavsarmış; ancak buradakilere, dışarıdan geleni kaldırmazmış o zaman. O zamana kadar çalışırız biz de. Buradakileri aç konak değil ki maksadımız. Bir topan ekmek... Alıp döneceğim köyüme, hemen. Buranın yaşamında gözüm yok. Varsa kör olsun. Kurda kuşa, balıklara yem olsun. Çalışırız.

Bir bağırabilsem. Bu yana bakanlar, siz, görün beni hey! Şaka yaptığını sandık, diyecekler sonra utanmadan. Ben galiba ölüyorum. Yok canım, şu gülenler göz göre göre ölmeme izin verirler mi? Belki bayılırım yalnız, gelip tutarlar kolumu. Yer nerede? Ben hep toprağa basarak yaşadım. Toprak kum gibi değildir; bilmezdim. Kocaman çukurlar açarak kayıp kayıp gitmez ayağının altından.

Onlar gelinceye kadar ölmemiş olsam. Candır, kolay terk etmez adamı. Jandarma gelir önce; köymüş burası ya! Duy da inanma. Gerçekten öldüğümü anlayınca çeker gider. Ötekiler de evlerine dağılırlar. Kumların üstünde kolları iki yana açık. Gece burada bırakırlarsa köpekler çekiştirir. Başımda bir ağlayan...

Buraların havasından suyundan ne gelir? Gelse gelse hastalık gelir, ölüm gelmez insana. Gözümün feri, gönlümün çiçeği, ölüm gelmez sanırdım, geldi mi yoksa? Gönlünü dikine tut, çekilir tuttuğun gibi. Göz

lile gözler mi gider önce. Bulup çıkarırlar, iş işten geçtikten sonra. Keşke, derler.

Keşkenin faydası olmaz Bayram'a. Bu kazayı gördüklerini ve bir şey yapmadıklarını söylemezler. Ne kazası? Kazadan değil ki köydendir Bayram.

Anam fırın yakacak yarına. Kes odunları Bayram! Odun deyin, çalı çırpı, börtü böcek, yamaç tepe, dağ ova deyin bana, deniz demeyin. İsteyin yıkayım koca koca meşeleri önünüze, palamutlardan dağ yapayım. Tahtanın budak deliği olur. Dünya geçer o göz yarıktan. İçinde sen yok musun be Koca Bayram?

Oğlun boğulmuş ay koca nine. Yüzme bilmezmiş madem, niye girmiş denize? Yalnızca serinlemek içindi hakim bey. İş zamanından çalmadım hiç. Paydostan sonra. Dün öyle baktıydım deniz girenlere, içim gitti. İlk mayomu bugün aldım daha, seyyardan, onda ucuzmuş. Şortum da yeni, plastik terliklerimin altında duruyor sahilde, rüzgâr uçurmasın.

İki bayram arası olmasın diye erken kıyıldı nikâh. Boynu muskalı, amber perçemli taze gelin döl tutar tutmaz gurbete çıktık işte. Su al, su! Eğer su yerine tuz al, demişse yanılmıştır. Yalnız su ve tuz mu? Yüreğim yanıyor anam, imdadımı duyan yok.

Oynaşma benimle deniz, dengim değilsin. Sümbül kokulu gelinime doymadım daha. Dağ olsan üstünden aşacak yolu bulurdum; ova olsan atımla delik deşik ederdim bağrını, sana elim kolum bağlıdır, bilmez misin, bırak yakamı da gideyim.

Uyanıklıktan uykuya, ölümle yaşamın ortası bura. Belki o kadar da kötü değildir. Ciğerimin yanması duracaksa, tuz gözlerimi kavurmayacaksa artık. Denizin altıyla kumsalın üstü sarmaş dolaş. Ben öldüm diye bir şey olmayacak. Onca yoldan buraya ölmeye mi geldim? Dan dan... Ben Konya'dan gelip kırlık yerde at oynatmaya alışık, vahşi ellerimle deremedim bu denizin gülünü anam. Aman anam, sana kurban, bin can bir cana, bir can...

Ölmüş durumdayken başkalarının görmesini istemem: Kefen iyidir. Anam, kırdığım odunlarla tutuştur ocağı, oğlun geliyor.

Güvercin olduğunu o kadar söyledi inanmadım; ne oldu; açık pencereden pırr uçtu gitti. Ben dememiş miydim alır başımı giderse. Alma bırak başını. Gönlüme eş, gönlüme yoldaş. Demişti. Demişti de ben dinlemedim. Al gözüm denizlere götür, batır çıkar dalgalara, çakıllara, sonra geri getir. Gözümdür, gönlümün nesidir, ben bilmem. Ben menekşeli yârimin gelin odasını bilirim. Bir de yazın kaç ay çektiğini. Buralar ,yaban eller, mevsimlik meyvenin pahalı, mevsimlik işçinin ucuza gittiği yerler.

Toprak, ova, dağ, atlar, güzel atlar, doru atlar... Atlayamaz. Atlar ağır, atlar demir, atlar taş.

Televizyon Programı Sunucusu Fahişe

MIGUEL À. DE RUS

Amerikan kitap yayıncılığının bir marifeti olarak "Evde Uzmanlaşma" serilerini bilirsiniz. Hani şu evde oturup çocuğunuzun -bu arada da kendinizin- ne kadar zeki olduğunun farkına varacağınız kitaplar. Aslında 'garanti satar' yayıncılık, kitlenin zekasını belli bir limite kadar yükseltip, ama sonra mutlaka orada tutup üzerine bolca cila çekmektir. Evde uzmanlaşan milyonlar... Ama biz kitlenin araştırmacı ruhu olmadığını biliyoruz, olsa olsa merak ve vehimdir söz konusu olan.

Bilgi toplumu şişinmesinin altında bir gerçek var, o da kaçınılmaz olarak enformatik toplum gerçeği. Yani herkes biraz malümatfuruş. Neden olmasın, hergün iletişim araçlarından binlerce veri (malümat) geçip gidiyor. Kaçırdınız mı asosyal olursunuz?!

Bu gerçeğin ışığında, şimdi siz, kitlelerin kaba bir eğlence kültürüyle yetinmeyeceğini anlamalısınız. Aslında bu da yeni bir eğlence biçimidir.

İşte burada, tarihin bu aşamasında, yeni konsumatrisler devreye giriyor. Gerçi aranızda elektronik olarak mekan bölünmüşlüğü var, olacak o kadar...

Evde gebeşleşme elektronik sömürünün en önemli yöntemlerinden birisidir. Eğlendirici, malümat verici TV programlarının sunucuları size konsumatrislik yaparken, başkalarına fahişelik hünerlerini gösterirler. (Şimdiden hayal kurmaya başlayın, nedir onlar; ya da nasıl oluyor?)

Kitle televizyonculuğunun pon pon şekerleri damaklarınızı tahriş edene kadar uzunca bir dönem arzı endam ederler. Bol ve kesintisiz konuşma, genç metres ihtirasınızı (orta yaşlı kadınlar için yakışıklı para sızdırıcı) tam on ikiden vuran çocuksu erotik hareketler sizi bu sanal bar ortamlarına bağlar. Aptallık kokteyllerini kendi elceğizlerinizle hazırlayın hazırlayabildiğiniz kadar.

Bu birinci aşamadır: Şirin ve seksi dönem. Şimdi bu dönemin yatak odalarına doğru uzanalım.

Temel yöntem: Bol teşhir, az eylem. Sosyalliğin damarlarını çatlatacak kadar erotik objeleşme ve Kafkaesk bir yalnızlık içinde yutkunma.

Şeker kızların bilgi sahibi olma diye bir sorunları yoktur, tam tersi bilgiye susamışlığı halk adına temsil etmeleridir onları çekici kılan. Bunun nimetlerinden yararlandıkları gibi risklerini de alırlar. Akıllı, bilgili süpervizörlerin (program konsepti hazırlayan televizyon entelektüellerinin) elinde oyuncak olurlar. Bilgiye gerçekten gereksinim duydukları zaman iş işten geçmiştir. Onlar da bunun acısını iş dünyasından çıkartırlar. Libido sıcak para ve pahalı hediyeler halinde kefaretini öder. Cinsellik hiçbir zaman boşluk kabul etmez.

Şeker kızlar dönemini aştık. Şimdi ikinci aşamadayız: Karizmatik ve seksi dönem. Neler oluyor? Shakespeare mezarından şöyle bir doğrulup baksa, "Seksilik cama akrabadır" dizesini patlatıverirdi herhalde.

Bu aşamada halkın 'temel halk eğitim programları'ndaki gibi bilgiye susamışlığından söz edemeyiz. Bilginin ortaklaşa kutsanan bir elektronik seminer ortamında paylaşılmasıdır burada esas olan. İzleyici bar ortamından, kimine göre entellerin gittiği bir kafe, kimine göre belli bir kesimin üye olduğu bir lokal, hatta akademik libidolar için 'kafa kadın' (veya erkek)le aşk yaşanacağı bir sempozyum için kiralanan lüks otel ortamına terfi etmiştir. Arzular bunlar...

Karizmatik seksilik eğitilmiş libidoların talep edeceği bir şeydir. Şu alçak süpervizörler kendi belalarını kendi elleriyle hazırladılar sonunda. Bilgili karizmatiklere program konsepti hazırlarlarken onları yatağa atacak panzehiri unuttular. Şeker kızların koruyucuları pek yoktu, ama bunlar öyle mi ya, feminist yazar ve gazeteciler zaten çatacak adam arayıp duruyorlar.

Karizmatikler şu fenomenolojik çıldırtıcı mesajı verirler: Gözlüklerimi çıkartıp, saçlarımı bir açarsam, bilgi toplumunun armağanı olan şahane bir ereksiyonu bekleyin.

Yatak odalarına kitabın girdiği de olur, aşağılandığı da. Hiç okunmayan raporlar sonradan tahrik kalıpları gibi aklınızda kalırlar.

Karizmatiklerin tuhaf yapıcılıkları vardır; onlar için -tüm sermayesi sizden- bir iş kurduğunuzda anlarsınız bunu. Ya da birdenbire iletişim sektöründe bulursunuz kendinizi. O anda da cazibenizi yitirirsiniz. E, bu size unutulmaz bir ders olsun, "Cazibe seçiciliktir" masalını tatlı

Mesut Yılmaz, adlarına fuarı açacağı insanları, kapıyı kapattırarak dışarda bırakmış ve trajikomik olaylara neden olmuştu.

Tüyap 17. İstanbul Kitap Fuarı ya da Ben Tü'yaptım oldu bitti!

küçük İSKENDER

Fuarın açılış günü. Yani halka değil, halkın dışındaki kesime kokteyl verildiği gün. Kim halk, kim halktan ayrı, bu davetiye sahiplerini halktan ayıran ana özellikler ne?! Familyası, orjini nereye dayanıyor?! Davet eden kim, davet edilenlerin ne gibi maharetleri var?! Bilinmemekte.

Araya karışan kimi halk zerrecikleri, birkaç tanınmış sima görebileceği düşüyle toplanmış organize mutlu kesim! Herkes saatin 16'yı vurmasını ve büyünün bozulmasını beklemekte. Erken gelenler, rüyasında kitap fuarını görenler, arakladıkları kitapları sayarken uykuya dalanlar, hepsi, hepsi polis tarafından yavaş yavaş aranıp yavaş yavaş içeri doğru kaymaktalar. İki mevsimi birarada yaşayan fuar alanı (üst kat yaz / alt kat kış) ürkek gözlerle gezilmeye başlanmıştı ki.. Bir anda Tüyap'ın kapıları kapatıldı!

Tepebaşı'nı tutan polisin kuşatması altında, fuarı açacak olan Mesut Yılmaz, edebiyata yakınlaşma, edebiyatla haşır neşir olmak, Lise 3 Türk Dili ve Edebiyatı'ndan beri neler olup bittiğini incelemek için aşağı mahalleye gelmişti. Mesut Yılmaz, adlarına fuarı açacağı insanları, kapıyı kapattırarak dışarda bırakmış ve trajikomik olaylara neden olmuştu. Ahmet Nesin, stand'ına getirdiği kitapları içeri sokamadığı için sinirlenince polis tarafından yaka paça gözaltına alınmaya çalışılınmış, fuar çalışanlarının alkışla tepkisi yüzünden kısa süre sonra serbest bırakılmıştı. Yine genç bir kız kapıda polisten içeri girmek için izin koparmaya çalışıyor, stand'da kimsenin olmadığını / kitapların korumasız kaldığını ifade etmeye çabalıyor, ama nafile! Orta yaşlı bir adam bağırıyor: 'Bu emri size kim verdi?! Ben çevre bakanının arkadaşıyım!' Ben de arkadan bağırıyorum: 'Monica da benim halam!'

Hayır! Ya damsız almazlarsa korkusu kapıda birikenleri bir anda sarıyor. Bir yarım saat sonra kapılar açılıyor! Kapı bildiğiniz kapı değil! Dönerkapı! Biriken yüzlerce insan, tıkış tıkış, birbirini ezerek ve kapıya sıkışarak içeri girme uğraşı veriyor! Level 1'i atlatan milletimiz, şimdi Level 2'nin kollarında! Türkiye'de yaşamak oyunu, gitgide zorlaşıyor!

Alt kat 13. Sokak'ta, 13. Cuma'nın yeni versiyonu çekilmekte! Stand'tan kitap çaldığı iddia edilen birkaç genç dövülüyor! Bardaki içki fiatlarına sitem eden yazarlarımız, zulaları sağlam arkadaşlarının peşinde! Geçen yıl Parantez Yayınları Standı'nda 'Bukowski'nin imza gününü soran' şahıs, bu kere Cem Yayınları Standı'nda Ömer Hayyam'ın imza gününü soruyor. (Bu olay, gerçektir!) Fuara dükkan açan daimi imzacılar Sunay Akın, Ayhan Bozkurt, Kemal Özer göz yaşartıyor! Ben daha çok illegal olanından yanayım! Yani, normal imza günüm harici, Parantez Standı'na uğrayarak Leman / Le-manyak yazar çizerlerinden okur araklıyorum! Ne yaparsam yapayım, Selçuk Erdem'in ve Lombak tayfasının güruhunu yakalamam mümkün değil! Yazarlar Sendikası'nın gelenekselleşen boş arazi standlarında adlarını birkaç kez duyduğum ya da nesli tükenmeye yüz tutan kimi yazarlarının saatlerce boş boş oturduğunu görüp biraz hüzünleniyorum. Pişti oynamak için bir deste iskambil kağıdı bile olmayan bu güzel insanları, kimsenin tanımaması / tanımaya yanaşmaması, onların bu yalnızlığı her yıl inatla sürdürmelerini garipsiyorum açıkcası. Hiçbir yazar-şair, diğer yazar-şair'in imza gününe gitmiyor gibi. Oysa işin ucunda bedava kitap var!

Altkat'ta, merdiven altında bir arkabahçe bulunmakta. Politik oluşumların, çevrecilerin, üniversitelilerin, feministlerin, aids savaşanlarının stand'ları. Belki de Kitap Fuarı'nın merkezi burası! Büyük bütçeli yayınevlerinin geniş standlarına rağmen, adeta bir köpek kulübesini andıran dar alanlarında imza toplamaya, yayınlarını tanıtmaya çalışıyorlar. Yine de herkesin yüzünde içinizi aydınlatan bir ışık var. Dostlarla, dost olabileceklerinizle karşılaşıyor, fikir ve düş alışverişinde bulunuyorsunuz. Şüphesiz, boşluklar tam anlamıyla dolmuyor ama, o durağanlıkta bir kıpırtı, bir filizlenme umudu!. Bir gün, hakikaten bu kadar insanın kitap okuyacağını düşünmeniz, biraz ferahlatıyor daralan içinizi.

Kapının dışında elinize tutuşturulan o boktan, evrimi çarpıtmaya çalışan kitabı sizden daha saf birinin aklını karıştırmasın diye bir kez daha alaraktan, hızla uzaklaşıyorsunuz Tüyap'tan! Geride güzel okurlar, kitap edinemedikleri için parasızlıktan yakınan insanlar, karmaşa ve cazibesi yüksek bir esrar bırakaraktan!

Resim

metin altıok'a!

Bütün ...epsi sarardı, bir seninki hala taze!
Dört kenarı dört ayrı mevsimde kesilmiş!
Makas dolaşmış tenine!
Sağ tarafında, geldiğin evlerin soğukluğu
Sol tarafında, plaja giden kızların şakalaşması
Üst kenarından aşağı sarkıyor bütün güzelliğin
Alt kenarında, sızmış bir şarapçının yazgısı

Sonsuza kadar bende kalacaksın bu senin tek yasal gerçeğin!

Pimi çekilmiş bir el bombası gibi duruyor avcumda resmin!

Şimdi Reklamlar...

Son günlerde ATV, Kanal D, Star ve Show TV'de reklam kuşaklarında bir farklılık dikkatinizi çekti mi? Reklamlar çok kısa sürüyor. Bir çok izleyici bu ani değişikliğin farkında ve ekran temizlendiği için pek memnunlar. Ancak evlerimizin oturma odalarındaki bu sessiz değişiklik her yıl milyonlarca doların döndüğü, binlerce insanın "ekmek yediği" bir sektörün tam odağında meydana geldi. Üstelik bu denli önemli ve derin bir "oynama" duyu(ru)lmadı..!

Bu derin "oynama" geçtiğimiz günlerde Yusuf Gökçek imzalı bir yazının reklam şirketlerine fakslanmasıyla başladı. Yazıda reklam ajanslarına ve reklam verenlere bugüne kadar ATV'nin ve Kanal D'nin reklam yerlerini pazarlayan BİMAŞ'a SHOW TV ve STAR'ın da katıldığı duyuruluyordu. Bu katılmayla beraber de tarifeler 3'le 5'le çarpılıyor, saniyesi dolar bazında 750'lere çıkan "fiks reklam mönüleri" resmen açıklanıyordu. Bu faksların alınmasıyla birlikte reklam veren devler (UNİLEVER, P&2, Koç, Sabancı, vd) ortak bir tavır alarak BİMAŞ'ı boykot etmeye karar verdiler. Bu kararın alınmasıyla birlikte yüzbinlerce dolarlık yıllık anlaşmalar mahkemelik oldu ve dört büyük özel kanaldaki reklamlar bir gecede bıçak misali kesiliverdi.

Her iki taraf için de uzun süre dayanılması son derece güç olan bu karşılıklı grev-lokavt uygulaması zamanlama açısından çok manidar gözüküyor.

Rating ölçümlerini yapan AGB, geçtiğimiz dönemde evlere yerleştirdiği ölçüm aletlerinde Türkiye gerçeğini daha iyi yansıtmak için "C ve D" adlı sosyoekonomik gruba dahil kitleyi daha geniş bir projeksiyonla görmeye başladı. (Bu gruplar A, B, C1, C2 ve D şeklinde ayrılıyor. Kimin neye göre bu sınıflamaya konulduğu inanılmaz komplike bir formüldür, ancak aydınlatıcı olması açısından A üst, D ise en alt...!). Bu durum da rating savaşlarına yeni ve çok başka bir boyut getirdi. Küçük Onur'un, Mahsun Kırmızıgül'ün rol aldığı diziler bir kanaldan diğerine milyon dolara transfer olmaya, program başına on binlerce dolar talep etmeye ve almaya başladılar. Bu değişim kanallar açısından yayın programlarının daha da pahalanmasına ve alım gücü az izleyici profili nedeniyle reklam fiyatlarının düşmesine yol açtı.

Aynı zamanda da reklam veren ise, yıllık 10 milyon dolar ayırması gereken bir kampanyayı AGB ölçümlerindeki bu yeni yapıdan dolayı ve kanallar arasındaki kural tanımaz rekabetten ötürü 7 milyon dolara bitirebiliyordu. Hem büyük kanallar, hem de büyük reklam verenler böyle bir adımın atılmasıyla son derece gerildi. Ancak sahnede sadece 2 aktör yok.

Kısa ve uzun vadede kimin, nasıl etkileneceğine şöyle bir bakılacak olursa...

4 Büyük Ulusal TV kanalı: Kısa vadede zarar edecekler. Ancak direnmeye hazır olduklarını söylüyorlar. Uzun vadede ise astronomik transferler ödemeyeceklerinden rahatlayacaklar. Anlaşmaya varılsa bile eski tarifelere inmeyecekler, gelirleri ve ratingleri artacak. Ama eğer kanallardan biri anlaşmayı bozarsa çok büyük para kazanacak, diğer 3 kanalı batıracak. (Sakın kanallardan biri sıf bu amaçla BİMAŞ'a girmiş olmasın.)

Reklamveren: Ekonomik kriz söylentileri zaten yeterince satışları etkiledi. Şimdi de en etkili mecralarını kullanmıyorlar. Kısa vadede zarar edecekler. Uzun vadede ise, bir şekilde anlaşmaya varılacağını onlar da tahmin ediyor. Dört kanal ittifakı dağılmazsa eski pazarlık güçleri kalmayabilir. Outdoor reklama (bilboard ve panolar 7 ve yazılı basına bütçe kaydırmayı planlıyor.

Ajanslar: Çıkan anlaşmazlık en ağır darbeyi, bugüne kadar çok büyük paralar kazandırdığı bu kesime indiriyor. Pazarlıktan gelen özel gelirleri (restum) ol(a)mayacak. Kimi ajanslar tensikata başladı bile. Zarar ediyorlar. Uzun vadede bu 4'lü ittifak bozulursa tekrar eski konumlarını kazanabilirler. Ancak özellikle önümüzdeki 3 ay onlar için koca bir soru işareti...

Diğer TV kanalları: NTV, TGRT, TRT'ler ve diğerleri... Halihazırda harcanamayan devasa bütçelerden büyük paylar almayı hedefliyorlar. Ancak reklamveren böyle düşünmüyor. Yüzde 20'lik bir gelir artışı olabileceği söyleniyor. Bu bile onlar açısından haddinden fazla (!) sevindirici bir gelişme.

Programcılar-ünlüler: Artık, yani anlaşma sürdükçe, astronomik transfer rakamlarını ne biz ne de onlar duyacak. BİMAŞ'ın kendi arasında koyduğu kurallar tam olarak bilinmediğinden önümüzdeki günlerde yansımalar daha net gözlemlenebilecek. Kesat günler başlıyor.

AGB: Milyonlarca dolarlık reklam pastasının dağılımında en etkin kurum olan AGB aynı zamanda kalitesizliğin de sorumlusu olarak gösteriliyor. Üstelik BİMAŞ kanalları şu anda, ihtiyaç duyulmadığından hareketle, AGB'den çıkmayı düşünebiliyorlar. Eğer olursa, bu bir milat olur 'örnek: "dün akşam TGRT birinci, TRT ikinci oldu"...)

Ve çalışanlar: Sanırız bu derin ve sarsıcı oynamanın en hazin yansımalarını medya çalışanları önümüzdeki günlerde görecek ve yaşayacak. Zaten serbest piyasa, özgür basın ve demokrasi üçgeninde değerlendirilmesi gereken bu gelişmenin, bu buram buram haber kokan "bomba"nın haber ol(a)maması bile düşündürücü...

Hikâye burada bitiyor. Hayır başlıyor. Zaten medyada her gün, her şey yeniden başlıyor. Ama hatırlayın istedik: gösterdikleri kadar, göstermedikleri de önemli. Belki de daha önemli. Reklamları izlediniz.

SERDAR ÖZÇELİK

Arkamsefası

Yol

TUNCER ERDEM

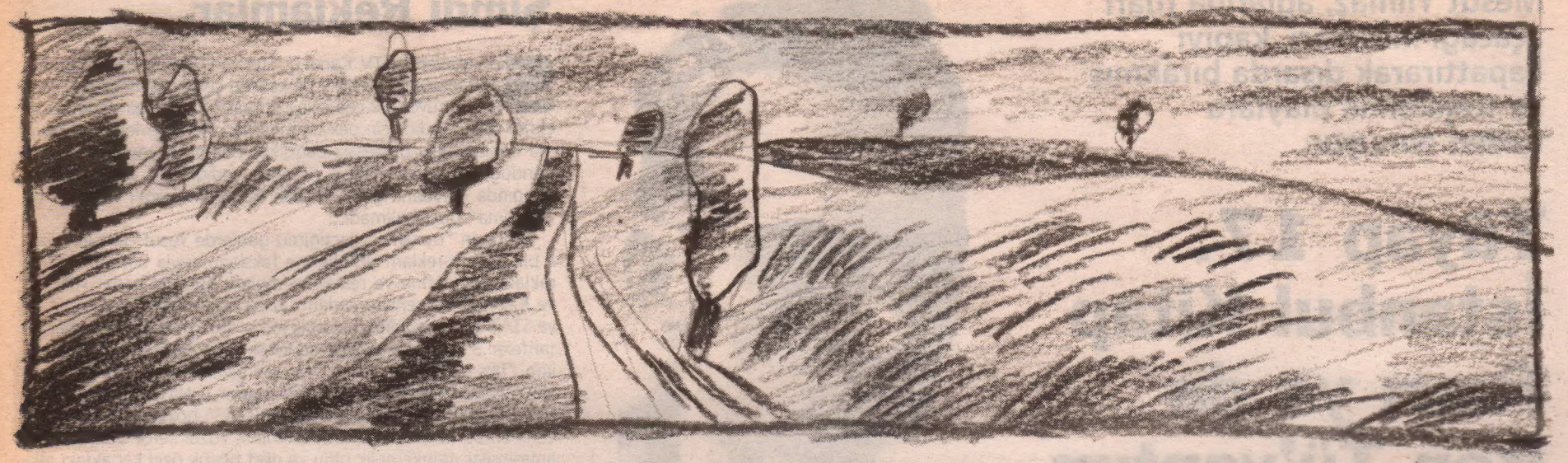

ağaçtan ağaca bağlanıp / uzaklara bükülen yol

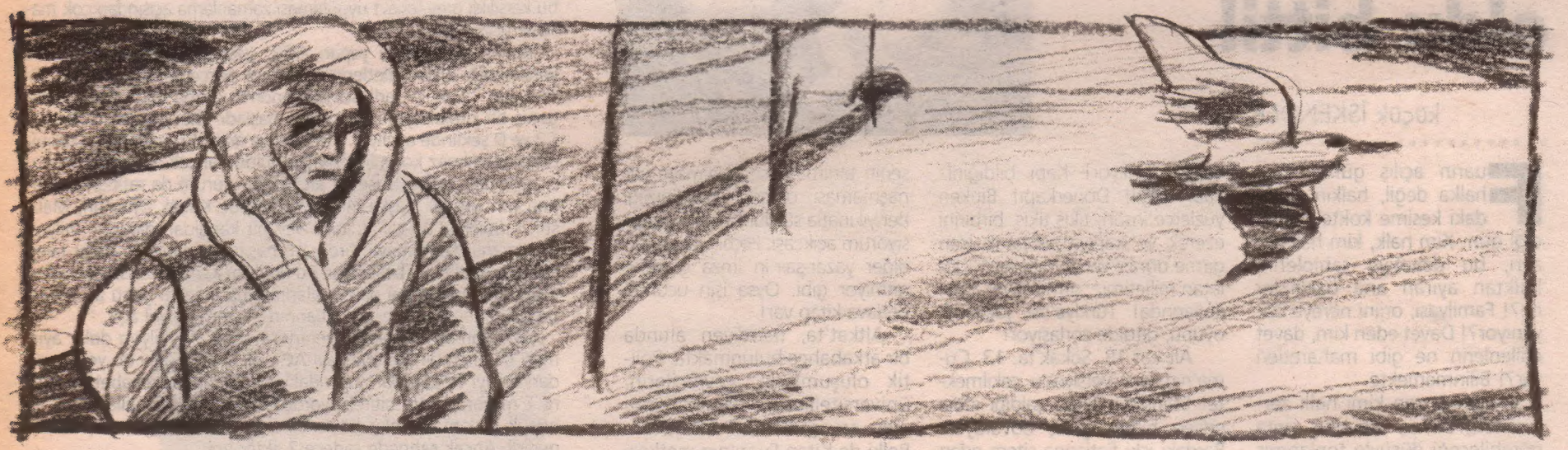

dağ eteklerinden geçip / tünellere kavuşuyor

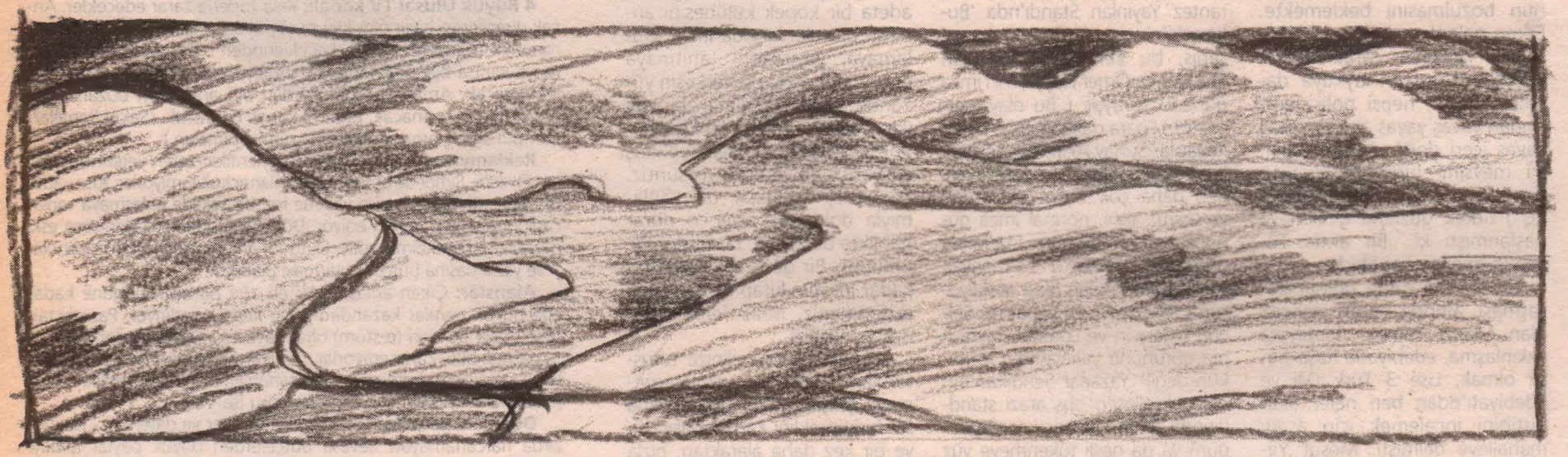

bazen uysal bir su / usulca geçiyor altından

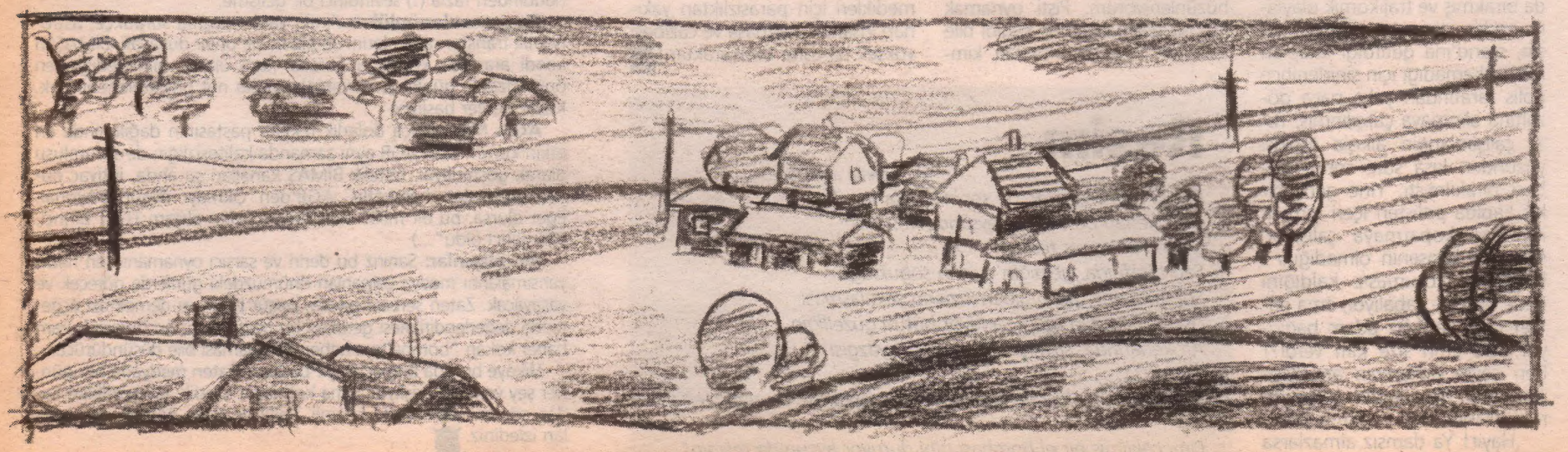

kasabalara uğruyor kimi zaman / telgraf direkleri eşliğinde

Akşamsefası

toz toprağa gömülmüş / bir iki araba var üzerinde

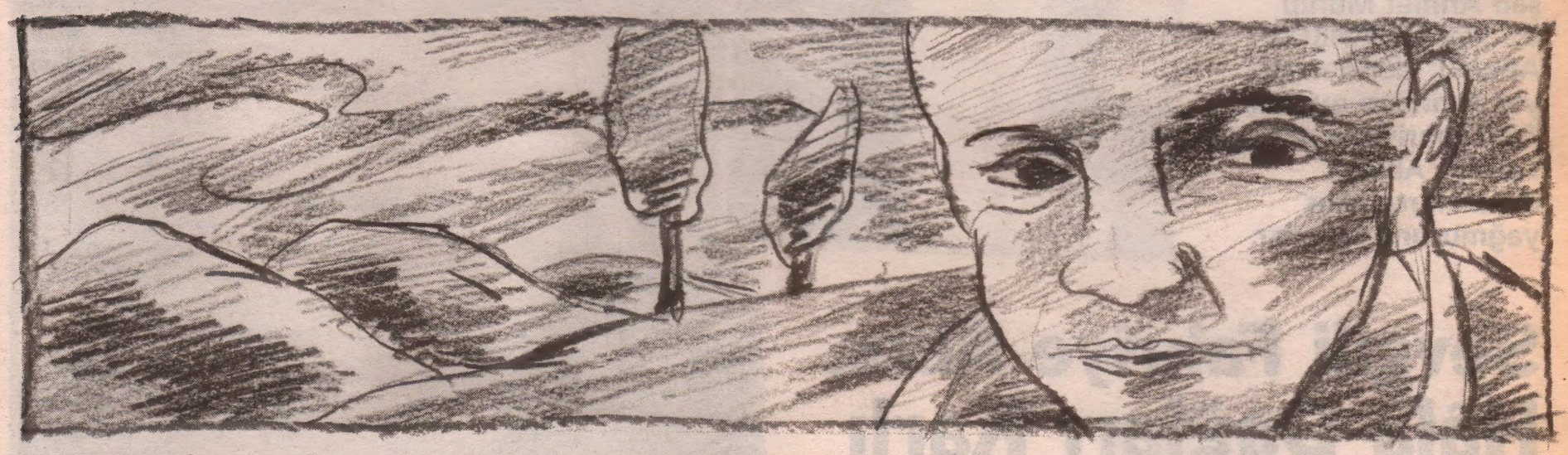

ve birkaç yolcu / birbirinden habersiz

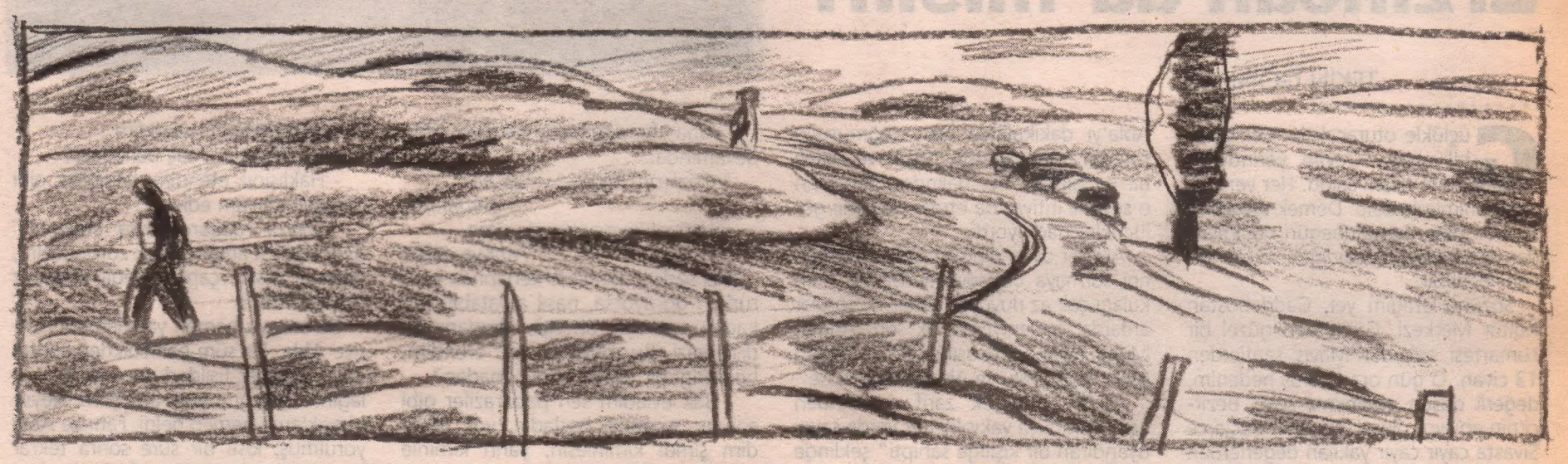

yalpalayarak yürüyorlar kederli / vakit akşam üzeri

öylece duruyor yol / üzerinde kuzgun gözleri

Akşamsefası

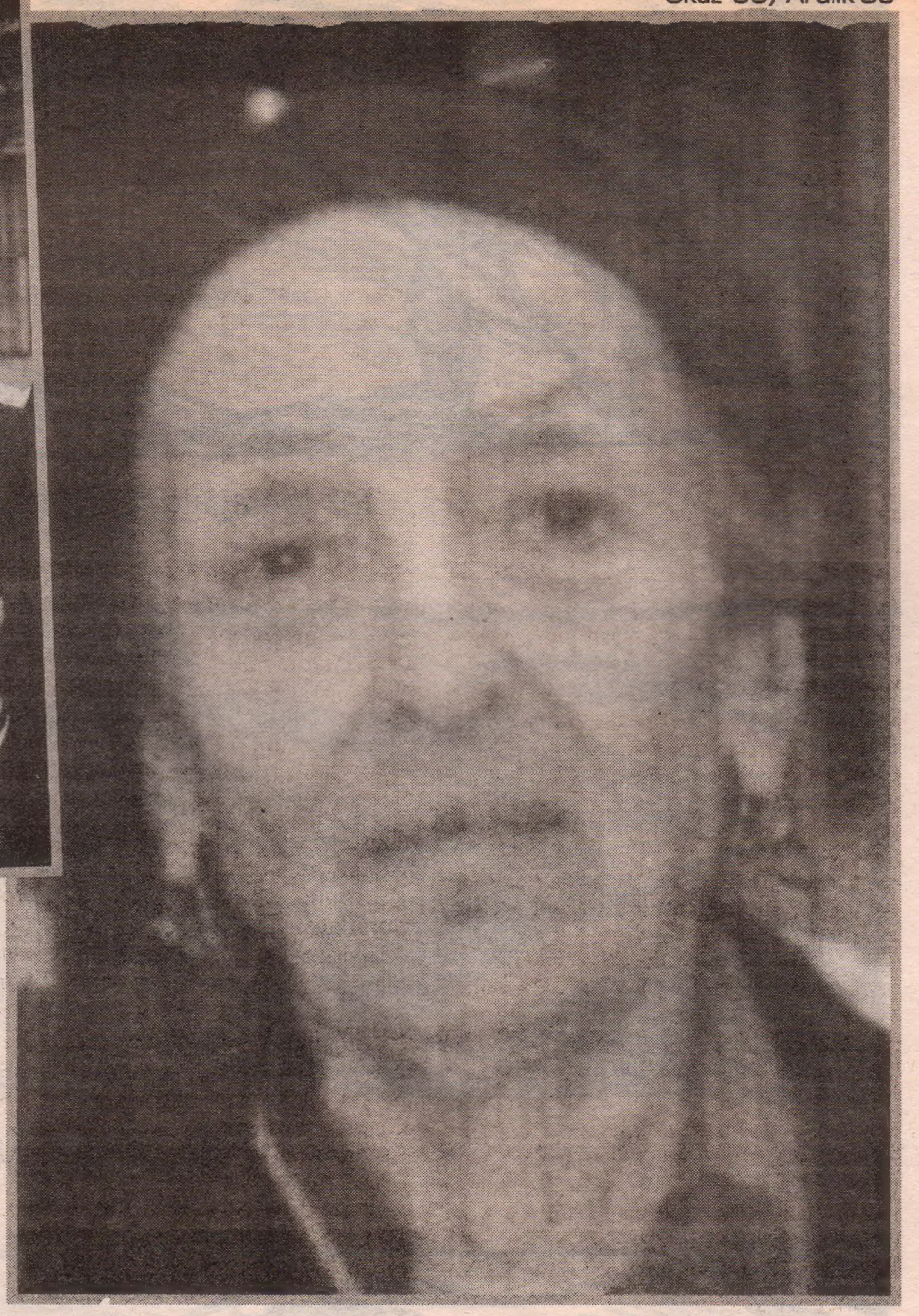

Az sonra iki kişinin kolunda güçlükle yürüyebilen, çok yaşlı, sevimli bir hanım salona girdi. Yine binbir güçlükle sahneye çıkarıldı. Proğram sunucusu: "İşte sürpriz konuğumuz değerli şair Ahmet Muhip Dıranas'ın FAHRİYE ABLASI" der demez yer yerinden oynadı. Tüm Fahriyeler ayakta Fahriye Abla'yı dakikalarca alkış yağmuruna tuttular.

Sevgili Fahriye Abla, Hâlâ Dağları Karlı Erzincan'da mısın?

TEKİN GÖNENÇ

Güçlükle oturacak bir yer bulabiliyorum. Deyim yerindeyse tıklım tıklım salon. Her yer cıvıl cıvıl hanımlarla dolu. Demek diyorum, sanat'a olan ilgi günbegün hanımlardan yana koyuyor ağırlığını. Gönendiriyor beni bir.

Sözünü ettiğim yer, Caddebostan Kültür Merkezi. Günlerden güzel bir cumartesi, aylardan Mayıs, saatlerden 13 civarı. O gün orada oluş nedenim, değerli düşün adamımız Asım Bezirci'nin anılıyor oluşu. Karanlık güçlerce Sivasta cayır cayır yakılan değerlerden biriydi o. Güzel şeyler söylendi. Duygusal anlar yaşandı, öyle ki, konuşmacılardan Şükran Kurdakul, gözündeki yaşların akmasını bir türlü engelleyemiyordu.

Bir ara gözüm bir el ilanına ilişti: **" Koşun Fahriyeler, adı FAHRİYE olan** siz hanımlar, konuğumuzsunuz, ayrıca sizlere unutamayacağınız sürpriz bir armağanımız da var". İster istemez bir bağlantı kurdum, bu kadar çok hanımın burada oluşunun asıl nedeni meğer bu ilginç çağrıymış dedim kendi kendime. Asım Bezirci toplantısının hemen ardından başlıyordu bu toplantı. Ben de bu etkinliğe katılmaya karar verdim. Fahriyeler arasında oturmamı sürdürdüm.

Az sonra iki kişinin kolunda güçlükle yürüyebilen, çok yaşlı, sevimli bir hanım salona girdi. Yine binbir güçlükle sahneye çıkarıldı. Proğram sunucusu: "İşte sürpriz konuğumuz değerli şair Ahmet Muhip Dıranas'ın FAHRİYE ABLASI" der demez yer yerinden oynadı. Tüm Fahriyeler ayakta Fahriye Abla'yı dakikalarca alkış yağmuruna tuttular. Gençliğinde güzel ve alımlı bir kız olduğu her halinden belli olan o sevimli ihtiyar da etrafa devamlı gülücükler dağıtıyordu.

Alkışlar diner dinmez sunucu sorularını sormaya başladı. Fahriye Abla'nın kulağı çok az duyuyor olmalı ki, sorular ardarda yineleniyordu. İlk soru Ahmet Muhip Dıranas'ın nasıl bir insan olduğu şeklindeydi. Fahriye Abla'nın yanıtı ise:

"Çok ama çok zarif, kendinden emin, oldukça yakışıklı her yerde saygı uyandıran bir kişiliğe sahipti" şeklinde oldu.

Sunucunun ilginç sorularına ilginç yanıtlar geliyordu:

- *"Hava keskin bir kömür*
kokusuyla dolar
kapanırdı daha gün batmadan
kapılar
bu, afyon ruhu gibi baygın
mahalleden
hayalimde tek çizgi sen
kalmışsın sen"

Efendim bunlar ne güzel dizeler, ne çok etkilemişsiniz

A.Muhip Dıranas'ı. İlişkileriniz hangi düzeydeydi,

Kendisiyle nasıl buluşurdunuz?. Biraz anlatır mısınız?

- Siz tabii o günleri yaşamadığınız için böyle soruları rahatça sorabiliyorsunuz. Nerede o günlerde buluşmak. Ancak kapınızın önünden geçer, siz de bilirsiniz onun geçeceği saatleri, pencere kenarına oturur beklersiniz. Göz göze gelebilirdiniz sadece. Bir bakımlık, hadi bilemediniz iki bakımlık bir sevdi o zamanın aşk ilişkileri

- Ama efendim bakın ne diyor şiirin devamında:

" Gözlerin, dişlerin ve ak pak
gerdanınla
ne güzel komşumuzdun sen
Fahriye Abla"

Sizi sadece pencere kenarında otururken görüyorsa, nasıl anlatabilir bu kadar ayrıntıyı, örneğin gerdanınızı, dişlerinizi. Bu mümkün mü efendim, herhangi bir yakınlaşma olmadan?

- Bak evladım sen paparaziler gibi sorular sormaya başladın, yok efendim şimdi kiminlesin, yarın kiminle olacaksın gibilerden...

Gömlek değiştirir gibi yatak değiştirmek marifet değildi o günlerde. Yani böyle ucuz aşklar yoktu bizim zamanımızda.

- Anlıyorum efendim, dilerseniz şiirin devamını okuyalım:

" Önce upuzun, sonra kesik saçın
vardı
tenin buğdaysı, boyun bir başak
kadardı
içini gıcıklardı bütün erkeklerin
altın bileziklerle dolu bileklerin"

- Doğrudur, bir ara saçlarım uzundu, sonra kestirmiştim. Oldum olası severim değişikliği. Bileziğe gelince, biraz abartmış galiba Ahmet Muhip bey. Ben orta halli bir ailenin kızıydım. Altın bilezik modaydı o günlerde, ama öyle bileziklerle dolu değildi bileklerim. Olsa olsa bir tane bilezik takmış olabilirim.

Ayrıca bütün erkeklerin içini gıcıklamak gibi bir niyetim de yoktu doğrusu. Gıcıklanmışlarsa onlar gıcıklanmışlar, suç bende mi?

- Anlayamadım efendim

- Suç diyorum, suç bende mi?

- Haklısınız efendim, bildiğiniz gibi şiir şöyle devam ediyor:

"Açılırdı rüzgarda kısa eteklerin"

özür dilerim ama sormak zorundayım, birazcık olsun çapkın değil miydiniz Fahriye Abla?

Bu soruyu hemen yanıtlamadı Fahriye Abla. Bir süre bekledikden sonra, eğilip bişeyler fısıldadı sunucunun kulağına. Bayağı merak etmiştim. Neyse ki açıklama hemen geldi. Fahriye Abla yorulmuş, kısa bir süre sonra tekrar karşımızda olmak üzere bizlerden izin istiyormuş. Öyle ya, doksanını çoktan aşmış bir insanın yorulmasından daha doğal ne olabilirdi ki. Bu ara benim de belleğim boş durmuyordu. Yıllar öncesi çocukluğumun geçtiği yerlere, Yıldızeli ye, Sivastaki lise yıllarıma doğru nostaljik bir geziye çıkmıştı bile. Bizim de bir ablamız vardı. Ona tutulmayan yok gibiydi aramızda. Uçarımı uçarı, güzelmi güzel bir kızdı Süheyla abla. Dıranas'ın şiirindeki Fahriyeleri siler, yerine Süheyla yazar öyle okurduk şiiri. Bir gün ansızın gitti. Bu küçük ilçeden neler götürdüğünün hiçmi hiç farkında olmadan gitti Süheyla abla. Babası devlet memuruydu, uzak bir kente atanmışlardı. Annemin bir gün odama girip de: "Gönlü güvercinli kız gitti artık, kendini derslerine daha çok verirsin" demesini hiç unutamadım, öylesine ki şiir kitabıma" Gönlü Güvercinli Kadın" adı verişimin nedenleri arasında bilinçaltımın o güzellikleri bu günlere taşınmış olması vardı sanıyorum. O yüzden daha da büyük anlam

taşıyor bu gün benim için. Sağolasın Fahriye Abla, sağolasın Ahmet Muhip Dıranas, sağolasın Süheyla Abla.

Neyse biz dönelim yine gerçek Fahriye Abla'mıza. Fazla uzun sümedi Fahriye Abla'nın dinlenme molası. Yine iki kişinin kolunda sahneye çıkarılıp koltuğuna oturtuldu. Uzun alkışların sonu gelir gelmez sunucu devreye girdi.

Elindeki notlara bakarak:

- Efendim kaldığımız yerden devam ediyorum:

"açılırdı rüzgarda kısa eteklerin
açık saçık şarkılar söylerdin en fazla
ne çapkın komşumuzdun sen
Fahriye abla"

- Ah evladım benim hakikaten sesim güzeldi. Şarkılar da söylerdim. Komşularımın, hele büyüklerimin ricalarını kıramazdım. Çoğunluk da bahçede söylerdim. Ama öyle açık seçik şarkılar değildi onlar. Ayrıca bizim zamanın şarkıları akıllı uslu şarkılardı, sizin şimdiki şarkılarınız gibi zırzop şarkılar değildi. Ahmet Muhip bey duymayı istediği şarkıları bana mâl etmiş olabilir. Bilirsiniz şairleri, çok renklidir, çok zengindir hayalleri.

- Şeyi unuttunuz efendim

- Neyi?

- *"Açılırdı rüzgarda kısa eteklerin"*

- Evet doğruluk payı var, ben bahçede eteklikle dolaşırdım. Meyve ağaçlarımız vardı, erik miydi dut muydu unuttum, yüksekçe bir yerdeydi. Meyve toplamak için uzanırdım. Ne yapalım sıyrılırmış eteklerim.

- Demek sıyrılırdı!

- Ne var yani bunda, iyi ki de sıyrılırmış. Hem fena mı olmuş, bak ne güzel de bir şiir çıkmış ortaya.

- Yani şey, efendim çok mu seviyorsunuz bu şiiri?

- Sırf bu şiiri değil, Ahmet Muhip beyin bütün şiirlerini severim.

- Sonra yollarınız ayrıldı demek, son dizelerinde şöyle sesleniyor size:

"Gönül verdin derlerdi o delikanlıya
en sonunda varmışsın bir
Erzincanlıya
bilmem hâlâ bu ilk kocanda mısın
hâlâ dağları karlı
Erzincan'da mısın"

- Biliyorsunuz küçük yerlerde dedikodular çok olur. Bizim için de oluyordu. Evimize birkaç defa Ahmet Muhip beyin dostları konuşmaya gelmişlerdi. Beni isteyenler vardı. Ayrıca Ahmet Muhip beyle aramızda yaş farkı da vardı. Kısmet değilmiş. Ama bu güzel şiirle yaşıyor olmak benim için büyük mutluluk

- İzin verirseniz bu mutluluğu sizinle paylaşmak üzere şiirin tamamını okumak istiyorum

- Çok sevinirim

Sunucu Fahriye abla şiirini başkan sona yeniden okuyor.

Salonda korkunç bir alkış, Fahriye Abla'nın gözlerinde iki damla yaş, toplantı bitiyor.

Fahriye abla sahneden indirilirken çevreme bakıyorum, upuzun bir kuyruk, Fahriye Abla'nın elini öpme kuyruğu... Hemen çantamı yokluyorum, fotoğraf makinem yanımda, sevinçten uçuyorum, artık bu güzel günü fotoğraflayabilirim...

Uzunca bir süre kuyrukta sıramın gelmesini bekliyorum, elini öptükten sonra, eğilip kulağına, beraber fotoğraf çektirip çektiremiyeceğimizi soruyorum. Aldığım olumlu yanıttan sonra birlikte fotoğraflar çektiriyoruz. Böylece güzel bir gün sona eriyor. Tek üzüldüğüm şey ise, adres ve telefon numarasını istememiş olmamdır. Ne kadar çaba gösterdimse de bir daha Fahriye Abla'ya ulaşamadım, ya da ulaştırılmadım. Ve kafamda hep soru işaretleri kaldı.

Sormak istiyorum Fahriye Abla, İstanbul'da mısın, yoksa hâlâ dağları karlı Erzincanda mısın? Umarım sesin gelir bir gün bir yerlerden.

Soldan sağa: Tekin Gönenç, Zehra Bilir ve Fahriye Abla

kıldan tüyden bir
antoloji bıyıklıyken met üst

küçük İskender

— Meraktan ya da kıl'llanmaktan olsa gerek yaklaşık on yedi yaşlarında bıraktım ilk kez bıyığı. Belki aileden ve çevreden gelen politik abi'lik özentisiydi başta. Zaten hep başta kaldı. En fazla bir ay taşıdım bıyığı. Baktım ki müslüman militanlarınki gibi çıkıyor, kestim; kestirip attım! Kıllanmaktan önce akıllanmak gerektiğini kavramam uzun sürmedi açıkcası. Sanırım, artık bir tek 'canım çok sıkkın olduğu zamanlarda' tıraş olmuyorum. Bu bir tür simgeye dönüştü. Bıyıklı sakallı görenler anlıyorlar ki, İskender'in keyfi yok!

Bıyığın bir kültür göstergesi olarak lanse edilmesi hiç içaçıcı değil!Birinin ayna karşısına geçip yüzüne yakışacak bir bıyık türü bulmaya çalışması da ayrıca çok komik ve eğlenceli! Sokakta gördükleri afişlere kadın-erkek ayırmadan bıyık yapan bir milletin bıyık kompleksi sanırım sosyologları çoktan harekete geçirmiş olmalıydı. Kendi bıyığımı niye kestiğimi bilmiyorum. Zaten en fazla yirmi gün durdu. Bir ibnenin bıyığının halka ne gibi bir faydası olabilir ki?! Bir daha bıyık bırakmayacağım. Neden mi?! Simgeci takılmak, şekil yapmak ve bunlarla yetinmek beni aşıyor.

"Kosmosun Kardeşliği Adına" şiiri edebiyatımızda bir uzaylıya seslenen ilk dizelerdir. Belki, bu özelliğiyle dünya şiirinde de ilk örnekler arasındadır. Ne gariptir ki, Radi Fiş "Nazım'ın Çilesi" adlı kitabında şöyle tanımlar şairi: "Uzun boylu, güçlü kuvvetli, yakışıklı, etrafa nerede ise fiziki bir şekilde hissedilen ruhi enerji saçan bir insandı.

Nazım Hikmet ve Uzaylılar

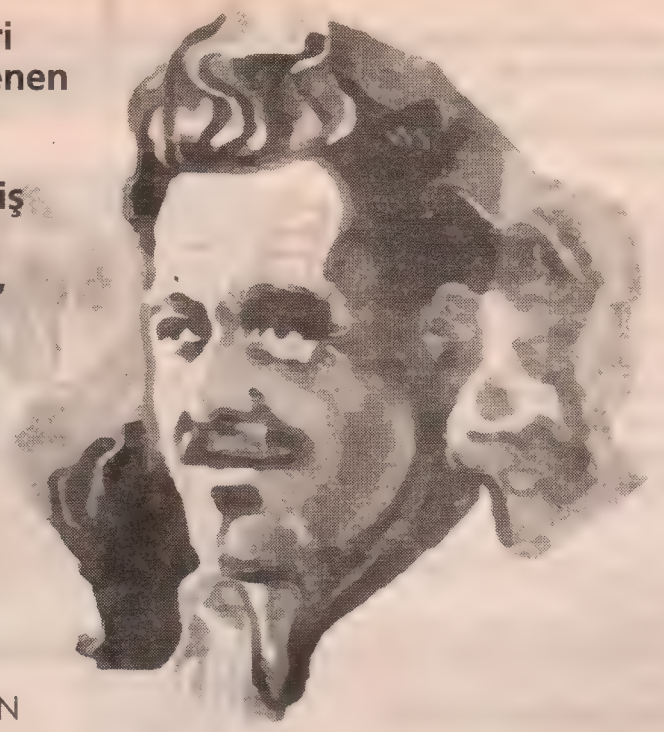

SUNAY AKIN

Nazım Hikmet, Bursa Cezaevi'ndeki hücresinin penceresinden, onca yıl aya bakarken, neler düşündü, kimbilir?.. Bu sorunun yanıtını yalnızca, 1949 yılının herhangi bir gecesinde, yazdığı şu şiiri okuyarak verebiliriz:

Ay doğdu içinde tavuşanıyla
ben bir şey düşündüm yüreğimin kanıyla
terini sildi o şey ceketinin yeniyle
o şey tepeden tırnağa süzdü beni
bastı gaza aldı viraji debriyajdayken
bastı gaza aldı viraji debriyajdayken
ezip geçti aydan asfalta düşen tavuşanı.

Sanskrit efsanelerinde, ayda yaşayan ve bütün dünyadaki soydaşlarının kralı olan bir tavşanın varlığından söz edilir. Nazım'ın, dört duvar arasında yazdığı "Aydan Asfalta Düşen Tavuşan" adlı şiir, bu bilginin dizelere yansımasından başka bir şey değildir... Ve ne gariptir ki, insanoğlunun aya adım atmak için yaptığı ilk yolculukta, astronotların Houston Kontrol Merkeziyle yaptığı konuşmalarda söz dönüp dolaşıp aydaki tavşana gelir!

Nazım Hikmet'in gözlerini aya kapayışından altı yıl sonra, 20 Temmuz günü, Türkiye saatiyle saat 13.00'de, ay çevresinde onuncu turunu atan Apollo 11 uzay gemisinde astronotlar uyanmış, kahvaltılarını yapmaktadır. Armstrong ve Aldrin önlerindeki günün heyecanından rahat uyuyamamış olsalar da, Collins deliksiz bir uyku çekmiştir. O gün, yüzyıllardır süre gelen özlem sona erecek, ay yüzeyine ilk kez bir insanın ayak izi bırakılacaktır.

Kahvaltıdan sonra gündelik haberleri astronotlara ileten Houston Kontrol Merkezi, Bursa Cezaevi'nin taş duvarları arasında şiiri yazan aydaki tavşanı anlatmaya başlar: "Eski bir masala göre, dört bin yıldır, Çango adında çok güzel bir Çinli kız yaşarmış orada. Kocasından ölümsüzlük hapını çaldığı için Ay'a sürgün edilmiş. Bir de arkadaşı varmış yanında. Her zaman, tarçın ağacının gölgesinde arka ayakları üzerinde oturan Çinli bir Tavşanmış bu." Kontrol Merkezinin bir Çin masalını anımsatması üzerine karşılık olarak Collins'in sesi duyulur dünyada: "Hiç merak etmeyin. O tavşan kızı ne yapıp yapıp bulacağız!"

Aya gidilmesinden yıllar sonra bile Suudi Arabistan'da, yolculuğun gerçek olmadığı, böyle bir yolculuğun yapılamayacağı üniversitelerde okutulurken, Nazım Hikmet "daha da ötelere" gidileceğinin şiirini yazar, 1959 yılında:

Aya gidilecek
daha da ötelere,
teleskopların bile görmediği yere.
Ama bizim dünyada ne zaman kimse aç
kalmayacak,
korkmayacak kimse kimseden,
emretmeyecek kimse kimseye,
yermeyecek kimse kimseyi,
umudunu çalmayacak kimse kimsenin?
İşte ben komünistim bu soruya karşılık
verdiğim için.

Nazım Hikmet bu dizeleri 13 Eylül 1959'da, Sovyetler Birliği'nin "Lunik 2" adlı uzay gemisini fırlatmasından bir kaç gün önce, 26 Ağustos'ta yazar. Lunik 2, biraz sert olsa da, ay yüzeyine inmeyi başaran ilk araçtır. Nazım'ın şiire "Aya gidilecek" dizesiyle başlaması, uzay yolculukları konusunda gündemi ne denli yakın takip ettiğini gösterir. Şair, bu başarıdan bir yıl önce, 1958 yılının 4 Ocak günü fırlatılan "Lunik 1"in yer çekiminin etkisinden kurtulmayı başaran ilk roket olduğunu ve ayın 7500 kilometre yakınından geçerek güneş sistemindeki yörüngesine oturduğunu da çok iyi bilmektedir. Ve Nazım, 1959'un Aralık'ında, "daha da ötelere" gidileceğinin inancıyla şu dizeleri yazar:

Merih'e giden kosmos gemisinde turistler
yeryüzüyce yazılmış şiirler okuyacak.
Her sözü beste beste, renk renk, kat kat açarak
en sırlı çekirdeğe ulaşabilecekler.

İnsansız yapılan ilk denemelerde Sovyetler Birliği, Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı ezici bir üstünlük sağlar. Amerika'nın, o yıllardaki çalışmaları Sovyetlerin oldukça gerisindedir. 6 Aralık 1957'de, uzaya göndermek istedikleri ilk uydu milyonlarca televizyon izleyicisinin gözü önünde, henüz roket rampadayken yansa da, Amerika pes etmez. Bir yıl sonra, 17 Ağustos günü, dünyadan aya ulaşma amacıyla yapılan ilk araç olan "Able 1" atıştan 77 saniye sonra yere çakılır. 11 Ekim'de ateşlenen "Pioneer 1" ise ay yolunun üçte birlik kısmına yaklaşmışken, dünyanın çekiminden kurtulmayıp parçalanır. 9 Kasım 1958'de, Amerika'dan fırlatılan "Pioneer 2" ve 6 Aralık'da denenen "Pioneer 3"ün sonları da diğerlerinden farklı olmaz. Bütün bu başarısız denemeleri yakından takip eden Nazım, yıldızlardan birinde yaşadığına inandığı uzaylılarla ilk karşılaşacak olanların Sovyet kozmonotlar olduğuna emindir. Bu yüzden "Kosmosun Kardeşliği Adına" adlı şiirinde Rusça'da yoldaş anlamına gelen "Tovariş" sözcüğüne yer verir:

ve yıldızlardan birinde
hangisinde bilmiyorum
yıldızlardan birinde konuşacak elçimiz
hangi dilde bilmiyorum
yıldızlardan birinde konuşacak elçimiz onunla
Tovariş diyecek
söze bu sözle başlayacak biliyorum

Nazım Hikmet, bu şiirini 13 Nisan 1961 tarihinde Paris'te yazmıştır. Yani, uzaya gönderilen ilk insan olan Yuri Gagarin'in, dünyayı aracının penceresinden seyretmesinden bir gün sonra!.. Şaire "bilmiyorum" diye kendinden son derece emin bir ifade kullanmasının nedeni "Vostok 1" adlı uzay aracının yaptığı başarılı yolculuktur.

"Kosmosun Kardeşliği Adına" şiiri edebiyatımızda bir uzaylıya seslenen ilk dizelerdir. Belki, bu özelliğiyle dünya şiirinde de ilk örnekler arasındadır. Ne gariptir ki, Radi Fiş "Nazım'ın Çilesi" adlı kitabında şöyle tanımlar şairi: "Uzun boylu, güçlü kuvvetli, yakışıklı, etrafa nerede ise fiziki bir şekilde hissedilen ruhi enerji saçan bir insandı. İcap etmiş olsa, başka dünyalarda yaşayan kimselere dünyamızın insanını en müspet şekilde temsil etmek için Nazım'dan daha iyi elçi bulunamazdı. Onunla ilişki kurmak bahtiyarlığına eren, enerji sahasına yaklaşabilen herkes, ondan harikulade bir kuvvet ve enerji alarak ayrılıyordu: Tasavvur olunan herşey mümkün görünmeğe başlıyordu ve onun mensup olduğu cinse mensup olmakla iftihar etmeğe başlıyordu insan. Bu cinsin, bu ırkın adı ise İNSANLIK'tı."

Uzayda bizden başka canlılar var. Buna inanıyorum. Bizden de haberdarlar. Yeryüzündeki bunca zulümü, baskıyı, paylaşım savaşlarını, sömürüyü gördükleri için de uzak tutuyorlar kendilerini. Hele, Amerikan filmlerinde vahşi, cani, canavar, kötü ruhlu olarak yansıtıldıklarını bildiklerinden tanışmaya hiç de niyetleri yok. Sevindirici olan "Kosmosun Kardeşliği Adına" şiirini okumuş olmaları. Bu yüzdendir ki, içinde yaşadığımız gezegene "Nazım Hikmet" adını vermişlerdir!..

Siyah - Beyaz

ŞAVKAR ALTINEL

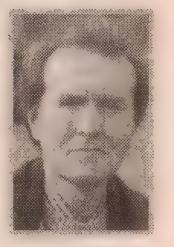

Sergideki fotoğrafların çoğuna
ilgisizce bakıp geçtikten sonra
bir panoda tek başına asılı
resme rastlayıp duruyorum:
1930'larda sıradan bir sokak
banliyölerinden birinde Londra'nın,
bir tahtaperdede eski reklamlar:
Fry's Çikolataları, Oxo, Persil,
çınarların yaprakları tozla kaplı;
güneşli kaldırımda kimse yok
koyu renk bir tayyör giymiş
genç bir kadından başka,
sol adımını atmış, sırtı dimdik
ve başındaki büyük şapkanın
hafifçe gölgelediği yüzü
gökte bir noktaya çevrili,
görüyormuş gibi şimdiden

belirdiğini ilk uçakların
ve ağır ağır açıldığını
bomba kapaklarının yukarıda,
sirenlerin uluyuşu yükselirken.

Sevdiğim Kadın Adları Gibi - 5

Burcu

AKGÜN AKOVA

Burcu, sen
sen
milyonlarca öpücüğün başlangıcında uyursun
içinden jetler geçen bulutların yırtılan beyazlığında
haklı bir kavganın ortasında alınan solukta
ve çiçekleri doyuran gün ışığında

Burcu, sen
sen
kötü düşlerin sevgiyle onarıldığı yerde uyursun
babasının annesini dövdüğü gece
ödevini yapamayan çocuğun
öğretmenin karşısında döktüğü gözyaşında
ve kardeş yüzleriyle dolu anılarında onun

Burcu, sen
sen
aşkın sonsuzluğu ikiye böldüğü yerde uyursun
utangaç bir kızın
ilk sevişmesinde
saçlarıyla örtmeye çalıştığı meme uçlarında
ve yastığın
yere düşen yorgana anlattığı erotik masalda

Burcu, sen
sen
kapılarından kayıklarla geçilen kıyı kentlerinde uyursun
içine ip merdivenlerin sarkıtıldığı uçurumlarda
bir kuşun ilk uçuşundan sonra konduğu dalda
ve bir aynada
yaşlı bir kadının
yeniden güzelleşen yüzüne
ölmeden önce
son kez baktığı

Burcu, sen
sen ekmekle suyun çalınmadığı yerde uyursun
sıçrayıp durduğu çayırda, küçücük bir tayın
duvarların yıkıldığı bahçelerde
ve iyileştiği yerlerde yaralanan bülbülün

Burcu, uyandığında sen
gözlerinin rengi denizleri tanımlar
ve yüreğini tamamlar aşk
kalabalığın içinde sallanan
beyaz eldivenli bir el gibi

Gece Dünyası Genelevden Beterdir!

CEZMİ ERSÖZ

Gece Gezen Kızın Kalbi Çantasında Gizlidir. Her Şey Onun Üstüne Yazılır

*Artık **Ortaköy**'ün, **Bebek**'in, **Taksim**'in barlarına takılan genç kızlar kendileriyle sevişmek isteyen genç çocuklara **"beni aramayan, beni özlemeyen, bana emek harcamayan biriyle sevişmem, ona bedenimi açamam"** demiyor. Barların kapanış saatlerinde yüreklerde sıkıntılı, gergin bir heyecan dolaşıyor. Bakışlar son kez buluşuyor, gecenin macerasına uygun biletler kesiliyor. Olabilecek müdahaleler, alkolün kaypak gücüyle ve şımarık bencilliğiyle denetleniyor. Yolculuğa çıkacak olan kız, kâhküllerine ölümcül bir hüzün düşürüyor. **"Gece gezen kız"** maskesini takınıyor. **Anais Nin**'i biliyorsa aklına onu getiriyor. Anılarının defterine hızlı hızlı bir şeyler yazıyor. Kendini bir filmin karesinde hatırlıyor. Çantasında anılarını düzenleyen bilgiç kıza haber gönderiyor. **"Yola çıkıyoruz hazırlan"** diyor. Gözlerine çekimser bir mevsim süsü veriyor.*

Yol, bir-iki bar ve taksiyle alınan 15 dakikalık bir zaman içinde tükeniyor. Kızın içinde üvey bir iç acısı var. Onu özlemeyen, aramayan biriyle sevişecek. Çünkü uzun bir yola çıkmak istiyor, ama yol kısa sürüyor. Hep böyle oluyor! Kendisine sıkı sıkı tembih ediyor. Sevişmeden önce kalbini çıkartıp çantasına, çantasındaki anı defterinin içine koyacak. Koymayı unutursa yandı. Kalbi iki azgın beden arasında sıkışıp ölecek!

*Genç çocuk da bir tuhaf. O da hep yola çıkmak istiyor, ama yol kısa sürüyor! İçindeki o üvey acıyı bastırmak için sayılara yeriyor, kendisini... Kızın yaşı, bir sayı. Kalçaları, göğüslerinin iç bükey ve dış bükey oranları da. Kızın kilometre saatini düşünüyor. Aşınma ve yıpranma payını. Tehlike derecesini. Isınma ve soğuma katsayılarını. Sigortası var mı, yok mu? Kaç kardeşi var? Bağlanma katsayısını düşünüyor. Risk payını, zeka düzeyini. Gece bir şey olursa taksi tutacak parası olup olmadığını. Bütün bu sahte ve gerçek şeyleri, o üvey acısını bastırmak için düşünüyor genç erkek. Sevişmeye başlarken kalbinin off düğmesine basmayı hiç unutmuyor... Sevişmeden sonra kız ağlama krizlerine kapılıyor. Çantasını alıp banyoya giriyor. Kapıyı kapatıp içinden kalbini çıkarıyor. Ona sarılıp biraz daha ağlıyor. Genç çocuk odada, yatakta kalıyor, küçük bir gece lambası yakıyor. Kızın ağlama seslerini duyup, **"Sen ağlamazsın oğlum, zayıflar ağlar"**, diyor: **"İyidin oğlum, sağol"**, diyor. Kalbinin off, on düğmeleriyle gelişigüzel oynuyor. İçinde hep çok eski bir acı duygusu var. Uzaklardan bazı sesler geliyor, kulağına çalınıyor. Bir okul şarkısı mı, bir masal türküsü mü? Bir yerlerde bir şey var, ama nerede? Beynindeki düşüncelerini toparlayamıyor. Ne zamandır böyle bir **Casanova**, böyle bir aşk ustası gibi yaşıyor? Yolculuğu o başlattı, önce o sıkıldı. İhtiyaç sahibiydi, hizmet sundu. Kızı ağlattı. Kız kalbini hatırladı. Sevse mi onu? Ama sevmesi için bir içinin olması gerekli. Başlı ve sonlu bir düşüncesi olması. Bir onurlu iç çilesi. Bir iç yolculuğu. Istırabı yok onun. Düşünceleri bir video-clip gibi. Fonda kaygı ve korku müziği. Tema yalnızlık ve kimsesizlik duygusu. Figüran kadrosu: "gece gezen"* bar kızları. *Herkes aynı şarkıyı **"Aşk ırmakları"** şarkısını söylüyor. Ama aşk ırmakları akıp akıp denize karışıyor. Onlara da bakmak düşüyor...*

Genç çocuğun beynindeki video-clip, yani abuklama ve sabuklamanın sinemaskop görüntüleri hızla dönmeye başladıkça, gece yalnız kalma korkusu daha da artıyor. İç ıstırabını çoktan zehirlediği için de "salt" fiziksel güzelliğe gönlü düşüyor. Gönlünü ayaklar altına alıyor. İçi zayıfladıkça her akşam bir fiziksel güzellikle kısa bir yolculuğa çıkıyor. Gecesini kurtarıyor, aşk hikmeti sunuyor. İhtiyaç sahiplerine kampanya düzenliyor...

*Kızsa hâlâ banyoda, kalbini çantasından çıkartmış üstüne bir şeyler yazıyor. Kalbini, düşen bir uçağın kara kutusu gibi görüyor. Kalbinin üzerine yazdıklarını sevdikçe, kendine güveni artıyor. Kalbini tekrar çantasına koyuyor. Genç çocuğun yanına geliyor, başını onun dizlerinin üzerine koyuyor. Genç çocuk kızın saçlarını okşarken: **"İyi misin?"** diye soruyor. Kızsa **"Geçti,"** diyor sadece. Genç çocuk kızın ismini hatırlıyor ve aklından bu ismi iki üç kez tekrarlıyor. Kızın isminden emin olunca da **"canım benim"** diyor ona. **Canım benim...***

*Evet, yıllar önce "gece gezen kızları" böyle yazmıştım **Hayat Bir Emrin Var Mı?** adlı kitabımda. Yirmialtı yaşındaki **Fatmanur B.** de gece gezen bir kız. Ona geceleri neler yaşadığını sordum. Beni cesurca yanıtladı.*

Gece gezen kızlar gerçekte ne arıyor? Aşk mı, ilgi mi, eğlence mi, cinsellik mi?

Aslına bakarsan hepsini arıyorlar. Hangi kadın ilgi istemez ki? Milletçe eğlenmeye, içmeye, gezmeye bayılan ve doymayan bir toplumuz. Kadınlarımız eğlenerek kendi vücutlarını ortaya koyuyorlar. Beğenilme fark edilme ve ispatlama kaygısı. Diğer taraftan ekonomik durumu da var. Cebinde parası, altında son model arabası olan tın tın heriflerimiz, ve onlara takılarak bir cep telefonunu kâr sayan kızlarımızda var. Ekonomik durum böyle giderse, eski sosyalist ülkelerde, bir naylon çoraba bile giden kızlara benzeyen kızlar bizde de olacak. (Belki de var!?) Cinsellik her gece ilişkisinde hediye edilen bir olay, kendilerini cinsel olarak da ispatlamaya çalışıyorlar, bugüne kadar ben kötü seks yaparım diyen bir kadınla tanışmadım.

Geceleri senin gibi genç kuşaktan kadınlarla eski kuşaktan olan kadınlar arasında ne gibi farklılıklar ve ne gibi benzerlikler var?

Şimdi revaçta olan bizim kuşağımız. Kendilerine özen göstermeyi çok iyi başarıyorlar. Çok da zekiler fakat zekaları şeytani. Eski kuşakla bizim aramızda, kadınların daha seçici olduğunu düşünürdüm. Yanılmışım. Düşündürücü boyutta bir rekabet var. Tutkulu, kıskanç ve komplekslilerler. Bu durum çok tehlikelidir. Ben bile onlarla ilişkiye girmekten çekinirim. Kuşak hiçbir şey fark ettirmiyor, ama ... Belki ' Eski Kuşak 'ın bizden daha baskıcı ortam da büyümelerinden mi-

şim gösterdiğine inanıyorum. Bu anlamda bizler daha atağız. Ben fark göremiyorum, ya sen?

Farkı fiyatı!!!

Peki sen ne yapıyorsun geceleri?

Aklımın ordularını topluyorum. Yüreklere yabancı kalıyorum. Adım **'Kadın Ana '**ya çıktığından dolayı herkesin ilişkisini biliyorum. İnsanlar bana çok fazla güveniyorlar. Bu yüzden misyonum oldukça ağır, **'Devlet Ana'** gibi ortamı düzeltmemi bekliyorlar. Devlet insanları Türkiye'de ne kadar düzeltmede başarılıysa, ben de o kadar başarılıyım. Daha doğrusu bu konuda yorgunum. Bu tür insanları birer malzeme olarak gördüğüm için onları gözlemleyip zevkten dört köşe oluyorum. Yazılar yazıp, konuşarak sesimi duyurmaya çalışıyorum. Dönem dönem dayanamayıp içkiye saldırıp, dipsiz öfkeleniyorum. Günü birlik cinsel ilişkide yatan yalancılık, ikiyüzlülük ve çiğlik kişilerin karakterlerini belirleme noktasına çıkması tek kelimeyle midemi bulandırıyor.

Dikkat ediyorum, birlikte olunan erkekler çoğunlukla para pul sahibi, tanınmış, güçlü, prestiji olan insanlar? Bu oyunda kadın da erkek de pek masum değil anlaşılan. Sen ne diyorsun?

Masum değiliz hiçbirimiz! Aslına bakarsan bu oyunda en çok ezilen kadın oluyor. Kadının masum olduğunu savunmuyorum; yanlış anlama, fakat erkeğin elinde güç varsa kadın çok kötü mağdur oluyor. Selpak mendil gibi bir kenara atılıyor. Karşılaştıkları vakit ise, hiçbir şey olmamış gibi selam verip, yanındaki herife o kadını nasıl götürdüğünü ballandıra ballandıra anlatıyor. Erkekler ise yoğun takıldıklarında mağdur oluyor, bu duruma da zamanla alışıyorlar.

Yanılmıyorsam geceleri gittiğin yerlerde ilişkiler çok kaygan, çok belirsiz. İnsanlar böyle yerlerde birbirlerine kolay değiş tokuş edilecek oyuncaklar gibi mi bakıyorlar, diye sorarsam çok mu uca itmiş olurum konuyu?

' Tam üstüne bastın ayağını kaldır ' derim. Saralı kahkahalar, cenabet laflar, bayağılıklar ve sakatlanmış ruhlar. Maskeli balo misali. Haliçte yüzmeyi öğrenmek gibi. Oyuncaklar dünyası bu tür yerler. Beraber olduğun kadını veya erkeği çok kolay değiş tokuş etmek gibi bir hakkın var. Arkadaşımın aşkısın şarkısı, ' hadi gülüm yandan yandan, biraz ondan biraz bundan 'a döndü. Tekrar aynı erkeğe veya kadına dönme şansın olduğunu unutmamak lazım.

Böylesi ilişkiler çok tüketici olmalı Belki de değildir, ben yanılıyorumdur.

Asla. Yanılmıyorsun. Fakat bu durumu sorgulayan kadın ve erkek sayısı çok az. Kadınlar bu anlamda daha duygulular; neden oldu, neden yaptım sorusunu duyduğum kadınlar oldu. Kekeme dostlar, yanak muhabbeti. Diğer taraftan zadeleyici tarafı da var. Devamlı one night stand yaşayan bir arkadaşım ' Adım orospuya çıktı ben asla evlenemeyeceğim, sevgilim hiç olmayacak!' bunalımına girdi. Büyüsüz ve oyunsuz sürdüremezsin bu yaşamı.

Tek gecelik ilişkilere nasıl bakıyorsun? Karşı mısın, yoksa yaşıyor musun? Sen yaşıyorsan neler hissediyorsun? Yok yaşamayıp, yaşayanları biliyor ve gözlüyorsan onlar böylesi bir ilişkiyi nasıl kaldırıyor ve hangi bedelleri ödüyorlar? Hiçbir bedel ödemeyip çok mutlu olduğunu söyleyenler de çıkabilir elbet...

Kendimi bazen azınlık olarak görüyorum, tek gecelik ilişkilere karşıyım. Yaşamadım mı? Evet. Fakat benim tek gecelik diye girdiğim ilişki 3 hafta sürdü. Bu duruma da ben getirdim aslında. Beş gün boyunca devamlı ben aradım onu, 6. gün aramadım. Yavaş yavaş acaba ben 'orospu muyum?' sendromuna girdim. Yedinci gün, o beni aradığında ve bana 'dün beni niye aramadın?' dediğinde yırttık dedim. Bana hiçbir şey veremediğini gördüğümde, aşksız, şiirsiz, felsefesiz, zekasız sevişemeyeceğimi, etime ve kişiliğime eziyet ettiğimi fark ettim. Yakın bir arkadaşım bu ilişkiler yüzünden çok acı çekti. Yüzüne gülüp, arkasından kötü reklamını yaptılar. Kız intihara 4 kez kalkıştı, şimdi İmam Hatip'li bir herifle takılıyor. Bu duygusal yanı; bir de öteki tarafı var... Bir gecelik ilişki... Peki ya sonrası? İster takıl ister takılma, 'Hijyen!?' Geççç, 'Edebiyat!?' Vıuz, Peki kim o? Bardan arakladığım bir herif ya da karı; ne bileyim!.... Oyuncaklar dünyasından bedel ödemeden asla çıkamazsın, genelevden beterdir. Bir isteğin gerçekten olabilmesi için oyuncaklar dünyasının içinde mi olmamız gerekiyor? İnsanlardaki, duygularda yoksullaşma dehşet verici. Masallarla sevgi veriyoruz.

Geceleri erkekler nasıl? Onların aradığı ne? Onlarda kadınların ödediği bedelleri ödüyorlar mı? Bu ilişkilerde hep bir kaybeden, bir kazanan mı var?

Erkeklerimiz de aslında hep bir arayış içindeler. Harcanmış kabiliyetler olarak görüyorum. Sorunlar hep aynı; aradığı kadını bulamayanlar, kadın düşmanları, karısıyla sorunu olanlar, penisiyle bunalıma girenler, sosyetik veya entelektüel (Sosyetik Enteller)... Erkeklerde kendini ispatlama, delikanlı ayaklarına yatma kompleksi uç noktalarda. (Eşcinsel bir arkadaşım, birçok 'delikanlı'dan daha delikanlı) Neyi, kime, niçin, neden diye kaygıları yok; çünkü onlar hala kendilerini aptal egemenliklerine hapsedip otuzbir çekiyorlar. Bu tür kompleksli yaratıklar kendilerini aynada görmektense, kadınlara bunu acı olarak ödetmeye çalışıyorlar. Sonra da eski ucuz hayatlarına rahat döndüklerine inanıyorlar. Sonuçta onlar erkek ya!!! Kaybeden ve kazanan diye bir şey yok, herkes kendi dünyasında zafer çubuğunu yakıp tatmin oluyor. Sanal mutluluk. Oyuncaklar dünyasında, eğer kaşarsan, nasıl davranılması gerektiğini bilirsin. Türk filmlerine benzemez bu iş. Hayat herkese acısı kadar zaten!

Geceleri kadınlarla ilişkilerde genç kuşak erkeklerle, eski kuşaklardan olan erkekler arasında ne gibi farklılıklar var? Benzeştikleri yanlar da vardır belki de...

Genç kuşak erkekler daha hızlı ve kendini kandırmada daha başarılılar. Çok fazla kendilerine güveniyorlar. Bıraksan İstanbul'u yakarlar. Onlardan büyük yok, çok bencil ve kurnazlar. Her şeye sahip olmaya çalışıyorlar. İçlerinde yoğun duygusallığı yaşayanlar da var. Onlar da yavaş yavaş hayatın çiğliğinden ve sahteliğinden kaçıp uyuşturucuya saldırıyorlar. Cılız mutluluk. Duyacakları hazların kalitesini iyice düşürüyorlar. Gece dünyasının faturası böyleydi. Eski kuşak yeni kuşağa uyum sağlamaya çalışıp sıçarak, yeryüzünün ayıbı haline dönüşüyorlar. İyice hatunlaşmaya başladılar. Her iki kuşağın benzeştikleri ve farklı yanları yok, taklit ettikleri çok yanları var. Defolu yaşıyor ve bir avunma vaadi bekliyorlar.

Özellikle gece hayatında kadınlarla erkekler, hatta genç ve eski kuşaklar hızla birbirine benziyorlar diyebilir miyiz?

Kesinlikle doğru. Giyimleri, saç stilleri, makyajları hatta konuşma üslupları bile hemen hemen aynı. Ürettikleri şeyler bile sınırlı, konuşulan konular hep aynı. Diyorum ya, herkes birbirini taklit ediyor. Eski kuşağın sosyalist mücadelesini piyasaya düşürüp rezilleştirenleri de unutmadan geçemeyeceğim.

Ülkemiz insanının kültür yapısı, kişilik özellikleri, yetişme biçimi en çok ve en net olarak geceleri ve kadın erkek ilişkilerinde ortaya çıkıyor gibi bir tespit yapılabilir mi? Yoksa böyle eğlence mekanlarında sanal kişilikler ve sanal özlemler mi kol geziyor?

İkisi de kısmen doğru. Bu olaylarda alkolünde çok önemi var. Hele alkole fazla dayanıklı değilse yedi göbek ilişkilerini bile dinleyebilirsin. Bazıları da senin dediğin gibi sanal kişilikler; etrafa entel - dantel, sosyal - mosyal, devrimci - mevrimci, atan - satan, kültürlü - mültürlü, ağa - mağa. Türkiye bu anlamda çok zengin. Bu tür insanlar ilk başta hiçbir şey çaktırmamaya çalışırlar. Suretindeki yavşaklığı, çiğliği ilerleyen zamanlarda ve yatakta çok rahat görebilirsin. Herkes bu mekanlarda herşeyini sanal yaşıyor. Seksleri, sevgileri, özlemleri bile sanal.

Bu benim tespitim: Özellikle son on yıldır, cinselliğin medyada alabildiğine kışkırtılması ve cinselliğin her tür insani ilişkinin önüne geçmesiyle birlikte kadınla erkeğin diyaloğu ciddi bir biçimde zedelendi, hatta kopmaya yüz tuttu. Bu tespitimi nasıl değerlendiriyorsun?

Tespitin çok güzel. Kutlarım seni. Bir kere hiç saygı, edep kalmadı. Millet belden aşağı takılmaya bayılıyor. Bu tür yerlerde daha çok kadın ve erkek muhabbeti olur. **Sibel Can'**ın çıplak fotosunu gördünüz mü? **Sevda Demirel** ne kadar s...ci kadın değil mi? Medya sağ olsun onun bunun bacağının arasındaki frikiğini, patlayan silikonunu, nasıl ve kiminle düzüştüğünü her zaman bir bokmuş gibi evimize taşırsa olanlar olur. Sevgilim gözünü kapatıp beni **Hülya Avşar** veya **Sibel Can** mışım gibi götürür. Paparazzilerimizden Allah razı olsun, yoksa sevgilim benimle nasıl yatardı. Allah'tan senin gibi inadına sevgi diye bağıran insanlarımızda var ki, ben hala ayaktayım.

Kendimi bazen azınlık olarak görüyorum, tek gecelik ilişkilere karşıyım. Yaşamadım mı? Evet. Fakat benim tek gecelik diye girdiğim ilişki 3 hafta sürdü. Bu duruma da ben getirdim aslında. Beş gün boyunca devamlı ben aradım onu, 6. gün aramadım. Yavaş yavaş acaba ben 'orospu muyum?' sendromuna girdim. Yedinci gün, o beni aradığında ve bana 'dün beni niye aramadın?' dediğinde yırttık dedim.

Requiem

Dr. Mehmet Şen'e

Boynum kıldan ince ölüme,
- Değil mi ki şol illetten iğne - ipliğe dönmüş bedenim -
Ve Ölüm ki benim bu ölümlü dünyaya gelmemle
Beraber dünyaya gelen maşallahıvar oğlum,
Ona ben analık ettim, onu ben elimde büyüttüm
Onu şu kadarçıktan bu boya ben getirdim
Yedim yedirdim, içtim içirdim, kustum kusturdum
Onu sütümle, onu kanımla, onu aklımla besledim
Nereye gittiysem, ölümüne kadar, yanımda götürdüm
Ne zaman aşkımı öpsem, ona da öptürdüm
Ben gençken o da gençti, ihtiyarım o da ihtiyar
Siperlerde omuzomuza döğüştük o diyar bu diyar
Kimi de nefsimizle barışık, bahtiyar mı bahtiyar
Şiir düzerken tüykalemim oynatırdı kıyısından,
Onu unuttuğum da oldu, ölümcül mü ölümcül bir ihmal!
Hatırladığımda ama, öyle yarım yaşadığıma bin pişman...
O denli unutkanlıklarım için mi şimdi bu intikam?
- Adaam sen de, bir ben miyim âlemde oğlu hayırsız çıkan!
Ki saldın bu habis Haşhaşiyûnu, 'lan, günahı boynuna',
Anarşit bir Urartulu ur musallat ettin boynuma!
Truva'da Tahta At güyâ, içinden uğruyorlar dışarı
Çoğaldıkça çoğalan o maraz, o haşarı höcreler
Farkındaysalar da kıyımın, tutamıyorlar zaar kendilerini
Yazık, benle koyunkoyna onlar da verecek son nefeslerini!..
Gel bakalım diyorum, gidiyoruz senle, namızsız oğul!
Oğul verdikçe veren o belâlıları da alayımıza katıp
Neş'eye neşideler okuya okuya, iyi sulardan aşağı
Gidiyoruz o ölümsüz Allahrahatlıkversinlere doğru..
Sizin de içiniz rahat olsun, ey arkada kalanlar
Bundan böyle size anakarada ölüm yok!..

CAN YÜCEL

Gıda Maddesi Niyetine Neler Yiyoruz!...

Yapılan tahlillerde kırmızı biberde pire tozu, unlarda alçı, sucuklarda devedikeni, meşrubatlarda bisiklet bulunduğu ortaya çıktı!

İSMET ÇELİK

Geçtiğimiz hafta bazı yiyecek maddeleri kontrol edildi ve gıda maddesi diye neler yediğimiz bir kez daha anlaşıldı. Aşağıda, bazı gıda maddelerinde nelere rastlandığını açıklıyoruz.

Kırmızı Biber

Hemen hemen her yemeğe bol miktarda boca ettiğimiz kırmızı biberin yapılan kontrollerde kırmızı biberle yakından veya uzaktan hiçbir akrabalığı bulunmadığı ortaya çıktı. Kırmızı biber diye satın aldığımız maddede bol miktarda kül, naftalin, pire tozu, boya ve kum bulunuyor. Bu karışım aslında gerçek kırmızı biberden daha pahalıya mal oluyor. Kırmızı biber ticareti ile uğraşanlar da bu sahtekarlıklarından memnun değil. Kırmızı biberciler: "Serumların bozuk ve mikroplu imal edildiği, ilaçların eksik yapıldığı, marketlerde plastikten yapılmış pirinçlerin satıldığı, malzemeden çalındığı için inşaatların çöktüğü, zeytinyağına motor yağı karıştırıldığı bir ülkede, doğru dürüst kırmızı biber yapıp ticaret ahlakına ters düşmeyiz. Bunca yıllık geleneği bozmak ne haddimize" deyip kendilerini haklı olarak savunuyorlar.

Bal

Bal denilen gıda maddesini dünyanın her yerinde arılar yaptığı halde, ülkemizde bal adı altında satılan tatlımsı maddenin nasıl bir karışımdan yapıldığı hala esrarını koruyor. Tahlil yapan uzmanlar: "Elimizde yeterli araç ve gereç olmadığından balın nasıl bir karışımdan elde edildiğini anlıyamıyoruz. İmal eden fabrika sahiplerine de: 'Kardeş... Siz bal denilen şu maddeyi nasıl elde ediyorsunuz yahu?' diye sormaya da utanıyoruz" diyorlar. Ama gerçek olan şu ki, bal adı altında satılan koyu ve sarımtırak sıvının balla hiçbir ilgisi yok. Yapılan deneylerde piyasada satılan baldan bir miktar arılara yedirildi. Bu baldan yiyen arılar bir süre sonra istifra etmeye başladılar. İçlerinden 8 tanesi kör oldu. 12 tanesi de uçma yeteneğini kaybetti. Ayrıca gene yapılan kontrollerde kavanozların üzerinde görülen arı resminin bile gerçek arı olmadığı anlaşıldı. Genellikle arı resmi yerine etiketlerde hamam böceği, sivrisinek ve çekirge resimlerine rastlandı.

Meşrubatlar

Meşrubatların içinde herşey var. Özellikle karbonat, sülfirik asit, nişadır, kezzap ve uranyum bakımından meşrubatlarımız çok zengin. Bu nedenle meyveli meşrubatlar neşrettikleri radyasyon sayesinde solucan, kıl kurdu, şerit gibi bağırsak parazitlerini anında döküyorlar. Sade meşrubatların ise bir iki damlası bakır ve aliminyum gibi mutfak eşyalarını çok güzel parlatıyor. Bazı meşrubatlara ise zaman zaman hediye olarak bisiklet, futbol topu, çamaşır makinesi, televizyon konuluyor. Ancak meşrubatların içinde bir süre sonra eridiklerinden kimseye bu saydıklarımız çıkmıyor.

Sucuk

İçinde bol miktarda sarımsak (sarımsak da gerçek sarımsak olmayıp at kestanesinden elde ediliyor) boya, kepek, tuz, bulgur, devedikeni ve kösele var. Üzerine et kokusu sinsin diye 2 ay etlerin bulunduğu bir yerde bekletiliyor. Sonra üzerindeki etikete, "Dana-malak ve koyun etinden imal edilmiştir" diye yazılıyor. Bu arada etiketleri basan matbaa da sucuk fabrikasına bir kazık atıp anlaşma gereğince 5 santim büyüklüğünde yapacağı etiketleri 4.5 santim yapıyor ve etiket başına yarım santim kağıt kar ediyor. Ama matbaacı satın aldığı boya kutusunda, "Net 500 gram" yazdığı halde içinden 420 gram çıktığını bildiği için boya fabrikatörlerine "Sahtekar pezemenkler" deyip çok kızıyor. Boya fabrikatörü de (Tüh anasını... Tükenmez kalem bitiyor... Ulan daha yeni içini değiştirmiştim be... Kazıkçı herifler nolucak... Neyse... Ben şimdi bu kalemin içini yan masada çalışan Adnan'ın kalemi ile değiştiririm. Şu anda tuvalete gitti... Ruhu bile duymaz kerizin.)

Rahmetli mizah ustası İsmet Çelik ağbimizin "Size Amca Diyebilir Miyim Baba" isimli ilk kitabı ölümünden sonra nihayet çıktı!.. Eski Gırgır tadında sarı ve duru!..

"Yazıcı taifesi bunların üvey evladı kardeşim... Bunlara sorsan yazı dediğin ne ki, saniyesinde yazılıyo... Osur osur ipe diz, ne var sanki...

İsmet Usta

ATİLLA ATALAY

Sonradan yaldızlı soba boyasıyla boyanmış, "gavur ölüsü gibi" bir çelik masan vardı... Mühim yazılarda kullandığın, arkasında elektronik olarak saati gösteren bir tükenmez kalemin, cam kenarında yaslı duran çantan... Bir keresinde, sabaha karşı espri düşünürken, o çantadan minik bir ağız mızıkası çıkarıp, "Yine bir gülnihal"i çalmıştın... Birileri masada ritm tuttu, Murtaza kolunda manita varmış gibi tek başına vals yaptı... Kısa kestik... Herhalde "sayfada delik vardı"... Karikatürlerin arasında kalan kibrit kutusu kadar yazı yerlerine sen hep "sayfada delik var lan" derdin...

Sonra "sayfadaki delik" için "paslaşırdık" : Zeki Müren çocuk düşürdü... Meğersem sahnede küçük bir çocuğa çarpıp, podyumdan düşürmüş hani... Sovyetler üç palamutumuzu tutukladı... Hayret, bu arabadan sağ çıktı... Kayıp Oto... Pantolonda çalışacak vahşi kediler aranıyor... Telefon değişikliği... Hani birisi telefonla ütünün yerini değiştirmiş, esprideki adamın yanağı ikinci dereceden yanık... Bazen "havaya girerdik", sayfadaki deliği filan boşlayıp, "yazıcılara" özgü tuhaf bir dille saatlerce an-

içeriden "Uzun"un sesi gelirdi... "İsmeet, sayfa sizi bekliyor"...

Sayfaların beklemesi neyse de, sayfa sekreterlerinin ellerinde gönye ve orantı çarkıyla tepene dikilmesine çok kızardın... Onları öyle görünce değişmez repliklerinden girişirdin... "Buyrun kardeş, birine mi benzettiniz... Kaç satır istiyorsun... Çocuğu bakkala gönderdim karışık harf alıyo, getirsin, hemen diziciz, ilk önce sizin işi yetiştiriciz... Şurda paltomun cebinde bi espri olucak, şimdilik onunla idare edin... Oturun istirahat buyurun"... Bazen de işi yokuşa sürer, kalemin arkasındaki elektronik saatin bozulduğunu söyleyerek, kalemi beş parçaya bölüp, kimseyle ilgilenmezdin... Bence en keyifli zaman da oydu... Çünkü, homurdanırken ardı arkasına patlayan havai fişekler gibi, inanılmaz espriler sıralardın... "Yazıcı taifesi bunların üvey evladı kardeşim... Bunlara sorsan yazı dediğin ne ki, saniyesinde yazılıyo... Osur osur ipe diz, ne var sanki... Fırçası, çinisi, tonu, tramı yok... Basit iş... Halbuki, babam da 62'den tavşan çizer... Yiyosa pi sayısından yılan yap da görelim"...

Bak final yaklaşıyor usta... Ne derdin, "yazının finaline doğru tansiyonu yükseltip, finalde okuyucunun gözü-

zünü televizyondan ayırabilen birkaç kişi okursa, yumruğu gözlerine çakmaya çalışırıyorum, ama onlar farkediyor mu bilemem... Aslında onlara seni anlatayım mı diye çok düşündüm... Deterjanla dolaşan "Ayşe Teyze" ile "İsmet Usta"yı birbirine karıştırmaları an meselesi gibi... Gaziosmanpaşa'da bir konduda oturan, ilkokul mezunu bir eczacı kalfasının, İsmet Çelik'in alabildiğine komik ve bir o kadar hüzünlü öyküsünü anlatsam.. Woody Allen'in evlatlığını düzmesi kadar ilgilerini çeker mi?

Ama üzülme, gittin gideli her şey o kadar da "köftelesmedi"... Yeni seyler

ben iyi bir yazı yazdığım vakit, "Sen artık oldun" derdin... Ben sevinince; "Hemen umutlanma, pehlivan 40 numara bilir, 39'unu çırağına öğretir, sonuncusunu kendine saklar" diye eklerdin... Son numara; bir gece çalışırken, olduğun yere yığılıp şu dünyadan sessizce gidivermek miydi?... Çırağını, sayfalarda gittikçe büyüyen deliklerin kenarında öylece bırakıp "Ben kaçtım" bile demeden mi? Final böyle miydi be usta?

Mühim yazılarının tükenmez kalemi hala bende. Arkasındaki saat on yıldır tıkır tıkır çalışıyo... Ve "son numaraya" doğru, öyle bir geciyor

68 RUHU NEDİR TAVŞAN?

MİNE SÖĞÜT

Günlerden bir gün, kaplumbağayla tavşan, tüm kışkırtmalara kulak tıkar, yarışıp cebelleşeceklerine, ruhlarını baharın baştan çıkartıcı kokularına bırakıp bir ağacın gölgesine serilirler...

Yanyana...

Uzun süre susarlar...

Yanyana...

Derken kaplumbağa sorar uluorta:

- 68 ruhu nedir tavşan?

- Devrimdir, özgürlüktür, kardeşliktir, umuttur. Ne biliyim başkaldırıdır, gençliktir...

- O yıllarda yaşayan herkes farkında mıdır bunun tavşan?

- Gençler, öğrenciler, işçiler, sanatçılar... Herkes.

- Onlar herkes midir tavşan?

- Herkes mi?

- Hayır, yani öbürleri n'aparlar? Birileri yarınlara umutla bakarken, deli gönülleriyle devletler yıkıp, devletler kurarken, o sırada öbürleri n'aparlar tavşan?

- Hangi sırada?

- 68 ruhlu delişmen yıllarda?

Tavşan buna cevap bulamaz.

Uzun süre susarlar.

Tavşan ve kaplumbağa.

Yanyana...

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 24 Ekim, yıllardan 1968.

Gerek Ankara, gerek İstanbul'da gece kulüpleri kapılarını eğlence severlere açmaya başladı. Yazın Ankara Oteli'nin havuzunda serinleyen bir grup, aralarında bir kulüp kurdular. Adı da "Go Go Kulüp"! Fakat bu kulübün bir özelliği var: Her hafta birinin evinde toplanıp eğleniyorlar. Geçen hafta da Tijen Baran'ın evindeki parti pek neşeli geçti. İstanbul'da da "Whisky A Gogo" kulübü Peri-Han ve Ertan Anapa ile kapılarını üyelerine açtı. İtalya'da film aleminde iyi bir isim yaptığı halde bizde yeteri kadar tanınmayan Peri-Han'ın programı ilgiyle karşılandı. Sahneye kuyruklu tül bir tuvaletle çıkan sanatçı, şarkı söylerken üzerindekileri attı ve bikiniyle kaldı. Birara coşup dans da eden Peri-Han'ı izleyenler arasında Göksel Arsoy ve eşi de vardı...

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 27 Haziran, yıllardan 1968.

Başkent, üniversite ve yüksek okullardaki boykot ve işgal hareketlerinde başı çekerken, öğrenciler sabırsızca neticeyi bekliyorlar. Dil-tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin hocaları imtihan günü fakültenin kapılarını yüzlerine kapalı buldular ve beklemeyi tercih ettiler.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 21 Kasım, yıllardan 1968.

Geçen haftanın sonunda allayıp pullayıp yadellere gönderdiğimiz bir güzel yine bizleri hayal kırıklığına uğratarak, katıldığı güzellik yarışmasında daha ilk turda elendi. Oysa Mine Kürkçüoğlu, bu işin başında meraklılarına hayli ümit vermişti. Fakat perşembe gecesi Londra'da ünlü Waldorf Astoria otelinde yapılan yarışma, ümitleri bir balon gibi söndürdü. Bayan Mine Kürkçüoğlu daha ilk turda elendi ve İngiltere başkentinde sadece bir turist olarak kaldı.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 25 Temmuz, yıllardan 1968.

Geçen haftanın ortasında limanımızı ziyaret eden Amerikan denizcilerine karşı gösterilerde bulunan üniversite gençleri ile toplum polisi çatıştı. Her iki taraftan da yaralananlar oldu. Amerikan 6'ıncı filosunun İstanbul limanını ziyaretiyle başlayan olaylarda bilhassa Teknik Üniversite öğrencileri başı çekti. Bahriyelilerin üzerine boya atmakla başlayan protesto hareketi, daha sonra hızlandı ve erlerin tartaklanmasına, denize atılmasına kadar vardı. Olaylardan sonra 32 öğrenci tevkif edildi.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 25 Ağustos, yıllardan 1968.

Kilometrelerini doldurmak üzere olan sinema şöhretleri nedense İstanbul'da bir şeref turu yapmayı adet haline getirdiler. Gina Lollobrigida'nın hemen arkasından "Roma Tatili" ve "Öğleden Sonra Aşk" filmlerinin unutulmaz yıldızı Audrey Hepburn de uçakla başladığı turunu, Bahama bandralı Calinos'la tamamlamak üzere şehrimize geldi. Yıldız, İstanbul'da geçirdiği bir tek günün yarısında, yattaki kamarasında istirahat etti, diğer yarısında ise bir jet hızı ile şehri gezdi.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 11 Temmuz, yıllardan 1968.

Başta Ankara ve İstanbul olmak üzere birçok yüksek okul ve olgunlaşma enstitüsünde patlak veren boykot ve işgal hareketleri, geçen haftanın başından itibaren öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında bir anlaşma zemini bulunması ile hızını kaybetmiş, işgal altındaki binaların kapıları açılmış, tertiplenen törenlerde anahtarlar öğretim üyelerine teslim edilmiştir. Son olarak hafta ortasında İTÜ'de de işgal sona ermiş, imtihanların başlanıç tarihi hakkında karşılıklı görüşmeler olmuştur. Simdi bütün gözler üniversitelerde girişilecek reform hareketlerine dikilmiştir...

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 16 Mayıs, yıllardan 1968.

Koca bir kış mevsimini birbirini kovalayan balolarla geçiren Ankaralılar, Türk - İran Kadınları Dostluk Derneği'nin tertiplediği maskeli baloyla mevsimi kapattılar. Asırlık kırmızı mesire kıyafetiyle Senatör Recai Özgüder ve feraceli eşi, 200 yıllık Arnavut kıyafetini seçen Cihat Renda'nın eşi, tanınmış tiyatro artisti Ayten Gökçer'in Rus prensesi kılığı, karo kızı kıyafetiyle daha çok göz kamaştıran eski milletvekillerinden Dr. Fahri Kurtuluş'un manken kerimesi Çağla Kurtuluş gecenin en takdir toplayan davetlileri olmuşlardır.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 1 Ağustos, yıllardan 1968.

Amerikan 6'ıncı filosunun ziyaretini protesto edenler arasında olan ve polisin öğrenci yurdunu basması sırasında yaralanan, Hukuk üçüncü sınıf öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun hayatını kurtarmak mümkün olmadı. Vedat Demircioğlu'nun ölümü üzerine bazı öğrenciler Vilayet'in önüne kadar yürüyerek bir siyah çelenk bırakmak istediler. Nümayişçi öğrenciler üniversiteden çıkıp Çemberlitaş'a doğru indiler ve Adliye Sarayı'nın önünde "adalet isteriz" diye bağırdılar. Daha sonra Cağaloğlu'na dönen öğrenciler toplum polisiyle çatıştılar ve kanlı bir taş muharebesi başladı. Taraflar karşılıklı birbirlerine hücum ettiler.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 4 Ocak, yıllardan 1968.

Üç yıl önce Roma'da ölen eski Mısır kralı Faruk'un gözdeleri arasında ilk sırayı işgal eden Fransız şantözü Annie Berrier, iki aydır Adana'nın en lüks geceklüplerinden birinde sahneye çıkmakta ve hem güzelliği hem de şarkılarıyla Adanalılara hoşça vakit geçirmektedir. Mısır'ın hovarda hükümdarıyle, kısa fakat ateşli bir aşk hayatı yaşayan güzel sarkıcı şimdi evli ve maziyi çoktan unutmuş.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 8 Ağustos, yıllardan 1968.

Cumartesi günü İstanbul'da tertiplenen "komünizmle savaş" mitinginde söz alanlar, komünizmi yeren konuşmalar yaptılar. Bir kaç münferit olay hariç hadisesiz geçen miting Beyazıt meydanında başladı ve geç saatlerde gene aynı yerde sona erdi.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 29 Şubat, yıllardan 1968.

Ses mecmuasının düzenlediği artist yarışmasında yüzlerce genç kız ve delikanlı saatlerce heyecan içerisinde kıvrandı durdu.144 gençkızın hemen hepsi mini etek giymişti. Sırtlarındaki elbiseler ve saç modelleri de son modaya uygundu.

★

İyi günler sayın okurlar... İyi günler sayın meraklı baylar, bayanlar... Bugün günlerden 1 Aralık, yıllardan 1998.

Bugün gökten üç elma düştü. Biri bir zamanlar parıltılı düşler peşinde umutla koşuşturan, hüzünlü yitirişlerle derin uykulardan sarsılarak uyanan tavşanın başına; biri kırılgan duygular arasında büyüyen, delişmen bir yılın gölgesine uzanıp, uzun uzun düşünen kaplumbağanın başına; biri de oraya, buraya, düne, yarına...

Bu sayfa Hayat Dergisi ve "hayat dersi" işbirliğiyle hazırlanmıştır...

Aksonefası

Türküm, Doğruyum, Bakireyim!...

GÜLAY BATUR

Bu yılki Tüyap Kitap Fuarı konuğu olarak ülkemize gelen İngiliz yazarımız Paul Strathern hem *"98 Dünya Kupası'nda Fransa kupayı alırsa ben de Leman Kültür'de krampon(!) yiyeceğim"* iddiasının aleyhine gelişmesi sonucu annesinin bizzat yaptığı krampon şeklindeki pastayı yedi hem de İstanbul ve Türkiye'nin dünü ve bugünü hakkında Şahane bir geyik çevirdi. Biz de sizlerle paylaşalım dedik.

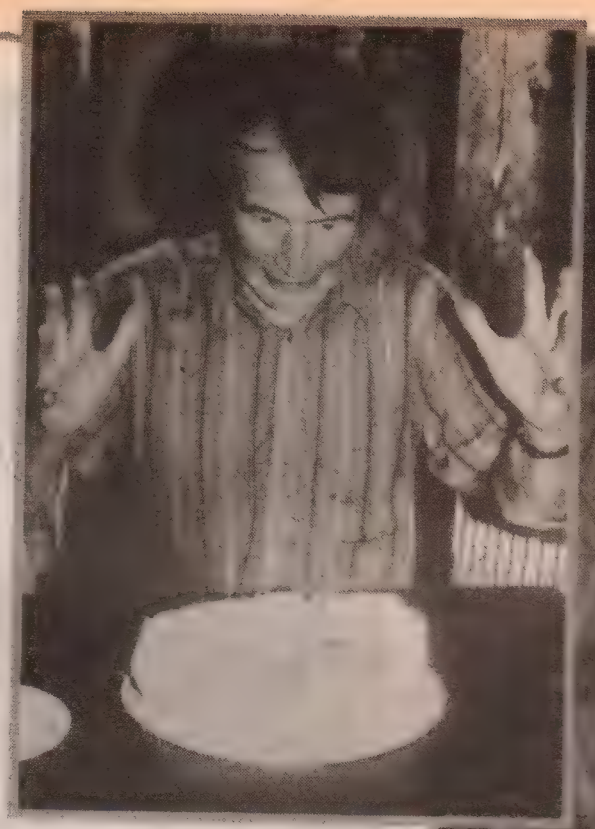

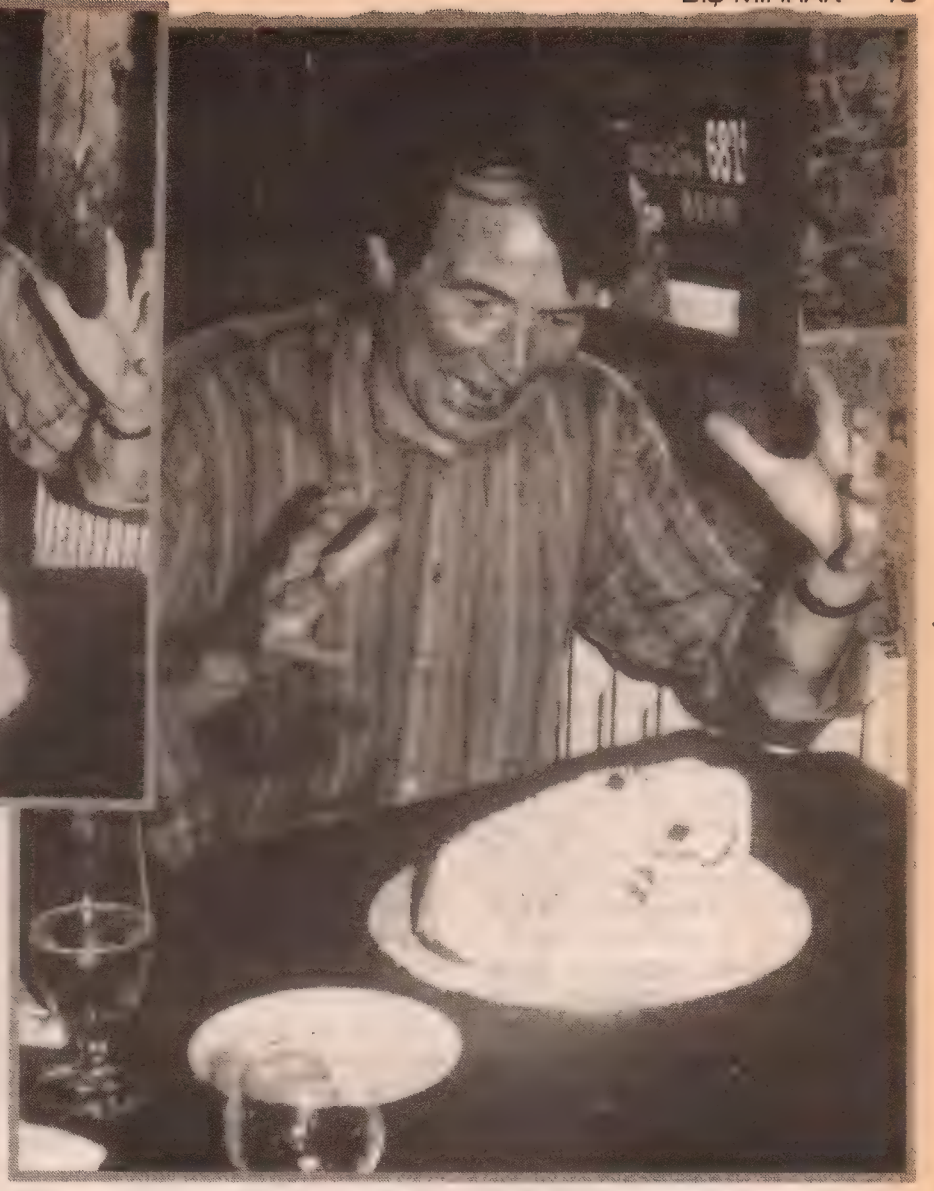

Otuz Altı Sene Öncesinden Bugüne İstanbul ve Türkiye

PAUL STRATHERN

İstanbul'a ilk kez 1962 yılında çok eski ve cok ucuz bir gemiyle, kız arkadaşımla beraber geldim. Marmara Denizi'ne ilk kez giriyordum. Gökte uçuşan leyleklerle ilk kez karşılaşıyordum. Ardından İstanbul bütün minareleri ile karşımıza çıktı. Tabii bir batı insanı için bu manzaranın ne kadar şaşırtıcı ve ne kadar etkileyici olduğunu tahmin edemezsiniz. Elbette daha once İstanbul'la ilgili pek çok şey duymuş ve okumuştum. Özellikle Dante için ne kadar önemli olduğunu biliyordum. Dante için olan önemi beni çok etkilemişti. Dante Cehennem Çemberleri'nde İstanbul'dan cok bahsediyordu ve gördüğüm görüntüler bana hep Dante'nin anlatımlarını hatırlattı. İstanbul'da kız arkadaşımla dolaştık, ama gelmeden önce birşey olmuştu. İzmir'deydik ve kız arkadaşım bayıldı. İkimiz de öğrenciydik. Orada çok fazla turist öğrenci yoktu. Yine de bir Türk bizimle çok ilgilendi, yemek ısmarladı, İstanbul'a gitmek istediğimizi öğrenince o tekneye bilet almamızı sağladı. Sonunda İstanbul'a vardık. Aradan bir kaç gün geçti, bir akşam üzeri Sultanahmet'in tam önünde oturuyorduk ve elbette bizim için çok etkileyici bir ortamdı. Daha sonradan eşim olan kız arkadaşım bana orada, hamile olduğunu söyledi. Tabii baba olacağınızı öğreneceğiniz en romantik yerin orası olacağını da tahmin edersiniz. Daha sonra baba oldum ve şu anda kızım 35 yaşında, Almanya'da oturuyor ve biri beş diğeri bir yaşında iki torunum var.

İlk gelişimden 4 yıl sonra tekrar Türkiye'ye geldim. Bu kez iki arkadaşımız bize katıldı. Onların Land Rover'i ile geldik. Bu bir çiftti, erkek kızıl saçlı ve sakallı idi, eşi esmerdi, benim eşim de kızıldı ve kızım da bizimle birlikteydi. Dikkat çekiyorduk ve nedense şöyle bir yorumda bulundular. Kızıl arkadaşımı efendi zannettiler, benim eşimi, onun karısını onun hanımları ve beni de onların hizmetkarı olarak tanımladılar. O dönemde Yunanistan'a ucuz olduğu için gitmiştik, çünkü öğrenciydik ve çok kısıtlı paramız vardı. Türkiye'ye geldiğimizde çok şaşırdık çünkü Türkiye çok daha ucuzdu. Elbette lüks yerlerde kalmadık. Arka sokaklarda, kırık dökük otellerde kaldık ve gece sivrisineklerle mücadele ettik. Belki tabii şu an ki görüntüsünden hoşlanmayanlar olabilir ama ben hala geldiğimde 35 yıl önceki İstanbul'u bulabiliyorum. Bütün arka sokaklarda o dönemden kalan ve restore bile edilmemiş o yıkık dökük binaları görebiliyorum. Bu görüntü nostalji duygumu tatmin ettiği için bana çok çok hoş geliyor ve elbette en üzüldüğüm olaylardan biri de Galata Köprüsü'nün yenilenmiş olması.

1962'de geldiğimde başımdan ilginç bir olay daha geçmişti. Eski İngiliz elçisiyle tanıştım. Menderes'in döneminde elçilik yapmış ve idamından sonra görevinden alınmış yaşlı bir adamdı. Biz bir şekilde biraraya geldik ve bizi evinde ağırladı. Yanında şımarık yetiştirilmiş bir oğlu da vardı. Türk Hava Kuvvetleri'nde pilottu. Adam bize anılarını anlattı, tabii şu an çok net hatırlayamıyorum, ama o gün için çok taze anılardı. Menderes ordunun kendi arkasında olduğuna inanıyor devrilmeyeceğinden çok emin davranıyormuş. Fakat bir gün Hava Kuvvetlerine yanlış bilgi geçilip Rusya üzerine denetleme uçuşu yapılacağı söylenip bütün uçaklar uzaklaştırılmaya tabii tutulmuş. Ve Hava kuvvetlerinin boşluğundan yararlanan ordu Menderes'i devirmiş. Hava Kuvvetleri her zaman Menderes'in yanında olmuş. Ama onlar bir an için saf dışı bırakılıp yanlış görev verilip o boşluktan yararlanarak ordu Menderes'i devirmiş.

Bir anımı daha anlatmak istiyorum Türkiye'ye ilişkin. 1966'da dört arkadaşımla ve üç yaşındaki kızımla Türkiye'ye geldiğimde Türkiye'den Hindistan'a geçmek istiyorduk. Ağrı Dağına gittik, sonra Erzurum'a geri dönmek zorunda kaldık, oradan hadi güneye geçelim İran'a gideriz diye düşündük. Tam Erzurum'un aşağılarındaydık, kilometrelerce gittiğimiz halde hiçbir yerleşimle karşılaşamadık. Ne bir köy ne bir kulübe hiçbir şey yoktu. Artık hava kararmaya başlamıştı biz de kalacak yer arıyorduk. Birden sürüsüyle bir çoban çocuk çıktı karşımıza. Onunla konuşmaya başladık ve ileriden tozu dumana katarak kapkara dumanlar çıkaran bir araç gelmeye başladı. Onu bekledik, ne oluyor diye. Bu bir askeri araçtı ve içinden beş asker çıkıp hemen bizi araca sürüklemeye başladılar. Ne olup ne bittiğini anlamamıştık. Bu araç bizi askeri bir kampa götürdü. Subaylar bize çok nazik davrandı. Neden böyle bir şey yaptıklarını sorunca konuştuğumuz çoban çocuğun Kürt olduğunu o gece bizi evinde ağırlasaydı boğazlarımızı keseceğini ve bizi kurtardığını söyledi. O gece orada kaldık. Akşam yedik içtik, çok az şey yedik ama onun da elinde o kadar vardı. Ertesi sabah oldu vedalaşmak istedik, hayır gidemezsiniz dedi, bize. Nedenini sorduğumuzda bizi bir gün için tutukladığını söyledi. Çok şaşırdık, suçumuzu bilmiyorduk. Bize şöyle bir açıklama yaptı. "Burda canım çok sıkılıyor, bugün için tutuklumsunuz ve hep birlikte eğleneceğiz. Yetkili bir rütbesi vardı, askerleri çağırdı, birtakım emirler verdi tabii biz Türkçe anlıyamıyorduk. Askerler koşarak dereye gittiler, birşeyler avuçlayarak geri geldiler, kurbağa tutmuşlar. Bütün gün boyunca oturup hep birlikte kurbağa yarıştırdık, oyun oynadık. Subay bu kurbağa yarışını sadece erkeklerin oynayabileceğini söyledi. Eşlerimizi gölgede oturtup, çay ısmarladı ve askerlerini eşlerimizi korumak üzere görevlendirdi. Üç yaşındaki kızım içinse üç askerini görevlendirdi, onlar kızımı hem oyalıyor hem de koruyorlardı. Ertesi gün bizi bıraktı ve biz de yolumuza devam ettik.

1962'de Türkiye'ye ilk geldiğimde yine karşılaştığım bir manzarayı anlatmak istiyorum. O zamanlar sürekli Sultanahmet civarında dolaşıyorduk. Sokak gösterileri ile karşılaşıyorduk. İzleyicileri Türkler'di ve biz turist olduğumuz için bize özel ilgi gösterip en öne oturtuyorlardı. Bizim için çok tuhaf ve irkiltici gösterilerdi. Bir tanesini anlatayım: Beş kişilik bir grup vardı, bir adam flüt çalıyordu, yanında kıpırdamaksızın duran genç bir delikanlı vardı. N'olucağını izliyorduk. O delikanlının tişörtünü yırttılar önce, çok uzun iğneler saplamaya başladılar göğsüne, insanlar hiç ses çıkartmıyorlardı ve hiç kan akmıyordu. Göğsü iğnelerle dolduğunda eşim kendisini kötü hissetmeye başladı. Kalkmak istedik ama o kalabalığın arasından sıyrılıp geçemedik. Arkasından gerçek cam şişeler kırdılar yerde ve o delikanlıyı soyup üzerine yatırdılar. Tekrar üzerine bir tahta koydular. Anadolu'dan gelen insanlardı ama Kürt mü Türk mü ayırdedemedim. Daha sonra ekipten bir cüce o tahtanın üstüne çıkıp flüt eşliğinde dans etmeye başladı. Delikanlı kalktığında yine en ufak bir kan yoktu. Bu gösterilere daha sonra Hindistan'da, Afganistan'da da rastladım. Artık Türkiye'de böyle şeylerle karşılaşmıyorum.

Daha ilk kitabı Şafak Türküsü'yle, bir dönemin ve bir kuşağın hislerine tercüman olmuş şair Nevzat Çelik'le, hapishane, hayat, şiir, yeni kitabı ve aklımıza gelen şeyler hakkında söyleştik...

Nevzat Çelik

JAKLİN ÇELİK

Fotoğraflar: Yücel Tunca

"Şafak Türküsü" ndeki anne özellikle 12 Eylül koşullarının yarattığı annelerdir. Çocukları cezaevine düşen annelerin çoğu mutfaktaydı. Babalar işe gidiyordu. O zor koşullarda seslerini duyuramayan çocukların sesleri oldular. Giderek seslerini kendileri içinde yükselttiler. Ve zaten anneler çocuklarını "henüz terketmeyi öğrenemediler".

Hapishane ve Şiir...

- 19 yaşımda içeri düştüm. 19 yaş her şeyden önce şiir yazmaya başlamak için uygun bir yaş. İçeri düşmek hayatımızın bir yerinde duruyor olabilir ama içeri düşmeyi kim tercih eder? Bir refleksle yanıt veriyor olmamın nedeni, bir dönem, cezaevi şiiri ya da şairi gibi küçümseyici, yok sayıcı ve daraltıcı zorlama tanımlarının yapılmaya çalışılmış olması. Sanki cezaevleri cezaevleri değil de şiir yazma atölyeleri... İçeri giriyorsun ve başlıyorsun şiir yazmaya! Üstelik 12 Eylül koşullarında!

Kaldı ki şiirle de, romanla da çok erken yaşta tanıştım. Ortaokulu bitirdiğimde okumadığım klasik roman kalmamıştı. Lise dönemimde çeviri şiirler dahil pek çok şairi tanıyordum. İlk dönem kızları, ikinci dönem de işçi sınıfını tavlamak için işlevsel şiirimsiler yazdım. Cezaevinin ilk bir buçuk yılında şiir yazmadım. Ritsos'un "Kararmış Çömlek" şiirinde yazdığı gibi, "bu şiirleri ben de yazabilirim", üstelik daha iyisini yazabilirim, dedim ve işe koyuldum. Ciddiye aldım şiiri ve kendimi. Bitti dediğim ilk şiir, Tanju Cılızoğlu'nun çıkardığı "Edebiyat '81"de yayımlandı ve hem Cılızoğlu hem de A.Kadir dikkat çekti şiirime. "milyonların kavgasında / kara kuru bir er) gün gelip asılcaksa eğer / serin olsun şafaklar" diyen toy bir ozan için çok önemliydi bu.

Hapishane...

- Yedi yıl sekiz ay içerde yattım. 4 Aralık 1977'de tahliye oldum. Hiçbir bağımın olmadığı bir örgütün eylemlerinden yargılandım. Yüksünmedim, yakınmadım. İçerde yattığım için de kimseden kişisel diyetler istemedim. Birileri içerde yatmamayı bir eksiklik, birileri de fazlalık olarak görebilir. 'Ben içerde yatmadım ama...' diye başlayan cümlelerde bir eksiklik, 'ben içerdeyken...' diye başlayan cümlelerde de bir fazlalık duygusu görülebilir. Oysa cezaevlerine düşmek bizim gibi ülkelerde sıradan bir olay sayılır. Hapishanesi bu kadar çok kaç ülke var dünyada? Hele de muhalif bir kimliğin varsa, hapishane yanı başında durur. Şimdi de şu ya da bu nedenle içerde yatan on binlerce insan var. Seksen öncesine bakıldığında özellikle liseli ve üniversiteli gençlerin büyük çoğunluğunun ne kişisel hayatları ne de düşleri vardı. Yarın ölecek ya da cezaevinea düşecek gibi yaşıyorlardı. Ev, araba, evlilik, çocuk, fatura.. "Biz görmesekte görecekler vardı" çünkü. Biz görmesekte birileri "bir gün mutlaka görecekti". Cezaevine de düşülürdü, ölünürdü de. Cezaevi gerçeğinin hayatımızın bir yerinde karşımıza çıkacağının fikri kabulü, cezaevini biliyor anlamına gelmezdi elbette. On binlerce insan işkencelerden geçirilerek sistemli baskıların oldruğu cezaevlerine kondu; beş yıl, sekiz yıl, on iki yıl kaldılar. İdam edilenler oldu, intihar edenler, öldürülenler... Şu kısacık ömrü de buncası uzun süreleri içerde geçirenlerin günlük hayatlarının, ilişkilerin, konuşmalarının bir yerlerinde içerdeliğin olması, aslında çok anlaşılır bir şey. İzlenebilir reflekslerimizde görülmese bile uykularımız da vardır. Uykularımız pek zorlu geçer! "Uyku ve İşkence" şiirinde bunu anlatmaya çalıştım.

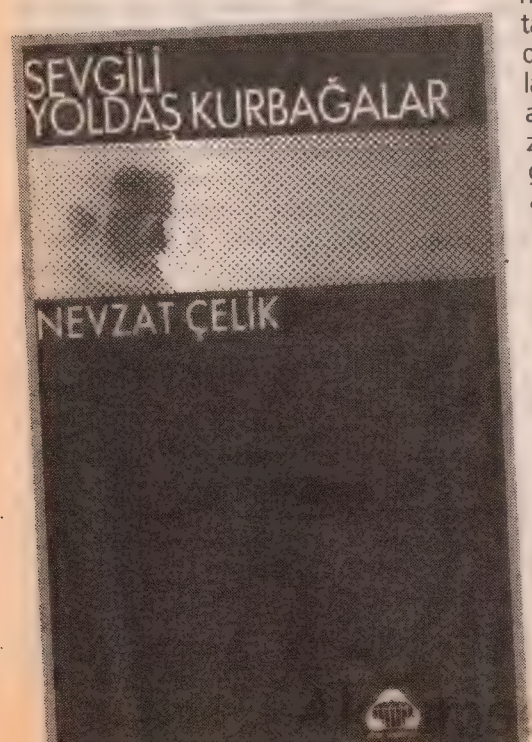

Şiir, Hapishane ve Tahliye...

- Şiir ve şairlik durumunun içerdeki hayatımın kolaylaştırdığı ve hatta tahliye edilmemi sağladığı sanılsa da bunun tam tersi oldu. Uzun yıllar dosyamı tahliye görüşmelerine almadılar. İki yıl kadar her türlü yazışmam engellendi. Mektup yasağı genelde uygulanan bir cezaydı ama benim sözünü ettiğim süre hiç bir gerekçe gösterilmeden sadece bana yönelik uygulandı. Sırf bu yüzden tek başıma 22 gün açlık grevi yapmak zorunda kalmıştım. Avrupa ve Türkiye kamoyunda giderek dikkati çeken şairlik durumu olmasıydı sanırım çok daha etken tahliye edilirdim. Gerçekten de ne isnat edilen suçlamalarla ne ilgim vardı ne de bunları kabul etmişliğim!

Yaşarken Efsane Olmak...

- İstiklal Caddesi'nde anket yapan temiz yüzlü bir genç tarafından çevrildim. "Çok kısa abi, ne olur," dedi. Vaktim yok dediysem de dinletemedim. Bir sordu. Ben de biraz merakını gıdıklamak için "şair" dedim.

"Adınız ne?" diyerek yüzüme dikkatlice baktı.

"Nevzat Çelik" dedim.

"Şair Nevzat Çelik mi?"

"Evet"

"Abi o öldü ya.. O'nu astılar!"

Şaşırma sırası bendeydi. "Yok arkadaşım asmadılar. İdam talebiyle yargılandım ama, gördüğün gibi yaşıyorum." Ya git işine der gibi şöyle baktı bana. İlgisini kaybetmek üzereydi ki "O benim" diye ısrar ettim. "O zaman Şafak Türküsü'nü oku. Ama dikkat et tamamı ezberimde!"

İstiklal Caddesi ana baba günü. Genci sevindirmek istiyorum ama, bu kadarı da fazlaydı. Düşünebiliyor musun ben orada bağır çağır Şafak Türküsü'nü okuyacağım, üstelik ezbere de bilmem. Birden aklıma Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kimlik kartı geldi. Tamam artık inandırabilirdim. O güvenle çıkartıp yazar kimliğimi gösterdim. Genç kimliğimi inanmaz gözlerle inceledi ve bana acımayla bakarak:

"Hadi abi, hadi var git" dedi ve sırtımı sıvazlayarak beni gönderdi. Gülmekle ağlamak arası işime gittim. Bir zaman sonra bu olayı anlattığı bir arkadaşına rastladım. Aynen şöyle bağlamış hikayeyi.

"Yahu herif öyle abartmış ki, tutup bir de kimlik çıkartmış!"

Aslında bir çok yerde benim öldüğümü ya da hala içerde olduğumu

Günümüzde kahraman olmak kolay değil! İki türlü öldürülür: Birincisi, öldüğü sanılarak kahramanlaştırılır ve öldürülür. Burada taammüd yoktur! İkincisi, bir süre yaşatılıp öldürülür! Birincisinde masum ve bilinçsiz bir algı vardır? Okuduğu ve duyduğu bütün kahramanların ölü olduğunu bilir. Yaşayan bir "kahraman" olabileceği aklının ucundan bile geçmez. (Burada çağımızın gerçek "kahramanları" pop starlardan söz etmiyorum elbette). Sokakta karşılaştığında da inanmaz. İkinci öldürme biçimi ise daha tanımlayıcı ve yargılayıcıdır. Birini kahramanlaştırmak onu insanlıktan çıkarmak anlamına geliyor. Yapması ve yapmaması gerekenlerin o algı tarafından belirlenmiş olağanüstü yetenekli olan biri. Hem belirlenebilen hem de olağanüstü! Gerçek hayatta böyle biri var mı? Sokakta rastlayabileceğimiz biri kahraman ya da efsane olabilir mi? Kahramanlık atfettiğin birine sokakta rastlarsan, ulaşabilirsen ona görevler vermeye, sonrasında da hesaplar sormaya başlarsın. Çok severken sevmez olursun. Çok seviyordum, o yüzden öldürdüm hikayesi biraz da böyle bir yerden başlar... Kahramanların yanlış yapma hakları yoktur. Ve üstelik neye göre yanlıştır? Çağımızın kahramanları mega starların günlük hayatlarıyla insan içine çıkartılmaması da bundandır. Konserlerle insan içine çıkmazlar. Sadece yaşadıklarını gösterirler. Kısacası, iyi sev-

ötesi sevgi ve öfke benim dışımda. Dışında olmak ve dışımda tutmak için de uzun süre sessiz kaldım. Bir anlamda öldürülmeme yardımcı oldum. Belki bundan sonra daha sahici ilişkiler kurabilmek mümkün olur. "Şafak Türküsü" bir kez yazılabilir, "Sevgili Yoldaş Kurbağalar" ın bir kez yazılabileceği gibi.

Anne ve Şiir...

- Şimdi istenirse buradan ödipal sonuçlar çıkartılabilir. Önce tanımlayıcı cümleyi yazıp sonra bir metin okunmaya başlanırsa, o doğrultuda her metinden, her şiirden istenilen sonuç alınabilir. Bu tür okumaları yöntemsel olarak yanlış buluyorum. Ben annemi, ihmal etmeme rağmen, gerçekten severim. İyi bir kadındır. Gültepe'nin ilk işçi kadınıdır. 1965 yılında fabrikada çalışan bir kadına kötü gözle bakılırdı. Kendi başına okumayı yazmayı öğrenmiş, çocuklarına okul öncesinde okumayı yazmayı öğretmiş, 40 yaşında ilkokul diploması alarak ortaokul sınavlarına hazırlanmış, elimizden tutup karate kurslarına götürmüş... şiirler, şarkı sözleri yazan aydın bir kadındır. Ama "Şafak Türküsü" ndeki anne özellikle 12 Eylü koşullarının yarattığı annelerdir. Çocukları cezaevine düşen annelerin çoğu mutfaktaydı. Babalar işe gidiyordu. O zor koşullarda seslerini duyuramayan çocukların sesleri oldular. Giderek seslerini kendileri içinde yükselttiler. Ve zaten anneler çocuklarını "henüz terketmeyi öğrenemediler". Yani burada ne ödipal bir takılma var ne de -senin bıçak soktuğun gibi- erkek egemen toplumda yaşıyoruz, biraz da kadınların sesini, adını öne çıkartayım gibi bir düşünce yok. Zaten erkek egemen topluma karşı kadından ya da kadın haklarından söz etmek isterken, annelik gibi tarif edilip kutsanmış temel görevi öne çıkartırsak adamı tefe koyarlar!

Köprü altı...

- Köprü altı benim için uzun ayrılıklar sonrası kadim bir dosta kavuşmaktı. Ayazda karda misineyi zor tutan çocuk ellerimin istavrit kıpırtısını hatırlamasıydı. 'Gecikmiş ve acıkmış adam'dım Köprü altında. 'Aç karnına tehlikeliydim.' Mimar Sinan Üniversitesi'nde grafik okuyordum. Ev Kadıköy'deydi. Karaköy'den vapura binmeden önce Köprü altı'na uğramamak olur muydu, olmazdı. Ben bir yere gitmeye başladığımda, körün değneğini bellediği gibi bellerim. O işletmede birilerinin beni tanıyor olması, iki ilgi göstermesi yeterliydi benim için. Kazıklanmamak duygusu. Bayat bir şeyin sana verilmeyeceğine güvenmek. Yıllar sonra dışarı çıkıyorsunuz, fiyatlar hakkında hiçbir fikriniz yok, birçok konuda acemilikler çekiyorsunuz. Uzun süre bir mağazaya girmedim. Vapurlardaki ve trenlerdeki işportacılardan az alışveriş yapmadım! Yaşam tarzı demek yanlış olur ama rahatlatıcı, yumuşatıcı bir yanı vardı bende Köprü altı'nın. Mekan duygusu. Sıkı ilişkiler olmasa da sıcak bir merhaba diyebilmek. Belki biraz macera. 'Bir gemiye biner gibi binmek köprüye'. Çocukluğundan beri tanıdın, sigara sattığın, balık tuttuğun, büyüyünce rakılar içtiğin Köprü altı. Yaşanan ve aynı zamanda hatıra olan bir mekandı Köprü ait.

Kendi Kuşağınız...

– 'Kayıp kuşak', 'yazık oldu bu kuşağa' ve bunun gibi tanımlamaları aptal bir duyarlık olarak görüyorum. Ölümler, öldürümler, cezaevleri ve daha pek çok acı yaşandı evet. Daha önce de yaşandı, veren bir kuşak oldu. Bu doğru. O dönem devrimci bir durum, devrimci bir dalgalanma vardı. Öyle görülüyor, öyle değerlendiriliyordu. Bunun dışında başka bir devrimci durum yoktu. Bunun dışında kalabilmek mümkün değildi. O güne sahip çıkmak, pişman olmamak, insanın yaşadığı tarihe, bugününe, kendisine ve topluma eleştirel bakmasının önünde bir engel değildir. Tam tersine böyle bakabilmeli ki bir ileri cümleyi kurabilsin. Öyle sanıyorum ki, önemli ölçüde fireler verse de bu cümleleri bizim kuşak kuruyor. Kuşak kavramını politik bağlamda kullanıyorum. Öteki alanlarda da bir kuşak özelliğini bu kadar net görebilir miyiz bilmiyorum.

İş Hayatı...

– Üniversiteyi üçüncü sınıfta bıraktım. Grafik bölümü devam zorunluluğu istiyordu. Hüseyin Avni Dede'nin bir dizesiydi sanırım: "Şairler ekmek yiyor ama / Fırıncılar şiir okumuyor". Hem geçim derdi, hem de öteki faaliyetler nedeniyle bıraktım okulu. Beş yıldır bir grup arkadaşla birlikte reklamcılık yapmaya çalışıyoruz. Galiba biraz da yapabiliyoruz. Bazıları için şaşırtıcı gelebilir. Neden reklamcılık, diye? Öncelikle rantiye değilsen, asalak olmamak için, yaşamak için çalışmak gerekiyor. Keşke fırıncılar şiir okusaydı! Şaka bir yana, yapılacbilir işler arasında ahlaki bir hiyerarşi kurmuyorum. Yani öğretmenlik iyi, reklamcılık kötü diye bir hiyerarşik kategorilendirmeyi doğru bulmuyorum. Bütün işler gibi bu iki iş de sistem içindedir ve sitemi üretirler. Sistemin dışında kaldığımızı düşündüğümüz zamanlarda da içindeyizdir aslında. İşin kendisi değil işle nasıl ilişkilendiğin eliştiri konusu olabilir ancak. İşle arana belli bir mesafe koyamazsan, kendini ve sitemi eleştirebilecek bir mesafe koyamazsan yaptığın işin ne olduğunun bir önemi yoktur. Hepsi aynıdır. Yaptığın işten kazanılanı kişisel mülkiyetin konusu olmaktan çıkartırsan ancak o zaman işle arana bir mesafe koyabilirsin.

Şiirdeki Tip...

– Sanırım şiirlerdeki tipler genellikle şairin kendisi olmaya çalışır, ya da kendisine yakıştırdığı varlık imgesini kendisiymiş gibi anlatır... Şiirde çok fazla yalan söyleyebilirsiniz. Şiir yalanı kaldırır. Şiir algısı ve şaire yüklenen güç buna uygundur. Ama şiir yalanı kaldırmaz da aynı zamanda. Buradaki yalanlandan kasıt daha çok şairin şiirindeki tipi hakkında ürettiği olumlu spekülasyonlar; dünyaları değiştirme gücü, yakışıklılık, güzellik, doğruluk, mağdurluk, haklılık, yetenekli olma hali, bilgelik, duyarlık vb. İnandırabildiği sürece de bence bir sakıncası yok. Ben biraz şiirde sahici olmak gerektiğine inananlardanım. Gerçek hayatta olunabileceğinden belki de daha çok. Günlük hayatın çeşitli sıkıştırmalarının ürettiği -ağırlıklı psikolojik- refleksleri şiir kaldırmaz. Sonuçta şiir dinlendire dinlendire yazılan bir şeydir. Şiirde psikolojiyi en aza indirebiliriz. Parmak izinden yakayı ele versek de kendimiz olmaktan çıkartabiliriz şiirdeki tipleri!

Aşk...

– "aşk en örgütlü devlet hayatımızda". Devletin en örgütlü hali... Bundan daha yıkıcı bir güç olabilir mi? Yıkmadan, yıkılmadan yaşanabilir mi? Mümkün. Yıkıcı olmasına neden olan toplumsal koşulları ve koşullandırmaları değiştirirsek ya da hayatımızın dışında tutmaya çalışırsak daha keyifli hale getirebiliriz "aşk" ilişkilenmelerini. Aşk'ı hem bir bilinemezin dalgalı sularına atıyoruz, hem de nasıl yaşanacağına dair en katı kuralları koyuyoruz. İnsanlar berbirlerini ulaşabilmek için zaten göbeklerini çatlatıyorlar. Çatlak göbekler patlamayı erkene almış oluyor. İki insan diyerek sözü anlaşılır kılmaya çalışıyorum. İki insan arasında bir üçüncü bölen, değerlendiren, yargılayan kişi, kurum ya da geleneksel ahlaki bir durum yoktur, olmamalıdır. Baskının, sömürünün olmadığı her ilişki biçimi insana yakışır.

Sosyalizm... Öldü mü...

– "Öküz"ün böyle bir soru sorması öküzleşme haline bir itiraz olsa gerek! Ütopyalar ölmediği gibi, öldüremezler de.. Yani insanın insanı sömürmediği, insanın doğayı, insanın hayvanı... sömürmediği bir dünya umudu hiç biter mi? Bir şey adına umudumuz olduğu için yaşıyoruz. Bugünden yarına gerçekleşmeyecekmiş gibi durması bizi umutsuzluğa sürüklememeli. Reel sosyalizmin çökmesi ütopyanın çökmesi anlamına gelmez. Toplumsal ve toplu dönüşüm uzakta bir olasılıksa, biz göremeyeceksek, o günde olmasını istediğimiz kimi şeyleri bugünden kendi kısacık ömrümüzde gerçekleştirmeye çalışırız. Mülkle aramıza mesafe koyarız mesela, çekirdek aileler kurmayız. Her türlü egemenlik ve eşitsizlik ilişkisinin meşruiyetini reddederiz. Bu reddiye konusunda aklımızı, fikrimizi, bedenimizi örgütlemeye çalışırız. Sonucu değil süreci devrimci ilan ederiz. Sürekli eleştirel aklı ve ahlakı ayakta tutan refleksler ediniriz. Çoğalırken az olmayı becermeyi deneriz. Ütopyamızı dağın arkasından bugüne çağırarak yeniden projelendirebiliriz. Yapabiliriz de. Ortada koca bir ölü var ama bu egemenlik biçiminin en vahşi hali, kapitalizmdir. Yaşadığımız her an bunun bir kanıtı olarak duruyor orta yerde!

Şaka bir yana, yapılacbilir işler arasında ahlaki bir hiyerarşi kurmuyorum. Yani öğretmenlik iyi, reklamcılık kötü diye bir hiyerarşik kategorilendirmeyi doğru bulmuyorum. Bütün işler gibi bu iki iş de sistem içindedir ve sitemi üretirler. Sistemin dışında kaldığımızı düşündüğümüz zamanlarda da içindeyizdir aslında. İşin kendisi değil işle nasıl ilişkilendiğin eliştiri konusu olabilir ancak. İşle arana belli bir mesafe koyamazsan, kendini ve sitemi eleştirebilecek bir mesafe koyamazsan yaptığın işin ne olduğunun bir önemi yoktur.

Aksamsefasi

Pringles kadınlarının kendilerini kapattıkları, patates cipslerinin istiflendiği üzerinde de o bıyıklının en yakışıklı halinin bulunduğu silindirik kutulara benzeyen evleri ne kahkahalarını ne sızlanmalarını ne de gözyaşlarının sızdırıyor.

Pringles Kadınları

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

"Ah o bıyıklı burada da karşıma çıktı!" diye bağırdı balık eti teyzelerden birisi. Lohusa ziyareti münasebetiyle evimde bulunan bu aile büyüğünün mutfağımdaki kör bir noktaya bakıp, "Ah o bıyıklı!" diye çığlık atmasına anlam veremedim. Hadi içimden geçeni söyleyeyim "Korktum". Korktuğumu da bir şekilde belli etmiş olmalıyım ki büyük teyzelerden birisi,

"Kızın sütünü kaçıracaksın" diye diğer aile büyüğünü hizaya getirdi.

Anlaşılan o da diğer balık eti teyzenin ağzını yüreğine getiren "O bıyıklıyı" tanıyor hatta görüyordu. İn mi, cin mi olduğunu bilemediğim "o bıyıklı" yı iki kadının da baktığı köşede görmemek için gözlerimi kapadım. Mamafih son günlerde evde tuhaf şeyler oluyordu: Büyük amcaların, halaların, yengelerin geldiği günlerde banyodaki bir takım dergiler çalışma odasındaki divanın altına saklanıyor, kullanılmayanlar kutusundan çıkarılan danteller, örtüler, kesme vazolar evin her köşesine itina ile yerleştiriliyordu. Bilmecede olduğu gibi, "Bunu yapan iki kişi" annemle kayınvalidem değil de tek başına "o bıyıklı" olmasındı! Günlerdir kristal vazoları kaldırmanın, banyodaki dergileri köşe bucak aramanın öfkesiyle "o bıyıklıyı" görmek için başımı çevirdim.

Bıyıklı mutfak tezgahının üstünde duruyordu. 25 cm boyunda ya vardı ya yoktu. Kırmızı silindirik bir kutunun üstünde bıyıklarından gülümseyip gülümsemediği anlaşılmaz bir şekilde bize bakıyordu. Saçlarını ortadan ayırdığı için komik görünüyordu. "O bıyıklı" bir kutu patates cipsinden, Pringles'dan ibaretti. O bütün kadınların dayanamadığı, bir sıkıntı, mutsuzluk, zaman öldürme anında birlikte olup sonra 551 kalorinin günahıyla yandıkları bir kutu Pringles'di.

"O bıyıklı" bütün ev kadınlarının kaçamağıydı. Kocaların arkadaşlarla muhabbete takıldıkları geceler onun koynunda geçiyordu. Sakin sakin oynanan bir tenis maçına ait top gibi akıllarında gidip gelen; lavaboları vimlemeli, çöp kutusunu çamaşır suyuyla çalkalamalı, nohutu ıslatmalı gibi direktifleri yerine getirip, "Bugün ne pişirsem?" sorusundan yakayı kurtardıktan sonra kendilerini o bıyıklıya teslim ediyorlardı. Elleri, baldırları, belleri, kalçaları o bıyıklının kendilerine bahşettiği zevkle yağlanıyordu. O bıyıklı mutsuz olduğunu bilemeyecek kadar kötü durumda olan bu kadınları avutuyor, "Boşver" diyordu: "Hayatta can sıkıntısını ortadan kaldıracak pek çok şey var. Ne olmuş kocan kapsama alanı dışındaysa. Ben varım, Televole var ya... Başka şeyleri merak et! Mesela yeni çıkan Pinella perdelerini. Git bak nasıl birşeymiş. Hatta çocuklar yemekte soğan sevmediği için soğansız yemek de olamayacağı için bir kilo soğanı rendelemek zorunda olduğun bir gün çıldır git bütün evin perdelerini değiştir. Evi Pinella perdeleriyle donat."

O bıyıklı çocuklarının ve kocasının beğenisine göre patatesi üç farklı şekilde pişirip sofraya getiren kadınların yorgunluğunu alıyordu. Hatta, "Bundan sonra patatesin sade haşlanmışının, salatasının ve tavasının yanına beni de ekle" deyip benim adıyla andığım Pringles kadınlarını kahkahadan çatlatıyordu.

Pringles kadınlarının kendilerini kapattıkları, patates cipslerinin istiflendiği üzerinde de o bıyıklının en yakışıklı halinin bulunduğu silindirik kutulara benzeyen evleri ne kahkahalarını ne sızlanmalarını ne de gözyaşlarını sızdırıyor. Ama o sıntıları tıpkı o bıyıklının ellere bulaşan, tene sinen yağı gibi ortalığa yayılıyor. "Sıkıntı" onlara ince ince hesaplar yaptırıyor. Pathfinder'in Mars'a inmesini hesaplayan bilim adamları gibi titizlikle çalışıp toz şekerin, tereyağın, cifin, makarnanın nerede daha ucuz olduğunu tespit ediyorlar. Bir matematikçi gibi ince ince hesaplar yapıp koordinatlarını belirliyorlar. Sonra Pathfinder'ın uzay boşluğunda sessizce ilerlemesi gibi kendilerini ev alışverişine salıyorlar. Pathfinder Mars'da kayaların yeşil, gökyüzünün kırmızı olduğunu mu keşfetti, Pringles kadınları da bir market yerine 40 değişik marketten alışveriş yaparak koca bir paket omoyu, bilmem kaç kilo kuru fasulyeyi bedavaya getiriyorlar.

Pringles kadınlarının marifetleri bununla da bitmiyor. Hayat şartlarının kendilerini sıkıştırdığı köşeden sadece Pinella perdelerini görmek, "Tereyağ nerede daha ucuz?" sorusunun cevabını aramak için çıkmıyorlar. Bana lohusa ziyaretine gelen teyzelerden, yengelerden, halalardan yani Pringles kadınlarından birisi bizzat Korkmaz Yiğit ile burun buruna gelmiş hatta ona inşaatlarıyla ilgili bir eleştiride bulunmuş. Şöyle ki; bu Pringles kadını hergün önünden geçtiği, Hülya Avşar'ın bir daire aldığını öğrendiği Korkmaz Yiğit Konutları'nı pek merak etmiş. Market dönüşü kendini tutamayıp "Şu daireleri bir gezeyim" demiş. Lakin kapıdaki görevliler "Yasak" demişler. "Öyle herkesin bu daireleri gezmesi yasak. Ama bu daireleri alacak kadar paran var ise ve onu elindeki naylon torbalarda taşıyorsan buyur..."

Pringles kadını bu duruma çok içerlemiş. Olan biteni anlattığı bir arkadaşı daha doğrusu diğer Pringles kadınlarından birisi, "Akıllım öyle daireleri gezmek için önce randevu almak ardından limuzine binmek gerekir." Öyle mi, demiş Pringles kadını ve limuzin olmasa da bir Renault Megane ayarlayıp arkadaşının oğlunu da şoför olarak oturtup Platin konutlarının önünde inmiş. Kendisine derhal bir daire gösterilmiş. Bizim Pringles kadını 1 milyon dolarlık daireyi hiç beğenmemiş. Bir kere salonda sarı mermerden tuhaf bir köşe varmış. Üstelik 1 milyon dolarlık dairenin pencereleri Pimapenmiş. "O zaman" demiş Pringles kadını, "1 milyon doları Pimapen pencereli bu evlere değil başka şeylere ödüyoruz. Yoksa 1 milyon dolarlık evlerin penceresinin kristal olması gerekmez mi?"

Kendisine makam otomobiline kadar eşlik edilirken de dayanamamış sormuş: "Kuzum buranın sahibi kim?" Dilinden düşen önüne çıkmış, Korkmaz Yiğit karşıdan görünmüş, "Şu karşıdan gelen beyefendi" demişler. Pringles kadını kendine güvenerek Korkmaz Yiğit'in yolunu kesmiş,

"Beyefendi, beyefendi 1 milyon dolarlık evler yapmışsınız ama pencereleri Pimapen..."

Ben Pringles kadının yalancısıyım ama Korkmaz Yiğit " şöyle cevap vermiş:

"Hanımefendi biz bu evlerin pencerelerini satmıyoruz ki..."

Bizim Pringles kadını da sözde makam otosuna binmeye bile gerek duymayıp yine sözde şoförüne, "Evladım sen bas git ben şuradan bir otobüse atlar giderim" talimatını vermiş ve turuncu bir İkarus'a atlayıp olay yerinden uzaklaşmış.

Affınıza sığınarak, "Şu Pringles Kadınları'ndan korkulur" diyerek çok basmakalıp bir cümleyle yazımı bitiriyorum. Yoksa Pringles kadınlarının ne kadar mutsuz, yalnız ve dayatmacı ilişkiler içinde olduğundan söz edip daha fazla canınızı sıkacağım.

Kısaltılmış Öyküler

Dr.

MURAT YALÇIN

İnsanın azıcık alınganolması iyi midir, nedir, bilmiyorum. Aptalca bir kendini beğenmişlik sinmiştir her zaman alınganlığa, az çok. Alınganlığının sıfıra indiği tek yer kendi evimdir, diye düşünüyorum son günlerde. Evet, son günlerde neredeyse düşündüğüm, düşünmekten öte enikonu kafa patlattığım tek şey bu.Kılcal bir ürperti tepeden tırnağa yokluyor bedenimi, düşündükçe. Gülesim geliyor. Gülüyorum da bir kuytuda. Hâlâ gülüyorum... Bu saatten sonra, tuvalet masasında allanıp pullanacak ne vakti, ne de hâli kalır ya cümlelerin, rahat rahat anlatıyorum böyle yarı sırıtık. Doktorlar, son tahlilde, en iyi olasılıkla bir yıllık ömrüm kaldığını söylediklerinde, umarız, umursamaz bir gülümseme yayılmıştı yüzüme. Kara bulutların arasından sıyrılmış donuk bir kış güneşi gibiydi belki, ama olsun. Gülümseme gülümsemedir. (Ne?) Gülümseme, gülümseme midir her zaman? Yaşama ayak uyduramayan biri için biçilmiş ömrün içinde azıcık(?) alınganlıklar olmasını kimse yadırgamaz. Bakın, kendimi seviyorum. Gözlerimi yumup tekrarlıyorum. Kendimi sevdiğimi söylüyorum yani, sessizce, gizli bir buluşmada söylenebilecek bir söz gibi. Ama, kendimi seviyorum, derken araya giren o yabancı ses bozuyor dinginliğimi. Soluk, bitkin bir mırıltıya dönüşüyor, **kendimi seviyorum...** İçimde gizlenen bir şeyler olduğunu farkediyorum. (Hayır!) İçimde gizlenen bir şeyler olduğunu seziyorum. Nedir? Doktorların kafa kafaya verip işaret parmaklarını yüzlerinde gezdirerek konuştukları... "En iyi olasılıkla bir yıllık ömrünüz var"ın "en iyi olasılıkla" bölümünü mü karara bağladılar ayaküstü? Gülümsemem ürküttü onları, endişeli gözlerle bakıştılar. Sanki oracıkta düşüp ölmem gerekiyordu da yanlışlıkla gülümsedim. Daha bir yıl, aşağı yukarı bir yıl daha yaşayacak olmam onları sevindirmedi sanki. Doktorların gözlerindeki karamsar endişe beni ürkütmüştü. Alınmıştım, yine de belli etmek istemedim, yanlış anlaşılırım diye. Hastanenin kırılgan aydınlığında, donuk bir güneş gibi de olsa, gülümsememin tek nedeni buydu işte

İsim, Şehir, Hayvan, Bitki...

GANİ MÜJDE

İsim: Yahya Müjde	Şehir: Yalova	Hayvan: Yengeç	Bitki: Yaprak	Eşya: Yüzük	Artist: Yılmaz Güney	Not:
Nazizim'den nefret ederken Alman ordusunda, Komünizm'den nefret ederken Kızıl Ordu'da asker oldu. Yugoslavya'da yaşarken. Ardında 2. Dünya Savaşı'nda harap olmuş bir ülkeyi, yüzlerce yıllık geçmişini, cuma camii mahallesindeki taş avlulu evini, karısını ve üç çocuğunu (Ben o yıllar portakalda C vitaminiyim) bırakıp geldi anavatanına... İşçiydi, ama sınıfının farkında olmadan geçti 60'lı 70'li yılların ortasından. İşçi Partisi kapatılırken, işçiler 15-16 Haziran'da yollarda coplanırken o Adnan Menderes için döktü gözyaşlarını... Çalıştığı fabrikanın zehirlenmesin diye verdiği yoğurtları taşıyıp durdu eve ve çocuklarına... "Tek bir lokma haram sokmadım çocuklarımın boğazına" derdi. Bunun ne demek olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Babamı hergün daha çok özlüyorum.	Kartal'dan geçilen bir feribotla gittim ilk kez... Üç arkadaştık... Ve elimde çalmayı bilmediğim bir gitar bilmediğimiz bir adres aradık sabaha kadar... Eski bir otelin balkonunda içerek ve "kim s...ker Yalova kaymakamını" diye başlayan vecizeleri savurarak gördük günün ilk ışıklarını. Ve sabaha kadar küfrettiğimiz kaymakamlık tabelasının balkondan üç metre uzakta olduğunu... Sabahın köründe yatıp uyuduk Yalova kuymakamından utanarak. Sonra bilmediğimiz adresi bulamadan ilk feribota atlayıp döndük İstanbul'a. O zaman Yalova İstanbul'dan uzak bir İstanbul'du zaten. Ve vapurlar İstanbul'dan istanbul'a iki saatte yolcu taşıyorlardı durmaksızın.	Tekirdağ'da bir akrabamızın yazlığında tanıştım ilk kez... Ayakları ve elleri ile elimi sıkacak ve bir daha hiç bırakmayacak sanıyordum. Oysa eniştem bacaklarından tutup atmıştı kaynar suyun içine... Kasları sıcak suyun etkisiyle büzüşüp sudan fırlatmak istemişti kendisini. Cehennem azabının ne demek olduğunu o gün görmüştüm. Etini yemedim o akşam... Ama şimdi sofralarda görüyorum. Bir böcek muhabbetidir gidiyor zengin masalarında. Çorbasından içiliyor, bacaklarının kasları hüpletiliyor afiyetle. Yengeç yan yan kaçıyor medeniyetten.	Belki tek başına bir bitki değil ama bitkilerle iletişimimizin en önemli parçası. Kimi zaman havalarda uçuşan geçmişimiz, Kimi zaman üstüne basıp geçtiğimiz anılar, Kimi zaman saksıda başlarını okşadığımız küçük çocuklar, Kimi zaman bir defter yaprağı arasında aşk, ve çoğunlukla hüzün... İlk kez patrikhane bahçesindeki yapraklardan kibritle dikerek kendime yaptığım çelik bilek şapkası... Yıldız Parkında biten önemsiz bir aşkımdan hafızamda kalan sarı lekeler. Yapraklar, ömrümüzün sarı sayfaları...	Aman bre deryalar, kanlıca deryalar biz nişanlıyız demenin kısa ve yuvarlak yolu. Bazen içinde "ölünceye kadar" yazılan ve bir süre sonra fırlatılıp atılan metal damgalar. "Gençler birbirini sevmiş, anlaşmiş" diye başlayıp, uzayan cümlelerle sürüp giden kırmızı kurdeleli bir gelenek. Tek taşlısı, beş taşlısı, hiç taşlısı... Sadesi ise bir güvenlik kalkanı olduğu kadar cazibe kalkanı da aynı zamanda. "Ben başardım" demenin bir başka yolu... Kadınlar için çok taşlısı mühim; Erkekler için ise kolay çıkanı...	Balatlı Arif'in çekimleri için Balat'a geldiğinde yer yerinden oynamıştı. Tahtaminare camisinin tuvalet penceresinden sadece arabasını görebildim. Uzun kırmızı bir limpala... Bir kez kendisini de görür gibi oldum. Çekim yaptığı gecekondudan çıkıp lokantaya giderken halk onu alkışlıyordu, ama boyum yetmedi önümdeki alkış duvarını aşmaya. Balatlı Arif'i, entellektüel kabadayıyı, solcu delikanlıyı göremedim gitti. Sevgilisinin üzerine araba sürmesinin, Mahir Çayan'ları Levent'teki lüks villasında saklamasının efsaneleri ile büyüdüm. Delikanlılık ve hastalık başına dert olmasaydı sinema tarihinin en güzel birkaç filmini daha yapacaktı belki de... Ağaçlar ayakta ölür dedi ve ayakta gitti Yılmaz abi...	Ye harfi bir emir kipidir görünüşte... Ama 69 lu yıllarda bir çığlıktı hippilerin ağzında... Ye ye ye ye... Ye ye ye ye... Bugün aynı şarkıyı çetelere, politikacılara söylüyor halk. Ye ye ye Ye ye ye...

Memet Fuat'ın, "Elinin Dokunduğu Herşeyi Şiire Çeviriyor" diye tanımladığı şiirimizin duayenlerinden İlhan Berk'le nicedir yaz kış mesken tuttuğu Bodrum'da görüştük...

Bütün nesnelerin *'bizden birisi'* demelerini isterdim arkamdan hep bir ağızdan

AYHAN BOZKURT

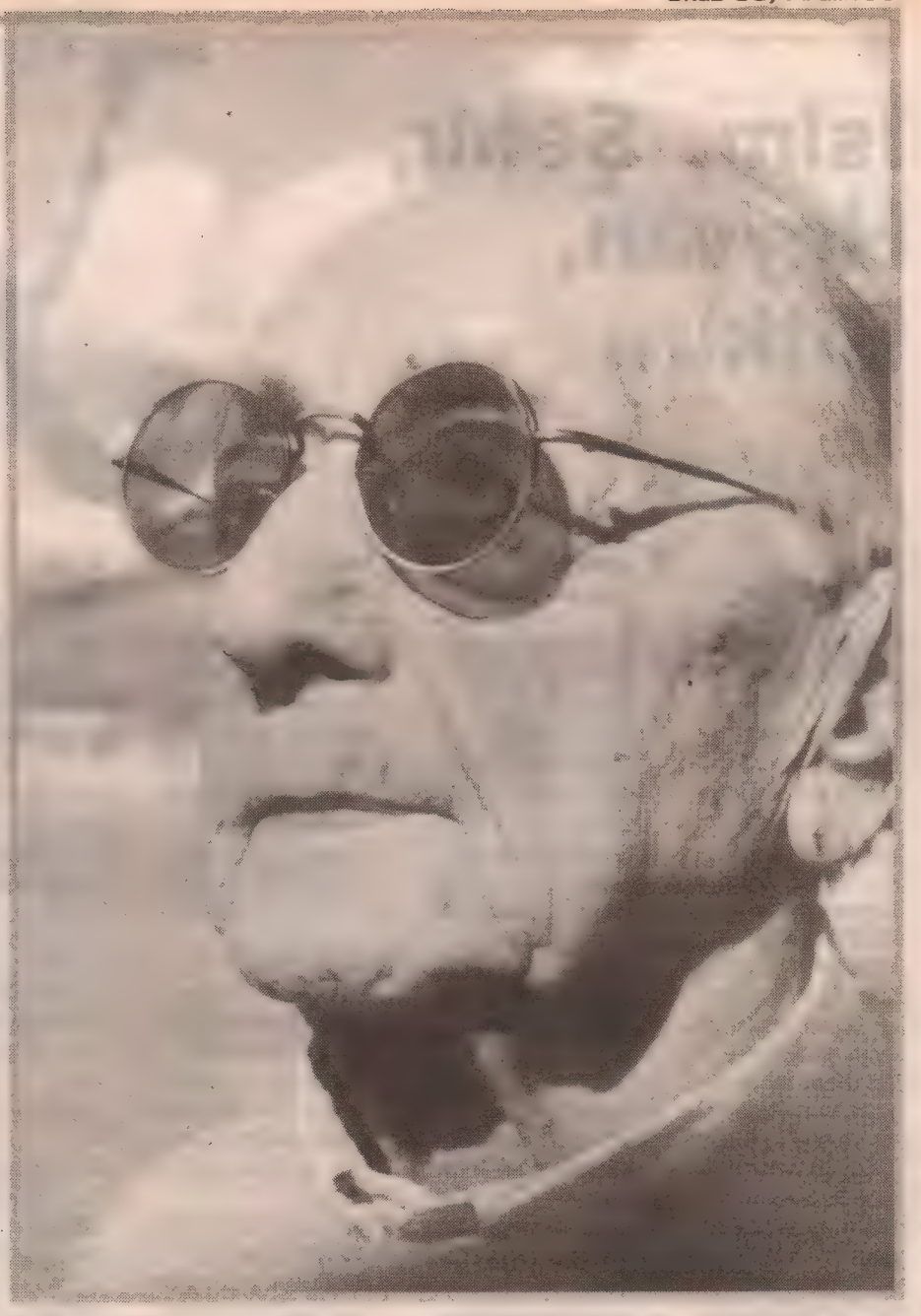

Manisa'da doğdunuz, gençlik yıllarınız orada geçti. Ancak siz oraları değil de Pera'yı yazdınız, bunun özel bir nedeni var mı?

- Sanmıyorum özel bir nedeni olsun. Manisa'da yaşadım, bütün çocukluğum orada geçti. Hatta delikanlılığım da Manisa'da geçti diyebilirim. Delikanlılığım boyunca yoksulluk çektim. Bu yoksulluktan kurtulmak için çalıştım. Belki yoksulluk Manisa'yı yazmama engel oldu. Yani sırtıma yapıştı yoksulluk, bundan dolayı oraları yazmak istemedim diyebilirim. Pera'yı yazmamın nedeni ise, taşradan gelen bir çocuk birdenbire İstanbul'u görüyor, Beyoğlu'nu görüyor. Benim şiirimi değiştiren İstanbul olmuştur. Düşünün o zamana kadar ben hiç büyük şehir görmemiştim. Pera'da kiliseler vardı, sokaklar, değişik insanlar... bunlar beni çok etkilemişti. Pera, yapısı itibariyle beni etkilemiştir diyebilirim. Pera'yı bir uçtan bir uca yürüdüğümde zengin olduğumu düşünmüşümdür. Böyle garip bir etkisi vardır insan üzerinde. Başka hiç bir kentte böyle bir duygu yaşadığımı hatırlamadım. Ayrıca azınlıklar cumhuriyeti olarak görmüşümdür Pera'yı.

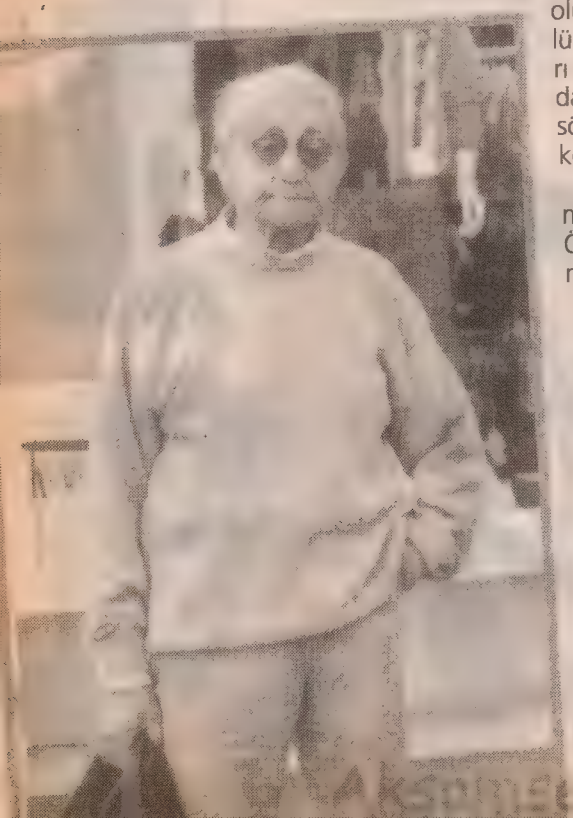

'Yazmak Cehennem' dir diyorsunuz bir söyleşinizde, oysa Sartre 'Cehennem Başkalarıdır' diyor...

- Sartre'ın söylediği başka bir şey. Benim 'cehennem' sözcüğünden kastım şu, yazmak işi benim hiç bir zaman yakamı bırakmamıştır. Çünkü ben dünyaya sadece yazmak için bakıyorum. Bir ağacı yazmak, bir taşı yazmak, bir yaprağın düşüşünü yazmak... Onun dışında dünya beni ilgilendirmiyor diyebilirim. Bu cehennem değil de nedir? yazarak bu cehennemin tam ortasındayım.

Ölüm ve Ölümsüzlük...

- Ölüm ve ölümsüzlük şairlere verilmiş iki büyük yüce konudur. Bir de tanrı kavramı vardır. İşte bu üç kavram şairlerin tüketemeyeceği konulardır. Ölümsüzlük diye bir şey yoktur. Ancak şairler yaratıyor bunu ve şiiri, ölüm-ölümsüzlük-tanrı gibi kavramlarla besliyorlar. Bunlar şiirin büyük kavramlarıdır. Ben şiirler karşısında, dünya karşısında kendimi hep soyarak bakıyorum. Yani bir şeye karşı hazırlık olarak değil, soyunup duruyorum. Bu soyunma sırasında gelip bana bazı şeyler çarpıyor. Bu tanrı kavramı oluyor, ölüm oluyor veya ölümsüzlük.. Örneğin bütün Ortaçağ, tanrı kavramıyla zenginleşmiştir. Orada büyük bir şiir vardır. Yani tanrı sözcüğüyle iyice oynamalı, büyük keyifler var bu sözcükte...

Ölüm konusunda henüz yazmadım. Ama yazmak istiyorum. Ölüm bende hiç bir ağırlık bırakmadı, aklıma gelmiyor. Nedenini bilmiyorum. Çünkü ölümü de diğer sözcükler gibi bir sözcük olarak görüyorum ve kullanıyorum. Ama bir süredir ölüm üzerine bir deneme yazmayı düşünüyorum. Bu, ölüme ayrı bir yer verme anlamında değil. Örneğin su üzerine de bir deneme yazma düşüncem var. Patates üzerine de... Bir ağaç için kocaman bir şiir yazmak istiyorum. Ölüm üzerine yazmak istiyorum dediğim zaman böyle bir şeyden bahsettiğimi belirtmek isterim. Yani ölümün başka sözcüklerden ayrı bir ağırlığı olmadığını söylüyorum.

Hercai olmayı seviyorum, çünkü orada tatlar buluyorum. Dedim ya hiç bir şeye karşı hazırlığım yok benim. Bırakıyorum rüzgarlar benim üzerimde etkiler yaratıyor. Bunları yazıyorum... Tavrım varsa o da çıplak olmak...

Soyut olanla somut olana sadece sözcük olarak mı bakıyorsunuz...

- Uzun bir süredir nesnelerle ilgiliyim. Nesnelerin yaşamı beni çok ilgilendiriyor. Çünkü nesneler korkunç gizem üretirler. Nesnelerin saçtığı gizem beni alt üst ediyor. İşte bu nedenle onları yazıyorum. Şu oturduğumuz odadaki sandalyeler, duvardaki asılı tablolar, masa, pencere, oturduğum bu koltuk, perdeler, kapı bunların hepsinin bir yaşamı olduğunu düşünüyorum. Onlara cansız diye bakamıyorum. Böyle olunca da onları somut soyut diye ayırmam mümkün değil. Direk onların hayatına bir bakıştır bu. Çünkü dünyaya şöyle baktığımızda yeryüzünde insanların binde bir yeri varken, onlar bütün yeryüzünü kaplamışlar. Dilsiz büyük bir dünya var. Bunların görülmesini istiyorum. Ama ne yazık ki kimse de görmüyor bunu. Bu dünya öyle bir dünya ki, sessiz, bir kıyıda yaşayan korkunç bir dünya... Bu bilinsin istiyorum. Bir şiirimde, kaplumbağanın suya uzanamadığını, sonra suyu onun yanına getirip koymayı dile getirdim. Bu bir tavırdır, şair tavrıdır. Bir şiirde şairin bakış tavrı görülüyorsa, biz şair diye ona diyoruz. Şair çünkü baktığı şeyi de değiştirir. Konuştuğu adam, kadın bir şairle karşılaştığı zaman ilk anda belli oluyor, yani karşıdaki insan şaşırıyor şairle karşılaştığı zaman. Suya uzanamayan kaplumbağayı kim düşünür? Ben durup baktığımda bunu farkettim. Bu raslantıdır aynı zamanda. Kaplumbağaya suyu getirmek için ben ona gelen suyun tıkadığı toprağı kazıdım ve ona uzattım. O dize öyle çıktı.

Şairin tavrından bahsettiniz...

- Şairin varlığı tavrıyla anlaşılır. Ben bir yazı okumuştum Sabahattin Kudret hakkında. Yazı da onun neden yeterince bilinmediği üzerineydi. Ben bunu düşündüğüm zaman gerçekten de iyi bir yere dokunuyor Sabahattin için dedim. Sabahattin gerek şiirlerinde gerekse tüm yazılarında son derece dikkatli, özen göstermeyi bilen bir şairdi. Kendi kendime düşündüğümde şöyle bir şey buldum. Sabahattin yazılan bir şiiri yazdı, yazılanın dışında yazmadı. Yazılanla yetinip, iyi yazdı. Yeterince bilinmemesinin nedeni bu olabilir. Şair, yeni bir şey getiriyorsa, yazılanın dışından bir şeyle geliyorsa, varlığı böyle anlaşılır. Cumhuriyet Şiirinin başlangıcını alırsak, örneğin Ahmet Muhip, Cahit Sıtkı bir değişikliktir şiirde. Ama ne yazık ki onlar da yeni bir yaratı getirmemişlerdir. Şair yıkıcı bir adamdır.

Zaman sizde şiir tanımını değişikliğe uğrattı mı...

- Çoğu zaman uğratmadığını duyar gibiyim. Ancak benim bütün çabam dilin bir bardak gibi beni ilgilendirmesi. Onun bütün fizik, fizikötesi kavramları daha önemli... Yaşadıkça, öğrendikçe bu tanım elbette bir yerlere girip çıkıyor. Düz- doğru bir çizgiyi yaşamadım. Korktum da ayrıca. Çünkü yinelenirdim. Ben şiirle birlikte düz yazı ve şiir düz yazı olan üç alanda çalışıyorum. Örneğin "Güzel Irmak" ı bitiriyorum. Sonra düz yazısal bir şiire dönüyorum. Nedeni ise yeni anlatım biçimleri istiyor olmam. Beni tek bir anlatım biçiminde olmak yoruyor açıkcası. Hercai olmayı seviyorum, çünkü orada tatlar buluyorum. Dedim ya hiç bir şeye karşı hazırlığım yok benim. Bırakıyorum rüzgarlar benim üzerimde etkiler yaratıyor. Bunları yazıyorum... Tavrım varsa o da çıplak olmak... Çıplaklığımla dünyayı kavramak. Bütün renkleri görmek, sesleri işitmek, onlarla beraber yuvarlanmak, onların götürdüğü yerde de kalmak...

Üzüntü...

- Doğanın bir zalimliği var bunu biliyoruz. Beni üzen şey, insan ilişkileri doğaya girdiği zaman herhalde. Ama "en çok üzülmek" diye bir şey yok. Acılar her an her yerde rastladığımız şeyler. Ben son zamanlarda İstanbul'a çok az gidip gelmeye başladım. En son gittiğimde Galatasaray'ın önündeki "Cumartesi Annelerini" gördüğüm zaman çok üzüldüm, üzülüyorum.

Sıkıntı...

- Sıkıntıdan hiç kurtulamadım. Çünkü sıkıntının yüce bir etiği var. Bilmiyorum sıkıntı üzerine de bir deneme yazar mıyım... Kendimi hep sıkıntı olarak gördüm ve her yere taşıdım. Sıkıntı yazılamaz belki, yazmakta istiyorum ama. Nerdeyse "sıkılıyorum öyleyse varım" diyebilirim. Bir yerde uzun bir süre kalamıyorum, hiçbir şeye uzun bakamıyorum, her yer dünyada beni sıkıyor. Böyle yaşıyorum ben. Aynı zamanda insani bir yön de buluyorum sıkıntıda. Sıkılmayan insan yaşamıyordur diyebilirim. Bir şey daha var ki o da; kitaplarımı ve odamı dünyanın her tarafına götürebilsem, taşıyabilsem, belki dünya o kadar sıkıntılı olmayabilir. Sıkıntıyla yapışık yaşıyorum adeta. Tepeden tırnağa sıkıntının içinde dolaşıyorum. Canlı bir varlık sıkıntı bende.

Kederle sıkıntı...

- Sıkıntının kederle yakınlığı var diyebilirim. O da şurdan geliyor; keder de insani bir durum. Ama ben kendime bu anlamda hüznü daha çok yakıştırabilirim. Zaten şairlerin ortak yönüdür bu. Ancak ben hüznü bir sulu sepken gibi anlamıyorum. Bir varlık olarak yaşadığı ölçüde vardır. Yani varlığa dönerse bir anlamı vardır.

Öğretmenlik yaptığınız yıllar...

- Onbeş - yirmi yıl öğretmenlik yaptım. Giresun'un bir kazasında öğretmenlik yaptığım yıllarda Rimbaud okurdum. Şimdi baktığım zaman bana garip geliyor. Dünyadan uzaktım ve başka hiçbir şeyle ilgilenmeden sadece Rimbaud okumuştum. Bunu hiç unutamıyorum. Ama bu gün bunu çok anlamsız buluyorum. Bu anlamsızlığın nedeni bir dünya var ve ben orada o dünyayı kapatıp, bir şair bulmuşum onunla yetiniyorum. Bu biraz garip...

İlk aşkınız...

- Anımsıyorum, ortaokulda büyük bir aşkla bağlanmıştım. Çocukluk büyük bir zenginliktir. Karşılıksız bir aşk değildi, öyle hoş bir aşktı o...

Kadınlar...

- Kadınlar çok önemlidir. Beni oldukça etkilemişlerdir. Ve bu etkilerden de dünyaya nasıl çıplak bakıyorsam onlara da öyle baktım. Bir atardamardır onlar.

Özlem...

- Özlem kelimesinde bir şey bulmuyorum. Çünkü özlem'de kalıcılık yok. Geçici bir durumdur. İnsani bir yönü yok desem fazla abartmış olmam, ama 'özlem' in bende bir karşılığı yok diyebilirim. Bencilliği hazırlayabilir. Bu yüzden uçucu buluyorum.

Günlük yaşamınız...

- Doğrusu onun farkında değilim. Ama ben yaşadığım yerin özelliklerini deşmek isterim. Yani evimin kenarlarını, sokaklarını çizip bırakırım. "Şifalı Otlar" kitabımı yazarken Bodrum'un bitkileri beni çok ilgilendirdi. Onlarla yaşadım iki üç yıl. Başka bir şey görmüyordum o zaman. "Deniz Eskisi" kitabımda öyledir. Bodrum'a ilk geldiğim zamanlarda yazdım. Onun dışında yürüyüşler yapıyorum mesela.

Şu anda neler yazıyorsunuz?

- Nesneler üzerinde düşünüyorum. Nesnelerle ilgili bir kitap ama bu daha çok düz yazıyla şiir arası. Bu bahsettiğim sessiz dünyayı yazarak bir kitap düşünüyorum. Her sabah yazdıklarımı tekrar tekrar inceliyorum. Öte yandan tek tek şiirler yazıyorum. İki yıl oldu yedi şiir yazdım. Her ikisini bir arada sürdürüyorum. Çamur üzerine yazıyorum. Çünkü çamur itilen, hor görülen bir şey. Bir de çöpü yazmak isterim. Şu günlerde yazmaya başladım hatta. Düşünün çöpte bir kırık lamba, bir bardak, bir çorap birden çöpe döndüklerinde herşeyleri değişiyor. Yok oluyorlar bir anlamda, işte bu yok olan varlıklar da beni çok ilgilendiriyor. Kısacası ben bir şey olanlarla bir şey olmayanları yazıyorum.

"Çok Yaşasın Sayılar" yeni kitap...

- Kendimi çıplak bıraktığım yerde sayıların üzerine bir şeyler söylemek istedim. Sayılar belki üç yüz sayfalık bir defterde toplandı. Bütün o sayılar üzerine söylenenler, yazılanlar öncelikle beni etkiledi. Sayılar üzerine kendim ne düşünüyordum, işte o zaman tadına vardım sayılarla olan ilişkimin. Buna şiir deniyor ama ben böyle düşünmedim yazarken. Yeryüzünde her nesne anlam yüklüdür. Sayılarda kendilerince bir anlamdır. İşin bu tarafı beni ilgilendiriyor. Bu bir araştırmaydı öncelikle. Bunu araştırma olmaktan nasıl çıkarabilirdimi düşündüm. Ben daha çok kitap boyunca bir ses yakaladığımı farkedip, bu bilgi olan tarafları ne yapacağımı düşündüm. Kitapta bu bölümleri çizdim, çarpı işareti koydum. İsteyen okusun, istemeyen okumasın diyerek böyle bir yönteme başvurdum. Sayılara şimdiye değin verilen anlamları bir kenara atıp, ben üç için ne düşünüyorum mesela, üç yüz ondört için ne... Kendim anlam verdim onlara. Diyorum ya şairlerin işi yeryüzünde bir şeylere anlam verebilmektir.

Renkler yada kokular...

- Renklere eğilemedim diyebilirim. Kokulara yabancı değilim. Herhangi bir şey üzerine yazmam için içli dışlı olmam gerekiyor. Uzaktan baktıkça bir şeyi anlayamıyorum, renkler öyle. Renkleri kendi mahm edebildiğim zaman onlardan söz etmem mümkün olabilir.

Mekanlar, şehirler, coğrafyalar...

- Bu söylediklerinde bir şey beni ilgilendirdi 'coğrafya'. Çünkü coğrafyayı şairler yaratmıştır. Canlı bir varlık coğrafya bende. Onda bütün uzamlar, zamanlar hapsolmuş gibidir. Ucundan tutmak yeter, tıpkı bir makara gibi kolaylıkla yayılıp, yeryüzünü çizebilir.

Yemekler...

- Ne yazık ki bende büyük bir anlam kazanmadı. Çünkü ta baştan beri yemeklere ilgim olmadı. İyi yemekleri anlatmam oldukça zor. Ama kendim de yemek yapıyorum. Sadece karnımı doyurmak için. Hatta çok özel yemekler aramıyorum bile. Örneğin, şu ünlü lokantada yemek yiyeyim diyemedim hiç. Aslını sorarsan buna üzüldüğümü de söyleyebilirim. Yemek kavramı bende bir ağırlık kurmuyor, yazık.

Cennet Bahçesi...

- Cennet Bahçesi'nde toplanırdık. Nuri İyem, Salâh Birsel, Naim Tirali, Oktay Akbal, daha sonra da Hilmi Ziya gelirdi. Abidin Dino, Bedri Rahmi de sonra gelenlerden. Şimdi ki Cennet Bahçesi'nin durumunu bilmiyorum. Yaklaşık 10 yıldır gitmiyorum oraya. Süryani Kilisesi var orada, bana çok ilginç ve etkileyici gelirdi. Hatta oranın papazıyla bir dostluğum vardı.

Nesnelerin dili olsa sizin için ne söylemesini isterdiniz..

- Bütün nesnelerin '*bizden birisi*' demelerini isterdim arkamdan hep bir ağızdan.

- Doğanın bir zalimliği var bunu biliyoruz. Beni üzen şey, insan ilişkileri doğaya girdiği zaman herhalde. Ama "en çok üzülmek" diye bir şey yok. Acılar her an her yerde rastladığımız şeyler. Ben son zamanlarda İstanbul'a çok az gidip gelmeye başladım.

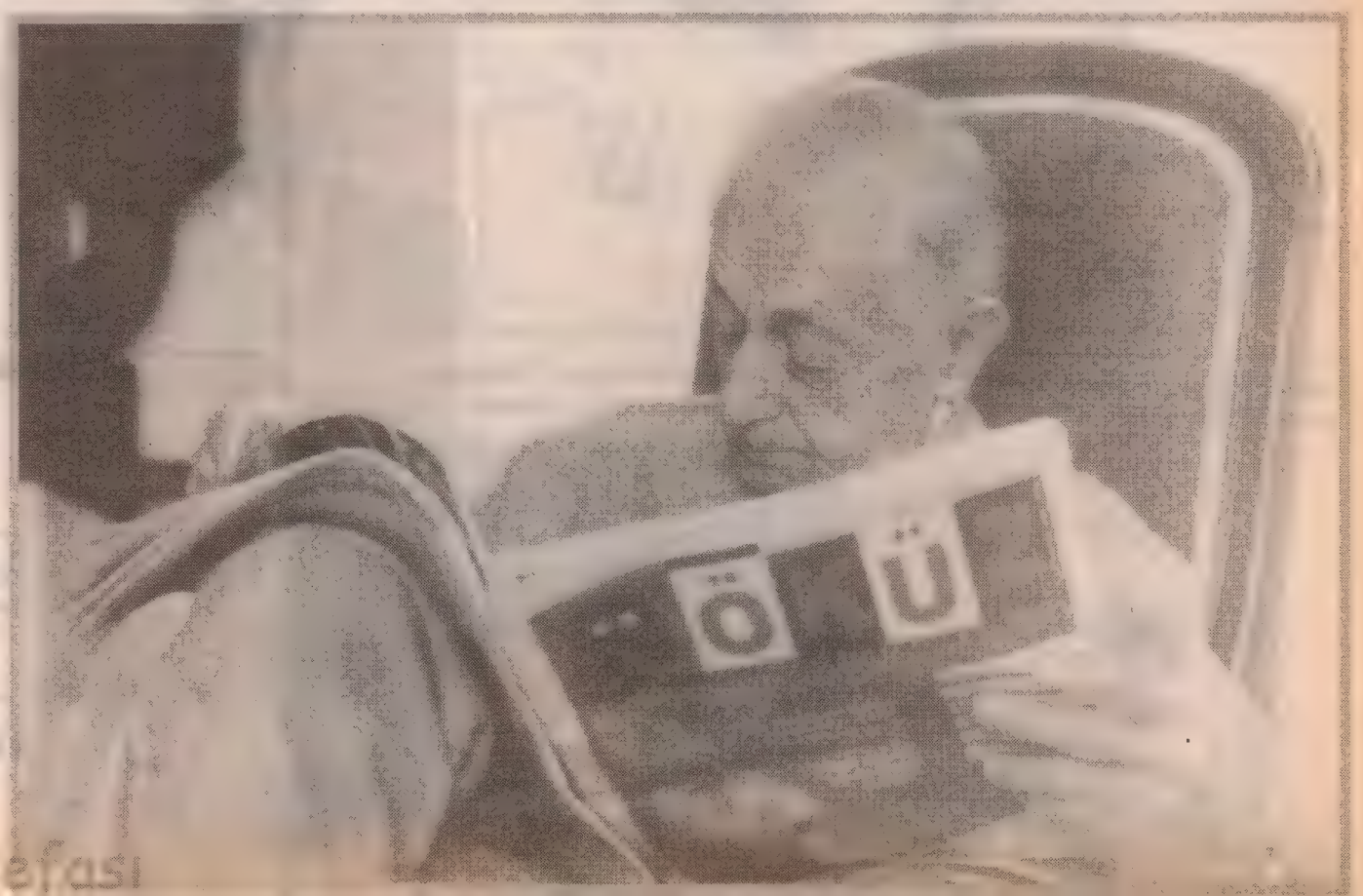

Jilet Yiyen Kız

ENDER ÖZKAHRAMAN

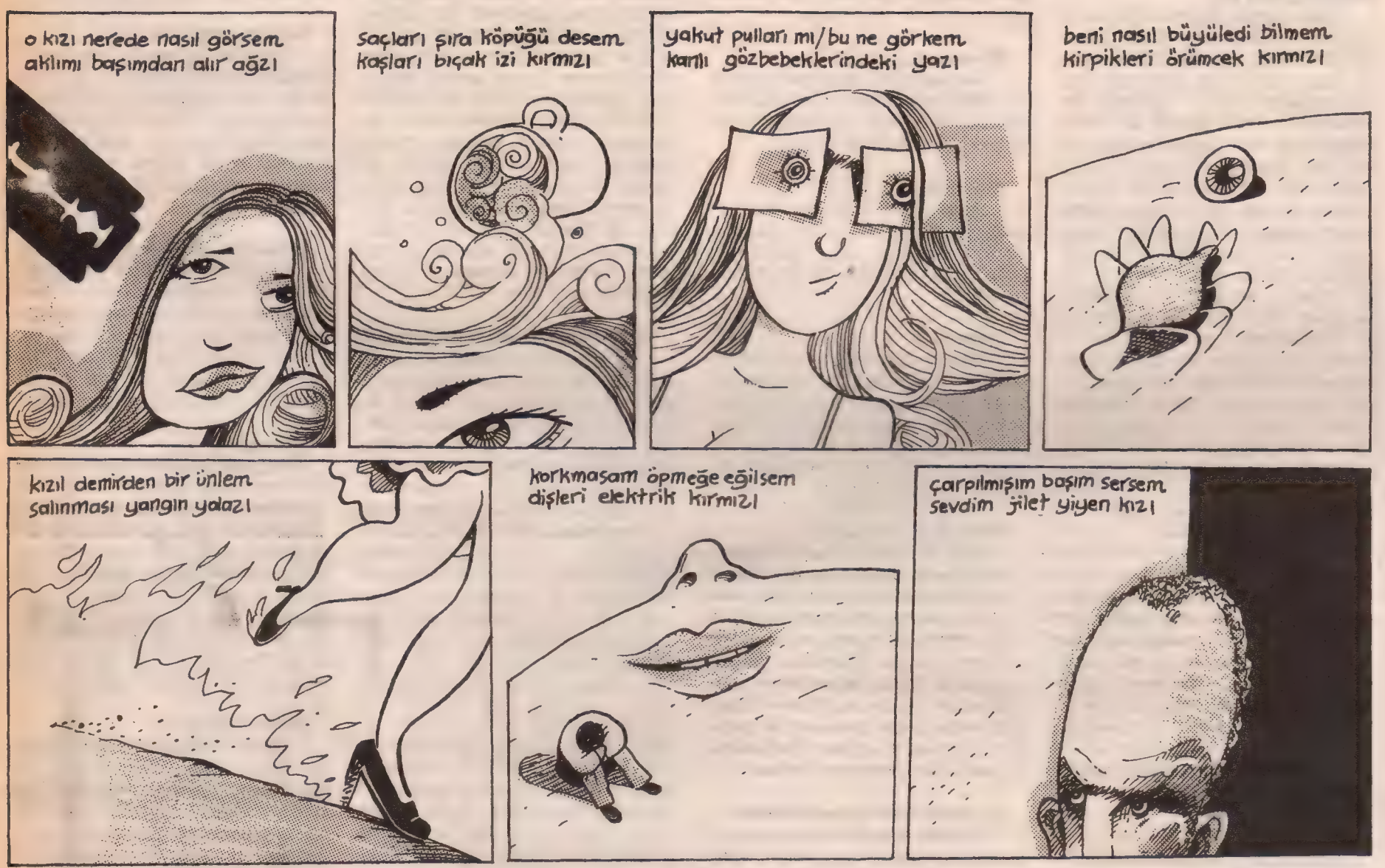

O, genellikle gazete eklerinde gözümüze çarpan ve püf noktası adı verilen hayata dair pratik tavsiyelerin yazarı. 17 yaşında başladığı gazetecilik serüveninde daha çok bu püf noktası türü yazılarıyla tanınıyor... Yazdığı türün gazete sayfalarından giderek yokolduğu bugünlerde onunla medya, püf noktası, çevirmenlik, eski günler hakkında söyleştik.

Azize Bergin

HATİCE MERYEM

Kendinizden bahseder misiniz?

- Aşağı yukarı kırk sekiz sene oldu. 1950 yılında Arnavutköy Kız Koleji'nde okuyordum ve kimya dersinden sıfırdan yukarı not alamadığım için bıraktım. 17 yaşındaydım. Bir yandan da keman dersleri alıyordum, kemancı olma sevdasındaydım. Okulu bırakınca babam "ya okuluna devam edersin yahut da gider çalışırsın, ben sana bakmam" dedi. Sırf ben okuluma geri döneyim diye söyledi bunu. Sen öyle mi söyledin peki, ben hemen bir iş aramaya başladım. Okulda yaptığım çeviriler vardı. Çok meraklıydım çeviri yapmaya, kompozisyon yazmaya, Robert Koleji'nin mühendislik kısmındaki çocukların kompozisyonlarının hepsini ben yazardım. Bana gelirlerdi "n'olur bir şey yaz" diye. Meraklıydım ve bir defter dolusu roman tercüme etmiştim. İşte onları aldım, gazeteler nerede çıkıyor Babıali'de, Babıali'ye nereden gidilir, Bebek'te oturuyoruz o zaman, tramvaya bindim Eminönü'ne geldim. Eminönü'nden yukarıya doğru yürümeye başladım. Sora sora gazetelerin idarehanelerini öğrendim. Fakat yanlış iş teklifinde bulundum, muhabir olmak istiyorum desem hemen alacaklar, çeviri yapmak istiyorum dedim, bizim çeviri kadromuz var cevabını aldım hep. O sırada Demokrat Parti iktidara gelmiş, yeni gazeteler çıkarıyor. O gazetelerden bir tanesine yolum düştü. Çevirilerimi gösterdim, "bakın alır mısınız beni işe?". Cavit Yamaç vardı, Allah rahmet eylesin, öldü. Romen asıllı, son derece kafası çalışan, uygar bir gazeteciydi. Bir bakayım yazılarına dedi, baktı, "hemen otur başla çalışmaya" dedi. Beni aldılar işe. Ertesi gün Tan matbaasının sahibi Halil Lütfü Dördüncü'ye danıştılar, "biz işe alıyoruz bir de sen imtihan et" dediler. Adam bana bir kadın resmi verdi, "buna bir isim ve hayat hikayesi uydur" dedi. Oturdum, kadına bir isim, soy isim buldum, ondan sonra ona bir hayat hikayesi uydurdum, sinema yıldızı yaptım vesaire, uzun bir yazı yazdım. "Ooo, fevkalade" dediler, "bir resme bakıp bu kadar şey uyduran insan bizim çok işimize yarar". Akın Gazetesi'ydi bu. Sabah erkenden geliyordum, milli eğitim, üniversite orası burası dolaşıyordum. Öğleden sonra oturup fal ve magazin yazıları yazıyordum. Gece on birde çıkıyordum gazeteden, altmış lira da maaşım vardı. Benim için çok değerli bir paraydı. Çünkü babama okumadığım halde bir şey olabileceğimi kanıtlamıştım, bütün aileme de. Sonra o gazete kapandı. Yeni İstanbul'a geçtim Cumhuriyet'te bir süre yazılar çevirdim parça başına. Dergilerin kaynağı Türkiye yayınevi vardı, orada çalıştım, o arada Varlık yayınevine kitap yapmaya başladım. Elimdeki çevirileri gösterdim rahmetli Yaşar Nabi'ye. "Bize çeviri yapın dedi. Öyle böyle derken Hayat Mecmuası çıkmaya başladı, başvurdum, "kütüphane memuru olarak gel, istersen muhabirlik de yaparsın" dediler. Böylece kütüphane memuru olarak girdim oraya. Yazı da yazmaya başladım. Sonra kütüphaneyi kapadılar. Orada Ses Mecmuası çıkacak dediler. Ses Mecmuası'nın has elemanı oldum. Ses, Hayat on üç yıl devam etti. Sonra rahmetli Çetin Emeç Hayat'tan Haftasonu'na geçmişti, beni çağırdı, "gel sen de bizimle beraber çalış" dedi. Önce gitmedim. Bir sene sonra bir şeylere sinirlendim, bastım istifayı geçtim Haftasonu'na, orda 4-5 sene çalıştım, ordan Hürriyet'e geçtim, o gün bugündür de Hürriyet'teyim. 24 sene oldu yani.

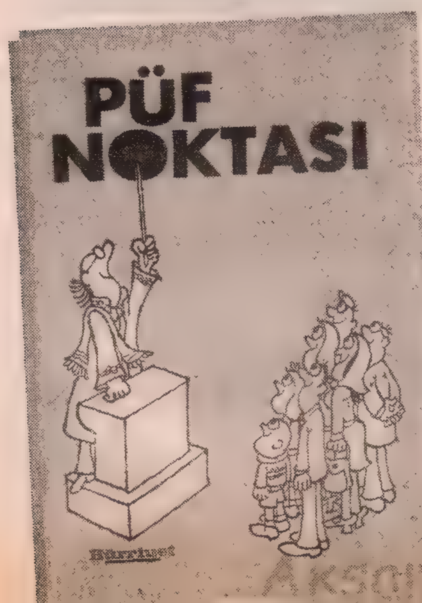

Cevat bey Cumhuriyet'in Babıali'nin Allahıydı. Yani! Şimdi bu adamlar hepsi birer Sakıp Sabancı. İplik fabrikası gibiyiz. Yani biz hiçiz, bize hiç değer vermiyorlar. Artık benim kaybedecek bir şeyim yok.

Hürriyet kelebek

Güzelleşirken hata yapmayın

Azize BERGİN

Neden şişmanlıyoruz?

Kendinize söz vermiştiniz. Evlendikten sonra da aynı kiloyu muhafaza edecektiniz. Genç kızlık günlerinde giydiğiniz kıyafetleri her zaman kullanabilecektiniz. Fakat zamanla her şey değişti. Eski pantolonlarınızı giyemiyorsunuz. Tartının ibresi hep sağa doğru ilerliyor. Ve siz nasıl olup da şişmanladığınızı bir türlü anlayamıyorsunuz.

Hemen karamsarlığa kapılmayın. Kilo alan tek kadın siz değilsiniz. Yapılan bir...

Yapılan bir araştırmaya göre Batı dünyasında kadınların yüzde 50'sinin en önemli sorunu şişmanlık. Beslenme düzeninde ve yaşam koşullarında yapılacak küçük değişiklikler, şişmanlamayı önleyebilir.

Kavga ve çocuklar

Her evde tartışma olur. Karı koca kavgalarından evdeki çocukların etkilendikleri de bir gerçek. Büyüklerin öfkelerine hâkim olup çocukların yanında birbirleriyle tartışmaları, çocuklara zarar verebilir mi? Kısa bir süre öncesine kadar psikologlar, çocukların önünde kavga etmenin çağlarında çevrelerine daha kolay uyum sağlarlar.

Derleyen: Azize BERGİN

Kaç yaşındasınız?

- 65 yaşındayım, artık arkadaşlarımın çocukları gelmeye başladı, arkadaşlar emekli oldu ben onların çocuklarıyla çalışıyorum.

Kelebek'te ne tür haberler yapıyorsunuz?

- Evinde oturan, çalışan kadınlara zihinlerini kurcalayan konular hakkında bilgi vermek. Onlara küçücükte olsa yol göstermek. Benim şimdiki amacım bu. Onun için bu tür yazılar yazıyorum. Bazen çocuk bakımı ile ilgili, çocuk yetiştirmekle ilgili, evlilik hayatıyla ilgili. Yani sıradan kadınların her zaman kafalarını kurcalayan konulardan bahsediyorum.

Bu yazıları yazarken kendi deneyimlerinizden mi yararlanıyorsunuz veya varsa kaynaklarınız neler?

- Tabii, genellikle öyle. Ben oturdum mu tırrrt şu konuda bir şey, tırrrt bu konuda bir şey yazarım biter. Yani başlamamla bitirmem beş dakika, on dakika. Bir özelliğim vardır çok hızlı çalışırım. Bana bir şey yap derler, toplantıya girerler, onlar toplantıdan çıktığı zaman ben o işi bitirmişimdir.

Püf noktası sizin için ne ifade ediyor?

- Püf noktaları çok önemli, kaldırdılar. İlan alıyorlar oraya. Daha kârlı geliyor. "Yahu" dedim, "eskiden Hürriyet'te o püf noktası için Leyla Soykut'un hazırlayıp Nehar Tüblek'in karikatürlerini çizdiği bir kitap çıkmıştı". O kadar önem verilirdi. Şimdi resim çizmeyi bırak yazıyı koymuyorlar, yalvardım, yapmayın etmeyin diye, dinlemediler. O püf noktaları için bazen erkeklerden telefon alıyordum. Böyle böyle yapacağım, doğru mu, yapayım mı, yahut pantolonuma bilmem ne lekesi oldu nasıl çıkarırım diye erkekler telefon ederdi. Benim okurlarımın çoğu erkek, ben kadınlara yazıyorum erkekler okuyor. Ama on birinci kattan öyle görünmüyor, öyle emir geldi. Bir tane manken karının fiyatını artırmak için bir resmini koyuyorlar mesela iş kadınlığına soyundu diye, onun fiyatı artıyor okuyucuya bir şey kazandırmıyor.

Bizim halkımızın bir kabahati var bir şeyi beğenmiyorsa almasın. O zaman senin istediğin şekilde gazeteyi dergiyi çıkarmak zorunda olsunlar. Söylene söylene alıyorlar. Bu Hürriyet'te de mesela hiç bir şey yok, alma o zaman. Almayın, bırakın! El mecbur gibi. Okuyucu kendisine verilenle yetiniyor. Aslında bu kadar geri bir toplum değiliz biz. Medyanın gösterdiği gibi. Değiliz ama maalesef böyle yapıyorlar. Medya geri gösteriyor. Sonra çok tehlikeli işler yapıyorlar. Manken oldu, sahneye çıktı, milyarlar kazandı. Kocamustafapaşa'da oturan

genç kız, manken olsam, bir adam yakalasam, kırk milyar da ben kazansam diyebilir. Herkes lüks yaşamaz. Herkes markalı giymez. Biz giymedik ama bizim çocuklarımız, torunlarımız markadan başka bir şey düşünmüyor, olmaz ki, olmaz ki. Bütün bunları basın ve televizyon yapıyor. Tüm kabahat onlar da.

Okuyucularınızdan mektup, telefon alıyor musunuz?

- Daha çok telefon alıyorum. Mektup adresim yok. Telefon ediyorlar, teşekkür ediyorlar, bazen sorular soruyorlar. Ve size söyleyeyim çok genç okurlardan telefon alıyorum. Çok genç insanlar o yazılarla ilgileniyor. Bizim buradaki aklı evveller o yazıların gereksiz olduğu kanısındalar. Ama çok yanlış. Şurda çalışan genç arkadaşlar bile o yazıları okuyorlar, telefon ediyorlar. Demekki insanların böyle şeylere ihtiyaçları var. Sonra dikkat ederseniz, bütün dünyada en çok satan kitaplar akıl veren kitaplar, yani ben akıl verdiğimi düşünmüyorum, yol gösteriyorum. Kadın erkek ilişkileri, evlilik boş mu, boşanmış annelerin tek başına çocuk yetiştirmeleri ... best seller listesinde bu kitaplar var. Ha demek ki bütün dünya enayi değil. Ama bizim yöneticiler magazin tutar diyorlar çıplak kadın, yarı çıplak kadın, manken hayatı, Yonca Evcimik bilmem ne yaptı, onun okuru başka bunun okuru başka, bu bir ihtiyaç, bunu biz yapmak zorundayız. Gazetenin bir yerinde bunları vermek zorundayız. Bunun için de en uygun yer Kelebek eki, ama Kelebek ekini kadın eki olmaktan çıkarıp lagala lugala magazin eki haline getirmeye çalışıyorlar. Kanımca bir müddet sonra vazgeçeceklerdir. Okurların baskısıyla gene eski haline dönecek diye düşünüyorum.

50 yıllık gazetecisiniz, gazeteciliğin dünü bugünü hakkında neler düşünüyorsunuz?

- Şimdi çok yavan, şimdiki gençlere acıyorum, biz gençken büyüklerimiz bizi yanlarına alırlardı, gazetelerin yazı işleri müdürleri o zaman gazetenin bir numaralı adamları, senin benim gibi insanlarla bir sofrada oturur, yemek yerlerdi. Biz onlardan çok faydalanırdık, konuşmalarıyla, öğütleriyle, her şeyleriyle bize yol gösterirlerdi. Bir rekabet vardı ama bir baba evlat, bir abla kardeş rekabetine benzerdi bu daha çok. Toplu çalışırdık, beraber iş yapardık. Şimdi ben bir köşedeyim, Kelebeğin yönetmeni bir başka köşede, bilmemkim bilmemnerede, kapalı kapılar arkasında toplantı yapıyorlar, fikir almak diye bir şey yok, son derece yavan, kopuk bir çalışma sistemi. Benim favori yazarım Sait Faik'tir. Sait Faik tipi yazılar röportajlar yapmak isterdim. Bir ara Hafta Dergisi'nde yaptım da, Yusuf Ziya'nın Ayda Bir Dergisi vardı, orada yaptım. Hayat Dergisinde de yaptım ama Hayat'ta beni daha çok yabancılarla konuşmaya gönderdiler. Ama Sait Faik stili yazılar yazmaya çok meraklıydım ve yazardım. Şimdi bakıyorum yazılar kuru kuru. Kadının bir zerafeti var, iki erkeğin ortasında yatıyorum diye yazı yazan kadını ben okumam. Öyle bir şey yazmıştı birisi, yok kıçımı elledi filan, ben öyle şeyleri sevmiyorum.

Son zamanlarda magazinin bu kadar ön planda olması hakkında neler düşünüyorsunuz?

- Ben buna hiç inanmıyorum. Biz ellili yıllarda klasik müzik konserlerine gider, eleştirisini yapardık. Bu magazincilik adına yapılan şeydi. Açık hava tiyatrosunda yapılan konserlerin kulislerinde sanatçılarla röportajlar yapardık. Ve onlar okunurdu. Şimdi millet nefretle elinden atıyor bu dergileri, alıp da okuyan çok az insan var. Bunlar boşuna biz bunu halk istediği için veriyoruz diyorlar, işit de inanma. Başlardaki yöneticiler son derece kadın kız meraklısı adamlar. Onların merakı uğruna bunlar yapılıyor. Çok büyük paralar dönüyor, o klipler, albümler, bilmem raks şirketi bilmem ne olmuş ... Bunlar hep para işi, yani çok büyük bir sanayi haline getirdiler medyayı. Benim gençliğimde firma adından bahsetmek yasaktı. Bir şey oldu mu 'bir firmanın' denilir kapatılırdı, şimdi birinci cümle Johnson Johnson firmasının çıkardığı ürünü işte bilmemkim Sevda Demirel bilmemne yaptı... Tepeden tırnağa reklam gazeteler. Onun için bu bir furya, bu Galalar, Şamdanlar bilmemneler, bu da geçecek anlayacaklar ki hepsi palavra. Genel olarak değerli konulara ilgi azaldı. Benim anladığım kadarıyla korkunç bir ticari kafayla yapıyorlar bunları. Hediyeler yağıyor, paralar veriliyor çok iç içe girmiş vaziyette, onun için de "halk bunu istiyor" diyorlar. Halktan haberleri yok. Adam on birinci katta oturuyor, genel yayın yönetmeni. Bizde bir idari değişiklik oluyordu, görüşmek istedim, görüşemedim, ulaşamadım, lanet olsun dedim. Eskiden öyle miydi? Cevat Fehmi'nin odasına girer, zaten şurada bir masada öbür masada başka bir muhabir otururdu. Cevat bey Cumhuriyet'in Babıali'nin Allahıydı. Yani! Şimdi bu adamlar hepsi birer Sakıp Sabancı. İplik fabrikası gibiyiz. Yani biz hiçiz, bize hiç değer vermiyorlar. Artık benim kaybedecek bir şeyim yok.

Çevirileriniz ...

- Son olarak Annemin Söyleyemediği Babamın Bilmediği adlı kitabı çevirdim. Bir çok kitaplar çevirdim, ikinci baskıları yaptı mı bilmiyorum, yani bana haber vermediler sanırım gizli gizli basıp çıkarıyorlar. Eskiden böyle değildi. Abla gel ikinci baskı çıktı denilirdi, boyuna, para alırdım. Ayrıca, Fatoş ve Güngörmüşler bant karikatürlerinin çevirilerini yapıyorum. Bir magazin dergisine aylık dış magazin çevirileri yapıyorum.

Son olarak...

- Şimdi bakın geçenlerde bir eczaneye girdim, yeşil reçeteli bir ilaç alacağım. Adım yazılı Azize Bergin diye, eczacı okudu, şöyle kenarda bir kadın oturuyordu, birdenbire ok gibi yerinden fırladı, ellerime sarıldı," ay siz Azize Bergin misiniz, sizi tanımayı ne kadar çok isterdim, yazılarınızı okuyorum" dedi ve bana telefon numarasını, adresini verdi, ben de ona telefon numaramı verdim, bir ihtiyacınız olursa beni arayın diye. Yani insan garip, beklenmedik şeylerle karşılaşabiliyor. O zaman çok duygulandım çünkü çok derli toplu bir kadındı, eczacının ahbabıydı herhalde. Dedim ki bu yazıları demek ki boşuna yazmıyorum, biliyorum okuyanım var ama bu da bir kanıttır.

İki Kış Bir Güz

KEMAL VAROL

iki zorlu kış geçirdim parmak uçlarıma basarak
adımın çağrılmasını beklemeden çıktım arka kapıdan
rüzgârın sesiyle savurdum benimle anılan bir sayıklamayı
unuttum karda gül kırıklarını, çıktım dört kapıdan.
dönmezsem çoktandır biriktirdiğim alınganlıklara
o eski uzak yazlara gömülürüm sandım, ama olmadı;
çünkü beyaz gecelerimin isi boynumdadır.

iki zorlu kış geçirdim parmak uçlarıma basarak
hiçbir karda rastlamadım kanıma, izim belirsiz
silmeme gerek kalmadı patikada bıraktığım gölgemi,
birkaç dakika yâ da bir zaman, zaten yoktu merak eden
kendimi duyacağım kadar bağırdım. bir daha
kırılmayacak bir daldan kalın urganlar seçtim yalnız;
çünkü beyaz gecelerimin isi boynumdadır.

iki zorlu kış geçirdim parmak uçlarıma basarak
yine de alnıma yakıştıramadım bir panayırı.
bu yüzden, uzak şehir ışıklarıyla oyalandım bir süre
titreyen dudaklarımda gezinen yasa gömüldüm,
ah! ne kadar nedamet getirsem her yanım rüyâ;
yazı için erken, hayat için de... çünkü güz bile olsa
beyaz gecelerimin isi hâlâ boynumdadır.

Ekim'98 Üçkuyu

SineAksak

HÜSEYİN ALEMDAR

cam parçalarından durduk yerde bir kız çocuğu
Turgut Toygar

*O kadınlar ki her biri ayrı bir **neşvan**'lıktı gençliğime*
ayıbından elim sende oynardım onlarla
hemencecik soyunurlardı sol avucuma masumca
Hadi Çaman kıskanmazdı onları hayâsızdı Ali Sermet Kâzım
birden bir bekâr evi birikirdi içimde sessizce

Sisgöz lâldudak özür diliyorum şimdi her birinizden
hayatın bordo denizinde birer küçük saf ada adlarınız–
*tabii ki... **Sen** âh **Feri, Sen** âh **Seher, Sen** âh **Mine**!*

uzanıp öpüyor dudaklarımı sehlâ bir kız çocuğu gizlice!

Genç yaşta talihsiz bir şekilde kaybettiğimiz sevgili yazar arkadaşımız Kanat Güner'in ikinci kitabı Ada Müzik yayınlarından çıktı.. Sevgili Kanat Güner'e aynı zamanda kitabı da yayına hazırlayan kızkardeşi Sonat'ın kitapta yer alan bir yazısıyla MERHABA diyoruz!..

Ada 4-4910 kanat güner

Son Söz

Umarım gerçeksindir, çünkü sen yoksan ablam da yok artık.

Tanrım,

Lütfen, ona beni duyacak kulak ver şu an, görecek göz ver ve ellerini geri ver ona gelip bana dokunsun ve ona sabır ver tanrım bizi beklesin. Onu nereye göndereceksen beni de oraya gönder tanrım, farketmez, kötüyse gideceğimiz yer ben gelene kadar onu güzel şeylerle oyala, ona uygun gördüğün tüm korkunç şeyleri buraya, bana gönder. Lütfen şu an onun beni
duymasını sağla tanrım...

Ablam
Küçük ablam benim
Ölü ablam, uzak ablam, seni melek ol diye doğurmuşlar beni de seni hiç unutmayayım diye. Suçun yoktu ablam, bak şu an temizsin sen, tertemizsin.
İçim yanıyor ablam, burnum akıyor, gözüm sızlıyor, çok feci ablam, burnum akıyor, gözüm sızlıyor, çok feci ablam, böyle olacağını bilmiyordum. Seni çok seviyorum. Ne olur üzülme ablam ben yalnız kaldım diye. Seni çok seviyorum. Ne olur üzülme ablam ben yalnız kaldım diye. Sen orada az biraz vakit geçir ben de geliyorum. Hem bundan sonra benim alacağım her nefesi paylaşalım; kardeş payı. Ama artık tüm iğrenç şeyler sana değmesin bana değsin, ümitler biraz senin olsun artık. Bir bebeğim olursa o da senin olsun. Senin hiç umudun yok mu buradayken. Artık acımıyor değil mi ablam? Hiç bir yerin acımıyor değil mi?
Benim içim acıyor ablam, sen gideli bir gün oldu. Bir koca gün. Herşey sen kokuyor ablam ve koku gittikçe keskinleşiyor. Bekle beni oldu mu?
Kaçma yine benim gelemediğim yerlere
Seni çok kırdım mı? Kızdın mı bana anlamıyorum diye seni, inanmıyorum diye artık, kızdın mı bana sana kızıyorum diye? Ben sana artık kızmıyorum. Üstelik sen öldün, bu çok kötü birşey değil, sadece çok soğuk.
Ablam gel yanıma uzan çok soğuk.

Tanrım, lütfen ona sarıl üşümesin...

SONAT ANTEPLİ

Adı: İsmail Hakkı Çubuk
Sanatçı Adı: İ. Hakkı Karadayı
Doğum: 1330 (Yaş 86) İst/Kadıköy
Mesleği: Meddah-Ortaoyuncusu - İbiş - Kuklacı - En Büyük Düet Ustası ve Hababam Sınıfı Filminin Unutulmaz Saf Kapıcısı

Sonuç: İzmir Gürçeşme Huzurevinde Ölüm

OKTAY GÜZELOĞLU

7 Kasım günü İzmir'e eski tülüatçılarla söyleşi yapmaya gittim. Önce iki yıl evvel söyleşi yaptığım meddah İ. Hakkı Karadayı'yı görmek için Gürçeşme Huzur evine ziyarete gittim. Huzur evinin kapısına geldim; danışmaya sordum, deftere bakıldı, cevap 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda öldüğünü söylediler. Müdürle görüşmek istedim. Müdür hanımmış. Ümmühan Halis Hanım'a ayaküstü sordum, evet dedi, biraz oturduk. Müdüre hanımla konuşmaya başladık. Dayının huzur evindeki yaşamını sordum. O anlattı. Dayının hiçbir yerden geliri olmadığı için geçinmek için çocuk yuvalarına gidip kukla gösterileri yaptığını, bütün çocukların onu kuklacı amca diye çağırdıklarını, gittiği bir yuvaya ikinci defa çağrıldığını anlattı. Kısaca dayı 86 yaşında 5 yaşındaki çocukların kuklacı amcası, çocuklar dayının geçim kaynağı olmuş. Mezarını sordum. Müdüre hanım iki gün kendi morglarında beklettiklerini kimse aramayınca belediyeye haber verdiklerini söyledi. Ve Dayı'nın Doğançay semtinin şehir dışındaki kimsesizler mezarlığına sessiz sedasız atıldığını öğrendim. Atılmış diyorum çünkü gittim mezarını arayıp zorla buldum. 1979 numaralı mezar üzerinde hiçbir isim yoktu, yazılmamıştı. Görevliyle konuştum, o da kim olduğunu bilmiyordu. Yalnızca belediye arabasının getirdiğini, boş bir yere gömdüğünü söyledi. İnanın tüm kimsesiz mezarlarının hiçbiri doğru dürüst kazılmamıştı. Çünkü yağmurlu havalarda tümseklerinin yok olmuşluğunu gördüm. Zaten evvelden de bu olaylara sokak insanlarının gömülmesinde defalarca şahittim. Yalnızca sıkıldım.

Eh be dayı, sen böyle bir sonu haketmemiştin, sen Cumhuriyet Türkiyesi'nin ilk ve son meddahıydın ama seni beni yönetenler, sana bu sonu onlar hazırladı. Ülkemizde sanatçı geçinen bir sürü laf canbazları kendilerine usta payesi veren sözde ustalar da seni ve senin gibileri ne aradılar ne sordular. Kısaca sizi adamdan saymadılar. Bazıları senden gelip bir şeyler öğrenmek yerine, eline üç kuruş sıkıştırıp DÜET satın aldılar. Kendilerine sahte misyonlar yüklediler. Zaten bu ülkede kimse kimseye sen nereden ustasın ne yaptın, ne yapıyorsun diye sormaz. Herkes sanatçı, herkes usta. Magazin gazetesi sayfalarında, TV açık oturumlarında sanatçılık-ustalık taslayıp birbirlerini sahtece onore ediyorlar. Aslında kendileri de biliyor ki bir şey değiller, biz de biliyoruz hiçbir şey olmadıklarını. Neyse fazla lafa gerek bile yok. Dayı sen rahat uyu. Sen sanatçı görevini 80 sene durmadan ülkenin köyünde, kasabasında son günlerinde de beş yaşındaki bebelere yuvalarda orta oyununun, meddahlığın, kuklanın, ana bilim dalı olan tiyatronun temel öğelerini örneklerle pratikte sen ve senin gibi yüreğini sanatına adamış bir kaç asıl sanatçının yaşadığını bilmek yaptıklarını görmek bile ben ve benim gibi düşünen insanların onur kaynağı olmuşluğunuzdur. Sizleri önemsemeyen yöneticilere ve sizleri tanıyıpta sahiplenmek yerine elinizdeki sahip olduğunuz malzemeleri üç otuza satın alan sahte sanatçı ve sahte usta geçinenlere tiyatro adına yuh olsun. Bir de seninle iki yıl önce yaptığımız söyleşide masaya vurarak ayağa kalkıp, "Beni sanatçıdan saymadılar, emekli yapmadılar, seksen yılımı yok saydılar, yok saydılar" diye kükreyişin hala gözlerimin önünde rahat uyu dayı.

Dümbüllü beni severdi. Karısını, kızını bana teslim ederdi. Ben çok yakışıklı adamdım, kadınlar kızlar beni rahat bırakmazdı. O zaman biraz da meşhurum ya, Dümbüllü bana nasihat ederdi: Bak karaoğlan, bu içkiyi, o kötü şeyleri içmeyi, bırak, bak sen çok iyi komiksin, benden sonra yerime sen olacaksın derdi. Ama bizde her yol var. O ara polis e... içerken yakaladı, içerde yattım.

Huzur evinde birlikte yatan koğuş arkadaşları dayı için şöyle konuştular

- İsmail Bey'le beş sene burada kaldık, çok iyi adamdı kimseye ziyanı yoktu, sabah yolunu bulmaya giderdi, akşam yatmaya gelirdi. Dümbelek çalardı, bizi güldürürdü mızıka çalardı bizi eğlendirirdi, çok severdik çok, çok iyi adamdı, çok üzüldük.

Ali Tanrıverdi (Elazığlı), 65 yaşında hammal

- Ben onu elli sene evvel İstanbul'dan meyhanelerden tanıyordum. Güldürücü hokkabazlıklar filan yapardı yolunu bulurdu, fazla arkadaşlık yapmadım, benim çeşidim değildi, onun özü Sulukule çingenesiydi; fazla sevmezdim, benim branşım değil çeşidim değildi. Dengim değil, ben efendi insanı severim, onun efendiliğinden ne olacak mefendiğilinden ne olacak yau. O zamanında memlekete hayır yapmamış ki, ne sanatı yapmış yau hokkabazlık yapmış, kukla yapmış, arpayı kapmış, o sanattan ne olur yau. Taklit yapar, maklit yapardı, kukla oynatırdı. O sanat olsa ne olur yau ben değerli kuvvetli sanatçı severim ben onun yaptığına gülmem iyi şarkı söyleyen olursa şakşaklarım, kendine göre iyiydi ziyanı yoktu.

Ali Ekrem Çiçek (İzmirli), 86 yaşında yağlı boyacı

- İsmail mi ?. İyi adamdı para vermezdi, cimriydi para vermezdi, vermezdi cimriydi. (Amca doğuştan körmüş)

Ali Rıza İlhan (Sivaslı), 70 yaşında dilenci

- Az buçuk tanıyordum. Tanıdığım kadarıyla ikinci bir İsmail Dümbüllü'ydü. Bizi güldürürdü, zaten fiziki olarak komikti, fizyonemisi artist tipi gibiydi, aşağı yukarı da Dübbüllü'yle sahnede çok kavuk sallamış, okullara giderdi, kukla oynatırdı hoş sohbet arkadaştı, ekseri komik şakacıydı. Bu huzur evininin korosunda da darbuka çalardı. Ben şahsen ölümüne çok üzüldüm, bilakis aydın bir insandı en azından İstanbul toprağı çiğnemiş bir insandı, Allah rahmet eylesin.

Ramazan Tuncer (İzmirli), 65 yaşında taksi şoförü

- Allah gani, gani rahmet eylesin. Kırk senelik arkadaşımdı çok üzüldüm. Ölümünden haberim olmadı, sen gelmesen öğrenemiyecektim, onu ağır bölüme yatırmışlardı bir aydır oradaydı. Haberim olmadı, söylemediler. İdarenin gevşekliği, halbuki ben onunla eşgüdüm sanatçı olduğumuzu anlatmıştım onlara. İsmail dayı'nın tek hatası çocuklarına eğilmedi, onun için hiç aramadılar onun için ayrıydı. Sanatı çok iyiydi, çok iyi mızıka çalardı, çok iyi düet oynardı, çok iyi meddahdı, çok DÜET vardı onda. Son zamanlarında bana beş tane Düet yazmıştı. Allah rahmet eylesin, çok iyi çok da kötü günlerimiz oldu.

Papyon Kemal (İzmirli), 69 yaşında eski tiyatrocu tülüatçı, Karadayı'nın huzurevi arkadaşı

- İyi bir adamdı bize bir kötülüğü yoktu, çocuklar gelirdi mektepten onlara kukla oynatırdı biz de seyrederdik iyi bir adamdı, Allah rahmet eylesin.

Ali Akbaba (İzmirli),
70 yaşında mezbahada kasap

- Allah rahmet eylesin iyi adamdı, bizi güldürüdü, az yemek yerdi, Allah tan sevgi olsun.

Mehmet Açıkgöz (İzmirli),
Huzur Evinin aşçısı

İsmail Hakkı Karadayı'yla iki yıl önce yaptığım bir söyleşiden alıntılar.

Dayı kaç yılında nerede doğdun? Sanatçılığa kaç yaşında nasıl başladın?

- 1330'da İstanbul'da dünyaya gelmişim, Kadıköy'de, altı yaşında başladım, mahalleden, Ramazanlarda, davulcular geçerdi, davul sesi duydummu, sokağa kaçardım, takılırdım davulcuların peşine giderdim. Allahtan olucak. Davul sesi beni çok sarsardı, bi tahta buldum mu davul gibi çalardım darbuka sesi de beni sarsardı, onüç yaşında panayırcıların peşine takıldım, evden kaçtım, çok iyi davul, darbuka çalmayı öğrendim, ama ben daha ekstra çalmayı denerdim, çalardım. Bu davul hastalığımdan askere iki sene geç gittim yani iki sene firar gezdim bu ara İsmail Dümbülü'de çalışıyordum hem davul çalıyordum hem İbiş oynuyordum, Düet söylüyordum.

Kaç sene çalıştın Dümbüllü'yle?

- Çoookkk çalıştım. Dümbüllü beni severdi. Karısını, kızını bana teslim ederdi. Ben çok yakışıklı adamdım, kadınlar kızlar beni rahat bırakmazdı. O zaman biraz da meşhurum ya, Dümbüllü bana nasihat ederdi. Bak karaoğlan, bu içkiyi, o kötü şeyleri içmeyi, bırak, bak sen çok iyi komiksin, benden sonra yerime sen olacaksın derdi. Ama bizde her yol var. O ara polis e... içerken yakaladı, içerde yattım.

Dayı ne içiyordun ki?

- Boş veeer. Her boku içiyorduk, birbuçuk sene yattım, ulan bir de asker firariyiz, çık dışarı, git askere... Askerden sonra yine Dümbüllü'yle çalıştım, Dümbüllü çok nasihatlar yaptı tutmadım.

Dayı senin asıl soyadın Çubuk, Karadayı ismi nereden geliyor?

- Haaa yahu ben uzun boylu, yakışıklı, kara bir gençtim, biraz da külhanbeylik var ya, Dümbüllü İsmail sen hem karasın, hem de her boku yiyorsun, külhanbeylikte yapıyorum ya, onun için bana Karadayı ismini taktı. Benim de hoşuma gitti öyle kaldı işte.

Yani Karadayı ismi oradan geliyor. Ehh be dayı sana da yakışıyor halen maşallahın var.

- Yok be oğlum dalga yapma, şimdi dayılık gitti, geriye yaşlı kara bir adam kaldı boşveeerr....

Dayı Anadolu turnelerinde çok gezdin bir anını anlatsana.

- Hangini anlatayım, hatıra çook, ikinci cihan harbi yılları Kuşadası'na gittik, o zaman canbazhanedeydim, ulan çalışıcaz bir pezevenk kaymakam var, devamlı bizim karıların arkasında geziyor, izin veriyor, vermiyor, kaldır... yor, otele geliyor, hani biz de genciz zorumuza gidiyor. Külhan beyiyiz ya o zaman, en yakın arkadaşım kofti keman Nusret'te vardı, biz koftiyle anlaştık, ulan bu pezevengi dövelim dedik. Çektik içkileri, düştük peşine sokakta yakaladık. Kafamız da kıyak, caddede kaymakamı çevirdik, ulan sen bu kadar insanın ekmeğiyle niye, oynuyorsun, biz seyyar kerhane miyiz, dedik, dövdük herifi.

Eee dayı sonra ne oldu?

- Ne olucak koftiyle doğru içeri. İkibuçuk ay yattık

Dayı sen emekli oldun mu?

(*Dayı bu soruya sinirlendi, gözleri fal taşı gibi açıldı, masaya yumruklar atmaya başladı kalktı ayağa, sanki ben suçluymuşum gibi bana elini gözüme sokarcasına*) - Sen ne soruyorsun be, bu pezevenkler, benim, seksen senemi, yok saydılar yok saydılar, sen sanatçı değilsin, dediler, emekli vermediler. Kaç kere dilekçe verdim, belge getir dediler. Ulan ben seksen yıldır sanatkarım, müzisyenim. Millete sorsunlar beni, memleketin her yerinde bilirler, daha ne belgesi olucak, başka ne sigorta, ne emeklilik var. Yapmadılar yapmadılar yapmadılar, pezevenkler....

Dayı ortada dönüp dolaşan Dümbüllü'nün bir kavuğu var elden ele geziyor ne diyorsun ?

- Ne diyeceğim be oğlum, Onların hiçbirini tanımam. Ben de biliyorum içip, içip birbirlerine verip duruyorlar. Ne diyebilirim, bu memleket böyle, eee ben de buralarda yaşam derdine düşmüşüm. Bana ne onlardan.... Haaa Münir'i severim (Münir Özkul). Kavuk ona yakışırdı onun hakkını yemeyelim.

Sokak Mobilyası Ölüm Yazısı
Adı: Allahverdi Bingöl
Mesleği: Gece Adamı
Yaşı: 30
Sonuç: Kaldırımlarda Ölüm

"Sokak Mobilyaları" adlı kitabımın kahramanlarından "Bana Allah Yalnızca Adını Verdi" diyen dostum 40 gündür yağmurda, çamurda kaldırımlarda yattı ve sürekli, abi ölmek istiyorum niye ölmüyorum diye sordu durdu. Sürekli ölümü çağırdı, ayrıca devamlı beni seviyor musun diye sordu, sıkça tekrarlanan bu sözlere bazen kızdığımda, "yok oğlum sevmiyorum" dediğimde çocuk gibi ağladı. Benimle otur, benimle konuş diye ısrar etti. Bazı gece yarıları birlikte kaldırımlarda içtik. Türküler söyledi, en sevdiği türkü "Hepimiz Kardeşiz" türküsüydü. En çok onu söylerdi. Neyse 5 Kasım 98'de Taksim ilkyardım Hastane'sine kaldırılmış aynı gece çağırdığı ölüm gelmiş. Bir hafta hastane morgunda kalmış, 13 Kasım 98 gecesi İstanbul'a döndüğümde sürekli oturduğu köşede gözlerim onu aradı. En son Zincirlikuyu Mezarlıklar Müdürlüğünde izini buldum. Dirisinde hiç gitmediği Kilyos Kimsesizler Mezarlığı'na 12 Kasım'da gömülmüş. Sevdiğim dostum, gece adamı Allah Verdi dilenmekten utandı, ölümü tüm isteğiyle türkülerle çağırdı ve getirdi. Bütün cümle gariban alemine duyrulur.

Not: *"Sanat Mobilyaları" adlı kitabım iki yıldır araştırdığım, huzur evlerinde, gariban otellerinde, çökük ev odalarında bulduğum isimsiz eski Tiyatrocu-Kuklacı Canbazlarla, belgeleriyle yaptığım söyleşi kitabım Aralık ayında çıkıyor. Bilgi İçin özel Adresim: Nevizade Sok.*

Oradan Buradan Şuradan

Filozof Wittgenstein ilkokul arkadaşını sevmezdi ama Kissinger geçmişini seviyor. Colombus mahkum oldu. Baykal hala pantolon giyiyor. Sonra İngiliz eşcinselleri nihayet İrlanda dilini öğrenmeye başladı, Edward Said haklı olarak asaleten umutsuz...

RAGIP DURAN

Saray Mektupları (-1)'i de yazdıktan sonra, Şubat 98 sayısı için büyük bir ihtimalle İstanbul mahreçli bir yazı yazmak istiyorum. Şimdi, ben içerdeyim siz de dışarıda ya, bu ay en dışarıdan gelen haberler ve bunların izdüşümlerini yazayım dedim.

1904 yılında Linz kentinde bir ilkokulda iki öğrenci vardı. Birinin adı Ludwig ötekininki Adolf. Ludwig filozof oldu Cambridge Üniversitesi'nde. Adolf Almanya'nın başına geçti 1932 ya da 33'dü galiba. Wittgenstein ile Hitler anlaşamamışlardı eskiden beri. Acaba?

Vakti zamanında ilkokulu Doğu'da bir köyde aynı sınıfta okuyanlardan birisi öğretmen olmuş ama bu yöreye sürgüne gönderilmiş, diğeri bizim burada üniformalı görevde.

Henry Kissinger, Le Monde'da (15.10) da yayınlanan bir makale kaleme almış. Başlığı: "IMF, iyilikten çok kötülük yapıyor".

Ertuğrul Özkök, küçükken bugün başına nelerin gelebileceğini öngörmüş müydü?

Amerikalı Kızılderililer, 500 yıl sonra düzenledikleri mahkemede, Christopher Colombus'u (1451-1506) "Soykırım yaptığı gerekçesiyle yargılayıp, ölüme mahkum" ettiler (İndependent. 13.10)

500 yıl beklenecekse, çoğunun isminin unutulma tehlikesi var!

20. yüzyılın en önemli Marksist tarihçilerinden Eric Hobsbawm, Tony Blair'in 3. yolcu sosyal-demokrasisini "Pantolonlu Thatcherism" olarak tanımlıyor. (İndependent. 20.10) Bu hesaba göre deniz Baykal da, pantalonlu Tansu...

Edward Said, Le Monde'da (4.11) "Wye Plantation, kısır, umutsuzca kısır" başlığıyla nitelediği Filistin-İsrail-Amerikan barışını, Mısır'ın yarı-resmi gazetesi El-Ahram'da (29.10) "Vekaleten anlaşmaların sonu" başlığıyla tanımlıyor. Bizde henüz herhangi bir anlaşma sözkonusu olmadığı için vekaleten kısır olma tehlikesi de yok. Asaleten umutsuzca!

IRA'nın ateş-kesinden sonra başlayan siyasal diyalogun sonucunda, İngiltere Eğitim Bakanlığı İngiliz okullarında İrlanda dili derslerinin müfredata alınacağını açıkladı (İndependent, 29.10).

Talim ve Terbiye Kurulu da bu karardan esin ve cesaret alarak 1999-2000 yılı müfredatına İrlandaca dersleri koyacakmış!

Lübnan asıllı Fransız yazarı Amin Maalouf'un yeni kitabı Paris'te çıktı: Kıyıcı Kimlikler.

Orhan Pamuk'un yeni kitabında da Ermeniler varmış...

İngiliz ticari TV kanalı Channel 4. ilk eşcinsel pembe dizisini yakında yayınlamaya başlayacak (İndependent, 4.11.98).

Bu yayını engellemek için sinyal göndermeye hazırlananlara ve RTÜK'e duyurulur...

Saray'da havalar soğudu, sobalar kuruldu, kömür ve odunlarımız cayır cayır. Geçenlerde Leman ve Öküz'den Cezmi ziyarete geldi. Sağolsun. Çok güldük. Doğu Perinçek ve Yalçın Küçük de mapus oldular. Burada değil. Recep Tayyip Erdoğan da mapus olacak. O da... Garibaldi'yi Roma'da gözaltına almışlar!

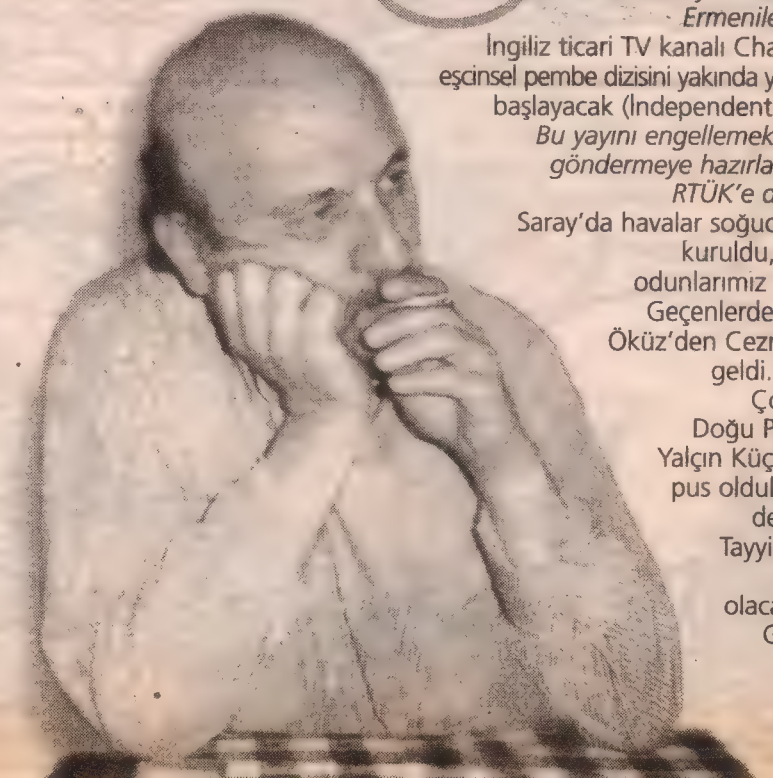

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Çaktırma, benim hanım gidiciymiş, doktor dedi/.. Ben de gitmeden tarhanaydı, reçeldi, biraz erzak (attırıyorm kenara) epey idare eder beni/...

Iğğhh.. ıhh..

Sen daha uyuu/.. Anan olucak üç aylıklarını biriktirmiş biriktirmiş gidip estetik olmuş... Bize de köye gittim, memlekete gittim diyo/.. Madem o kadar genç, ben de bakmıycam, hiç bi işini yapmıycam/..

Hadi hazır mısın canım, annemlere geç kalıyoruz/..

Bi dakka hayatım kolumu da bandajlıyim tamamdır.. Annen beni dayak yemiş zannedince çok yumuşuyo, hıncını almış oluyo, bana da rahat veriyo..

Hulki, bak Çorlu'dan ablamgil geldi... Ne var ne yok bi bakıyim demiş..

Ulaağn.. gene nerden çıktı bu Zeyna/. dört tane abisi var onlardan bile tırsmıyorum bu kadar... Böle dik dik bakıyor insana!!..

Ne lan bu ayakkabıların hali hee/. Top mu oynadın bunlarla/... Vay anasını be/.. Vay anasını bilmem ne ettimin evladı/..

Hii/.. Benden bahsetti/. Benimle ilgilendi... ilgilendi...

Türk sinema tarihinin ilginç davalarından birini oluşturan olay, 1949 yılında şöyle gelişiyordu. *Seyfi Havaeri*'nin yönetmenliğini yaptığı *"Fedakâr Ana"* adlı filmin gösterime girmesinden bir hafta kadar önce afişlere rejisör olarak *Cahide Sonku* isminin yazılması, ilk kez böyle şaşırtıcı bir davaya konu oluyordu:

Cahide Sonku Yönetmenlik Yaptı mı?

AGÂH ÖZGÜÇ

Seyfi Havaeri'yle Yedikule'deki evinde söyleşiyoruz. **Cahide Sonku'**nun ölümünden 17 yıl sonra **Sonku** ismi pekçok kişiye yabancı gelmeyebilir. Ama **Seyfi Havaeri** denilince zor hatırlanır. O, bir dönemin ünlü yönetmenlerinden. Bugün 78 yaşını sürüyor. Ve hala dinç. Belleği yerinde, geçmişi dün gibi hatırlıyor. Doktor kontrolünde rakısını yudumlarken anlatıyor bir yandan. **Cahide Sonku'**yu... Neden **Sonku?**

Bir dava konusu olan olayı 1949 yılındaki gazete manşetlerinden hatırlar gibiyiz. O yıl çekilen **"Fedakâr Ana"** filminin yönetmeni kimdi? **Cahide Sonku** mu **Seyfi Havaeri** mi?

Sonku'nun rahmetli olmadan önce bir meyhanede bana yaptığı bir açıklamasına göre **"Fedakâr Ana"**yı kendi çekmişti. Adı geçen filmde, başrol oyunculuğunun yanısıra asistanlık da yapmış. Ne var ki yönetmen hastalanıp film setine gelemeyince, asistanlıktan yönetmenliğe terfi etmiş. Buna karşılık, yıllar önce mahkemelik olduğu yönetmen **Seyfi Havaeri'**nin ismini bile hatırlıyamamıştı.

"Talat Artamel mi, yoksa Mümtaz Ener miydi acaba?" diye sormuştu.

Türk sinema tarihinin ilginç davalarından birini oluşturan olay, 1949 yılında şöyle gelişiyordu. **Seyfi Havaeri'**nin yönetmenliğini yaptığı **"Fedakâr Ana"** adlı filmin gösterime girmesinden bir hafta kadar önce afişlere rejisör olarak **Cahide Sonku** isminin yazılması, ilk kez böyle şaşırtıcı bir davaya konu oluyordu. Ortada paylaşılmayan bir "rejisörlük olayı" vardı. Oysa **Sonku,** dava konusu olan filmin baş oyuncusu ve yapımcısıydı.

"Filmde kimin ismi yazılmışsa, rejisör odur" diye açıklamalar yapan **Sonku** aleyhine, **Havaeri** 10 bin liralık bir tazminat davası açıyordu. Yıl 1949 ve tazminatın toplam rakkamı 10 bin. Bugünü düşündüğünüzde bu para size elbette komik gelecek. 1949'un 10 bin lirasıyla bugün bir bardak su içemezsiniz. Desenize nereden nerelere gelmişiz?..

Dava devam eder. **Cahide Sonku,** birinci celseden sonra, doktor raporları alıp duruşmalara gelmez. Filmi kimin çektiğine dair ortada birçek canlı tanık vardır. Filmin tüm oyuncuları, **Şaziye Moral, Necla Sertel, Refet Gülerman, Leman Akçatepe, Mürüvvet Ağlatan, Muzaffer Hepgüler, Renan Fosforoğlu...** Tanık kadrosu görüldüğü gibi hayli kalabalıktır, ama bir iki kişinin dışında çoğu yan çizer. Kimi patroniçeyi karşısına almak istemez, kimi de filmin "hakiki" yönetmenini... Dönemin bu "ünlü tanıklar"ının hiçbiri bugün yaşamıyor, **Seyfi Havaeri'**den başka.

Peki davanın sonucu ne oluyor? **Cahide Sonku,** 10 bin liralık tazminatı filmin yönetmenine ödüyor mu? Dava sonuçlanmıyor ki, ne ödesin. Bu "hikaye"nin son kısmını dilerseniz, olayın hayatta kalan tek kişisi **Seyfi Havaeri'**den dinleyelim. Başka seçeneğimiz var mı ki?

Cahide Sonku ve sağında Seyfi Havaeri

"Bestekâr Osman Nihat dostumun aracılığıyla ünlü bir hukukçuyu avukat olarak tutmuştum. Para falan da vermiyorum. Herşey dost işi. İyi de sonunda kazığı biz yiyoruz. Nedense bizim avukat, bir süre sonra duruşmalara girmiyor. Önce işi anlayamıyorum. Sonra kokusu çıkıyor. Geçmiş zaman, ismini pek hatırlayamıyorum, soyadı Karakoyunlu muydu, adı Fikret miydi?.. Meğer bizim avukat zarf içinde Cahide hanımdan para alıyormuş. O duruşmalara giriyor diye, ben de gidemiyorum. O zaman en hızlı zamanım, durmadan da film çekiyorum. Mahkeme ileri tarihlere atıldıkça atılıyor. Neticede bizim dava rafa kaldırılıyor. Hiç unutmam, bizim avukata davadan uzun bir zaman sonra Spor Sergi Sarayında rastlamıştım. Cinlerim başıma çıkmıştı görür görmez. Ve onu tokatladığımı hatırlıyorum" diyordu **Havaeri,** bu konuşmamızda.

Bu söyleşi bana da, **Cahide Sonku'**nun daha sonraki yıllarda ortaklaşa yönetmenliğini yaptığı ve bazı sinema ansiklopedilerinde belgelenen, ama "şaibeli" olduğu söylenen bir başka filmini hatırlatıyor. **Orhon M. Arıburnu** ve **Sami Ayanoğlu** ile birlikte üç yönetmen imzası taşıyan **"Vatan ve Namık Kemal"** adlı filmi. Yine bu konuyla ilgili olarak 1998 yılında **Orhon M. Arıburnu'**ya sormuştum. **Arıburnu** da:

"Sonku, sözünü ettiğiniz filmin sadece yapımcısı ve oyuncusudur. Ben ise yönetmeniyim. Afişlere kendi istediği için ismi yönetmen olarak yazılmıştır" derse?..

"Hatır uğruna", 1950'li yılların Yeşilçam'ında en saygın bildiğimiz kişiler bile ne çiğ tavuklar yiyorlarmış, desenize...

Sonku, Türk sinemasının "ilk büyük yıldızı"dır." "İlk kadın yapımcı"sıdır. "ilk kadın yönetmen"liği ise tartışılır.

Ünlü Yıldızın Yerine Nişanlısını Oynattı...

Yıl 1963. **Çetin Emeç'**in Yazı İşleri Müdürlüğünü yaptığı **Ses Dergisi'**nin birbiri ardına Türk sinemasına yeni yıldızlar kazandırdığı günler... Artist yarışmasına katılan genç finalistler arasında **Ajda Pekkan'**ın "birinci", **Hülya Koçyiğit'**in "ikinci" ve erkek finalistler arasında ise **Ediz Hun'**un "birinci" seçildiği döneme bakıyoruz. Bugünün ünlü isimleri arasında kimler yok ki? **Füsun Erbulak,** Füsun Şahin adıyla 1963'deki yarışmaya girmiş. Gazetecilikten patronluğa kadar yükselen **Ertuğrul Akbay,** ünlü şarkıcı olan **Gönül Akkor,** Yeşilçam'a ilk adımlarını atınca "Başturan" olan soyadını "Turan" olarak değiştiren **Süleyman Turan,** karikatür çizeri **Bülent Şeren** ve daha kimler...

İsimlerini saydığımız bu ünlülerin içinde bir de ünsüz bir bir isim var. Adı **Sanay Akyüz.** İşte bizim öyküsünü anlatacağımız da gerçekte bu **Sanay Akyüz.** 1938 doğumlu **Akyüz** için 25 yaşında **Ses Dergisi'**nin yarışmasına katıldığında şöyle yazmışlar:

"Çok sigara içiyor. İnce, uzun yüzünde kalın etli dudakları, ufak ağzı ile kontrast yapıyor. İri yeşil gözleri, ince uzun boynu ve ufacık, ucu yukarı kalkık burnuyla gösterişli bir kadın. Ayağa kalkıp yürüdüğü zaman 1.70'lik boyu ile Avrupalı bir maskeni andırıyor."

Kan ve Gurur filminin seti. Sanay Akyüz, ortada

Bu özellikleri taşıyan bir "taze"yi kim kapmaz ki? Dönemin ünlü bestekârlarından biri, hemen **Akyüz'**e talip olmuş. Aynı zamanda yönetmen... Derken nişanlanmışlar.

Aşık yönetmen 1964 yılında yeni bir filme başlayacak. Filmin adı **"Kan ve Gurur",** erkek oyuncusu ise **Ahmet Mekin.** Kadın oyuncu ise ünlü bir yıldız. Filme başlanacağı gün, o yıldız kimse sete gelmiyor. Nedeni belli değil. Şimdi ne olacak, başroldaki kadını kim oynayacak? Tek aday elbette nişanlısı **Sanay Akyüz.** Yönetmenimiz hemen senaryodaki tüm sevişme sahnelerini çıkarıp atıyor. Ortalıktan kaybolan o ünlü yıldızın yerine nişanlısı oynayacak ya!.. Ve oynuyor da. Film bittikten sonra da evleniyorlar.

Yönetmenimizin adını söyleyelim artık. Aynı zamanda, diziler dahil tam 111 filme de beste yapan bu ünlü sanatçımız **Nedim Otyam'**dan başkası değil. İşin tuhafı, **Nedim Otyam** o gün sete gelmeyen ve yerine **Sanay Akyüz'**ü oynattığı yıldızın kim olduğunu hala hatırlıyamıyor.

Levent Kırca'nın Asıl Ayıbı Belgin Doruk...

Geçtiğimiz ay, çeşitli olaylar açısından hayli hareketli ve bereketli günler geçirdiğimizi söyleyebiliriz. Magazinel açıdan gündemin en ilginç kişisi, galiba sanatçı **Levent Kırca'** ydı. **Kırca,** Devlet Bakanı **Işılay Saygın'**ın bir açığını yakalayınca "52 yaşına giren bekaret"iyle, **"Olacak O Kadar"** adlı ünlü programında nasıl da dalgasını geçmişti.

Olaylar büyüdü ve giderek boyutları değişti. RTÜK Yasası devreye girip, **Kırca'**nın programını yayınlayan Kanal D'ye bir günlük kapatma cezası verilince, gündem birden büyük bir şenliğe dönüştü. Kadın Dernekleri **Levent Kırca'**ya karşı ayağa kalktı. Tepkiler birbirine karıştı. Ve **Kırca'**nın ilk büyük ve gönülden destekçileri, tiyatro yazarları **Kandemir Konduk'**la **Umur Bugay'**dı. **"Kanallardaki dizilerimizi durdururuz"** diyen **Konduk'**la **Bugay,** aslında sansüre ve yürürlükteki RTÜK Yasası'na karşıydılar. Ve haklıydılar da.

Ne var ki sanat dünyamızda bu tür birliktelikler sağlıklı olarak kurulamıyor. Dayanışma bilincimiz oldukça zayıf. Başlangıçta herşey iyi gibi görünüyorsa da bir süre sonra bakıyorsunuz yanınızda hiçkimse yok. Sonuçta yalnız kalıyorsunuz. Tıpkı 1990 yılındaki **Kandemir Konduk** gibi. 1990 yılının Temmuz ayında Cumhuriyet ve Sabah gazetelerinde yayınlanan mektubunda, **Kandemir** ne diyordu?

"Ben, 19 yıldır TRT'ye sayısız skeçler, oyunlar, diziler yazan ve milyonlarca seyirciyi "gülümsetebilen" bir Türk yazarı olarak, yürekten sevdiğim ülkemin radyo ve televizyonuna bu yönetim gidene dek tek satır yazı yazmıyacağım."

Bu bir "çağrı"ydı. Ve **Kandemir Konduk,** Milletvekilleri dahil olmak üzere basından, halktan ve seyircisinden destek beklediğini de sözlerine ekliyordu. Sonunda ne oldu? Beklediği desteği sağlayabildi mi?" Korkma senin yanındayız" diyenler birden toz oldu.

Şimdi merak ediyorum. **Levent Kırca** "Işılay Saygın olayı" nedeniyle başlattığı "açlık grevi"ne son vermeseydi, destekçileri bu işin sonuna kadar gidecekler miydi?

Neyse... Biz **Işılay Saygın'**ı bırakıp **Belgin Doruk'**a gelelim.

Bize göre (kendi adıma konuşuyorum), sayın **Levent Kırca'**nın asıl ayıbı, 1995 yılında **Belgin Doruk'**la ilgili programında sergilemişti. **Doruk,** yerli film seyircisinin bağrına bastığı bir sanatçıydı. Elbette dokunulmazlığı yoktu. Sonuçta o da bir insandı. Yeri geldiğinde her türlü eleştiriye açıktı. Ama programında **Belgin Doruk"**la kafa bulan **Leven Kırca,** zamanlamayı yanlış seçmişti.

Oysa sanatçının ölümü o kadar tazeydi ki. Toprağa verileli birkaç gün olmuştu. **Levent Kırca** ve ekibi bu programı yapmak için sanki **Belgin Doruk'**un ölümünü beklemişlerdi. Türk sinemasına damgasını vurmuş bir sanatçının ölümünden yararlanıp, onu abartılı davranışlarla, alaylı yüz mimikleriyle "ti"ye almak nasıl bir programcılık anlayışıdır bilinmez.

Geçtiğimiz ayın gündeminde bir süre yer alan sayın **Levent Kırca'ya,** üç yıl önceki bu "ayıbını" hatırlatmak istemezdim. Ne yapalım gündemdekiler, zamanı gelince bize eski bohçaları karıştırtmak zorunda bırakıyor... "Zamanlama" çok önemlidir, bilesiniz.

Dünya Güzel Mi Bilmiyorum

SAMİ BAYDAR

Sesleriniz ve benzerlik
gökteydiniz.
Renkleriydik güneşimizin.

El, ayak
sevinirdik
benzerliğinize ve
altındaydık göğün.

Susandın
sevinirdin
onundun.

Senindir oyuncaklarım
kalbimizin sesleriyle
birden sonuncu olarak.

Birden parasızdık
ve senindik.
Seninse tek dilediğin
seviyordun.

Sevindik dünyayla güzeldir.
Dünya güzel mi bilmiyorum.

Sevindirirdik aslanları da
dünyanın ihtiyacı var
kelebeklere
ve sesleriyle.

Ve denize dönerken
deniz üzerinde
dönen kuşlar vardır
daireler çizerek.

Sevin
kelebek
kemerlerine.
Aslanlar
ölürler.

1997

"Cumhuriyet"e Selam...

"Türk Sinema Tarihi" adlı kitabının yeni baskısı için ekler yapan sevgili dostum **Giovanni Scognamillo,** telefon etti. **"Ziya Öztan'ı da kitaba alalım mı?"** diye soruyordu. Yanıtım **"Almalısın"** olmuştu. Çünkü, Cumhuriyetimizin 75. yılı nedeniyle rekor düzeydeki bir bütçeyle gerçekleştirilen **"Cumhuriyet"** filmi 34 sinemada birden gösterime giriyordu. Dizi filmleri yönetmeni olarak ün yapan **Ziya Öztan'**ın bir filmi ilk kez, TV ekranları dışında ticari sinemalarda seyirci karşısına çıkacaktı.

Filmi Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel** ve Başbakan **Mesut Yılmaz'**ın da katıldığı muhteşem bir galada alkışlarla izledik. Gösteri sona erince **"Cumhuriyet"**in Türkiye işletmecisi sayın **Üstün Karabol'**un şöyle dediğini anımsıyorum:

"Cumhuriyet'e bir sinema filmi gibi değil, tarihsel bir belge yaklaşımıyla bakmalısınız..."

Elbette böyle bir görüşe saygı duymak gerekiyordu. Ve gerçekte biz de bu pencereden bakarak **"Cumhuriyet"**i coşkuyla izledik. Öncelikle de **Öztan'**ın filmi bu gözle izlenmeliydi. Yani bir ulusun bağımsızlık tarihini içeren belgesel olarak. Bu açıdan her Türk vatandaşı, özellikle de yalnızca **Atatürk'**ün fotoğraflarıyla büyüyen genç kuşak izlemeliydi **"Cumhuriyet"**i. Kaldı ki bu tarihi görev tam zamanında, irticanın azgınlaştığı, cumhuriyet karşıtı hareketlerin yorgunlaştığı bir dönemde gerçekleştirilmişti. İşte asıl kutlanması gereken yanı da burasıydı.

Bütün bunlardan sonra **"Cumhuriyet"** filmine kazara da olsa, sinematografik açıdan bakıldığında yer yer bazı zaaflar taşıdığını ve gerçekte iyi bir oyuncu olarak tanıdığımız **Rutkay Aziz'**de bir **Atatürk** coşkusunu bulamadığımızı söylersek... **"Cumhuriyet"** bir "oyuncu filmi" olmasa da.

Ziya Öztan, Nilüfer Kuyaş'ın NTV'nin "Kritik" adlı programında sinema eleştirmenlerine gönderme yaparak ne diyordu:

"Bizler yapacağız, onlar da yazacaklar..."

O zaman, beğenip ve ya beğenmemenin, sevmenin ya da sevememenin bir özgürlüğü olmalıdır, diyorum...

Sahibinden Az Kullanılmış Yürek...

ALİ ERDOĞAN

İçinden mi?

Nerelisin yiğenim?

Hüzünlüyüm dayı...

Güç

Ne kafa gücü para ediyor

Ne de kol gücü

Şimdi para eden

kafakol gücü...

Belki Espirisi Orda

Hayat güzel de

Günlerden Pazar

METİN FİDAN

Arkadaşı ona iyi bir pas çıkardı, o da sert ve düzgün vurdu. Kimse dokunamadı, içerdeydi. Sonra, birbirlerine sarılıp bağrıştı kızların hepsi. İkinci setin sonu bu. Tepedeki adam var, orda duruyor hâlâ: Hakem. Belki birazdan iner. İnmesi için basamaklar var, onları kullanır. Ya da hiç inmez, ne istiyosa uzatırlar ona yukarıyla.

Çakmağı almak için balkona çıktım. Benim yaptığım, sezlong gibi bişiy var. Eski bi iki sandalye ve branda bezi kullanmıştım. Çok konforlu değil ama üzerine uyku tulumunu da atınca fena olmuyor.

"Çakmak nerde?" dedim. Genelde, şezlongtan aşağıya sarkıttığı kolunun ucunda, paketin yanında dururdu, içi gaz dolu dışı şeffaf bu aptal plastik!

Kulaklıkla müzik dinliyordu. Bağırıp bir daha sorucaktım ki, döndü. En sevdiğim bakışlarından biri bu! Çok sakin, gözleri kısık, alt dudağı hafif kıpırdıyor ve bir yabancıymışım gibi hissediyorum kendimi, birazdan tanışıcaz. Elimle çakmak işareti yaptım. "Bilmiyorum" dedi. İçeri girip etrafa bakındım. Masanın üzerindeymiş. Sigaramı yakıp tekrar dışarı çıktım. Kahverengi, kolsuz bir tişörtü vardı. Arkasından eğildim, çıplak omuzuna dişlerimi geçirdim. "Aazına sıçıyım!" diye bağırıp elini savurdu arkaya! Son anda geri çektim kendimi.

"Hayvanoğluhayvan!"

Iğrenç bi şekilde sırıtıyordum. Hemen toparlandım ve ciddileştim.

"Babama böyle diyemezsin" dedim, yere düşen sigaramı alırken.

"Babanı tanımıyorum" dedi.

"Beni tanıyo musun peki? "dedim.

"Bi yavşaksın sen! dedi.

Bana küfür etmesi hoşuma gidiyor. Bazen iyi laflar seçiyor ama çoğu zamanda saçmalıyor. Balkonun köşesine gittim, ordaki sepeti alıp aşağıya sarkıttım.

"Bi şey istiyor musun?"

"Ne alıyosun?

"Bira" dedim.

"Ben çıkıcam birazdan" dedi. Sepeti indirdim. Seslenmeme gerek yok. Şimdi görür. Zaten heriflerle fazla bi samimiyet kuramadım. Ne diyim? Bakkal diye mi bağırıyım?! Heey! Aman Allahım, hey çok kötü! Dergi olarak iyiydi. Hey dergisi vardı eskiden. Tamam, gördü işte, çıktı birisi dışarı. Kardeşi bu. Bakkalın kardeşi.

"İki kutu bira!" diye seslendim. "Küçük!"

"Nereye gideceksin?" diye sordum.

Kalkmıştı uzandığı yerden. Uyku tulumunu aldı, balkonun diğer köşesindeki hep durduğu yere fırlattı.

" Atma onu öyle!" diye bağırdım.

Ayağıyla düzeltti. Bazen geceleri, onun içinde yatıyorum dışarda. Bi arkadaşım vermişti.

İp çekildi. Aşağıya baktım. Tamamdır işareti yaptı bakkalın kardeşi. Yavaş yavaş çektim sepeti. Ağırlık varken güzel oluyor. Aniden hızlandım ve sepeti hemen aldım, bıraktım oraya. İçeri geçtim. Giyiniyordu.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordum.

"Sinemaya" dedi.

"Benim de gelmemi ister misiniz?"

"Hayır!"

"İyi, s.ktir git!" Odada, yerde duran bi kalemi alıp içeri geçtim.

"Hangi filme gidiceksin!?"

Hem s.ktir git diyorum, ardından da soru sorup bilgi istiyorum. Cevap vermez tabi. Koltuğa uzandım, televizyona baktım. Canım çalışmak istemiyordu. Kanapenin altından bi paket kolonyalı mendil aldım ve parmağımı kıçıma soktum çok az, kenarlarını kontrol ettim. Yıllardır basurum olduğundan şüpheleniyorum. Küçük bir şişlik var orda. Ama bazen hiç olmuyor ve arasıra yine çıkıyor ortaya. Acı falan da vermedi hiç. Belki de basur değil bu.

Nefis giyinmişti yine. Olağanüstü kıskanıyorum onu. Duruşu yeter. Çok kendinden emin gözüküyor.

"G.tünü karıştırdın di mi yine? Rezalet! Gidip tuvalette yapsana şunu!"

"Bak!" dedim, kolonyalı mendili göstererek. "Siliyorum sonra parmağımı. İşte böyle. "Sildim, buruşturup attım kâğıdı kültablasına.

Bundan ona ilk bahsettiğimde, ilgisini çekmişti, hatta yakından bakıp kontrol etmiş, "bişiy yok tatlım" demişti. Artık umrunda değil. Kıçımda, her oturuşumda patlayan kocaman sivilceler çıksa da umrunda değil. Masadan anahtarları aldı.

"Ne zaman gelirsin?"

"Filim bitince heralde!"

"İyi," dedim.

"Ne, iyi?" diye sordu.

"Dönmem" dedim, "iyi bi şey bu."

Yaklaştı, yanıma oturdu ve ensemi ısırdı. Canım yandı ama anında sertleştim.

"Gitme, s.ktiret filmi" dedim.

"Sen de gel" dedi.

"Çalışmam gerekiyor" dedim. Gerçekten de çalışmam gerekirdi aslında. İstemiyorum ama o kendisi gerekiyor.

"Ekmek al gelirken" dedim.

Ayakkaplarını giyiyordu kapının önünde. Duvara asılı, öten bi oyuncak var. Su aygırı şeklinde. Şehir dışından getirmişti. Yolda durduklarında bi dükkândan almış. Sıktı ve öttürdü onu. "Ben gidiyorum" demek bu.

"Köfte yemek istemiyorum yine! Dönerken bişiyler alırım ben akşam için!"

"Ne alıcan?" dedim.

"Sürpriz olsun" dedi. Kapı kapandı.

Maçın son seti olmalı. Bi taraf sayı aldı ve her zamanki gibi havaya sıçrayıp sevindiler. Kalktım, denedim. Sıçrayıp bağırdım, sevinme hareketleri yaptım. El vurma hareketi için birisi gerekiyordu. Teybin üzerinde oturan kedinin ayağına vurdum. Hem böylece elektronik eşyaların üzerinde oturmamayı da öğrenir, lavuk. Başka yer yok sanki.

Balkona çıkıp aşağıya baktım. Taş soğuktu. Ellerimi sertçe dayadım. Pütürler, çatlaklar ve küçük yarıklar vardı kalın duvarın üstünde. İç kenarlarını boyadım ama üstü böyle hoşuma gidiyor, daha doğal dokunurken. Çok ilerde bi lunapark var. Sonra yakına, tam aşağıya baktım. Bakkalın kardeşi dışarıda. O da bakkal. Ama asıl bakkal, abisi. Böylece, tanımlayabiliyorum onları. Kasaları düzeltiyor dükkanın önünde. Geri çekildim, gidip tulumun üzerine uzandım. Biraları gördüm ötede. Sonra içeriz.

Telefon çaldı. Kalktım, üçüncü çalışta yetiştim.

"Kızıma çok kötü davranıyor ve acımasızca ısırıyormuşsun orasını burasını!" dedi, bir erkek sesi.

"Kimsiniz?" dedim.

"Babasıyım köpek herif! Oraya gelicem ve suratının ortasına sıçıcam!"

"Babasıyla görüştüğünü bilmiyordum" dedim, "kendisi, orda mı acaba?"

"Al! Son kez konuş ve bir daha uzak dur ondan!"

"..."

"Sürpriz bu mu yoksa?!"

"Evet, maalesef" dedi.

"Naapıyosun sen yaa! Baban falan değil!

Kim o herif?! Nerdesin?!"

"Tanımadın mı?" dedi, az önceki erkeksesi.

"İhsan?"

"Niye ısırıyon, lan kızın omzunu?"

"Sana ne lan!... İhsan, beynini s.giyim!.. Demek döndün ha?.. Nerdesiniz?!"

"Havuzun ordayız. Tam ışıklar'da karşılaştık! Geliyoruz şindi. Patates aldık!"

Ne patatesi?!"

"Patates, fırında!"

"İyi" dedim, "Hadi gelin"

"Kızdın mı?" dedi, telefonu alıp.

"O lavuğa kızdım! Çok iyi taklit yapıyo hep böyle. Nası, değişmiş mi?"

"Yok. Aynı, tipi falan."

Hemen ortalığı topladım biraz. Tam gelecek zamanını buldu herif. Düzüşmeye hazırlamıştım kendimi. Tabi kalması da lazım şimdi ayıp olur yoksa. Neyse, ilginç anıları vardır belki. Günlerden pazar ve güzel bir gece olabilir. Arka odaya geçtim yerdeki sütyenleri falan kaldırdım. Sonra tuvalete gittim, işedim ve basurumu Kontrol ettim. Bir emin olayım, gidecem doktora. Bi kere gittim ama sadece sordum, lobideki kadına.

"Neyiniz var?"dedi.

"Basurum olduğundan şüpheleniyorum" dedim.

"Cerrahi servisine başvurcaksınız" diyip, muayene ücretlerinin falan yazdığı bir broşür vermişti. Cerrahi, yedi buçukmilyon liraymış.

Gidip teybi açtım. O'nu, İhsan'ı ve patatesleri bekledim.

Bilenin Bilmeyene Borcu Var

KAYGULU ABDAL

İçimdeki kitabın diliyle.. Ateş mekanım olsun ki, bana böyle geliyor, içimden böyle geliyor. Size nasıl geliyor? Bunu siz söylemeli, siz bilmelisiniz. Ben, beni bilirim:.. Çok çapak temizledim, geriye ben kaldım, büyük unutuştan sonra. Acıyla genleşti gönlüm, toprağa, suya, güneşe kardım, sustum; baktım sesler daha işitilirdi, dedikleri daha anlaşılır. Berrak bir zeminde, bir anda başım dönmüş, buraya, bu satıra düşmüşüm. Yanağımı yalayan köpeğe söz sarfetmişim, bakkalın çırağı şaşırmış. **Bir ustaya olsam çırak / bir olurdu yakın ırak / kemiğimden yapsam tarak / yar zülfünün tellerine...** diye mırıldanmışım.

Şirk koşan, eşkoşan divanelerin fütursuz edası bitti. Hayret burcundan, gecenin yıldızlı göğü varken kanatlanıp uçtum, buraya, bu satıra düştüm. Şimdi, bir kelimenin imkanında kolay parıltıları ararken, acizmiyim? Her an ölmeye hazırken özgür, yalana ihtiyaç duymayacak kadar pişmiş olabilir miyim?

Gündemin kahramanlarına saygıda kusur ederken, ibret olsun diye, toprağın derinliklerinden su çıkaran kuyuculardan, yeraltı ırmaklarından söz etmek kaçınılmaz. Maydanozların, sütün, kavunun ve cümle kahrın sırrını artık hiç kimse saklaya saklaya sır küpü olamıyacak, böylesi ömürleri, yasaklayan göksel ayardan hareket edince.. hiç kimse rüyasını ya da sırrını kör bir kuyuya anlatamıyacak. Çünkü, kitabımda yazan bu. Biz yazdık ya onu. Yazdığımızı okumuyoruz ya. Hatırla...

Hayalimle, bir hayal gibi, rüyalara girerek dolaşırken, "bende kemik erimesi var", diyorum. Ayrıca kanser, verem kalb ve tansiyon. Bütün mikroplar, hastalıklar bende var. İsteyince yatalak, ya da ayakta tedavi oluyorum. Bir sonbahar tadıyla, nasıl bir üzüntüyle nemleniyorum, anlatamam. Kendi kendimi, "benim yüzümden neler oldu, ben neler yaptım?" diye sızlanıyorum. Bir suçluluk duygusu değil, bir borçluluk duygusuyla sarsılıyorum. Hissettiğim, düşündüğüm, niyetlendiğim herşeyin herşeyi nasıl etkilediğini anlamak, neden bu kadar acı verici olsun? Sorumluluk ve gerekirlik bilincini yücelten bilgelerden birisi göçerse, sıra kimde, onun yedeği kim?

Yolculuğum sürerken, bir Anadolu şehrindeki, küçük işyerinde asılı o levhanın, beni neden etkilediğini söylemek gerekli mi? Üzerindeki nakış şöyle: **"Bilenin bilmeyene borcu var!"**

Çeşitli meslek gruplarından şairleri biliriz. O ise sanatı ve hayatı uç noktalarda yaşayan 90'lı yılların genç şairlerinden ve model... Kendisiyle modellik, şiir, sanat ve hayat üzerine konuştuk.

Ayhan Bozkurt

HATİCE MERYEM

Fotoğraflar: Ahmet Ümit

Modelliğe nasıl başladınız?

- Üniversitede okurken beş parasızım, part-time işler yok, olsa bile zamanımı alan işler var daha çok. Çalışsam okula vakit bulamıyorum, öte yandan yazmaya sevdalıyım. Anlayacağınız güç durumdayım. O yıllarda akademide okuyan bir arkadaşım vardı. Boş zamanlarımda ona özel olarak modellik yapıyordum. Parasal yönden katkıda bulunuyordu. Derken derken "Ya!"dedi, "bundan ciddi ciddi para kazananlar var, sen neden düşünmüyorsun?"."Yapabilir miyim bilmiyorum, on-onbeş kişinin önünde soyunmak biraz zor gelir, yapamam" dedim. "Yaparsın, yaparsın sen cesaretlisindir, hem de iyi para kazanırsın" dedi. Böylelikle modelliğe başladım. Başladığım ilk gün ilginçtir Matisse'in resimleriyle tanıştım. O gün bugündür zaten Matisse hayranıyım.

İlk modellik deneyiminizden bahseder misiniz?

- İlk modellik deneyimimde şortla platforma çıktım. O an herkes gayet rahat, çünkü model gelmiş. Benim de ilk deneyimim, onlar da bunu bilmiyorlar. Çıktım, şortu çıkaracağım çıkarmayacağım...şortla pozu verdim. Ayaktayım. Yaklaşık on dört kişi falan var. Karşılarında duruyorum. Bu on dört kişinin de on tanesi kız. Dördü erkek . Ben ne yapacağım diye düşünüyorum bu ara. Hoca dedi ki "şortunu çıkarmıyor musun?", "ha! tamam, tabii" dedim sanki dalmışım gibi. Şortumu çıkardım. O anda çıplaktım ama kendimi başka bir yerde hissediyordum, yani bedenim başka bir yerdeydi sanki. Ateşler bastı. Yüzüm kıpkırmızı oldu. Bacağım titriyordu. "Mola istiyorum" dedim. "Daha on beş dakika oldu" dediler. "Poz biraz zor" dedim. Sonra soyunma kabinine gidince oturdum, ne zormuş diye düşündüm, vücuduma bakmaya başladım. Bir çocuğun bedenini yeni keşfetmesi gibi bir şeydi bu. O anda çıplaklığın sadece bedensel bir olgu olmadığını hissettim. Çevremizde her şey o kadar çıplak ve yalındı ki... İnsan denilen varlıkta bu kadar çıplak ve yalın olsa... Bu duygu ben de iyice yerleşmeye başladı. Bana bakanlar gibi bakıyorum artık ben de hayatın bütün dokularına. Bir gün yine ilk zamanlardı. Şortumu çıkarayım mı çıkarmayayım mı, o ara hoca geldi. Bir şeyler anlatmaya başladı. Anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor "rönesans devri sanatçıları falan filan" dönüp bana "siz neden külotlusunuz" dedi ve hiç ara vermeden anlattığı konuya döndü. Ben arada külodu çıkardım. Sonra hocayla konuştum, "ya kusura bakma" dedi.

Modelliğin şiirinize bir katkısı oldu mu?

- Soyunma kabininde şiir okurdum. Aslında modelliğe başlamadan şiir yazıyordum ama soyunma kabininde kafamda binbir şiir oluşmaya başladı. 28 Numaralı Oda kitabım da yer yer buna ilişkin bölümler var.

Modellikte iş kazaları var mı?

- Ereksiyon problemi mesela. Ortam sıcak olunca kafanızda bir şey, bir fantazi düşünmeseniz de, hem böyle birşey düşünmeye fırsatınız olamaz, imkansız ama sıcak bastırıyor, belki de fizyolojik olarak harekete geçiyor vücudunuz. Hiç tam ereksiyon olmadım ama olmaya başlayınca o anda mola veriyorum. Ereksiyonun dışında bir de parmaklarımda titreme başlardı, ya da bacağımda tik. Kontrol edemiyorsunuz. Ama bu ilk zamanlarda idi. Şimdi bunu aştım. Şimdi soyunduğum zaman gayet rahatım. Ben bu işi geçici bir zaman yapacağımı düşündüm. Ama baktım ki çok az bir zamanımı alıyor ve para da alıyorum bu işten. Biraz daha profesyonelliğe geçtim. Şimdi problem olmuyor. Bir de benim bir avantajım vardı, genç ve yazıyla, sanatla ilgili olmam.

Vücudunuza özen göstermeniz gerekiyor mu?

- Tabii, bedeninizin temiz olması lazım. Çünkü öğrenci bunu farkeder ve modelden sıkılabilir. Bu insani bir durum. Ötesinde çırılçıplaksınız. Elbette temiz olmalısınız. Bunun dışında beslenme de önemli bir şey. Yani bu işi yaparken insani bir takım halleri de yerine getiriyorsunuz. Dinlendirici yönleri de var. Örneğin yatar bir pozda rahatlıkla uyuyabiliyorum. Komik yönleri de var, yemek yemiş oluyorum. Ayakta bir poz verdiysem karnım davul gibi şiş. Buna çok gülüyorum. Korktuğum da oluyor. Osurabilirsiniz, ne biliyim acayip ter kokabilirsiniz, olur ya...

Peki yakın çevreniz yaptığınız iş hakkında neler düşünüyor, delikanlılığın bu kadar revaçta olduğu bir zamanda ...

- Yakın çevrem zaten biliyor, çok fazla gizlemiyorum. Bu bir iş. Gerçekten de sanatın içindesin. Sanatçılarla ilişki içindesin. Oradaki hocalarla, ressamlarla birliktesin. Şu da var tabii, bir kaloriferden, bir sobadan, bir sandalyeden farkın yok

bu anlamda, ama sanatın, şiirde olduğu gibi bir imgesi olmak gibi bir şey bu. Yani nasıl ben şiirde bir imge peşinde koşuyorsam aynı şekilde ressamın da benim bedenim aracılığı ile bir imge yaratabileceğini düşünüyorum.

Modellik için nasıl bir vücuda sahip olmak gerekiyor?

- Bunu ben de en başta düşündüm. Ben biraz zayıfım ve hatlarım daha belirgin. En başlarda biraz daha kaslı olsam diye düşünürdüm. Böyle bir vücudun resmedilmesi daha zor fakat öğrenciler bundan keyif alıyorlar. Çünkü zor.

İş ilişkisi aşk ilişkisine karışıyor mu?

- Bu çok özel, ama oldu. Modeliydim onun, sonra sevgilim oldu.

Bir keresinde de aşık olmuştum. Onu gördüğüm zaman biraz daha kaslı olsaydım derdim. Bir de o an aklınız sadece organınızda. Organ! Takmıştım cinsel organıma. Bu iş sayesinde keşfettim.

Rahatsızlık duyduğunuz pozlar oluyor mu?

- Bazen sırt pozları verirken rahatsız oluyorum. Mesela arkamı dönüyorum. Parantez içinde g.tünü gösteriyor gibi oluyorsun. Hani erkek adam arkasını gösterir mi gibisinden!? Mesela modele dokunmak yasaktır. Ama hoca derse girer, dokunur, gösterir, öğrenciler yakından bakar. Tam olarak alışmak yaklaşık iki yılı aldı. İki yıl zorluk çektim. Psikolojik olarak rahatsızlık duyduğum zamanlar oldu.

Modellik yaptığınız insanlarla dışarıda karşılaştığınızda...

- Öğrencilerle ders dışında da birlikte oluruz. Birlikte içki içmeye gider, sohbet ederiz. Ama benim çevrem böyle olmasaydı kesinlikle bir mesafe olurdu. Genel olarak insanlarda bir aşağılama var diyebilirim. İnsanlarda namahrem diye bir şey var ve sanki insanın kolunun, bacağının görünmesi çok doğal da bütün vücudunun görünmesi ayıp sayılır. Herkes kapalı olduğundan herhalde çıplaklığa anlam veremiyorlar. Sanırım kültür ile de ilgili. Bir de ilginçtir, özel bir atölyede on kişi varsa hepsinin gözlerinin içine bakarım. Gözlerine baktığım zaman onlar rahatsız olurlar. Kalemi düşürür elinden, silmeye başlar. Tabii bunu onları rahatsız etmek adına değil merak ettiğim için yapıyorum. Bir de elektriği çok fazla alıyorum. Karşımdaki insanın bana ne duygularla baktığını kesinlikle anlıyorum. Kadın olsun, erkek olsun. Mesela eşcinselleri artık ayırdedebiliyorsun. Kızların nasıl baktığınıda hissedebiliyorsun...

Bu işin sigortası, emekliliği sosyal hakları var mı?

- Bir üniversitede çalışıyorsanız sigortanız, emekliliğiniz yani sosyal haklarınız var. Ama özel atölyelerde çalışıyorsanız sadece para kazanıyorsunuz. Bir ressam özel kurs veriyor. Gidiyorsunuz bir ay, bir buçuk ay modellik yapıyorsunuz. Gelen öğrenciler liseden mezun olmuş, hayatında çıplak bir adam görmemiş, belki görmüştür ama görmediğini hemen anlıyorsunuz... özellikle genç kızlar, karşılarına çırılçıplak bir adam çıkıyor. Rahatsızlık duyuyorlar, etkileniyorlar. Ama ben bununla ilgili psikolojik savaş verdim kendimle ve onlarla. Ama şu anda bu rahatsızlık ortadan kalktı gibi. Artık beni tanıyorlar, biliyorlar.

Modelliğe özgü deyimler var mı, örneğin "repo" ne demek ?

- Repo, dinlenme demek. Örneğin 45 dakikalık bir pozdan sonra ara veriyorsunuz. Buna biz repo diyoruz. Bunun dışında özel terimler kullanmıyoruz.

Modellikte yaş sınırı var mı ?

- Böyle bir şey söz konusu değil. Çünkü ressam her an her şeyi resmedebilir. Çok genç olabilirsiniz, yaşlı olabilirsiniz. Bu doğrudan ressama bağlı bir durum. Ama daha çok genç vücutları tercih ediyorlar diyebilirim. İlk başladığım zamanlarda kafamda sürekli tedirginlik vardı. Bu da çıplaklığın verdiği bir endişe. Poz verdiğim zamanlarda olumsuz şeyleri düşünürdüm hep. Şimdi böyle bir şey söz konusu değil tabi ki. Önemli olan orada durmaya başladığınızda cinselliği bir kenara bırakmayı bilmeniz.

Modellik yaptığınız kadınlar size nasıl davranıyorlar?

- Benim karekterimle ilgili bir durum bu. Hepsiyle çok iyi arkadaşlıklar kuruyorum. Onlar beni aileden biri gibi görüyorlar. Repolarda onlarla çay muhabbetleri yapıyoruz. Benden yaşça büyük olanların beni çocukları gibi görüyor olmaları samimi bir şey.

Resmedilmiş halinizi gördünüz mü?

- Gördüm. Ben repolarda desenleri ve resimleri incelerim. Hatta eleştiri yaptığım da oluyor. İlk zamanlar kendi resmimi görmek bana tuhaf geliyordu ama şimdi bu başka bir hal aldı.

İlerde şiir serüveninizi etkileyebileceğini düşündünüz mü?

- İlk zamanlar düşündüm. Ama ben hayatı ve sanatı uçlarda yaşıyorum. İstediğim için değil, konumum bu olduğu için. Nasıl eşcinsel, doktor, reklamcı, öğretmen şairler var... Ben de modelim ve şairim. Ne farkı var bunun diğerlerinden...

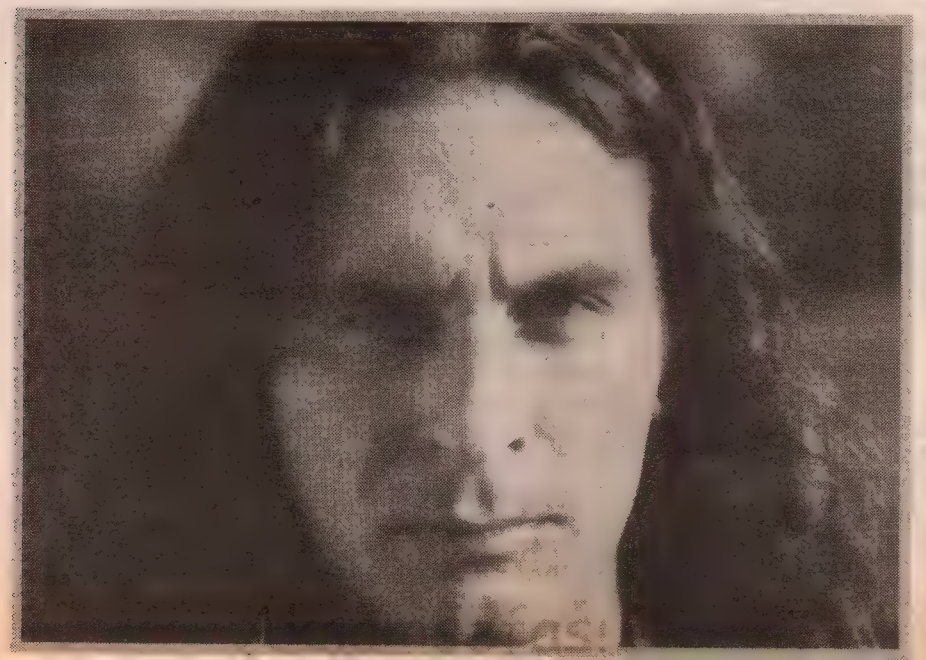

Bir Kelime Bir Kaç Alıntı

HAZ: HATİCE MERYEM KABİNASI

•"Aman Allahım! Ya eşya bir gün delirirse? Kapılar anahtarlarını içlerine almaz, tencereler kapaklarını istemez ve döşekler çarşaflarını fırlatırlarsa..." •"Bütün eşyaları bir akşam geç vakitte bodrumda ağır bir duman tabakası altında sigara içerlerken yakaladım. Telaşla ve yakalanma korkusuyla hızlı hızlı elden ele dolaştırıyorlardı sigaralarını." **OĞUZ ATAY**

Baksanıza göbek atıyor;
Beylere selam,-hanımlara selam!
Çengi misin be gavur icadı,
Düdüklü tencere misin?
METİN ELOĞLU

Eşyanın konumunu biçimini rengini almışlardır / Koltuğa oturdular mı koltuğun boyuna eklenir boyları... **CEMAL SÜREYA**

KAYBOLAN EŞYADAN MÜESSEMİZ MES'UL DEĞİLDİR

Capodistrias elinde olmadan her şeyi kadına dönüştürür; onun bakışları altında bir iskemle bile bacaklarının çıplaklığından utanır. Eşyalar gebe kalırlar. Masanın üzerinde duran bir kavunun onun bakışlarıyla uyanışına tanık olmuştum ben; karnındaki tohumların canlanışını duyumsamıştı kavun! **LAWRENCE DURRELL**

..Doktor Narin bana eşyaların bir hafızası olduğunu söyledi. Tıpkı bizler gibi nesnelerin de aslında başlarından geçen şeyleri, hatıralarını kaydeden, saklayan bir yanları vardı, ama çoğumuz bunun farkında bile değildik. "Eşyalar, birbirini sorar, birbiriyle anlaşır, fısıldaşır ve aralarında gizli bir ahenk kurar, dünya dediğimiz bu müziği oluştururlar," dedi Dr. Narin. "Dikkat eden duyar, görür, anlar."
ORHAN PAMUK

jetonumuzu yuttu diye telefon makinelerini yumrukluyoruz.. vaktinde çalmadı diye saati dövüyoruz. insan insana bahşettiğimiz potansiyel şiddeti eşyadan da esirgemiyoruz.. oysa ben çocukken dolmuşunu gelinlik bir kız gibi süsleyen şofer amcalar tanırdım.. hele hele televizyonların, klozetlerin, sehpaların üzerlerine dantel işlemeler seren sakine teyzeler.. bundan şu çıkıyor, eşyanın dilinden anlamıyoruz.. belki de sırf bu yüzden bize huzur ve sukûnet dağıtacak eşyalar bize ölüm saçıyor.. yuf.. **MET-ÜST**

24 SAAT AÇIK KUMOCAĞI

AYIN ŞİİRİ
Ama henüz vakit erken
Daha gün
Karşı apartmanın balkonunda
Dur bakalım hele
Ben yeşil salata satayım
Şair Leyla Sokağında
Turp Satan Şair Rüştü Onur

Ada Vapuru'ndan alınmış

AYIN İMALAT FORMÜLÜ:
Kibrit Başı İmalatı

Maddeler:
100 gr. antimon sülfür, 250 gr. tutkal, 250 gr. potasyum klorat, 50 gr. su, gerektiğinde boya.

İşlem:
Bir kap içerisine mevcut tutkal ve su konur, üzerine potasyum klorat eklenerek karıştırılır. Sonra antimon sülfür konularak tekrar karıştırılır. Daha sonra suda çözülmüş boya katılarak işlem tamamlanır. Bu karışımın içerisine çubuklar batırılarak kurumaya bırakılır.

KÜÇÜK RÖPORTAJ:
- Merhaba, mesleğiniz nedir?
- Son ütücüyüm. Ceket en son halinde ütü yaparım.
- Sizden önce kimse ütülemiyor mu?
- Ara ütücü ütüler. Dikişleri açar o aslında, en son ben ütülerim.
- Mesleğinizin incelikleri var mı?
- Tabii, olmaz mı. Parça başına çalıştığımız zaman arkadaşlarla yarışırız. Günde 1000-1500 parça ütülediğimiz olur.
- Kaç yaşındasınız?
- On sekiz
-Ne kadar zamandır son ütücüsünüzsünüz?
- Bir buçuk senedir.
- Adınız?
- Söylemesem olur mu?
- Tabii, çok teşekkür ederim.
- Aslında ben teşekkür ederim.

Kim? İlk Türk uzay bebeğini dünyaya getirmeyi planlayan ve "*uzayda kocamla aşk yapıp uzay çocuğu doğuracağımı düşündükçe sevinçten uçuyorum*" da diyen ünlü kadın şarkıcımız kimdir?

● *Şerpil Berkes*

Teknik Bilgi:
Çarşı, pazar herşeyi net istiyorsak geniş (18 mm) açılı bir objektif kullanmalıyız.

Kıytırık Bilgi:
Salacak canavarının gerçek adı: *Kandemir Sipahipala*'dır

Ayın Dost Top Dokuz'u

1) **Dost dost** diye nicesine sarıldım, benim sadık yarim kara topraktır, *Aşık Veysel*
2) Gülyüzlüm gül destim, pirim ben sana küstüm, cahille sohbeti kestim, **dost dost dost**, *Ahmet Kaya*
3) Zor **dost**um zor, sevilmeden sevmek, onu bir başkasının yanında görmek, *Mithat Körler*
4) Sen Tanrı mısın beni öldürdün, eşime **dost**uma beni güldürdün, *Müslüm Gürses*
5) Gün ola yolların bağlana **dost**um, **dost**um **dost**um **dost**um, *Belkıs Akkale*
6) Tutun kollarımdan düşerim şimdi, yalnızım **dost**larım yalnızım bugün, *İbrahim Tatlıses*
7) Ben ölmeden önce bir sürü **dost**um vardı, *Fatih Erdemci*
8) Hayat kolay değil **dost**um, tokat yedim her taraftan, *Kubat*
9) Zor **dost**um zor **dost**um, bu böyle olmaz, yalanla dolanla canım inan hiç olmaz, *Mine Koşan*

Kitap Kapağı Açmadan

METİN CELÂL

FOTOĞRAFTA KADIN DA VARDI
HEINRICH BÖLL (Çev. Sezer Duru, Can yay.)

Bir kadını nasıl tanımlarsınız? Bir topluluk fotoğrafında gördüğünüz, belki biraz hüzünlü haliyle ya da farklılığıyla dikkatinizi çeken bir kadını... Onun için nasıl bir öykü oluşturursunuz? Romanda, anlatıcı yazar, bu öykünün peşine düşüyor. Anlatımda ilk bakışta bir rapor ya da tutanaklar bütünü gibi. Lenin'nin hayatını araştırırken ister istemez tüm bir ulusun, Almanların yakın geçmişi, savaş yılları ve sonrasında 60'lı yıllara kadar uzanan dönem de gözler önüne seriliyor. Bu çalkantılı dönemde bir kadının yaşadıkları tüm ayrıntılarıyla, tanıklıklarla, gözlemlerle gözlerönüne serilmeye çalışılıyor. İlk okuduğumda beni çok etkileyen romanlardan biri **Fotoğrafta Kadın Da Vardı**. Yıllar sonra yeniden basılmış. Yazarına Nobel kazandırdığı söylenen bu dev eser çağdaş klasiklerden **Heinrich Böll**'ün sanırım en önemli kitaplarından biri. Belki siz de benim gibi bu romanı okuduktan sonra büyük ustanın diğer eserlerinin peşine düşeceksiniz...

UÇU
ERENDİZ ATASÜ (Bilgi yay.)

"Yüreğin yaralarında pıhtılaşan acı iplikçikleri, aşar sınırları, karaları, okyanusları, ulaşır insandan insana." Uçu, Erendiz Atasü'nün yeni öykü kitabı. Yine ustalıkla kurulmuş öykülerle kadın dünyasını anlatıyor. Oradan insan ilişkilerinin anlaşılmazlığında, kavranmazlığında oluşan duygulara uzanıyor, onları yüklüyor. Aşk, umutsuzluk, suçluluk.... Arka kapakta kitabı tanıtırken şöyle deniyor; *"Kadınlık hayatının en vazgeçilmez yanı suçluluk duygusu muydu? Sevgililer, dostlar, evlatlar ve gövde parça parça terk ederken insanı, suçluluk hiç kazınmayacak bir kadınlık damgası gibi yapışıp kalıyor muydu insanın dokularına?"*

Bir Kitaptan Bir Şiir

Bildiri

Değiştiğimizden beri
Sürttüğümüzden, dalga geçtiğimizden
Ağladığımızdan ve birlikte işediğimizden beri
Sabah uyandım
Gözlerimde bir düş

Ama sen New York'a gitmiştin
Beni hiç unutmadan hiç
Seni seviyorum seni seviyorum
ve senin çılgın kardeşlerin
onların iğrençlikleri de kabülüm

Nicedir yalnızım
Nicedir yatakta oturmuşum
Kimsenin dizi dizime değmeden, erkek
ya da kadın. Aldırmıyorum artık.
Ben sevgi istiyorum,
bunun için doğdum. Seni istiyorum ve
hemen şimdi
Atlantik'te dolanıp duruyor o koca gemiler
Gökdelenlerin bitmemiş ince çelik yapıları
Lakeharst üstünde kulak tırmalayan
uçakların gerileri
Altı kadın doğal bir sahnede çırılçıplak
Paris'te şimdi bütün ağaçlar hora tepiyor
İki ay içinde orada olacağım ve senin
gözlerinin içine bakacağım.

ALLEN GINSBERG
(Amerika'dan, Altıkırkbeş yay.)

ÖLÜMDEN SONRAKİ İLK GÜN
JACQUES ATTALI (Çev. Nasuhi Güpgüp, Sel yay.)

"Ölmek başkalarının üzüntüsüyle ilgilenmeye başlamak mıdır acaba?"

Kahramanımız, bir sabah uyanır ve öldüğünü farkeder. Herşeyi görmekte, izlemekte ama müdahale edememektedir. Bir yandan kaçınılmaz olarak kendi içinde bir hesaplaşmaya girerken, diğer yandan ölümünün insanları nasıl etkilediğini, yaşamlarını nasıl değiştirdiğini, onlarda nasıl bir boşluk bıraktığını düşünür ve de yattığı yerden gözlemler. Sonunda belki de çoğumuzun varacağı bir noktaya ulaşır; *"yeri doldurulmaz hiçbir şey yapmamıştım bugüne dek"*. Ama yine de ölenin yakını olup, bu ani ölüm karşısında üzülüp şoka gireceğine, ölen olmayı yeğler çoğu zaman.

Hemen herkesin kafasına takılan "ölümden sonra ne oluyor?" sorusundan türetilmiş gibi görünen ama daha çok günümüz insan ilişkilerini irdeleyen bir roman.

BAŞLAYALI ÇOK OLDU MU?
MESUT CEYLAN (Parantez yay.)

Mesut Ceylan, Leman dergisi yazarlarından. Onu aynı zamanda Milliyet'in Pazar ekinden de tanıyoruz. Son dönemlerde oldukça az rastlanmaya başlayan mizah yazarlarının en gençlerinden... **Başlayalı Çok Oldu Mu?**'da son dönemde yazdığı mizah yazılarını öykülerini bir araya getirmiş. Viagradan brifinge, babalara uzanan bir yakın geçmiş tarihi gibi kitap... Hemen her olaya mizahi yönünden bakıp okuyanı gülümsetmeyi başarıyor **Mesut Ceylan**. Zaten konuların geçici yazıların kalıcı olmasının da nedeni bu. Gerçi Türkiye'de tarih sürekli tekerrür ediyor, hep aynı olayları yaşıyormuşuz hissine kapılıyoruz ama yine de mizahçılar olayın komikliğinin, absürdlüğünün altını çizmezse ne kadar acınacak halde olduğumuzun ayırdına varamıyoruz.

CENNET
ABDULRAZAK GURNAH
(Çev. Abbas Ören, Adam yay.)

Adam Yayınları, yeni dizisinde daha önce türkçede okumadığımız yazarlarla tanıştırıyor bizleri. **Abdulrazak Gurnah** da onlardan biri. Zanzibar'da doğmuş, Afrikalıların arasında yaşamış, İngiltere'de öğrenim görmüş bir Arap yazar. **Cennet**'te çocukluğunun geçtiği doğu Afrika'yı anlatıyor. Bir çocuk gözünden görüyoruz olayları. O büyürken bizim de gözümüzde görüntü netleşiyor. Onunla birlikte bir Arap çerçi kimliğinde Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında ilkel kabileleri kandırıp ellerindeki değerli eşyalara karşılık incik boncuk ve kumaş vermeye çalışırken tüm değişimi yaşıyoruz. Bir yandan Afrika'nın doğası, kültürü anlatılırken diğer yandan Avrupalıların gelişiyle değişen dengeler, kültürel yapının çözülüşü, Avrupa Kültürü'nün ve yaşam biçiminin tek seçenek ve de "uygarlık" olarak dayatılışı çok şiirsel ve akıcı bir dille anlatılıyor. Zaten tüm bu senteze de romanı okuyup bitirdikten sonra ulaşıyorsunuz. **Cennet**, çünkü adına layık bir bahçenin etrafında, o bahçenin gizemli sakinlerinin ilişkileriyle gelişiyor gibi. Romanı okurken, daha çok ilgimizi o bahçeden doğan aşk ilişkisinin nasıl noktalanacağı çekiyor.

İÇİNİZDEKİ İNCE SİZ
LOUIS PROTO (Çev. Nevzat Erkmen, Söz Yayın)

Geştalt Psikolojisi, önsözde **Nevzat Erkmen**'in belirttiğine göre batı uygarlığının anlambilim, davranışçılık, sibernetik gibi bilim dallarıyla doğunun Zen, Yoga, Taoculuk gibi öğretilerinin sentezinden oluşan bir yaklaşım. *"Kişinin öz-bilinçliliğe kavuşarak özünü gerçekleştirmesini amaç"*lıyor. Tüm güzelliklerin içimizde olduğunu, onları bulup çıkarmamız gerektiğini savlıyor. Gerekli teknikleri uygulayarak, çalışmaları yaparak ya da çalışma gruplarına katılarak herkesin içindeki güzeli keşfedebileceği öngörülüyor. **İçinizdeki İnce Siz**'de bu yolda rehber kitap. Neler yapılacağını gösteriyor. Güzelleşmek istiyorsanız denemekte zarar yok. Bir şey kaybetmezsiniz ama başarıya ulaşırsanız güzelleşme şansınız yüksek.

YAĞMUR HÜZNÜ
AHMET KARCILILAR (Can yay.)

Yağmur Hüznü genç bir yazarın ilk romanı. Bir Anadolu kasabasında yaptığı büyülerle, yazdığı muskalarla, cin kovma törenleriyle evini geçindirmeye çalışan bir kadın, henüz gençlik çağına girmiş bir kız ve eve gelen öksüz bir çocuğun yaşadıkları garip olaylar yumağını anlatıyor yazar. Bu bölümlerde de oldukça başarılı, anlatılan olaylara, anlatıma kapılıp gidiyorsunuz. Ama yazar, böyle kendimizi kaptırmamızdan hoşnut olmadığından olsa gerek araya bir takım "epik" unsurlar katmış. Öyküyü seri cinayetler işlemiş bir katilden dinleyip yazıya döken bir psikiyatrist var. Ve yazar konumundaki bu kişi, doktor olduğu anlaşılsın diye sık sık araya giriyor ve bu epik unsurları yaratıyor. Bence romanın dokusunu bozan da bu bölümler. Tüm akış kopuyor, sakatlanıyor. O bölümler olmasa romanın bir şey kaybetmeyeceğini farkedip atlamaya başlıyorsunuz. Hem her romanın illa postmodern olması gerekmiyor. İyi anlatılmış bir romanın başka bir özelliğe gereksinimi yok. **Ahmet Karcılılar** iyi bir romancı olacağının işaretlerini veriyor. **Yağmur Hüznü**'nde epik unsurlara aldırmazsanız kendini okutan bir roman.

Bir Kitaptan Bir Bölüm

"İki yaşam... Benim yalnızca bir tane olacak! Gündüzleri hiçbir şey yapmamıştım. Sabırsızlığım ancak bir çölü doldurabiliyordu. Mutluluğu ancak yalnızlıkta, kederde, suçlulukta, korkuda aradım. Ellerimi hiçbir zaman duygularımın çamuruna, yavan mutluluklarımın sadizmine, ihtiraslarımın bayağılığına bulaştırmayı kabul etmedim. Gülümsememe ahlaksızlıklarımı gülünç kılıklara sokmayı, düşlerimi sözcüklerin eteriyle uyuşturmayı hiç bırakmadım. Her zaman, aldatmaca ve tembellik içinde, yalnızca yanlış ve geçici aşklara yöneldim.

Yaşamım kokuşmuş muydu? Tutkularım nafile miydi? Hayır; iğrenç, aşırı, hayvani. Fakat sürekli vicdan azabına maruz, masumiyete hasret.

Of, karşımda tertemiz olmayı isteyeceğim birisinin varolmasını ne çok isterdim!"

***Jacques Attali** (Ölümden Sonraki ilk Gün'den, Sel yay.)*

NEUROMANCER
WILLIAM GIBSON
(Çev. Melike Altıntaş, Sarmal yay.)

Siberuzay ve sanal gerçeklik kavramlarını ilk kez ortaya atan bir yazar **William Gibson** ve **Neuromancer** onun başyapıtı. Sibernetik dünyanın ve sanal gerçekliğin rakipsiz gurusu olarak nitelendiriliyor. Gelecekteki çürümüş kent yaşamını ve post punk kuşağın yaşam tarzını anlatan bir yazar olarak tanınıyor. Tabii esas özelliği kendine has tarzıyla bilimkurgu'nun yeni dev yazarlarından biri olması. **Neuromancer** *"yazınsal bir bing bang"* olarak kabul görmüş. Bir çok bilgisayar uzmanına ve de ilginçtir işadamına esin kaynağı olmuş. Aynı zamanda İngilizcede bile anlaşılması güç kendine has dili ve argosu, çoğunu kendi üretip ilk kez kullandığı terimleriyle kolayca anlaşılması zor bir roman. Daha doğrusu çevrilmesi... Kitabın Türkçe'de yayınlanabilmiş olması bu açıdan da ilgiye değer...

BÜYÜK GERİ SIÇRAMA
HENRI ALLEG
(Çev. Kerem Kurtgözü, Evrensel Basım Yayın)

Rusya'daki sosyalist yapı nasıl birden bire çöküverdi? Yetmiş yılı aşkın bir süredir "sosyalizmi" yaşayan insanlar nasıl oldu da bir anda değişmeyi, kapitalizmi yaşamayı kabullendiler. Ve özgürlük hangisiydi, Rus tipi sosyalizm mi yoksa kapitalizm mi? **Henri Alleg** bir çok yazar gibi bu soruların cevabını aramış. Ama onun izlediği yol masa başında oturmaktansa olayı yaşayanlarla görüşmekten, onların tanıklıklarına başvurmaktan geçmiş. Rusya'da yaşayanlara sosyalizmi ve yeni "özgür toplumu" sormuş, onların deneyimlerini, yaşadıklarını deşmiş. Geçmişi özleyip özlemediklerini, özlüyorlarsa bunun nedenini bulmaya çalışmış. Röportajlarını, ülkedeki değişimi çarpıcı şekilde yansıtan haber alıntılarıyla da desteklemiş.

KOBAYLAR KAMPI
THOMAS DISCH
(Çev. Mehmet Moralı, Metis yay.)

Thomas Disch bilim kurguyla korkuyu birbirine katmayı başaran nadir yazarlardan biri olarak görülüyor. Metis'in Bilimkurgu dizisinden çıkan kitabı **Kobaylar Kampı** en önemli eseri olarak kabul ediliyor. Kitap arka kapağında şöyle tanıtılıyor; *"ABD savaş halinde ve siz bir vicdani redci olarak askere gitmeyi kabul etmiyorsunuz... Bir toplama kampına kapatılacaksınız ve üzerinizde deneyler yapılacak; insan zekasını geliştirmeyi, bir tür "üst-insan" yaratmayı hedefleyen deneyler. Ancak gardiyanlarınızın iyi hesaplayamadığı bir soru var: Ya deneyler gerçekten başarılı olursa?"*

Aksamsel.com

ELİMİ TUT YETER
AKGÜN AKOVA (Çınar yay.)

Akgün Akova yeni deneme kitabında oğlu Fırat'ın sorularına cevap aramış. Cevapların önemli bir özelliği var Türk ve dünya edebiyatının seçkin yazarlarından yapılan alıntılarla, onların görüşleriyle bir senteze ulaşılmaya çalışılmış. Tabii Fırat da çocukların o geniş ve sınır tanımaz hayal ve bilgilenme merakıyla dolu dünyasında yaşadığı için öyle kolay cevaplanacak sorular sormamış. İşte sorularından bazıları; *"Deniz balıkların evi mi?", "Vapurlar batınca denizin canı acır mı?", "Kargalar neden kara?", "Ay amca evlerdeki ışıkları yiyor, onun için çok ışığı var di mi?", "İnsanlar eskir mi?", "Anne baba ayrılınca önce hangisi evden gider?", "Fillerin neden gagası yok?".*

POSTADAN.....

LAF OLA BERİ GELMEYE
NURETTİN İĞCİ (Kendim yay.)

Çeşitli mizah çalışmalarıyla tanınmış bir yazar **Nurettin İğci**. Aynı zamanda da gazeteci. İlk taşlaması Gırgır'da yayınlanmış. Mizah dergilerinde ve gazetelerde mizah çalışmaları yayınlanmış. Televizyon dizileri için senaryolar yazmış. **Laf Ola Beri Gelmeye** dokuzuncu kitabı. Kitap güncel konularda esprilerden, aforizmalardan oluşuyor.

OYUN KÖPRÜSÜ
MELTEM (Müzik Atölyesi Ağacı yay.)

Meltem Erinçmen Kanoğlu'nun ilk romanı. Yaşamla ölüm arasında kurulan köprü hakkında bir çalışma olduğu belirtiliyor arka kapakta. Roman olarak tanımlanmış ama masalla öykü arasında da değerlendirilebilir.

İKİ DİLDE KEDERLENMEK
AHMET ÇAKMAK (Öteki yay.)

Ahmet Çakmak, Diyarbakırlı bir şair. Edebiyat öğretmeni. Öteki Yayınlarından çıkan kitabında 1980 - 1998 yılları arasında yazdığı şiirleri toplamış. *"Sonrası, / Zagor'un baltasında kurtardığımız esaret / Kederin rafa kaldırılması / Rütbesiz bir gülüşün ilişmesi / Ateş rengi dudaklarımıza..."*

BOZUK DÜZEN OKULU 2
HALİL BEYHANGİL (Prospero yay.)

İlk cildi yıllar önce Varlık yayınlarınca yayınlanan ve kitaptaki alıntılardan anlaşıldığı kadarıyla ünlü yazar ve eleştirmenlerin büyük ilgisini çeken **Bozuk Düzen Okulu**'nun ikinci cildi. Yazar, bu ciltte de eğitim öğretim dünyasındaki çarpıklıkları esprili bir dille, mizahi havada anlatıyor.

KUŞLAR KANADI
SERDAR ÜNVER (Suteni yay.)

Genç kuşak şairlerinden **Serdar Ünver**'in yeni kitabı. Şairin ilk şiir kitabı **Arkası Dün** 1995'de yayınlanmış. *"Açılmış pencerede / Yüreğin hüzün payı / Üfler kısık lambayı / Beklenen gelmese de"*

DENİZİN UTANCI
ORHAN TEZ (Göçebe yay.)

Miliyet Sanat Dergisi'nin düzenlediği "İlk Kitap, İlk Baskı" Ayhan Bermek Özel Ödülü kazanmış bir kitap. **Orhan Tez**, 1960 doğumlu. Şiir, öykü ve denemeleri önemli dergi ve gazetelerde yayınlanmış. "Okumak Zor Bir Uğraştır" alt başlığını taşıyan **Denizin Utancı**'nda sanat hakkındaki denemelerini bir araya getirmiş.

ÖDEŞMEM SENİNLE EY YAŞAMAK
HÜSEYİN TOPRAK

Hüseyin Toprak, 1942, Kilis doğumlu. Öğrencilik yıllarında gazeteciliğe başlamış. Gazete ve televizyon kanallarında çalışmış. Gazeteciliğinin yanı sıra şiir ve yazılarıyla da tanınmış. **Ödeşmem Seninle Ey Yaşamak**'da şiirlerini biraraya getirmiş. *"uyuyup uyanmamak bir bahar / şakıyan kuşun susması gibi / ne çok ağrıma gidiyor bilsen / yalnız bırakmak seni"*

PAPATYA YAĞMURU
MUSA FIRAT (Fayton Şiir)

Papatya Yağmuru, **Musa Fırat**'ın ilk şiir kitabı. Daha önce şiirleri Morca, Poetik'us, Fayton, İnsancıl gibi dergilerde yayınlanmış. Antalya'da yayınlanan Bahçe dergisinin yayıncılarından. *"Tavşanın gemisine yol gösteren / Ateş böcekleri / Dans ediyorlar fenerin önünde / Ay gülüyor bıyık altından."*

En Çok Güldürenler

1. **Yüreğinin Getirdiği Yerden Gel**, Can Barslan (Parantez yay.)
2. **Robinson Crouze ve Cuma**, Gürcan Yurt (Lemanyak yay.)
3. **Size Amca Diyebilir miyim Baba**, İsmet Çelik (4M)
4. **Kötü Kedi Şerafettin**, Bülent Üstün (Lemanyak yay.)
5. **Teks, Madende Pusu**, (Doğan Egmond)
6. **Yine mi Yazılı Var**, A. Gülüm - K. Gönen (İletişim yay.)
7. **Garfield**, Jim Davis (Aksoy yay.)
8. **Hatıralar Geçidi**, Mehmet Coşkun (Lemanyak yay)
9. **Akacak Mecra Bulamadım**, Güneri İçoğlu (Leman yay)
10. **Oturaklı Başkan**, Muzaffer İzgü (Bilgi yay)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır. Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

ŞİİRKONDU
HAYRETTİN GEÇKİN (Güldikeni yay.)

Artvinli, kır yaşamını bilen bir şair **Hayrettin Geçkin**. Öğretmenlik yapıyor. **Şiirkondu**'da şiirlerini biraraya getirmiş. *"soyunup girdim derelere / sulara verdim çılgınlığımı / gönlüm dört mevsimin fazlası / saydım sevdiğim şeyleri / bir çoğu eksik çıktı"*

DERGİLER

EVRENSEL KÜLTÜR

Son sayının dosya konusu "Gençliğin kültürel ikilemi". Dosya'da Aydın Çubukçu'nun "Devrimci Muhalif Bir Kültürün Temelleri ve Olanakları", Nuray Sancar'ın "Kültürel İkilemin Tarihsel ve Güncel Kaynakları", Tevfik Taş'ın "Muhalefetin Renkleri ve Devrimci Politikanın Kapsayıcılığı", Hakkı Özdal'ın "Gençlik Hareketinde Kültürel Farklılıklar", Göksel Aymaz'ın "Gençliğin Marjinal Grupları ve Gündelik Yaşamın Politikası" başlıklı yazılar yer alıyor. Dergide ayrıca Özdemir İnce'yle yapılmış "Şiirin Durumu" başlıklı söyleşi ve Veysel Atayman'ın "Mafya, Etik ve Medya" başlıklı yazısı ilgiye değer. Evrensel Kültür'ün adresi; İstiklal cad. 212/6 Beyoğlu - İstanbul.

İNSAN ŞİİR DEFTERİ

Cahit Kerse'nin yayına hazırladığı İnsan'ın son sayısı Hulki Aktunç'un Haydar Ergülen'in hakkındaki "Şiir'in Haydar'ı" başlıklı yazısı ile açılıyor. Derya Çolpan'ın "Şair Burada Ne Demek İstemiş?", Anıl Merçelli'nin "Cemal Süreya; Yalnızlığın Başkentinde..." başlıklı yazıları da ilgiye değer. Turgay Kantürk, Cezmi Ersöz, küçük İskender, Abdülkadir Budak ve Hüseyin Alemdar dergide şiirleri yer alan şairlerden bazıları. İnsan'ın adresi; Belediye İşhanı Kat 2 Antalya.

BİR BİLET GİDİŞ - DÖNÜŞ

Enis Akın'ın yayına hazırladığı Bir Bilet Gidiş - Dönüş piyasadaki en ilginç isimli dergilerden biri. İsmi kadar işlediği konular ve sayfa düzeni de ilginç. Dergide Emre Çalı, Hülya Tozlu, Eda Aral, Gamze Ezgin gibi yazarların şiir, öykü ve denemeleri ve hoş fotoğraflar yer alıyor. Adresi; Çamlıca mah. 3. Sok. 8/1 06200 Ankara.

KAŞGAR

Yayın sorumluluğunu Alper Çeker'in yaptığı dergi yine şiir üzerine yazılarla, genç kuşaktan ve ilk kez yayınlayanlardan şiirlerle dolu. Özellikle Lale Müldür'ün Manifesto başlıklı yazısı ilgiye değer. Cahit Koytak, Arif Ay, Fernando Pessoa, Akif Kuruçay, Fatih Andı, Ahmet Özalp gibi şair ve yazarların şiirleri, yazıları ve çevirileri dergide yer alıyor. Yazışma adresi; Caferağa mah. Mühürdar cad. Hacıhüsam sok. 16/2 Moda - İstanbul.

ÜTOPİYA

"Mevsimlik Hayat Bilgisi Kitabı" alt başlığıyla çıkan bir dergi. Her sayıda bir konuyu enine boyuna işliyorlar, ağırlık o konuda oluyor. Bu sayının konusu da intihar. Konuyla ilgili Ahmet Oktay'la yapılan söyleşi, Bayram Balcı'nın "Suskun Bir Yaradır Şairin İntiharı", Hüseyin Kalkan'ın "Savaş ya da Yazarın İntiharı", başlıklı yazıları ilgiye değer. Ütopiya'da ayrıca bir çok inceleme, deneme, öykü ve şiir yer alıyor. Adresi; İstiklal cad. Büyükparmakkapı sok. 7/3 Beyoğlu - İstanbul.

Mevzu

Okuduğum Kitaplar

Yıllar önce, ilk kitap tanıtma yazıları yazmaya başladığımda köşemin adı **Kitap Kapağı Açmadan**'dı. Kısa kısa, espri ve eleştiri dozu olan tanıtımlar yapmaya çalışıyordum. O zamanlar, köşenin başlığından olsa gerek okuyucular, dostlar, eleştirmenler hep aynı kanıda birleşiyorlardı; *"Kitap kapağı açmadan kitap eleştirisi olmaz, bunu nasıl başarıyorsun?"*

Başlıktaki ironinin farkında değillerdi... Kitapları okumadan tanıtım yazısı yazdığıma inanmışlardı. Böyle bir tavrı olumlamıyorlardı. Okuyucular kadar, kitap tanıtma yazısı yazan arkadaşlar da bu başlığa tepki duyuyorlardı. Onlara göre de bir kitabı okumadan tanıtmak mümkün değildi.

Aradan yıllar geçti. Anlayışlar da, bakış açıları da değişti.

Şimdi kitap okumak garipseniyor.

Bir çok gazete ve dergide de tanıtım yazıları gerçekten de kitap kapağı açmadan yapılıyor; ya kitabın arka kapak yazısına başvuruluyor ya da yayınevinin yolladığı tanıtım yazısı aynen yayınlanıyor.

Okuyucu da bunu doğal karşılıyor.

Çünkü kitap okumaya zaman yok.

Öküz'de **Okuduğum Kitaplar** başlığıyla yazmaya başladığımdan beri bana en çok sorulan soru; *"O kadar kitabı gerçekten okudun mu?"*. Kimse bir ay içinde yedi - sekiz kitap okunabileceğine inanmıyor. Bir kitabı okumak için üç günün az bir süre olmadığını, günde iki saat ayırarak bu işi başarabileceklerini söylediğimde *"O kadar zaman var mı?"* dercesine bakıyorlar.

Oysa Türk halkı olarak televizyon karşısında her gün ortalama olarak üç buçuk saatimizi harcayarak hem rekorlar listesine giriyor, hem de boş vaktimizin ne kadar da çok olduğunu kanıtlıyoruz.

İstendi mi ayda yedi - sekiz kitap okunabilir. Bunun için çok zaman harcamaya, fedakarlıkta bulunmaya da gerek yok. Günde bir saat ayırmak yeter.

Kendi konumum açısından bakarsak, kitap tanıtma görevini üzerime aldığıma göre işimin hakkını vermem, tanıtacağım kitapları okumam, incelemem, onlara eleştirel gözle bakabilmem gerekiyor. Yedi - sekiz kitabı tanıtmak için her ay en az yirmi yirmibeş kitabı elden geçirmek gerek. Tabii bu iş için her kitabı sonuna kadar okumak gerekmiyor. Bazı kitaplar kendini daha adından, arka kapak yazısından ele veriyor. Yine de aldanmamak, hata yapmamak için biraz karıştırmak, bir kaç sayfasını okumak gerek. Nasıl bir filmin kötü olduğunu anlamak için sonuna dek izlemek gerekmezse, bir kitabı tanıtmaya değip değmeyeceğini anlamak için de sonuna dek okumaya gerek yok. Kitaplar da yarıda bırakılabilir.

Her şeye rağmen bir kitabı tanıtmak gerekiyorsa onu okumak gerektiğine inanıyorum. Çünkü ben okuyup sevdiğim, okunmasında fayda gördüğüm kitapları tanıtıyorum bu sayfada. Rastlantısal bir şey söz konusu değil. Gelen tepkiler bu yazıların bir işe yaradığını yol gösterdiğini kanıtlıyor. Ama, **Okuduğum Kitaplar** başlığının ürkütücü olduğunu kabul etmek zorundayım. Çünkü hemen herkes, kitap okumaya yeterince zaman ayıramamaktan şikayetçi, onlara *"Bakın geçen ay bunları okudum, siz kaç kitap okudunuz?"* deyip ukalalık etmişim, eksiklerini yüzlerine vurmuşum gibi geliyor herhalde....

İşte bu yüzden sayfanın adını değiştirmeye karar verdim. Bu yenilik nasıl bir anlayış değişikliği getirecek bilmiyorum. Umarım hepimiz için hayırlı olur.

M.C.

Utangaç Balıklar İçin Buzlu Camdan Akvaryum

Kutluhan PERKER

7 tane kibrit çöpü uzattı tarikatın dedesi, hepsi aynı boyda görünüyordu.

herkes çekti. kısa çöp sana çıktı. 5 kişiye normal çöp düştü, öldüm...

ben çektim. boyum kadar bir kalas üstüme düştü. öldüm.

1

90 kişi kadardık. inanıp herhangi bir bahaneye, kendimizi sulara bıraktık.

"nasıl güvenebilirsin" dedi içimizden birisi: "seni, salıncak denen bir zincire, oturtupta sallandıran anneye".

sessiz, uykusuz bir deniz dibine yerleştik. kan doldu ağzımız. köpekbalıkları geldiler.

herkesi yediler gördüm. beni de bir istiridye yedi. öldüm.

2 PERKER

Aksiyon Serisi

bir park yeri levhasını
bir araba 500 saattir kovalıyordu.

park yapılmaz levhasındaki
siyah bant
arabanın peşinden gidiyordu.

arabayı geçemeyeceğini farketti
arabanın plakasının üzerine
kendini örtüverdi.

plakasız bu arabayı,
bir trafik polisi durdurdu.
siyah bant zaman kazandı.

şöför'e bagajı açtırdı polis
ben de oralar da dolaşıyordum
her şeyi gördüm.

bagaj açılınca üstüme düştü,
yüzlerce "park yapılmaz" levhası.
altında kaldım.
öldüm.

3

üç ayakla seken topal bir köpek,
evime takıldı.
açmadım kapıyı ürpererek.

bekledim gitsin diye,
gitmedi.

niye geldiğini bilmeden
bekledim gitmesini.

perdeyi aralayıp gizlice baktım.
kapıyı hiç açmadım.

üç ayaklı bir köpek evime takılmıştı.
1 gün geçti, 2 gün geçti.
hiç gitmedi, gördüm.

her gün oradaydı
3. gün öldüm.

4

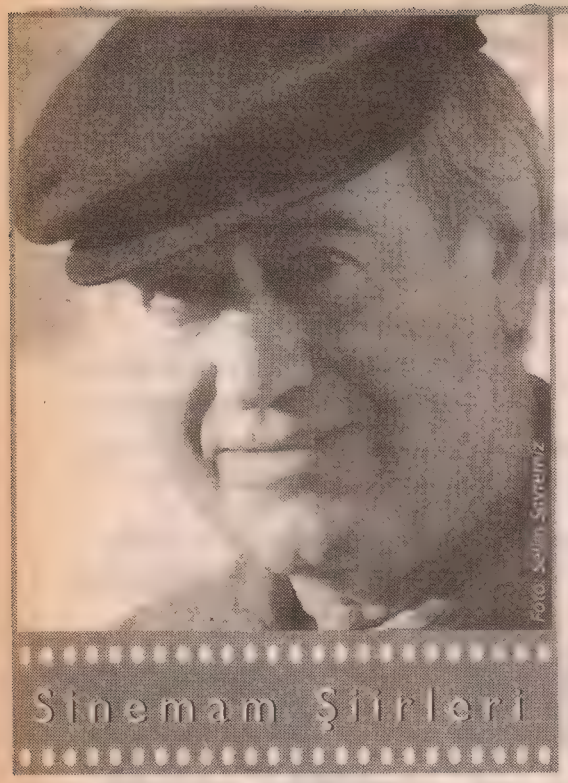

ÇufÇuf

NİHAT ZİYALAN

Hınıs karında sesi yanmış anam
kışı nasıl çıkaracağım ürküsünde
başımda ağıt kırar
bit dizer bahtına

figüran aranması fındığı topla gel filmine
bir çuval umut oldu
aldırmadı anam
yolluk verilmediğine

askere sevkettiğinde babamı
tanımış böğüren karayı
istasyona bağlı çanı
çufçuf çufçuf

Ordu'nun derelerinden de uzak
fındığı topla gel filminin seti
satacak nemiz var diye sızlandık
çözdü çıkınını anam
fırladı koyunumuzun melemesi
yıllar önce düğümlediği

biletli tıkıldık hücrelerimize
erişkinler ayakta
rayları hissediyorlar damarlarında
türküler yakıldı
türküler söndü.

yediyüzlük figürasyon
elinde açlık kılıcı
tarihi film çekmeye gidiyor
millet kararlı rol kapmaya
ekmek yemeyelim diyor anam
avurtlarımız çöksün
iyi resim verelim

rolümüzü ezberleyip
tam kıvamında vardık film setine
uyy anam
eski bir DAL örüldü karşımıza

çufçufcuya yalvardı anam
götür bizi aldığın yere
kar başlamıştır
gömülelim oraya
çufçuf çufçuf çufçuf

Sydney 1998

Ertesi gün Galatasaray Lisesi'nin önünden geçerken, gece attığımız imzalarımızı gördük! Her yer buz tutmuştu. İmzalarımız sanki mermere kazınmış gibiydi. Donup kaldık!

İmzamı Atmakta Zorlandım!..

EFLATUN NURİ

Yıl: 1961. Ahmet Emin Yalman'ın çıkardığı "Vatan" gazetesinde çalışıyorduk. Sait Maden, Mustafa Eremektar (Mıstık), Yalçın Tüzecan (Sade Yalçın) bir de ben. Günlerimiz Hababam Sınıfını aratmayacak kadar renkli geçiyordu. Gerçekten koskoca bir gazete de çalıştığımızın bilincinde değildik galiba!.. Bizlere yine de hoşgörüyle yaklaşan Oktay Akbal, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Naim Tırali, Adnan Veli, Tahir Alangu ve daha bir çok değerli ağbilerimizin kuşkusuz gürültü ve patırtılarımız karşısında, yine de bizlere karşı sevecen davranışları karşısında ezilirdik.

Akşama doğru klişeci Vartan usta odamıza gelince işin ciddiyetini anlardık. Vartan usta:

– Yarım saate kadar işlerinizi vermezseniz "tire" çekemem "ototipi" çekerim derdi. "Tire" çekilen klişede çizgiler orjinaldeki gibi olurdu ama fazla emek isterdi. "Ototipi" ise çok çabuk olur ama fotoğraf Klişesi gibi her tarafı noktalı olur; karikatür çizgileri net gözükmezdi.

Koca günü torbaya koyan bizler, son anda işlerimi bitirmek için adeta zamanla yarış ederdik. Sonuçta hepimiz sanki taş kırmış gibi yorulurduk.

Ancak biraz dinlenmek, biraz da eğlenmek için kendimizi, bir yerlere atardık. Nedense hep kendimizi attığımız yerler, ya birahane olur, ya bir meyhane olurdu.

Yine böyle bir günün akşamı Balıkpazarı'ndaki Lefter'in yerine gittik.

Laternalı, lakerdalı, çiroz salatalı, pilakili, cacıklı, Rus salatalı, favalı, ızgara köfteli, beyaz peynirli, ve kavunlu soframızda rakımızı içtik.

Laterna'nın sesi artık ağırlaşmıştı. Koço yorulmuştu. Hem laternayı çalıyor, hem hesap vermeden tüymeye hazırlanan sabıkalı müşterileri kesiyordu.

Arada bir de, oynarken başındaki rakı dolu bardağı çalkalanan Onnik'e, tedirgin ve kızgın bakıyordu. Artık kalkma vaktimiz gelmişti. Yan yana yaklaştırılmış uzun masamızda o günün isim yapmış en önemli karikatüristleri vardı. Bir ara

– Yahu arkadaşlar bu güzel masaya şimdi ben limon sıkmış gibi olacağım ama, beni hoş karşılayın, biz böyle her yere, her zaman, hep beraber gidiyoruz. Düşünüyorum da, şu an bir deprem olsa Türkiye'de karikatürist kalmaz! deyince, bir anda Mıstık masadan fırladı. Kendini sokağa attı. Hepimiz birbirimize baktık; hep beraber gülmeye başladık. Parayı denkleştirip, hesabı ödeyip dışarı çıktık. Mıstık yolun ortasında duruyordu onu bu düştüğü komik durumdan kurtarmalıydım. Yanına gittim ona:

– Ulan çok zeki adamsın be, hesap ödememek için tüğdün değil mi? dedim.

Balıkpazarı'ndan İstiklal Caddesi'ne çıktık. Bir çoğumuz ayrıldık. Günboyu lapa lapa yağan kar dinmişti. Her yer bembeyazdı. Galatasaray Lisesi'nin önüne geldik. Hepimizin çişi gelmişti. Lisenin yanındaki sokağın sonundaki umumi tuvaletlere kadar gitmektense Galatasaray Lisesi'nin önündeki küçük meydan çarşaf gibi bembeyazdı. Karların üzerine işeyerek imzalarımızı attık. En zor işçilik isteyen imza benim imzamdı; bayağı zorlandım. Neticede kusursuz, harika bir imza atmış oldum.

Ertem Eğilmez'in ortağı Nahit Ataman'ın Taksim Palas apartmanında bir dairesi vardı. Mıstık burada kalıyordu. Çoğu geceler, karikatüristler, ressamlar, yazarlar, şairler bu evde toplanırdık.

İşte o gecede Altan, Sinan, Sade Yalçın daha bir kaç arkadaş güle oynaya Taksim Palas'a geldik. Mıstık'ın kaldığı bu katta, ciddi tek eşya, içinde hiçbir şey olmayan, ama boşu boşuna çalışan bir buzdolabı vardı. Tabii bir masa bir kaç sandalye, ufak tefek mutfak takımları, her odada sağda solda, her türlü içki şişeleri bol miktarda vardı. Bir de, salonda, odalarda, yerlere serili yataklar ve de o günlerde değer vermediğimiz o değerli insanların kıyıya köşeye atılmış desenleri, karikatürleri yazıları ve yarım kalmış şiirleri. Hepimiz üşüyorduk acele yataklara girdik. Bir süre yatak muhabbetinden sonra. Hepimiz sustuk.

Sabahleyin uyandığımda, herkes bir şeyler arıyordu, doğruldum:

– Ne arıyor sunuz?

Hep bir ağızdan:

– Çoraplarımızı, dediler.

Gülerek buz dolabını gösterdim ve:

– Hepsi orada, kokmasın diye ben koydum, dedim.

Ertesi gün Galatasaray Lisesi'nin önünden geçerken, gece attığımız imzalarımızı gördük! Her yer buz tutmuştu. İmzalarımız sanki mermere kazınmış gibiydi. Donup kaldık! Sade Yalçın, Mıstık ve hep beraber "Vatan" gazetesine geldik. Yalçın simit almaya diye gitti. Mıstık'la ben çayımızı içiyorduk.

Telefon çaldı. Mıstık telefonu aldı, birden bire beti benzi attı, tirtir titriyor. Bir an telefonun konuşma yerini kapattı:

–Eyvah!.. Galatasaray Lisesi'nin müdürü telefonda dedi.

Ben hemen yanına gittim. Telefonu kulağıma doğru yaklaştırdı. Kafa kafaya vermiş telefondaki konuşmayı beraber dinliyorduk. Telefondaki ses gayet nazik ve yumuşaktı:

– ... Sizler Türkiye'nin sevilen çizerleri ve kıymetli sanatçılarısınız. Şahsen ben bir karikatürkolik olarak okulumuzun önündeki alanı attığınız o değerli imzalarınızla süslemişsiniz, keşke Hollywood'daki gibi kalıcı olabilseydi.

Bu nazik ve duyarlı espriniz için başda ben Galatasaray Lisesi müdürü olarak ve bütün arkadaşlar adına sizi kutlarım, yakında kutlayacağım pilav günümüze sizleri davet ediyoruz, tekrar teşekkürler iyi günler, allahaısmarladık.

Telefon kapandı Mıstık hala kendine gelememişti:

– Yine başımızı belaya soktun hep bunlar senin yüzünden, sen bizi teşvik ettin...

Mıstık boyuna söyleniyordu. Bu ara Sait Maden içeri girdi arkasında elinde simitlerle Yalçın vardı. Yalçın pis pis gülüyordu. Ben işi çaktım. Yalçın Sait'e anlatmış Sait bizi işletmişti. Sait'e çaktım der gibi baktım, o bana göz kırptı. Mıstık hala dırdır yapıyordu.

– Göreceksin bu işin altından neler çıkacak. Müdür telefonda belki numaradan bize öyle davranıyor, Ben:

– Ne korkak adamsın yahu!.. Adam bir de bizi tebrik ediyor. Mıstık:

– Nasıl olur yahu biz oraya imzalarımızı işeyerek atmadık mı?

– Oğlum, o gece biz bize değilmiydik? Kim gördü bizi işeyerek imza attığımızı. Adamcağız nereden bilsin, elimizle imza attığımızı zannediyor, dedim.

Aksiyon Sefası

Anlatı Kütüphane Tarih Fotoğraf Altı Hikâye Şiir Ayın Elemanı

ASLAN ÖZDEMİR

ANLATI - TARİH
Havadan Sudan - Yılsonu

Bir yıl daha geçti, takvim sahibi bundan bihaber. Yaşam dışarda Savaşay abi A Takımı tadında geçiyor. Eskinin tam tersine sokaktaki insanlara hiç bulaşmadan uzak durarak geçirmeli bu günleri. Yapraklar gibi dökülürken takvim sayfaları evin içine, oturup düşünmeli; geçen yıl da kalan Aslan Ö.'ye neler bırakmalı, neler götürmeliyim gelecek yıldaki Aslan Ö.'ye...

FOTOĞRAF ALTI:
A.Ö.

Bir çocuk sesi / Veya kayalıklarda kurt / Kurtsun! / Aslan kurtsuuun! / Uyanır uykudan rüzgar / Yarım rüyayı okşar gece / Işıksız pencereden görünce / Ayışığına batmış kurt. / Annemin sıcak eli öper heyecanımı / Sonsuz tabiata el koymuş karbeyaz / Don yapmış altuni renkte gece. / Doğunun geceleri mi uzundu / Çocukluğumuz mu çok korkak.

AYIN ELEMANI
Vasıfsız Eleman

Çok güçlü bir kişiliğe sahip olmalı. Yediği onca darbede hâlâ ayakta kalmışsa tek neden vurdumduymazlığı. Milli bayramlarda, takım galip geldiğinde sahlanır, onun dışında hiçbir şey etkiliyemez onu. Ne çeteler, ne doğu sorunu, ne de hükümetler. Kahvelere, barlara takılır. Evinin erkeği; en iyi yaptığı şeydir namus konusunda ahkam kesmek.

En güzel arabayı o kullanır. En kabadayı odur. Argo konuşmaya özen gösterir. Her tartışmadan zaferle çıkmayı ister. Kimse onun partisine dil uzatamaz, ülkesindeki politik bunalımın esas sorumlusudur. Dinin gereklerini yerine getirmez, Cumalarda ön saflarda yer alır. Zamlara karşı söylenir kendi kendine seski çıkmaz, karşı gelmez ezikliğine, işsizdir. En önemseyerek yaptığı toplu slogan atma eylemleridir. Şehit düşen de, ateş eden de kendisidir. Kurallara bağlıdır, terbiye edilmiş evcildir.

ŞİİR
Batmış Güne Şarkı

I

Elveda, elveda,
Elveda...

Hey!
Son defa bakacak mısın bana
Tutacak mısın yeniden elimi
Geçiyor aşkın bahar mevsimi
Uzamış yeşil bahçelerde
Her yolun sonunda sevgili.
Yoksa şarkımın
Devam mı getirsin ağzım

Elveda,

II

Günün bu esmer vakitlerinde
Bitiremeden masalımı daha
Sen uyu
Uyku gözlerinde
Tahtını kurmuşsa
Sevistiğim çarşaflarda
Geziyor şimdi
Aslan gölgesi
Yüksek tavanlı odanda
Dolanır sarmaşıklar gibi beline

Ahh bu otel odası
Yorgun vücudunu ağırlar
Aşkım
Artık bir Aslan sessizliği

KÜTÜPHANE
Jorge Luis Borges

Borges'in Türkçe'de yayınlanmış irili ufaklı bütün eserleri kütüphanedeki yerini alması yetmediğinden, çevrilmemiş olanları da arkadaş ve abilerimden ricayla bilme şansına sahibim. Kâğıt üzerinde bu kadar eğlenceli "oyunlar" sunması, okumalar kendi içimde bir şenliğe dönüşüyor. Bu okumaların keyfini karşılayan başka hiçbir şey yoktur herhalde. Fiziksel alternatiflerinide bulmak çok güç. Çocukluğun oyunları bile bu kadar zevkli geçmemiştir buradan bakınca. Elbette Borges "bilmeceler, oyunlar" yazmıyor; ya da herkes başka birşey alır gizemli din kitaplarından...

Bu ay ki kütüphane köşesinin "konuğu" J.L. Borges ve A. Bioy Casares, çalışması olan Olağanüstü Masallar. Ergün Ekya çevirisi. Mitos yayını.

Mücrim Gözler

MASAL bir adamın dört bin dinara bir kız alması ile başlar. Bir gün adam gözlerini kızın üzerine dikti, ve sonra göz yaşlarına boğuldu. Kız ona neden ağladığını sordu. Adam yanıtladı: "Öylesine güzel gözlerin var ki bana Rabbe ibadet etmeyi bile unutturuyor." Kız yalnız kalınca gözlerini oydu. Adam onu bu halde gördü ve acıyla sarsıldı. "Kendine neden eziyet ettin? Değerini düşürdün. "Kız şöyle karşılık verdi: "Bende bulunan hiçbir şeyin sizi Rab'be ibadetten alıkoymasını istemem." Adam o gece, düşünde bir ses işitti: "Kız değerini sana göre azalttı, ama bize göre artırdı; ve biz onu senden aldık." Uyandığında adam, yastığının altında dört bin dinar buldu. Kız ölmüştü.

Ahmed eş-Şiryani, Hadikat el-Afrah

HİKAYE
Has Odadan

18. yy. Fransız mimarisinin yüksek tavanlı ve resim süslü evlerinden biri olan bu evde, yaşamımdaki en tuhaf günleri geçirmiştim. Bu gizemli yerde sıradanlığın dışında gelişen olaylara şaşırmamam şimdi düşününce bana da çok tuhaf geliyor. Anormal durumlar karşısında tepkisiz kalışım, bendeki gerçekliğin sınırlarını taşmamdan geldiğini düşünüyorum. Belki de böyle bir dünyam hiç olmadı ve ben bunları yaşamadım; ya da bir masalı yaşamış da olabilirim.

Birincisi böyleydi : Evin küçük bir salonu vardı. Salonda eski bir koltuk, bir masa, yerde kirli bir halı, duvarda toz tutmuş De Chirico'nun tablosunun bir kopyası ve iki üç parça ev eşyası dışında başka birşeye rastlamak mümkün değildi.

Salonda ahşap bir kapı vardı. Kapı salonun tam ortasındaydı. Sanki duvara çizilmiş varlığını pek inandırmayan bir kapıydı bu. Küçük pencereden salona vuran ışık,pencerenin yanındaki sütundan kırılıp,kapının çaprazındaki duvara ancak ulaşabiliyordu. Böylece kapı karanlıkta kalırdı. Ama şu gerçekti, kapı kendine verilmiş bir görevi yerine getiriyordu. Kapıyı hangi amaçla kullanacağıma bağlı olarak,kafama canlandırdığım duruma göre açabiliyordum. Diyelimki banyoya gidip duş almak istiyorsam salondaki kapıyı açıp,eksiksiz ve zevkli bir banyo keyfi sürüyordum. İşim bittimi salona çıkıp kapıyı kapatıyordum. Veya açlığımı gidermek için tekrar kapıyı açıp, bir anda başka bir odaya geçmiş gibi tam teşekküllü mutfağa girip dilediğimce, yiyip içilen bir durum oluşuyordu kapının ardında. Tekrar bu büyülü kapıdan salona geçerek kapıyı kapatırdım.

Kapıyı uyumak için açtığımda bir yatak odasına giriyordu. Her gece beni bekleyen bir kadınla karşılaşırdı. Bu kadınlar her gece değişiyordu. Ben her seferinde de aşık olurdum kadınlara. Bir sonraki gecenin kadınına kadar sürerdi bu aşk büyük bir yatakta sabaha kadar benle ilgilenirlerdi. Dillerimiz ayrıydı ben onlarınkini anlayamıyordum. Onlar her söylediğimi anlıyor e yerine getiriyorlardı büyük bir titizlikle. Sabah uyandığımda gitmiş oluyorlardı. Her akşam değişen bu kadınlara gitmemeleri için yalvarırdım. Ben ısrar ettikçe onlar ağlar, göz yaşlarına boğulurdu.

Kapıyı her açtığımda hayal dünyama göre değişen, hayal dünyama hizmet eden bu evde kapının büyüsünden çok kapının ardı yatak odası olduğunda beni bekleyen kadınlar merakta bıraktırıyordu.

Bir akşam kendimi son gelen kadına sıkıca bağladım. Uyuyana kadar yanımdaydı. Sabah uyandığımda ne kadın vardı, ne de sihirli oda veya kapı.

Segili Ola

DAVUT GENÇ

(Ola'ya 86. yaşgünü hediyesi)

Bir bahar akşamı rastladım size,
Tatlı bir dem idiniz,
Nice dolunaylara nispet,
Sevginiz maviydi,
Kıpır kıpır heyecanlı, ufku tarayan,
Şevkatinizde gül teni vardı,
Tılsımlanırdı tadımlar,
Damaklarımız hırslanır,
Ellerimiz ufalanırdı,
Siz karşıladıkça bir başka olurdu yutkunmalar,
Utanırdık gök gibi kucaklayan kadınlığınızdan,
Avareleşirdik tatlı vuslatınızda,
Sessizce dalardık hülyalara,
Sesinizin o hoş ahenk katında,

Şehir karışırdı sözlerinize, biraz da martılar,
Uzaklardan eski şehiri alırdınız arkanıza,
Koca koca mabetlerle süslenirdi akşamlar,
Siz bir başka güzeldiniz,
Kanatlanırdık,
Sırlı alemlere çıkardık,
Yanaklarınızda nükseden o tebessümlerde,
Bitmeyecek bir aşkı nakşederdiniz göğsümüz
Sanki bir inci, sanki bir pırlanta, koyverir düş
Nefasetinizden, nezaketinizden,

Sular hâlâ şeytan güzelliğinde çırpıcı Boğaz'da,
Mavi çivit, mavi ışık yutan kristal ayna ufukta,
Ne çare, sizdiniz tılsım o ilahi İstanbul akşamlarımda,
Özlemle iç geçiriyorum,
Ola, gençlik aşkıma.

Üzgün Bir Hiçtir Kötülük

HALİL İBRAHİM ÖZCAN

cezve yalanlıyor bütün dalgınlıkları
unutulmakla aldanışlar arası
iki rekat muhabbette
yüreğin kabarmış
musalla taşına benzetiyorum oysa ben
aynı kabartıdaki dudakların kıvrımlarını

kirpikleri kendi gölgelerine saklanmış
üzgün bir hiçtir kötülük
büyük fetihlere akıllar taşıyan

falda bu görünmüyor ama
tesadüfler güzelidir karşılama
bir bulutta yağmur sancısı

hani adalıyım derdin sen ya
o yüzden işte bak
sessiz girdim işte falından içeri
denizler geçecekmişim
öyle söylerler
bir yolluk anına ısmarlama

tabağa bakmaya gelmeden sıra
telefon çalıyor
Berlin griliğinden
daha bir bela Rosa
Rosa... Peri...

(kanalda cesedinin yüzeye vurduğu yeri gösteriyor
memleket rüzgarına tuttuğu yüzüyle yoldaş Deniz
yalnızca yaşamak adına mülteci
utanıyorum kuracağım bütün hayallerimden)

benden değil haşa huzur
uzamasın
artık kendin için de
öl diyorum geceden
öl boş bir yatağa

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Kart Orospular Aynaya Derinlemesine Bakar

Kendine gel, ama hemen gitme
kendinde dur, otur

otur da et bakalım bir çift laf
bir çif gaf da olsa olur
olsa olsa da olur anası satmış
yeter ki kendinden bahset
kendin gibi
ben bile özlemişken bu kadar seni
sen hiç mi özlemedin kendini

Öküzcük! Kanar'la ben Ankara Hukuk F. Öğrenciyiz. "**Bildiğim tek şey görmediğimdir**" büsbüyük önermesiyle âmâlığına sokratvari bir açılım kazandırmaya çalışan Kanar'la kitap dostluğumuz uzun yıllar öncesine yaslanıyor. Düzyazıda olduğu kadar şiirde de doyurucu bir dergi olan ÖKÜZ'ün sıkı takipçisiyiz. Yabancılaşan dünyalarımızda yalnızlaşan pek muhterem halet-i ruhiyemizi yansıtan dev aynasıdır şiirlerimiz. Biz, şiir arkadaşlarıyla bu yansımaları paylaşmak istiyoruz. Şiir adına mektepte bulamayacağımız şeyleri mektupta bulacağımızı umuyoruz. Hoşçakalın!

Kanar Dikeş ve
Ufuk Fethi Orgaç - Ankara

Kapatmalı Geceyi, Giderken

eşgalinde siren sesleri, birkaç buruk eşkiya suresi / kendi mabedinde iğreti saltanat / miras kalmış kaygılar; ki tarihin uğrak yeridir / kelimelerden boşanıp anahtarlar zulaladığın kalbin / sus olmuş eski akşamlar, anlam'lar kirli artık / yerine yenisi konmayan acılara yuvarlanır

belleğini çizip-geçen esmer tenli trenler / rakı'da mavi bir tat / yalnızlığını demleyen safir sessizlik / fotoğraflara konar-kalkar suretin ve / ödenmiştir kefaletin; konuşulmayacaksın / üzerine, kimbilir hangi caddeleri üşümüş / örümcekderisi pelerinler geçirip gittiğin o / paslanmaz çelik konaklar ve o konakların ah / hiç bir yere ulaştırmayan ipekkoridorları... imgesiz kalan bir şairin ellerinden damlar ancak / - tutunacak bir tek satır kalmadığında - / kelebekköpüğünden incelikli o lila katliam / eşgalinde ferforje imalar, ahşap'ın kana karışma süresi / incelikli dokunuşlar

- ki ürpertmez artık
- ki kabuk bağlamıştır ten

yüzölçümünden boşalan (eksilen ve) upuzun bir dışarsı / yeniden ve başkaca tanımlanacak zamAN / tökezlemeli elbet saatler ölünce bir şair; / yaşlanmadan.

A.Lee - İzmir

Sürgündeki Adam II

Biliyorum, sen de çok şaşırdın. Böyle amansız böyle kıran kırana geçeceğini sen de beklemiyordun. Sen hiç endişelenme. Ben daha kötülerini de gördüm. Bütün gün sert bakışmalar, laf atmalar ve sataşmalar...

Dört yanım Nuri Alço. Dört yanım Kazım Kartal... Bilirsin, beladan kaçarım ama bela üzerime gelirse beladan bela olur. Sürekli "Sürgün"ü dinliyorum. "Bitmez deme bitecek bir gün. Bitmez deme bitecek sürgün" Sanki bu şarkıyı ben sana yazmışım...

Kimseyle konuşmuyorum. Gidebileceğim en uzak noktaya gidiyorum. Bir ağaç keşfettim. Onunla dertleşiyorum. Ben bir yaratıcıyım ve bu Tanrı'nın unuttuğu kasabada sürgünüm. Basında benimle paso dalga geçiyor.

"Bilgisayar taşra kasabalarını en iyi bilen üç kişiden birinin ben olduğunu söylemiş, taşra kasabalarında hala seksen öncesinden kalma tutsak solcular varmış, onları bulup kurtarırsam, başkan beni affedecekmiş..."

İşte görüyorsun, yerli drama oldum. Pek uyumuyorum. Saatin tik takları moralimi bozuyor. Bu saati iptal etmeli. Bazı geceler uyumaz saatlerce yazardım. Şiiri bulduğumda seni heyecanla uyandırırdım. Nasıl da sarılırdık birbirimize... Burada her gün tıraş olmak zorundayım...

Sette saç sakal fora, elimde megafon, oyunculara fırça atmayı özledim... Biliyorum onlar yeni bir saldırı planlıyor. Yüzlerindeki ifadeyi okuyabiliyorum. Onlar kadar ben de biliyorum, sosyolojiyi, piskolojiyi...

Yakında saldırılara başlayacaklar. Eğer güvenilir birini bulursan, benim "Vahşi Kan II" filminde kullandığım portatif bir okum olacak. Onu bana ulaştır.... Ok ses çıkarmaz...

Nasıl bitecek bilemiyorum. Bir mektup alsam arkadaşlardan. Bir demeç okusam. Sözde bunlar aydın. Adamakıllı bir direniş arıyorlardı. Benim direnişim onlara umut olmuyor mu?... Hala barlarda seksen öncesi verdiğimiz şehitlerin istatistiğini mi yapıyorlar?...

Adımı unuttum desem inanır mısın? İşte göründüler korkunç bıyıklarıyla, ellerinde meşaleleriyle, şimdi uyuyor rolü yapmalıyım...

Unutmadan sana yazdığım bir şiirle bitiriyorum:

"Bütün öykülerimin başlangıcısın sen, bütün kazanılmış hayatların kahramanısın sen, buğusun camlarda...

Ulaş Savaşçı - Ödemiş

Beş Duyu ve Bilmediklerimiz

Tat, kulağın içindeki sarı maddenin acılığında, sümüğün mayhoşluğunda saklıdır. Sabahlarken fazladan alınan kahvenin ayıltma gücünde... Koyunun yaladığı tuzda ve sonradan içtiği tulumba suyunun ferahlığında..

Koku, aç acına kuru soğana talim eden adamın nefesinde saklıdır. Sarhoş kocasının yanında yatan, sevgisiz kadının burnunun direğinde... Bir aydır banyo yapmayan bir sokak çocuğuna sarılmanda...

Bakış, kartalın fare için pike yapmasında saklıdır. Gözleri bağlı dayak yiyen esirin bandının yanlışlıkla açılmasındaki kamaşmada... "Kör bir balıkçının" gördüğü cinayette...

Dokunma, bebeğin ağzının annesinin memesine ilk değdiği anda saklıdır. Köylünün, bütün yaz yağmur görmemiş toprağını hışımla avcunda sıkıp elemesinde... Bal tutan parmakta, yalayan dilde saklıdır.

Duyma, dağlardan esen rüzgarın ağaçtaki tatlı tınısında saklıdır. Bağrı yanık yarin sevgili için söylediği bağrı yanık türküde... Seviştikten sonra kulağa fısıldanan "seni seviyorum'da...

Zevk, kış günü çıplak çocuğun üst dudağındaki akmış sümüğünü yalamasında saklıdır. Denizden çıktıktan sonra bütün serinliğinle uzandığın sıcak kumda... Dünyanın karmaşasından uzakta bir yerde, şöminenin başında ateşe bakarak şarap yudumlama hayalinde...

Ateş, genç insanların memleket kurtarma sevdasına yaptıkları tartışmada saklıdır. Gözleri ışıl ışıl bir aslanın, ceylanın bembeyaz boynuna dişlerini geçirdiği anda...

Zorlanma, final zamanı sınavlara hazırlanan öğrencinin yüzündeki sivilcede saklıdır. Göz kapaklarının açılıp kapanmasındaki aheste rüzgarda...

Hırs, dağların doruğuna sevdalı birinin orayı isteyip, oraya ulaşmasında saklıdır. "Elleri omuzdan kesili" birinin ekmeğine ulaşma çabasında....

Başarı, gözünden akan yaşı içine akıtabilmekte saklıdır. Kızın her türlü işvesine rağmen pabuçlarının ucuna bakabilen erkekte...

Sevgi, sırtında çıkan kıllara rağmen kendine olan hayranlığında saklıdır. Çıplak olarak bindiğin ve yelesine sımsıkı sarıldığın ata, o müthiş gezinti sonunda verdiğin kesme şekerde... Bir kızla ilk göz göze geldiğin anda bütün bedeninde..

Düşmanlık, vücuduna değen demir çubuğun izinde saklıdır. Gece su içmeye kalktığında, ışığı açmanla beraber kaçışmaya başlayan hamam böcekleri ile aranda.. Sabahları inat yapan çalar saatin çalarında saklıdır.

Kurtuluş Atlı - Ankara

Unutulmuşum

Güçlüydüm bir zamanlar
Demirleri bükerdim hamur ellerimle
Bakışlarımla zamanı durdurdum
Yön verirdim evrene
Mutluluk satardım insanlara
Çuval çuval kahkaha bedava
Yıldızlarla yatardım
Kulaklarından tutup karanlıkları
Deniz diplerine atardım

Güçlüydüm bir zamanlar
Kardanadamlar yapardım çöllere
Tuzdan evler göllere
Tüm evrene mutluluk saçardım
Güneşi ısıtırdı gülüşüm
Acılar gölgemden kaçardı
Bakışlarımda papatyalar açardı
Şimdi dertler daraltmış yüreğimi
Ve, nasır tutmuş duygularımı
Yanlızlığımın resmi çizilmiş
kaldırımlara

Unutulmuşum!

Zombi

Gazete İlanı

Gazete ilanlarına gerekli olsun olmasın hemen her gün baktığımı söylesem yeridir. Düş kurmanın bir başka şeklidir benim için. Boş zamanlarımda ilanlara bakarak meslek değiştirebilir, üç katlı bir ev satın alabilir, ev kuzeye bakmıyor diye iade bile edebilirim. Artık uzmanlaştım. Çerçeveli ilanlara dikkat etmek gerektiğini, iki satır olanların kendilerine de hayırları olmadığını öğrendim. Geçenlerde yine merakla ilanları incelerken gözüme çarpana inanmayacaksınız; çerçeveli ve aynen şöyle:*Televizyon dizisi için yazarlar aranıyor. Randevu için tel...*

Yanlış görmüyorum değil mi? Bir yandan aklım yüreğimi sakinleştirmeye çalışıyor bir yandan da söyleniyorum. Olacak iş mi? Böyle yazar arandığı nerede görülmüş, muhasebeci arar gibi!.. İlanı unutmaya çalışarak uzunca bir süre geçiriyorum. İş yerimde bir o yana bir bu yana gidip gelirken kafam iyice karışıyor. Hem ilanda adres bile yok, hah tabi ya tecavüz sahneleri, ya da şu tarikatlar belki de masonların içine düşme durumları, unutmalıyım, böyle bir ilan ne gördüm ne duydum. Kafamın içinde bin türlü olumsuzluk tırmanışa geçmiş, zaman ve mekan kareleri koptu kopacak. Bir süre sonra ilanı unutmak şöyle dursun, kendimi verilen telefonu aramış ve randevulaşmış bir halde buluyorum. Şimdi sorun bu durumu kocama nasıl aktaracağımda. Deli saçması der ve dalga geçer ihtimal, moralim bozulur da gidemezsem. Hay Allah hiç haber vermemekte olmaz, ya başıma bir şey gelirse tecavüz filan. Pazar gününe randevulaştığım yeri düşünmeye çalışıyorum. Gözümün önüne eski Türk filmlerinde Kenan Pars'ın oynadığı sahnelerdeki metruk binalardan başka bir şey gelmiyor. Rüyalarımda bir koca çukur, düşüyor, düşüyorum. Düşmediğim zamanlarda Kenan Pars itiyor.

Pazar günü çok zor oluyor. Evden çıkmadan eşime küçük bir kağıda namuslu kadın notu yazıyor, dönmezsem falan adres filan telefonu araştır diye ve yola koyuluyorum. Kaygım had safhada, yanıma kesici bir alet almayışıma hayıflanıyorum, hapsedilirsem ne yapacağım, nasıl kaçacağım? Bindiğim taksinin sürücüsü verdiğim adresi, bense birazdan içinde kötü şeyler yaşanacak metruk binayı arıyorum. Gelmişiz, hayret bina hiçte düşündüğüm gibi çıkmadı, temiz görünümlü. Asansörde kaygım bina tanımından vazgeçip kat yüksekliğine takılıyor. İşte altıncı kat. Demek narin vücuduma önce tecavüz edecekler sonra da altıncı kattan hakkın rahmetine yollayacaklar.

Kapıyı açana pek bakmadan içeriye dalıyorum. O da ne? İçerisi bir sürü kadın ve erkekle dolu, bir bölümü birazdan bana da uzatılacağını tahmin ettiğim formlardan dolduruyor, bir ilanın içeriğine uygun bir yer beklemediğimden; kaygıdan sırılsıklam olmuş saçlarım, yanmış üstübünü andıran yüzümle algılamaya çalışıyorum. Uzatılan formu titreyen parmaklarıma siper ediyor durumdayken, yüzümü ortalayabilirsem sigaramdan derin bir nefes de alacağım. Adamlarsa gayet ciddi, yazar arıyorlar kardeşim!

Formda ilgilendiğim TV dizilerini soruyorlar, yok diyorum kızgınlıkla... Ve daha bir sürü şey soruyorlar, en üstten yanıtlıyorum, burnumdan kıl aldırmıyorum yani. Elimde üç adet konu, bir hafta zaman tutuşturarak gönderiyorlar. Kaldırımda yürürken gerçek durum örselemeye başlıyor; ulan tecavüz bilmem ne ile kaygı dozunu öyle abartmıştım ki yarattığım korkularla ilk raundu kaybetmiştim, herifleri neredeyse tersleyerek yanıtlamıştım, oysa öfkem kendime idi. Ama olsun her şey bitmedi daha, ısmarlanan konuda bir öykü çıkarabilirsem kabul görme şansım hâlâ var. Yalnız bir sorun daha; ben hayatımda hiç öykü yazmadım ki. Neyse canım buluruz bir kolayını.

Kurguya hemen başlamam gerektiğini düşünerek yürümekten vazgeçip bir taksiye atlıyor ve eve geliyorum. Vakit kaybetmemeliyim; eşe dosta, yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmiş birinin ses tonuyla olanları anlatmak epeyi zaman kaybettirdi zaten. Bu arada annem destek olma amacıyla ev işlerini, eşi de yemek pişirmeyi üstleniyor. Ben TV dizisi yazar adayı olarak konumumu şimdiden oturtuyorum. Ne yazacağıma üçümüz karar veriyoruz. Aramızdaki tek dizi izleyicisi annem olduğuna göre bilirkişi o olacak. Karar veriyoruz; gözyaşı ve duygu yoğunluğu olacak öyküde. Verilen konulardan uygun olanını seçip yazmaya başlıyorum. Annem yarım saatte bir ne olduğunu soruyor, beğenmediği yerleri değiştiriyorum. Annemin okuma yazması yok ama kafası çalışır; yazdıklarımın roman olabileceğini öykünün daha kısa olması gerektiğini hatırlatıyor. Öyküdeki intihar edecek kızın annesini anlattığım bölümü, biraz da kıskançlıktan çıkarmamı istiyor, çıkarıyorum. Ve biz bir hafta boyunca izinler kaldırılmış, olağanüstü koşullarda kahveyle ya da eşimin çorba

Aksamsefasi

olduğunu iddia ettiği sıvıyla beslenerek yaşıyoruz. Ben yazı ile uğraşırken, annem ve eşim yapacağımız muhtemel kutlamayı planlıyorlar.

Öyküyü istenilen zamanda teslim ediyorum ve geri sayım başlıyor. Bu arada biz iyice havaya giriyoruz. TV dizileri yazarlığı iyi kazandıracağından evi değiştirme planları yapıyoruz. Annemin odasına bir televizyon alınıyor, eşim kendisini Virginia Woolf'un kocası gibi hissediyor. Ve yazık ki güneşli bir günde elime bir zarf düşüyor: Sayın...diye başlayan kabul edilmediniz.. ile biten. En çok kim üzülüyor bilmem ama herkeste bir hüsran. Ben mi? Ben hala ilanlara bakıyorum. Kimbilir? Zapatistler ilan verip gerilla arayabilirler ve bizimkileri ikna edersem Meksika'ya giderim.

Nalan Temeltaş Türkmen-İstanbul

Bir İntihar Mektubu

Sonbahar düşüyor usulca
Yemyeşil dallarına yaprakların
Ve bulutlar hüzünle bırakıyorlar
kendilerini
Toprağın koynuna
Ellerin ıslanıyor sevgili
Yüzün baharların özleminde
Ayrılıkların mevsimidir diyorlar
sonbahar
Oysa ayrılıkları kaldıramayan tek
mevsimdir sonbahar
Sessizliğe bürünüveriyor bütün doğa
Kuşların cıvıltısı değişiyor
Dalların hışırtısı
Birde şiirin tadı sevgili
Birde uzakların ışıltısı
Çekip gidesim geliyor
Çare değil sevgili, biliyorum
çare değil
Bu kafa bu yürek yerinde durduğu
sürece çare değil
Fakat mevsimini yitirmiş bir yüz
nasıl yazar ki
Ben mevsimini yitirmişim yüzümün
Kimliğim yok kimsem yok
Uzağındayım bir ülkenin
Atıp bilemediğim bir şehrin
kıyılarına kendimi
Oyuncak bir gemi gibi yüzdürmek
istiyorum cesedimi
Çocuklara bırakarak umutlarımı
Ellerimde sonbahar
Ceplerimde sonbahar
Geçip gitmek bilinmeyen mevsimlere
Hoşçakal sevgili
Hoşçakalın çocuklar
Hoşçakal mevsimlerini yitirmekte
olan dünya
Bir başka bahara yeniden
yeşermek üzere

Arzu Koç - Diyarbakır

Tapmak, Yaşamak, Müezzin... Bir de Sözcükler

Ben kimseye güvenmedim. Yağmurlara tapmaktı suçum.. Yaşarken ayağının kaymaması lâzımdı ve ben yürürken sendeliyordum. Beynim böyle kötü şeyleri hayal bile edemezdi. Ağaçların tepesinde sevdiğim çocuğu arıyordum.

Hep aşkı ezberledim. Bitmeyen bir şarkı gibi. Korkuttum herkesi ve bi türlü içimdeki zehiri sana kusamadım. Ağaçlara bakıyorum. Belki sana rastlar; neden beni beklemedin diye soranım. Çöp yığınlarının arasından yanına çıkıp gelirim. Yaşamak için öyle çok ihtimal verebilirim ki...

Gözlerin tuzlu sularla ıslanır.

Sana Aşk'ı ve acı olan her anıyı hatırlatırım. Kuşlar göçederken yüreklerini bana bırakırlar. Özgürlüğüyse kimseye kaptırmazlar. Müezzinler son bir umutla beni imana çağırıyorlar. Onlara nasıl anlatırım, onlar beni nasıl anlarlar ben hep, çölde gezen, suyu aşk olarak bilen bir kara çiçek'tim.

Vazgeçtiler: imana geleyim diye sadece benim için boğazlarını yırtarak ezan okumaktan!... Sustular.

Artık seni anlatmayacağım. Saçlarımı öptün diye beynimde kapanmayan yaralar çıktı. Ve her seferinde bu lanet sözcüklerin azizliğine uğramaktan çok sıkıldım... Herkese mutlu yıllar

Ceren Cevahir Gündoğan - Gebze

Yokturmuş

ben burda bir hayat öpücüğüne
muhtaç beklerken
sen gel - karşımda hayat su'yu iç
olsun bu da güzel
belki bu da daha da güzel
olsun, "mutlu aşk yoktur"muş zaten

saçlarındaki dökşan derecelik açıyı
acıyla belgeleyen kulak memenden
süzülen gövdem
zayıf kimseler görmez, düşlerdeyken
senlen

meğer nemenem şeymiş aşk
susuzum ey suçsuzum
bi bok diyemem.

Rüveyda - Bursa

Bir Daha Gidilmemesi Gereken Yer

Oysa ben sıkılmıştım. Bulduğum ilk anlamlı nesneyi, bir süre izledikten sonra, diğerlerinin arasına koyacağımı biliyordum. Eski kağıtları attım. Senin için pek anlamlı değil belki sevgili takvim! Ancak, o anda bilsen ne çok şey anlatmıştı silik satırlar.

Akvaryumdaki japon balıkları bizden daha şanslıydılar kuşkusuz, ki onlar sürekli gezinip durdukları o daracık mekanın bilincinde değillerdir. Oysa biz zaman zaman nasıl da hapsedilmiş buluruz kendimizi.

Merdivenleri koşarak çıkarken son beş basamakta soluğumun kesileceğinin farkındaydım, bir şeyler atıştırıyordum, açtım, durum böyleyken anlatmaya çabaladım. Sevdiğim, siyaha çalan insanlar vardı tavan arasında. Sevda için tuhaf giysiler çıkarırdık eski sandıktan, eski, tuhaf ama güzel ve ilginç giysiler bulurduk ona. Fakat onları anlamlı kılan, hiçbir zaman sahip olunamayacaklarını bilmemizdi sanırım. Naftalin kokusu ve yaşadığımız yoğunluk kâr kalırdı yanımıza.

Unutmuş olabilirler mi, en olmadık zamanlarda ölüm haberleri alırdık, pek zıttı doğanın işleyişiyle yaşadıklarımız, baharın hoş kokusu her yanı sarmışken, ölümdü üşüten içimizi.

Bir karmaşa yaşadığımızda garip alışkanlıklarımıza dışarıdan bakıyorduk ya, o anda bir sıcaklık geçmişti arkamızdan, hasta bir sokak çocuğunun, yıkık bir binada ısınmak için tutuşturduğu kağıt parçaları gibiydi hayatımız. Sırtım yanmıştı, saçlarımı zor kurtardım, sonra pis bir adam gelip dağıtmıştı sıcağını çocuğun, ama yaşamak zorundaydık, onun gibi. Ve şarkılar anlamlıydı hala, yaşamak için bir sığınak gibi, kimsenin bilmediği tavan arası odamız gibi gizli.

En çok incitenin yaşamak olduğunu öğrendik, fakat en güzel olan da oydu, anlamak istemiyorduk bazen, aslında bu bir tür isyan edişti olmakta olana, ama engel değildi. Olamazdı. Giden gidecektir, kalan kalacaktır bu sahnede, bu akvaryumda, ya da kimine tavan arasıdır kimine sokağın ortası. Hepsini birden istediğimizde ise, üzgün olabilme hakkımızı kullanmış oluyorduk.

Çok sıkılmıştım, sigara denen nesneye tutkuyla bağlı olduğum şu zaman gibi, koşarak gittim, bir ucunda çiçekler açıyordu çayırın, çoşkumu ifade edişimi anlamıştı küçük köpek, döne döne düştüm üzerine yeşilin, dönen başımla bir döndü gökyüzü, ağaçlar ve siz. Sonra ağır gelmeye başladı, eski giysilerin naftalin kokuları, artık çok seyrek uğrar olmuştuk tavan arası odamıza, hepimiz bir yerlerde bir şeylerin peşinden koşturuyorduk, belki de hayatımız boyunca ve olduklarını tam olarak çözemeyeceğimiz şeylerdi bunlar. Fakat ben düşündüm, tavan arası odamızdaki giysiler gibiydi o şeyler, eski, ilginç, gizil, çok farklıydı aynı zamanda, kokusuz, renksiz, uzak.

Artık gerçek bir soluklanma değildi koşuştururken yaşadığımız, suni bir soluğa böylesine kapılabileceğimizi söyleseler, gülerdik herhalde şimdiyse kimimizin durup bunları düşünmeye bile zamanı yoktu. Vaktinden önce yaşlanan yeni yetme düşlerimizse eğer, tekrar geriye dönmek, hatta sık sık geriye dönmek teselli olabilirdi, tabii yalnızca teselli. Tavan arası odasına tek başıma yaptığım ziyaretlerde anladım ki yalnızlık kalabalık bir kopukluğa yeğ tutulabilecek üstün bir duygudur.

Yine bu tek kişilik ziyaretlerimden biriydi, giysileri toparlayıp eski sandığa düzgünce yerleştirdim, ardından bir sigara tüttürdüm, ateş izmarite dayandığında, ortalığa döktüğüm ve naftalin kokusunu çoktan bastırmış olan gazyağında, fırlattım izmariti. Oradan ayrılıp, dışarıdan izledim alevli tavan arasını, ve keşke dedim o çocukta burada olsaydı, ne de güzel ısınırdı, fakat mevsimlerden yazdı, duygulardan da hüzün. Tavan arası odasını hakketmeyenlerden korumuş olmamın verdiği garip bir duyguyla oradan uzaklaştım ve arkama hiç bakmadım...

Ayşegül - Adapazarı

Sarsıntı

Merkez üssü, kalbim olan deprem...
Şiddetini ancak dökülen
gözyaşlarım ölçebilir
Ya da boğazımdaki yumru
iyi yaşanmamış bir hayatın
çatlattığı duvarlar
Engellenen nostaljik duyguların
mimarı
nereye kaçmış ola ki?
Anayasının bilmem kaçıncı maddesi
kaç bin lira ağır (!) cezaya
çarptırır ki onu?
Kim yardım eder
enkaz altındakileri kurtarmaya
ya da enkazdan başka bir şey
var mı bu civarda?

H.E. Oskay - Antalya

Düşüncemin Sırlarında

Öküz'le tanışmamı sağlayan Umut G'ye;

Düşüncemin sırlarında, yerçekimsiz bir alanda dolanıp duran göktaşları gibi hareket ediyorsun. Seni tanımaya, anlamaya çalıştıkça yumuşak, yerçekimsiz hareketlerle "ancak bu kadar, daha fazla yaklaşamazsın" diyerek olaylara hakim insanlara özgü o kendine güven duygusuyla birlikte hınzırca gülümseyip uzaklaşıyorsun. Seni anlamak, davranışlarını bir kalıba oturtarak tanımlamaya çalışmak olası değil. Çok fazla çabalamıyorum peşinden. Nasıl olsa yerçekimsiz bir alandayız ve benim senin hızına ulaşmaya yetecek oyun gücüm yok. Bu oyunu hep oynadığını, kuralları senin koyduğunu ve canın isteyince şımarık bir çocuk gibi çekip gideceğini biliyorum. Üstelemiyorum.

İnsan ilişkilerinin iki bilinmeyenli denklemler gibi çözümlenmeye çalışıldığı, insanların ve ilişkilerin birbirine benzediği (belki de benzemeye çalıştığı) toplumsal taban verilerine hiç uymuyorsun. Bu, seni ayrıcalıklı kılıyor ve kalabalıklar arasında konuşurken, şakalaşırken, etrafa albenili gülücükler dağıtırken bu ayrıcalığa sahip olmanın hazzını yaşıyorsun ve ancak benim farkedebildiğim (belki de çok az kişinin farkedebildiği) o olaya pırıltı konuyor gözbebeklerine.

"Karşınızdaki İnsanı 20 Soruda Nasıl İyi Bir Şekilde Tanır ve Yorumlarsınız" oyununu oynuyorsun. Ama bunu öyle keyifli ve zekice yollardan yapıyorsun ki yarışmacının kazanıp yedek listeden asil listeye geçeceğine ya da kaybedeceğine karar verecek kişinin sen olması o, ayrıcalıklı olma duygunu besleyen bir kaynak gibi.

Aynı otobüsü, ortamı, metroyu, okul sırasını, işyerini paylaştığın küçük insanlardan farklısın ama aynı çarkın içindesin ve dişlilerin arasında ezilmemeye çabalıyorsun. Bunu da karamsar bir hüzünle, umutsuzca, sonuç vermeyen çırpınışlarla değil oyun oynayarak yapıyorsun. Hayata meydan okuyarak, kendi koyduğun kurallarla oynuyorsun ve senin gibi olmayan insanlara listende yer yok (yanılıyor muyum?). Her türlü ikili ilişkilerdeki aldatmacalardan, toplumsal çarpıklıklardan, çıkar dünyasının ikiyüzlü ilişkilerinden kendini korumanın en iyi yolu senin için bu.

Hırslısın ama bu başkalarına dirsek atarak kendine yer açmaya çalışan bir açgözlülüğe dayalı değil. Daha iyi bir yerlerde olmak ve üretmek istiyorsun. Yaşamdaki renklerin çokluğuna aşıksın. Kastettiğin çizginin dışında olmak adına yapılan davranışlar veya sindirilmemiş yaşam tarzları değil.

Sen; farka, ayrıntılara, benzemeyene, yeninin peşinden koşana, fiziksel ve mantıksal anlamda üretmeye açık olana üretene.

Sen; kendi hayatı üzerindeki denetimi başkalarına vermeden dizginleri elinde tutan insanlara, kalabalıkların içinde kaybolmaya değil bireysel olarak yapabileceğin şeylere, kendimi ifade etmeye.

Sen; güzel daha pekçok şeye aşıksın ve sen yerçekimsiz bir dünyadansın.

Ebru - Ankara

Metre Hesabı

Dünyada en güzel şeylerden biri
acı çekmektir
ama acıyı
acıtmadan çekmek
daha güzeldir.

Öyle bir sevdaya sahibimki
Dokuz metre onbeş santim sanki.

Volkan Alabaz - İstanbul

Benim Babam Olmadı Hiç!..

Benim babamın gözleri olmadı hiç. Gözyaşı süzen, derin kuyulara olta atan gözleri olmadı asla. Ona taparcasına bakan o küçük kız çocuğunu kucaklayacak elleri olmadı hiç. İhanetin, zehir zemberek çetrefil gecelerin ağına takılmış on yedi yaşın çığlıklarını duyacak kulakları olmadı hiç. Dizlerine bile kapanıp yalvaran yüreklerin, herşeyi mahvetmemesi için iplik gibi dolanan sözcüklerin, yuvalanacağı bir yüreği olmadı hiç. Bir demet çiçeğe sahip, ağlayacak yaşları olmadı hiç. Kendi acizliğine, kuşatılmışlığına düştüğünde akan üçbeşi dışında.

Benim annemin dili olmadı hiç... Kan kustuğu takvimlerde bile. Bağırasıya çıkan sözcükleri olmadı hiç. Benim annemin elleri vardı, saçlarımı okşayan, gözleri vardı, bana sevgi budur diyen. Yaşlar vardı, kurşun yarası... Onuru vardı, onun adına yaşadığı. Benim annemin sanşı olmadı hiç, seçimi ise asla

Akşamsefa

Benim insanlarımın, benim dünyamın, benim kalemimin yalnızlığı sönmedi hiç.

Benim babamın kendisi olmadı hiç. Herşeyi bırakıp, bir yudum sevgiye sarılabilecek bir aklı ve yüreği olmadı hiç.

Benim babam olmadı hiç!

Ruşen Cihanbeyli - Ankara

Bir Cumartesi Öğlesindeyim.

13.09.1998. Yanımda çayım, sigaram oturmuş bir kanepeye, yalnızlığın sesini dinliyorum. Sigaramın dumanı, çayın buğusu eşliğinde usulca süzülüp kayboluyor. Dilimde sözlerini hiç hatırlayamadığım bir şarkının melodisi. Ama yine de tatminsiz yüreğim, bu tabloda bir şeylerin eksikliğini haykırıyor anlayamıyorum.

Gözlerimi usulca kapattığımda karanlık doluyor odama. Karanlık ve yalnızlığın buruk sesi, sayısız düşünce hücum ediyor birden aklıma. Pusuya yatmış binlerce düşünce. Ve hiç bir zaman kontrol edemediğim, çat kapı çıka gelen anılar. Oysa ben, karanlığın yok edici gücünde, ya da yalnızlığın hiç dinmeyen sessizliğinde, huzuru arıyorum. Ama nafile. Yine dört yanımdan çepeçevre kuşatıldım. Yine düştüm geçmişimin bir ömür sabırsızlığıyla ilmeklenmiş ipeksi ağına. Gözlerimi açsam, kurtulurum biliyorum. Ya da hatırlasam sözlerini melodinin, dönüveririm gerçekliğime. Ama korkuyorum. Gerçekler mi beni bu kadar korkutan yoksa geçmişim mi. Anlayamıyorum.

16.09.1998. Zaman su gibi akıp geçiyor. Penceremde duran yapraklara takılıyor gözlerim. Sonbaharı hiçbir zaman sevemedim. Belki de bu yüzden sarıyı hiç sevmeyişim. Puslu ve yağmurlu havalarda, hele bir de çıtırdıyorsa ayağının altında kuruyan yapraklar, daha bir gömülüyor insan yalnızlığa. Belki de tek tesellisi hazan ayının, bir kahvesinde, demli bir yudum çayla, soğuğu yenmekten geçiyor.

Yaşanılan olayları veya duyumları, kendi kişiliğimce özelleştirmeye başladığımdan beri, aklımın bir köşesinde takılı kalan, küçük bir yaşanmışlık vardır. Sonbaharda, İstanbul'un şirin bir sabahçı kahvesinde gravyer peynir, simit ve çayla yapılan minik sabah kahvaltısı. Ben ne İstanbul'u ne de Sabahçı Kahvelerini hiç bir zaman görmedim. Ama ben zaten sarıyı da hiçbir zaman sevemedim.

Bir cumartesi ikindisindeyim artık.

Saat dört buçuk. Birazdan gelişini beklediğim bir dost eli dokunacak kapımın ziline. Umudu müjdeleyecek gözleri tatlı bir tebessümle. O an sesi yok edecek yalnızlığın sessizliğini ve sonra bildik bir nasihat salıverecek yüreğime. Ne olursa olsun diyecek çevrende, sen, hoş bir Seda ile her zaman gülümse.

Tülay Gülay - Ankara

Farkedilmemiş Denge

Gözyaşların kurgusal hikayeliği, endişelerin aydınlığında kaybolduğundan beri hiç böyle olmamıştım. Genç ve bilgili bir adamın yarım saate sığdırıp anlattığı denge benden çok uzaktaydı. Yani belki dengesizlik üretiyordu benim adıma, yalnızlık hikayelerini.

Geldi denge, beni hiç umursamadan. Dengesizliğin düşündüğü, kuramsal kaçışlar, gökyüzünden çoktan uzaklaşmışlardı. Dengesizliğin ürettiği şiirler, hikayeler başkasının dengesi oluyordu. Denge için ise biriyle olmak ya da olmamak farketmezdi. Çünkü onun dengesi kendisi ve her sabah baktığı, bir daha da görmediği masum aynasıydı.

Süvarilerin atları kanatlıydı. Hepsinin yüzünde buruk bir gurur vardı. İnsanlara özenle taşıyıp ulaştırdıkları şeyden yoksun insan görüntüsü vardı, maskelerinin arkasında.

Çay bardağının dibinde kalan içilmemiş yudum lafa karışmak istedi, terkedilmişliğini unutarak. "Neden hep ben terkediliyorum, bu dengede neden yerim yok?" diyesi geldi ama sigarasının son nefesini çeken adam, kül tablası olmayan masada izmaritini onun üzerine attı. İşe yaradığını hissettirdi terkedilmiş izmarit. İzmaritin derdini dinlemeyecek kadar mutluydu ve dengesini bulmuştu.

Kitap sırtını dönmüş yazara, ağlamaklıydı. Mendili de yoktu yanında, gözyaşlarını biriktirecek. Kızgındı. Bir o kadar da mutlu. Onun okunmaması belki çok şey kurtarıyordu. Porselen fincan geldi aklına yazarın. Güzel ve narin ve bir kız kadar alımlı porselen fincan, çekti yorganını, arkasını dönüp uyudu. Yarın için dengeli olması gerekiyordu.

Ve hiçbiri, yazarın önceki gece intihar ettiğini, sabaha kadar farketmedi... Farketmezdi...

Serkan Göktepe - Ankara

Bu Şehre Alışamadım

Güneş, erken batıyor buralarda
Ve birden kararıyor heryer
Sokak lambaları ışıtıyor etrafı
Çitlerin gölgesi kaldırımdan
aşağı sarkıyor
Evler lüks, bahçeler bakımlı
Perdesi kapalı pencerelerin
Yollarda bizdeki gibi su birikintileri,
çukurlar da yok.
Sessizliği yırtan bir çığlık!
Yaşlı bir adam
Köpeğini dövüyor kapısının önünde
Dayağı yedikten sonra da köpek
Sadık kaldığını gösteriyor
Ayağını öperek ihtiyarın
Yüreğim avuçlarımın içinde
Pır pır kanat çırpan bir kuş
Göğsümü ısıtıyor kanıyla
Yalnızlığımdan selamlamak istiyorum
yoldan geçen birini
Adam dik yürüyor
Cadde boyu dizilmiş çınar
ağaçları gibi
Hiç birisi ne bir adım önde ne bir
adım arkada
Bir tek altın sarısı bu örtü
Eski sevgilime yazdığım bir şiirin
Mısralarını hatırlatıyor bana
Şöyle; "döne döne sevgilimin
Hayalini görürüm, uçuşan
yapraklarda."
Islak çimler üstüne yatıp
mışıl mışıl uyuyan ben
Karanlık odada yapayalnız
Karanlık odada yapayalnız
Kendi gölgemden korkar oldum
Ne zaman bir bisiklet sesi duysam
Sepetine gelincik doldurmuş
Saçları örümlü papatya gözlü
Bir kız gelirdi aklıma
Hışırtısı değil, çalılar içindeki bir
sürüngenin
Ya trenlere ne demeli!? Ayaklarını
sayamadığım bir canavar mı!?
Oysa ben hep bir istasyon evinde
oturmak isterdim
Babam istasyon şefi annem onun
işbilir karısı
Garda bekleyen, ellerinde
bohçalarıyla, valizleriyle
Anadolu köylüleri...
Ankara'da, Konya'da ya da
Yozgat'ta...
Hava karanlık! yıldız yok!
Yağmur başka renkte!
Rüzgâr bremen mızıkacılarının
türküsünü söyler
Gök gürler anama küfreder
Bu şehre alışamadım ben
Bu şehre alıştıkça
Kendime yabancılaşıyorum ben!

Hüseyin - Osnabrück / Almanya

Şehrimizi Tanıyalım

ADI: Diyarbakır, Diyarı bekir,

COĞRAFİK KONUMU: Yoksulluğun alt tarafı, varlığın üst kısmı. Geçmiş, gelecek ve belirsizlik üçgeninde biryerler.

NÜFUSU: Kimine göre; beşyüzbin, kimine göre; iki milyon kimine göre de kendisi kadar... Nüfusun çoğunluğunu, Kürt diye tabir edilen ve yok sayılabilecek bir azınlık ve yeteri kadar Türk oluşturmaktadır.

DİLİ: Halkın büyük bir azınlığı "KARTKURT"ça dil grubundan gelen Kürtçe diye bir dil kullanmaktadır.

YERALTI VE YERÜSTÜ ZENGİNLİK KAYNAKLARI: Yeraltı zenginlik kaynakları arasında en çok göze çarpan, sayıları binleri bulan genç delikanlılardır. Yerüstü kaynakları ise; hiç batmayan ve görülmeye değer umut ateşi.

GEÇİM KAYNAKLARI: Nüfusun büyük bir kesimi çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşamamaktadır. Hayvancılık yerine, gelişmekte olan hayvanlık sektörü, çiftçilik yerine ise de; bir birini ezip biçmek bir iş alanı olarak seçilmiştir. Şehirin geçmişinden beri var olan kan ticareti ise değerini hiç yitirmeden bu günlere kadar gelebilmiş ve yeni yetişen kuşağa ekmek kapısı olmaya aday yegane iş alanı olmuştur.

TARİHİ VE TURİSTİK YERLERİ: Şehrin kendisi tamamen tarih olup ayrıca tarihi yer aramaya gerek yoktur. Turistik yer olarak da turistlerin gidebileceği her yer turistik alandır. Şehir yönetimi geçmişten gelen bir sorumlulukla şehrin muhtelif yerlerine orjinaline sadık kalmak koşuluyla hendekler kazdırmış ve ormanlaşma çalışmalarıyla şehre mistik bir hava katmıştır. Son zamanlarda ise tarih olmak isteyenlerin uğrak yeri olan sur dipleri insanlar üzerindeki ölümcül ağırlığını iyice hissettirmiştir.

KÜLTÜR VE SANAT: Anlatacak kadar kültür ve sanata sahip olmasalar da, sahip oldukları kadarını anlatmak için bile yeteri kadar yere sahip değilim.

SONUÇ: Bu şehir kendisine bir adım gelene on adım giderek ve saflık düzeyine varan misafirperverliğiyle, insanıyla, doğasıyla, tarihiyle çok güzel eğlenip hakkında geyik yapabileceğiniz bir yer. Ayrıca bu şehir fazla kullanıldığında bağımlılık yaptığı gibi alkolle birlikte alan kişilerde seratonin özürlülüğü yaratma ihtimali vardır.

Cemal Bartu - Diyarbakır

Güli ve Onlar

Yumurtanın fırçalanmayan tarafıyım ben. Ve benim depresyonumsun sen.

Kendi içinde çelişik, tutarsız, ve sanırım ki geçersiz bir önermeyim, bir önerme mantığıyım ya da önerme mantıksızlığıyım.

Tesadüfleri sevmem, kötü olanları daha çok sevmem. Ben bayramlardan hiç hoşlanmazdım, hâlâ da hoşlanmıyorum. Tesadüf bu ya, soyutunu bile sevmediğimin bayramlarının somutuyla karşı karşıyayım, karşı karşıyayız; yani biz, belki de ben ve onlar, belki de sadece ben ve o, belki de yine sadece ben. "O ve o" idiler, ben geldim "onlar ve ben" olduk, sonra "o ve ben" olduk, sonra "biz" olduk, sonra bayram geldi "o" şaşkındı yapmaması gereken şeyleri yaptı; "biz", "ben, o ve onlar" olduk, "o" da "o ve o" oldu yani bayram oldu. "Biz" ise yas tuttuk. Şimdi "o ve ben" yaşıyor ama "o ve o" daki bayram nedeniyle "(yaslı) ben ve o" can çekişmekte. Ölümcül bir hastalık kaçınılmaz son; bayram...

Biz böyle olduk, sen ne oldun? Sen hâlâ benim depresyonumsun. "Yaşam terapisi" uyguluyor doktor bana, dünya tımarhanesinde tüm normal insanlar arasında, senden uzak fakat depresyonumla.

Sen benim hem depresyonum hem de anti-depresan ilacımsın; ya depresyondan, ya da ilaç zehirlenmesinden öleceğim...

Hayalini öldürmeyi denedim diye cezalandırıldım. Cezam ise hayalinle aynı hücrede ağır hapis. Hücre benim bedenim.

Piyangonun bana çıkmayacağından eminim çünkü biletimi kaybettim. Mutlu olma ihtimalim senin bana dönme (aslına bakarsan sen bana dönemezsin çünkü benden hiç gitmedin, çünkü bana hiç gelmedin) ihtimalinden çok daha az.

Mutlu insanların hikayeleri yoktur, benimse anlatacak o kadar çok şeyim var ki. Ben, bu yer, öbür yerler, o, "o"lar, onlar, orangutanlar, insanlar, diğerleri ve sen.

"Durgun sular derin akar", bense vurgun yedim derinlerde, senin kara sularında, senin derinliklerinde, kendi derinliklerimle. Oysa niye uyarmadın beni karasularına girdim diye, niçin kovalamadın beni hava sahanı işgal edince? Tek bir düğmeye basmayı tercih ettin; tek bir bombayla yok ettin her şeyi ve o bombadan arta kalan radyasyon tekrar yaşam şansı vermedi geride kalanlara ya da yeni doğacaklara; içimde öldüler. Cesetlerini kalbime gömdüm sonra ağladım, yağmur sandılar, filizlendiler yine "sen" oldular.

Senden kaçmaya çalışırken hayat ayağıma çelme taktı, düştüm, her yerim kanadı, sen aktın. Ama sen ak değildin, ak olan duygulardı. Kirlendiler. Törelere göre yargılandılar. Bastırılmakla cezalandırıldılar. İçime bastırıldılar. İçim uzun süre mücadele verdi. En sonunda dayanamadı, içim bunu kaldıramadı, içim bunaldı, içim dışıma çıktı.

Arda Tuna - İzmir

Sayı: 55 / Aralık 1998
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti. **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayhan ERDOĞAN **Haber Merkezi:** Devrim ÖZDİNÇ, Hatice MERYEM
Grafik Uygulama: Mustafa DEVRİM **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ
Satış: Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN
Ofis Müdürü: Cemal VANLI **Bina Müdürü:** Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 57 54 - 251 42 44 **Fax:** 251 52 67
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** BASMAT **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık.. 3.200.000... 6 Aylık... 1.600.000. / Amerika... 1 Yıllık... 60$... 6 Aylık... 30$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 75$.. - 6 Aylık.. 40$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 55 DM (Posta) 6 Aylık.. 30 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 65 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 35 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7 **(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)**

Akşamsefası

PARTİ

WORDS-BUKOWSKI·CARTOONS-MORIARITY·INKS-WILLIAMS

Hiç kimse beklenmedik ya da çirkin ya da ilginç birşey yapmadı.

Herkes yeteri kadar sıkıcıydı.

Yedik, içtik, muhabbet ettik.

Bir anda gökyüzünü büyük bir patlama, havaifişek görüntüsü ve gürültüsü kapladı.

BANG!

POOF

POW!

Kimse bakmadı..

Türbüşonu yeni bir şişe şaraba taktım.

POP!

...Bütün hayvanlar saklanıyordu.

Aksamsefasi

Reklam ve Halkla İlişkiler Dünyasındaki Kurtlarla Kuzular!

Fiyatı: 2.500.000.- TL

Fiyatı: 1.200.000.- TL

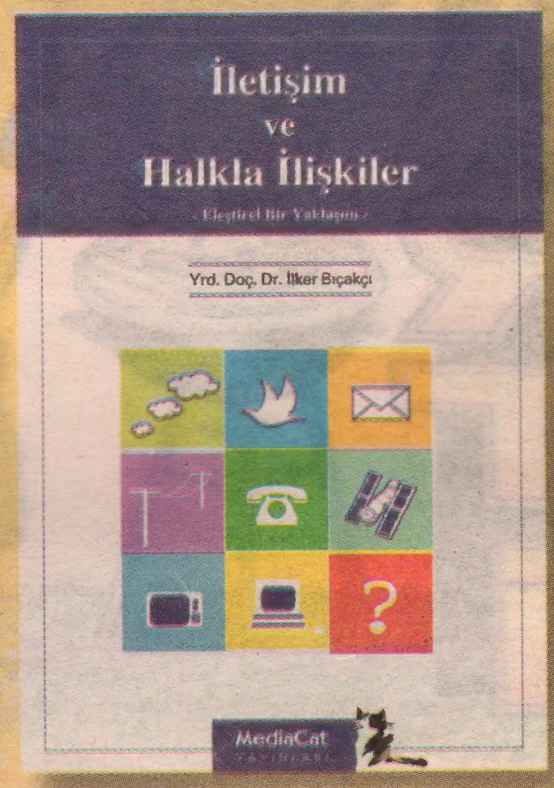

Fiyatı: 1.500.000.- TL

Reklam ve PR dünyasındaki kurtlarla kuzuların ilişkilerini tüm boyutlarıyla ele alan üç başvuru kitabı. Pazarlama iletişimini meslek edinen, meslek edinmek isteyen ya da onun karşısında duran herkes bu disiplinlerin temel öğelerini MediaCat Yayınları'ndan öğrenecek. Kedi de olsak, Öküz de, aynı şeyin peşindeyiz!

MediaCat Yayınları İstek Formu

Ankara: Atatürk Bulvarı No: 199/A Kat: 5 Daire 37 Kavaklıdere 06680
Tel: 0.312.467 71 08 (pbx) Faks: 0.312.427 58 64 • E-mail: kapitalmedya@superonline.com
İstanbul: Cumhuriyet Cad. Babil Sok. No: 2 Kaptan İşhanı Kat: 5 Harbiye
Tel: 0.212.232 94 33 -232 97 61 Faks: 0.212.232 10 49 • E-mail: kapitalmedyaist@superonline.com

Reklamcı Kitabından.....adet, Reklam Halkla İlişkiler ve Ötesi Kitabından.....adet, İletişim ve Halkla İlişkiler Kitabından.....adet satın almak istiyorum

☐ *Peşin Ödeme*

☐ *Kitap bedeli olan.....TL'yi şirketinizin Yapı Kredi Bankası Sefaretler Şubesi 1070096-3 no'lu hesabına havale ettim. Dekont fotokopisi ektedir.*
Not: Yapı Kredi şubelerinden havale ücreti ödemeyiniz.

☐ *Kitap bedeli olan.....TL'yi kredi kartından tahsil ediniz.*

☐ VİSA ☐ MASTER CARD ☐ EUROCARD *Kart No:* ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

Geçerlilik Süresi: ...../...../ 199 İMZA .....

Adı _____ Soyadı _____ Kurumu _____ Görevi _____

Adres _____ Şehir _____ Posta Kodu _____

Vergi D. _____ Vergi No. _____

Tel _____ Faks _____

☐ Adıma fatura ediniz. ☐ Şirketime fatura ediniz.

Not: *10-50 kitap satın alanlara % 10 indirim yapılır.*
50 kitaptan daha fazla alanlara % 20 indirim yapılır.
Kitabınız adresinize ödemeli olarak gönderilecektir.